

ISSN 0859 - 1040

ราชภัฏกรุงเก่า

วารสารทางวิชาการ ปีที่ 8 ฉบับที่ 15 / 2545

วิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย

วารสารทางวิชาการ

ISSN 0859-1040

ราชภัฏกรงเก่า

ปีที่ 8 ฉบับที่ 15 / 2545

ISSN 0859-1040

วารสารวิชาการราชภัฏกรุงเทพฯ

ปีที่ 8 ฉบับที่ 15/2544

เจ้าของ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ที่ปรึกษา อธิการบดีสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
รองอธิการบดีสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ และนักศึกษา รวมทั้งบุคคลภายนอก
2. เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อส่งเสริมภารกิจทางด้านวิชาการที่มีต่อสังคม

บรรณาธิการบริหาร

รองศาสตราจารย์ ดร.บุหงา วัฒนะ

ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิทย์ เทียรทอง

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนันต์ รัตนภาณุศร

กองบรรณาธิการ

นางสาวนงลักษณ์ แซ่มโซติ

ดร.ชิตชัย สนั่นเสียง

นางสาวรัตนา รักสกุลพาณิชย์

นางสาวบุญญา เลขา มากบุญ

นายจำลอง ศรีสง่า

นางอรัญญา จงกลรัตน์

นางสาวศิริพัฒน์ จันทศิริ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิพนธ์ ทวีกาญจน์

นางสาววิภัทร ภัทรกุล

ดร.จันทร์เพ็ญ คล้ายมุข

นางสาวสุภัทรา คงเรือง

ปก-คือปกกรรม-รูปเล่ม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิพนธ์ ทวีกาญจน์

สำนักพิมพ์สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา โทร. 035-322950

คอมพิว นางนุชจรี เกาเพิ่ม

เนื้อหาสาระและทัศนะในวารสารราชภัฏกรุงเทพฯ เป็นหลักการและทัศนะของผู้เขียน และผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน กองบรรณาธิการและสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยาไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วยเสมอไป

บทบรรณาธิการ

โลกในยุคปัจจุบัน เป็นยุคที่โลกไม่มีพรมแดนที่จะมาขวางกั้นการติดต่อสื่อสารถึงกัน หรือขวางกั้นการค้าขายระหว่างกันของแต่ละประเทศ เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าของมนุษย์ที่สร้างความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สูงขึ้นและมากขึ้น โดยเฉพาะเทคโนโลยีทางด้านยานพาหนะ และเครื่องมือสื่อสาร ทำให้มนุษย์ในส่วนต่าง ๆ ของโลกเดินทางไปสู่จุดหมายปลายทางได้รวดเร็วมาก และมนุษย์สามารถส่งข้อมูลข่าวสารได้เร็วราวกระพริบตา เครื่องมือทางด้านยานพาหนะ ได้แก่ เครื่องบิน รถยนต์ รถไฟ เรือโดยสาร ทางด้านการสื่อสาร ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ โทรศัพท์ ดาวเทียม อินเทอร์เน็ต ฯลฯ

ความรู้หรือข้อมูลข่าวสารจากที่ต่าง ๆ บนพื้นโลกจึงแพร่หลายไปยังส่วนต่าง ๆ ของโลกอย่างไม่มีอะไรมาปิดกั้น เหมือนกระแสน้ำไหล วิถีชีวิตหรือชีวิตประจำวันที่เคยเป็นอยู่ของมนุษย์ก็ได้รับผลกระทบหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงไปด้วย วัฒนธรรมดั้งเดิมที่ชุมชนเคยปฏิบัติสืบกันมาเป็นเวลาช้านานก็เริ่มเกิดการเปลี่ยนแปลง เพราะมนุษย์ได้รับวัฒนธรรมจากที่อื่น ๆ

วัฒนธรรมของคนไทยก็ได้รับผลกระทบเกิดความเปลี่ยนแปลงไปรับวัฒนธรรมต่างชาติ โดยเฉพาะวัฒนธรรมตะวันตก ที่สำคัญมากที่สุดเวลานี้คือ วัฒนธรรมของคนอเมริกัน วัฒนธรรมของคนอเมริกัน มีอิทธิพลต่อชาวโลกและชาวไทยอย่างมาก เนื่องจากสหรัฐอเมริกาเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ ทางทหาร ทางการเมือง เป็นมหาอำนาจระดับอภิมหาอำนาจเพียงประเทศเดียว ภายหลังจากสหภาพโซเวียตล่มสลาย

วิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนไปตามกระแสโลก ภูมิปัญญาของไทย หรือภูมิปัญญาชาวบ้านก็ถูกครอบงำด้วยภูมิปัญญาตะวันตก เพราะคนไทยเห่อฝรั่ง นิยมชมชอบฝรั่ง จึงทำตามฝรั่งแบบไม่ยั้งคิด คนไทยไม่ส่งเสริมภูมิปัญญาของไทยเอง ภูมิปัญญาไทยจึงค่อย ๆ หายไป เนื่องจากคนไทยไม่รู้จักตนเอง ไม่ศึกษาตนเองอย่างถ่องแท้ ไม่ให้ความสำคัญกับตนเอง เวลามีปัญหาอะไรไม่ชอบพึ่งตนเอง ชอบพึ่งคนอื่น ชอบพึ่งสิ่งศักดิ์สิทธิ์และคิดว่าจะมีคนมาช่วย ถ้าบ้านเมืองมีปัญหา ก็จะนึกถึงอควินม้าขาว หรือรออิทธิปาฏิหาริย์มาช่วยแก้ไข คนไทยมองเห็นประเทศที่มีเทคโนโลยีสูงกว่าว่าดีกว่าประเทศของตน

ชาวตะวันตก โดยเฉพาะคนอเมริกันก็ได้ภูมิใจในวัฒนธรรมของตน ไม่พอใจวิถีชีวิตของตนเอง ขอให้ดูตัวอย่างจากเด็กนักเรียนอเมริกัน เอาปืนมาไลยิงเพื่อน มายิงครู จนถึงแก่ความตาย นักเรียนที่ยิงก็ไม่ได้โทษเพื่อน ยิงครูเพราะถูกครูตำหนิเพียงเล็กน้อย เกิดอะไรขึ้นในสังคมชาวอเมริกัน

เราลองมาวิเคราะห์วัฒนธรรมของคนไทยที่คิดว่าควรจะดีกว่าวัฒนธรรมของฝรั่งดูบ้าง เช่น

เรื่องอาหาร คนไทยที่นิยมบริโภคอาหารแบบฝรั่ง ประเภทอาหารจานเดียว อาหารจานด่วน อาหารฝรั่งเป็นอาหารประเภทโปรตีน แ่่ง และไขมัน บริโภคแล้วก็เกิดโรคอ้วน สู้อาหารไทยก็ไม่ได้ อาหารไทยมีสารอาหารครบ 5 หมู่ ถ้ากินอย่างสมดุลก็จะเป็นโรคอ้วน

เรื่องบ้านเรือนหรือที่อยู่อาศัย คนไทยจำนวนมากไปสร้างบ้านแบบฝรั่ง บ้านฝรั่งเหมาะสำหรับเมืองหนาว จึงไม่มีที่ระบายอากาศร้อน เมื่อคนไทยสร้างบ้านอย่างฝรั่ง บ้านจึงร้อน และต้องช่วยลดความร้อนด้วยการปรับอากาศภายในบ้าน

เรื่องการแต่งกาย ฝรั่งนิยมใส่สูทไปทำงาน เนื่องจากเป็นเมืองหนาว คนไทยนิยมใส่บั้ง พอใส่แล้วก็ร้อน ใส่แล้วก็อึดอัด จนเกิดความทุกข์

เรื่องยารักษาโรค ฝรั่งผลิตยาแผนปัจจุบันแล้วออกจำหน่ายทั่วโลก คนไทยก็นิยมซื้อยารักษาโรคทำให้ไทยเสียเปรียบดุลการค้ามากมาย ถ้าคนไทยหันมาใช้พืชสมุนไพรก็จะช่วยประหยัดเงินตราได้อีกมาก และพืชสมุนไพรที่ผ่านการใช้และพัฒนาแล้วส่วนใหญ่ก็ไม่มีผลข้างเคียง

คนไทยเคยมีวิถีชีวิตแบบไทย ๆ ก็ดีอยู่แล้ว แต่เมื่อหันไปรับวัฒนธรรม และภูมิปัญญาตะวันตก แบบลิมตัว คนไทยก็เลยเสียความเป็นไทย ทุกวันนี้ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจที่ ฟืนตัวยาก จึงไม่ แน่ใจว่าเวลานี้เราเป็นไทย หรือเป็นทาส ทาสไอ เอ็ม เอฟ เราก้เคยเป็นมาแล้ว ถ้าเราไม่หลอกตัวเอง มาดูหนังสือที่ประเทศไทยมีอยู่มากมายคล้าย ๆ ประเทศอาร์เจนตินา แล้วเราก้เห็นตัวอย่างจากประเทศอาร์เจนตินาว่าวันนี้ชาวอาร์เจนตินาเหลืออะไรที่ให้แก่คนอาร์เจนตินาภาคภูมิใจ อนาคตมีอะไรที่คนอาร์เจนตินาพอจะมีความหวังที่เหลืออยู่ คนไทยควรที่จะศึกษา บทเรียนจากอาร์เจนตินา แล้วนำมาสอนคนไทยทั้งประเทศ ให้รู้สึกสำนึกกันบ้าง

วารสารวิชาการราชภัฏกรุงเทพฯ มีเจตนารมณ์ที่จะมีส่วนช่วยสังคมและประเทศชาติ ช่วยให้คนไทยมีจิตสำนึกที่จะรักษาวิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย เพื่อคนไทยและลูกหลานไทยที่จะเติบโตในวันข้างหน้าจะได้ภาคภูมิใจความเป็นคนไทย อย่างน้อยคณะผู้จัดทำก็ขอเป็นผู้เริ่มจุดเทียนแสงสว่างทางปัญญาขึ้น หากผู้อ่านวารสารท่านเห็นด้วยก็ขอความกรุณาช่วยจุดเทียนคนละต้น จนสว่างไสวกันทั้งประเทศ ถ้าคนไทยส่วนใหญ่ไม่ช่วยกันส่งเสริม วัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาไทย รวมทั้งการช่วยกันฟื้นวิกฤตเศรษฐกิจ แน่نونว่าในอนาคตคนไทยก็จะกลายเป็นพลเมืองชั้นสองของประเทศ พลเมืองชั้นหนึ่งที่เข้ามาเป็นเจ้าของประเทศ ก็คือนายทุนข้ามชาตินั่นเอง

บทความ บทสัมภาษณ์ ปาฐกถา ในวารสารวิชาการฉบับวิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย เนื้อหาส่วนมากจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาไทย ส่วนเรื่องอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวเนื่อง กับชื่อประจำฉบับก็มีสาระสำคัญที่น่าสนใจ น่ารู้ ถือเป็นอาหารสมองอย่างหนึ่ง

ในท้ายที่สุดนี้คณะผู้จัดทำวารสารวิชาการราชภัฏกรุงเทพฯขอขอบพระคุณผู้เขียนบทความผู้ให้สัมภาษณ์ผู้บรรยายทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการทำให้วารสารมีเนื้อหาสาระที่มีประโยชน์ต่อผู้อ่านไม่มากนักน้อย และขอขอบคุณผู้อ่านทุกท่านที่มีส่วนให้กำลังใจคณะผู้จัดทำอย่างสม่ำเสมอ

สารบัญ

1	วิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย.....	เพลินดา โมสกุล
2	ความคิดสร้างสรรค์ทางวิชาการและภูมิปัญญาชาวบ้าน.....	วนิช สุธาร์ตัน
11	วิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย.....	อนันต์ รัตนภานุศร
16	สมุนไพรรักษาโรค : ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยขนานแท้.....	บุหงา วัฒนนะ
19	สมุนไพรรักษาโรค.....	กองบรรณาธิการ
42	ภูมิปัญญากรุงเทพฯกับสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.....	สุรินทร์ กิจนิตย์ชีว์
53	Traditional Chinese Culture and Western Culture in China Today.....	Yang Yi
58	ประเทศจีนยุคใหม่ “วัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมตะวันตก”.....	Yang Yi เขียน จันทร์เพ็ญ คล้ายมุข แปล
64	ปัญหาในการพูดภาษาอังกฤษ.....	มวงกาตี เวินดาโบลิ เขียน ยุวดี วงษ์ทนต์ แปล
67	“What is the Problem With Speaking English?”.....	Mwangati Whenda–Bhose
72	การถอดคำภาษาไทยให้เป็นภาษาอังกฤษ.....	อรุณ วิวัฒน์ปฐมพี
75	ย่อมนรอยภาษา.....	รุ่งทิพย์ รัตนภานุศร
85	การพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น.....	จรัส สุวรรณเวลา
92	ฝ่าแฉดจับมือพิสูจน์บุหรีปล้นความสว.....	น.ส.พ.ไทยโพสต์
93	สปริตผู้นำเปรียบเทียบ.....	นิติภูมิ นวรัตน์
94	รำลึกวันฟองสบู่แตก.....	โสฬส ศิริไสย
96	ควายเซ็นเตอร์.....	เสกสรรค์ ประเสริฐกุล
99	นม-มัจจุราชเจียบ.....	กองบรรณาธิการ
102	ล้มภาษณ์ศาสตร์อาจารย์นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา.....	อนันต์ รัตนภานุศร นงลักษณ์ แซ่มไซติ
116	ZOOM IN RAJABHAT	

วิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย

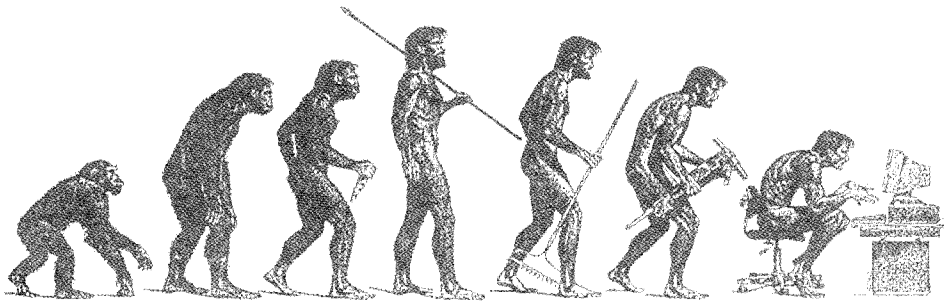
หลากหลายชีวิตไทยในวันนี้
ต่างล้วนมีความเป็นมาอย่าลืมหอง
จงเลือกสรรสิ่งดีไว้ให้อยู่คง
และเสริมส่งให้เลื่องลือชื่อเสียงไทย
วัฒนธรรมประเพณีที่สืบสาน
มายาวนานจวบวันนี้มีเก่า-ใหม่
จงรู้จักผสมผสานกันอย่างเข้าใจ
ถ่ายทอดในสิ่งดีงามตามครรลอง

ชีวิตความเป็นอยู่รู้จักปรับ
ให้สอดคล้องกับวิถีที่สอดคล้อง
เหมาะสมกับสังคมไทยจงไตร่ตรอง
ทุกคนต้องรักชีวิตที่เป็นไทย
ภูมิปัญญาด้านภาษาอย่าลืมหอง
ให้อยู่คงเอกลักษณ์รักษาไว้
ตัวอักษรที่สวยงามทั้งเลขไทย
เราภูมิใจไม่ละทิ้งในสิ่งดี

จะผ่านมาก็ยุคก็สมัย
ประทับใจไม่เลือนลือนถิ่นไทยนี้
ด้วยเสน่ห์แห่งรอยยิ้มอันไม่ตรี
เราจึงมียิ้มสยามคนต่างชม
ภูมิปัญญาที่ยิ่งใหญ่ได้ช่วยชาติ
เดินตามรอยพระยุคลบาทราษฎร์สุขสม
เศรษฐกิจพอเพียงนั้นต่างชื่นชม
ไทยไม่ล้มด้วยในหลวงห่วงเกื้อกูล

วิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย
ธำรงไว้แห่งคุณค่าอย่าให้สูญ
เผยแพร่ให้ลือเลื่องเรื่องจำรูญ
ได้เพิ่มพูนเกียรติคุณค่าประเทศไทย

ความคิดสร้างสรรค์ทางวิชาการ และภูมิปัญญาชาวบ้าน

วนิช สุธาร์ตน์

นักมานุษยวิทยา มีความเชื่อว่า มนุษย์พวกแรกที่เรียกว่า โฮโม แฮบิลิส (Homo habilis) ได้ถือกำเนิดขึ้นในโลกเมื่อประมาณ 5 ล้านปีมาแล้ว ในตอนปลายยุคซีโนโซอิก (Cenozoic) มนุษย์พวกนี้มีลักษณะใกล้เคียงกับสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม จำพวกลิงไม่มีหาง เช่น ชิมแพนซี อูรังอุตัง และกอริลล่า มนุษย์ยุคนี้มีความสามารถเพียงแค่นำหินมาทำเป็นเครื่องมือใช้ตัดและสับเนื้อสัตว์ ตลอดจนใช้ประโยชน์ด้านอื่น ๆ ได้บ้าง แต่ยังไม่รู้จักการใช้ไฟ จากจุดกำเนิดของมนุษย์ ผ่านการวิวัฒนาการมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแสนนาน จนถึงปัจจุบันมนุษย์ได้สร้างสรรค์ศิลปะ วิทยาการ และเทคโนโลยีขึ้นมามากมาย ศิลปะ วิทยาการ รวมทั้งผลงานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีล้วนแต่เกิดขึ้นจากความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ ถ้ามนุษย์ปราศจากความคิดสร้างสรรค์ สิ่งที่เรียกว่า อารยธรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ย่อมเกิดขึ้นไม่ได้ สังคมของมนุษย์ก็จะมีวิวัฒนาการ ความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งที่กำหนดความเจริญของสังคมมนุษย์

โดยทั่วไปเป็นที่เข้าใจตรงกันว่า เมื่อก้าวถึงความคิดสร้างสรรค์ มักจะหมายถึงลักษณะความคิดที่มีความแตกต่างจากอะไรก็ตามที่มีมาแต่เดิมแล้ว ในทางวิชาการถือว่าความคิดสร้างสรรค์สามารถเกิดจากการดัดแปลง หรือการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของสิ่งต่าง ๆ (Transformation) ให้เป็นรูปแบบใหม่ หรืออาจจะเกิดจากการคิดสร้างสิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาใหม่ที่เรียกว่า ความคิดริเริ่ม (Original idea) ซึ่งมีความเป็นไปได้ทั้งสองแบบ โดยทั่วไปเราจะพบความคิดสร้างสรรค์ ในลักษณะของการดัดแปลงมากกว่าความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นความคิดริเริ่มจริง ๆ บทความต่อไปนี้จะต้องการเสนอความคิดสร้างสรรค์ในวิทยาการสาขาต่าง ๆ

เป็นการมองอย่างกว้าง ๆ โดยอาศัยกรอบของความคิดจากลักษณะที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของสิ่งต่าง ๆ และความคิดริเริ่ม หรือความคิดใหม่ทั้งสองด้านไปพร้อม ๆ กัน

ความคิดสร้างสรรค์ในวิทยาการสาขาต่าง ๆ

ในทางวิชาการนั้นสามารถแบ่งวิทยาการออกเป็นสองสายใหญ่ ๆ ตามคุณสมบัติที่แตกต่างกัน คือ วิทยาการสายวิทยาศาสตร์ และวิทยาการในสายของศิลปศาสตร์ วิทยาการบางอย่างซึ่งต้องเป็นหลักของความผสมผสานกันระหว่างวิทยาศาสตร์กับศิลปศาสตร์ เช่น สถาปัตยกรรม อดสาหกรรมศิลป์ การออกแบบต่าง ๆ เป็นต้น วิทยาการเหล่านี้จึงเป็นวิทยาการที่อยู่กึ่งกลางระหว่างวิทยาการทั้งสองสาย

สำหรับเรื่องความคิดสร้างสรรค์ในวิทยาการต่าง ๆ ก็อาศัยหลักการเช่นเดียวกับการแบ่งสายทางวิทยาการข้างต้น ด้วยการแบ่งความคิดสร้างสรรค์ออกเป็นสองสายใหญ่ ๆ คือ ความคิดสร้างสรรค์ในทางศิลปะ กับความคิดสร้างสรรค์ในทางวิทยาศาสตร์ สำหรับความคิดสร้างสรรค์ที่มีลักษณะผสมผสานของวิทยาการทั้งสองสาขานั้น ที่มีปรากฏออกมาให้เห็นอย่างชัดเจนในประเทศไทยก็คือ ความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจากภูมิปัญญาของชาวบ้าน ซึ่งเป็นมรดก ตกทอดทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง ความคิดสร้างสรรค์ที่มีลักษณะผสมผสานในลักษณะอื่น ๆ ก็มีอยู่บ้าง แต่มีความสำคัญน้อยกว่าจึงไม่น่ามากกล่าวถึงในที่นี้ ดังนั้นในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ในวิทยาการสาขาต่าง ๆ จะได้กล่าวไปที่ละเรื่องตามลำดับ คือ ความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ และความคิดสร้างสรรค์

จากภูมิปัญญาชาวบ้านดังนี้

ความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ

ศิลปะในความหมายที่รู้จักกันโดยทั่ว ๆ ไป หมายถึง สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น (Artifact) เพื่อประเทืองปัญญาและอารมณ์ การแบ่งประเภทของศิลปะ มีหลักการแบ่งอยู่ 2 อย่าง คือ แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการสร้าง กับแบ่งตามลักษณะของ สิ่งที่แสดงออกดังนี้ (ชลุด นิมเสมอ 2534:2-4)

1. การแบ่งตามจุดมุ่งหมายของการสร้าง

สามารถแบ่งประเภทของศิลปะตามจุดมุ่งหมายของการสร้างได้เป็น 2 แบบคือวิจิตรศิลป์ (Fine Arts) กับ ประยุกต์ศิลป์ (Applied Arts) โดยที่ วิจิตรศิลป์ เป็นศิลปะ ที่สร้างขึ้นโดยมุ่งความรู้สึกทางสุนทรียภาพ ก่อให้เกิดอารมณ์ สะเทือนใจ ก่อให้เกิดการเพิ่มพูนประสบการณ์ และปัญญา ในขณะที่ประยุกต์ศิลป์เป็นศิลปะที่สร้างขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมาย อยู่ที่ความพอใจของผู้บริโภคหรือผู้สร้างเอง ดังนั้น จึงมี จุดเน้นในเรื่องของสมัยนิยม ความลงตัวพอดี ความประณีต ความสวยงาม กลมกลืน และประโยชน์จากการใช้สอย

2. การแบ่งตามลักษณะของสื่อที่แสดงออก

สื่อที่ใช้ในการแสดงออก ประกอบด้วย เส้น สี ปริมาตร เสียง ภาษา การเคลื่อนไหว ฯลฯ ซึ่งศิลปินจะแสดง ออกด้วยสื่ออย่างใด ย่อมขึ้นอยู่กับธรรมชาติของศิลปะ แต่ละชนิด ซึ่งนิยมแบ่งออกเป็น 5 สาขา คือ จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม วรรณกรรม ดนตรี และ นาฏกรรม

ทัศนคติเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ทางศิลปะ

ชลุด นิมเสมอ (2534:308) ได้กล่าวถึงการสร้างสรรค์ ทางศิลปะไว้ว่า หมายถึงการทำให้เกิดสิ่งใหม่ขึ้นในโลก ด้วยปัญญาของมนุษย์ โดยสิ่งที่สร้างสรรค์ขึ้นนั้น มีลักษณะ เป็นต้นแบบทางใดทางหนึ่ง ไม่ซ้ำกับสิ่งที่เคยมีอยู่แล้ว การสร้างสรรค์เป็นกระบวนการอิสระ ไม่เป็นทาสของสิ่งใด ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ ปัญญา ลัทธิ หรือแบบอย่าง การสร้างสรรค์ ต้องมีเสรีภาพ มีความนึกคิด มีความริเริ่ม และก้าวหน้า

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการสร้างสรรค์ทางศิลปะจึงมีความหมายได้ 2 นัย หรือ 2 ระดับ ดังต่อไปนี้

1. ระดับของการดัดแปลง

เป็นการสร้างสรรค์ด้วยการกระทำเลือกสิ่งต่าง ๆ จากธรรมชาติ หรือที่มีผู้กระทำไว้แล้วนำมาเพิ่มเติม ดัดทอนแปรสภาพ หรือเปลี่ยนแปลงรูป เพื่อทำให้เกิดเป็นรูปทรงใหม่ หรือสิ่งใหม่ที่สามารถแสดง

ความหมายถึงอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด หรือจินตนาการ ของศิลปิน หรือผู้สร้าง

2. ระดับของการสรรหาหรือสร้างรูปแบบใหม่

คือ การที่ศิลปินสามารถคิดค้นรูปทรง รูปแบบ หรือหน่วย ที่มี สาระต่อจุดหมายของการสร้างสรรค์ และจัดระเบียบของ หน่วยนั้น หรือรูปทรงนั้นขึ้นมาใหม่ เป็นรูปทรงหรือรูปแบบ ที่มีลักษณะเฉพาะตัวของศิลปิน เป็นต้นแบบ และมีเอกภาพ

การสร้างสรรค์ทั้งสองระดับ ศิลปินสามารถแสดงออก ด้วยสัญลักษณ์ที่ใช้สื่อความหมายกันระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ ซึ่งศิลปะในแขนงต่าง ๆ ตั้งแต่จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม วรรณกรรม ดนตรี และนาฏกรรมล้วนแต่ใช้ สัญลักษณ์ในการสื่อความหมายด้วยกันทั้งสิ้น สัญลักษณ์ ดังกล่าวอาจจะเป็นรูปคน สัตว์ ต้นไม้ ภาษา รูปทรงเรขาคณิต ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ศิลปินได้นำมาใช้เพื่อสื่ออารมณ์ ความรู้สึก และภูมิปัญญาของเขาไปยังบุคคลอื่น

ความคิดสร้างสรรค์ในศิลปะสาขาต่าง ๆ

ความคิดสร้างสรรค์ทั้งสองระดับ คือ ระดับของการ ดัดแปลง และระดับของการสรรหา หรือสร้างรูปแบบใหม่ ได้ปรากฏอยู่ในศิลปะสาขาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. จิตรกรรม (Painting)

เป็นศิลปะที่แสดงออกด้วยการใช้แสง เงา และแผ่นภาพที่มีลักษณะแบนราบ 2 มิติ ตัวอย่างความคิดสร้างสรรค์ระดับการดัดแปลง ซึ่งมีปรากฏ อยู่เป็นจำนวนมาก เช่น การดัดแปลงวัสดุจากธรรมชาติเป็น ลวดลายที่สลับนับชิ้นในภาพจิตรกรรมไทย (ภาพที่ 1) ความคิดสร้างสรรค์ระดับการสรรหาหรือจัดรูปแบบใหม่ ดังตัวอย่างภาพเขียนของปีกัสโซ (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 1

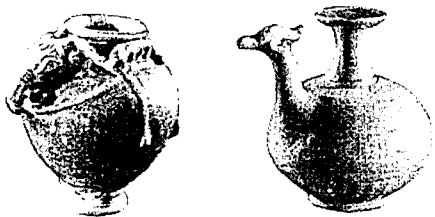
ภาพที่ 2

2. **ประติมากรรม (Sculpture)** เป็นศิลปะที่แสดงออกด้วยการใช้วัสดุแสดงรูปแบบสัดส่วน ปริมาตรของรูปทรง ซึ่งเป็นเรื่องของการปั้น การหล่อ การแกะสลัก ซึ่งประกอบด้วย ความคิดสร้างสรรค์ระดับการดัดแปลงได้แก่ การปั้น และหล่อพระพุทธรูปสมัยต่าง ๆ และรูปปั้นต่าง ๆ (ภาพที่ 3-4) และความคิดสร้างสรรค์ระดับการสรรหาและการจัดรูปแบบใหม่ได้แก่ การออกแบบเครื่องปั้นดินเผา เป็นรูปแบบแปลก ๆ มีลักษณะเป็นของตนเอง (ภาพที่ 5-6)

ภาพที่ 3-4

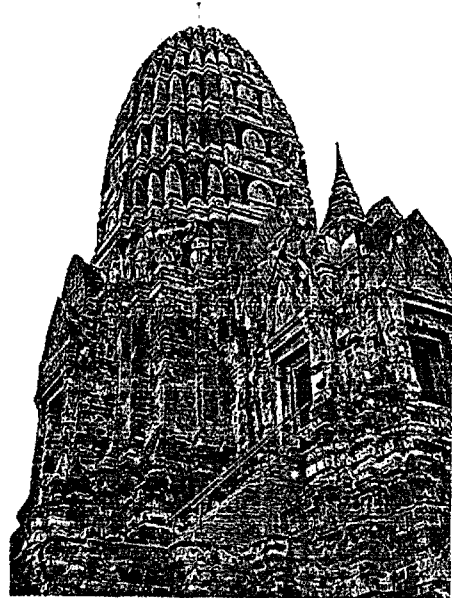

ภาพที่ 5-6

3. **สถาปัตยกรรม (Architecture)** เป็นศิลปะที่แสดงออกด้วยการใช้วัสดุโครงสร้าง และปริมาตรของที่ว่างกับรูปทรง สถาปัตยกรรมที่มีความสมบูรณ์จะต้องประกอบด้วย ส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ ความคิดสร้างสรรค์ของผู้ออกแบบ (Creativity Intention) ศักยภาพของตัวอาคาร (Potential Evocativity) และการสนองตอบของผู้ดู (Response of the observer) สถาปัตยกรรมนับเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ที่สถาปนิกมีความคิด ความรู้สึก และปัญญาอยู่ในใจ และได้ใช้รูปทรงของอาคารเป็นสื่อในการแสดงสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ออกมาให้ปรากฏต่อผู้ดู (เฉลิม สุจจริต 2540:19)

ตัวอย่างสถาปัตยกรรมที่แสดงออกทางด้านความคิดสร้างสรรค์ของไทย ได้แก่ บ้านไทย โบสถ์ วิหาร เจดีย์ อาคาร

ก่อสร้างต่าง ๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน สำหรับสถาปัตยกรรมสร้างสรรค์ด้านการดัดแปลงได้แก่ ปรารักษ์ เจดีย์ โบสถ์ วิหารต่าง ๆ (ภาพที่ 7) และสถาปัตยกรรมระดับการสรรหา และการจัดรูปแบบใหม่มักจะปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนจากการออกแบบของสถาปนิกสมัยใหม่ (ภาพที่ 8) ซึ่งรูปแบบจะแตกต่างออกไปจากรูปแบบที่นิยมกันมาแต่เดิม

ภาพที่ 7

ภาพที่ 8

4. **วรรณกรรม (Literature)** เป็นศิลปะที่แสดงออกด้วยการใช้ภาษา ซึ่งในภาษาไทยประกอบด้วยลักษณะแบบร้อยแก้ว และร้อยกรอง วรรณกรรมทั้งหลายเป็นส่วนที่แสดงถึงอัจฉริยภาพทางความคิด และภูมิปัญญาในเรื่องของชีวิตและเรื่องของโลกที่มีอยู่ในตัวของกวี โดยแสดงออกด้วยการใช้ภาษาเป็นสื่อกลาง วรรณกรรมที่มีคุณค่าทางด้านความคิดสร้างสรรค์ของชาติไทยมีอยู่เป็นจำนวนมาก ตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา รัตนโกสินทร์ จนถึงปัจจุบัน กวีผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์เริ่มต้นจากพระมหากษัตริย์ราชาลิไท ศรีปราชญ์ สุนทรภู่ เจ้าพระยาพระคลัง(หน) เสมียนมีคุณสุวรรณ และอังคาร กัลยาณพงศ์ เป็นต้น

วรรณกรรมที่แสดงถึงความคิดสร้างสรรค์ในระดับนำสิ่งที่มีอยู่แล้วในธรรมชาติมาเปลี่ยนแปลงสร้างสรรค์เป็นรูปแบบใหม่ หรือการนำสิ่งที่กวีรุ่นก่อนแต่งไว้แล้วนำมาเปลี่ยนแปลงใหม่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ดังตัวอย่าง

กำสรวลศรีปราชญ์	
อยุธยาชยงฟ้า	ลงดิน แลฤๅ
อำนาจบุญเพรงพระ	ก่อก่อก
เจดีย์ลลอลอินทร์	ปราสาท
ในทาบทองแล้วเนื้อ	นอกโสรม
นิราศนรินทร์	
อยุธยาคล่มแล้ว	ลอยสวรรค์ ลงฤๅ
สิงหาสน์ปรารังรัตนบรร	เจ็ดหล้า
บุญเพรงพระหากสวรรค์	ศาสน์รุ่ง เรื่องแธ
บังอบายเบิกฟ้า	ฝึกพื้นใจเมือง

ที่มา : เจือ สตะเวทิน 2514:69

วรรณกรรมที่แสดงถึงความคิดสร้างสรรค์ในระดับการสรรหาหรือสร้างรูปแบบใหม่ เป็นรูปแบบเฉพาะตัวของศิลปินก็มีอยู่เป็นจำนวนมากเช่นเดียวกัน ได้แก่ กลบทกลอักษรแบบต่าง ๆ ซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ รวมทั้งรูปแบบการเขียนกวีนิพนธ์หรือวรรณกรรม ที่มีรูปแบบฉันทลักษณ์แตกต่างจากแบบฉบับของนักปราชญ์ทางภาษาหรือกวีรุ่นก่อน ๆ ก็ถือว่าเป็นความคิดสร้างสรรค์ในระดับนี้เช่นกัน ได้แก่ บทกวีนิพนธ์ของอังคาร กัลยาณพงศ์ ดังตัวอย่าง

วักทะเล

วักทะเลเทใส่จาน	รับประทานกับข้าวขาว
เอี่ยมเก็บบางดวงดาว	ไว้คลุกเคล้าชาวเกลือกิน
ดูบูหอยเรียงระบำ	เดินรำท่าเพลงวังเวงสิ้น
กึ่งก้ำกึ่งกือบิน	ไปกินตะวันและจันทร์

ที่มา : อังคาร กัลยาณพงศ์ 2513:55

5. **ดนตรีและนาฏกรรม (Music and Drama)** เป็นศิลปะที่แสดงออกด้วยการใช้เสียง หรือภาษา และการเคลื่อนไหวของร่างกาย

ในเรื่องของดนตรี ความคิดสร้างสรรค์ทั้งระดับการนำสิ่งที่มีอยู่แล้วมาดัดแปลงให้เป็นรูปแบบใหม่รวมทั้งความคิดสร้างสรรค์ในระดับการสรรหาหรือการสร้างรูปแบบใหม่ได้ปรากฏให้เห็นได้อย่างชัดเจนทั้งในเพลงไทยเดิม เพลงไทยสากล และเพลงไทยลูกทุ่ง รวมทั้งในหลักวิชานาฏกรรมอันประกอบด้วย โขน ละคร ลิเก ลำตัด รวมทั้งเพลงพื้นบ้านประเภทต่าง ๆ ซึ่งก็ล้วนแสดงความคิดสร้างสรรค์ทั้งสองระดับออกมาให้ปรากฏเห็นได้อย่างชัดเจนเช่นเดียวกัน ตัวอย่างจากเพลงลูกทุ่งบางเพลง ซึ่ง เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ศิลปินแห่งชาติสาขาวรรณศิลป์ ได้ยกย่องว่า ผู้แต่ง แต่งขึ้นด้วยการใช้ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา มีความสามารถในการใช้ถ้อยคำราวกับบทกวี เช่น เพลง “มนต์รักลูกทุ่ง” ซึ่ง ไพบูลย์ บุตรขัน แต่งคำร้องและทำนอง ดังรายละเอียดเนื้อเรื่องตอนหนึ่งว่า (เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ 2542:203)

“หอมเอ๋ย หอมดอกกระถิน รวยระรินเคล้ากลิ่น
กองฟาง” และที่ว่า “หอมดินเคล้ากลิ่นไอฟน ครัวระคน
หอมแก้มงคราญ ชล้วยเป่าแผ่วพลิวผ่านทิวแถวต้นตาล
มนต์รักเพลงชาวบ้านลูกทุ่งแผ่วมา”

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ กล่าวว่า เพลงนี้มีมัจฉกวีสวมไว้แล้วอย่างสง่างาม อีกเพลงหนึ่งที่เล่นคำได้พริ้มพราย เป็นกลบท คือ เพลง “ลานทะเลเทือน” ซึ่ง วัฒนา พรอนันต์ แต่งคำร้องและทำนอง ความว่า

เสียงลมพัดตึง	เคล้าคลื่นยอดตอง
คิดถึงเนื้อทอง	สาวลั่นทมเจ้าจากลานเท
ทมนั่งรถท่อง	พอทั่วกรุงเทพก็ตีตมเถ
เพราะว่ากรุงเทพลานเท	นั่งเรือต่วนเที่ยวเที่ยวเดียวก็ถึง

จากตัวอย่างทั้งสองตัวอย่างได้แสดงออกมาให้เห็นถึง อัจฉริยะความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ซึ่งเป็นศิลปะพื้นบ้าน ที่มีคุณค่าสูงยิ่ง ดังนั้นถ้าเราสามารถวิเคราะห์ วิทยาการ ทางด้านดนตรีและนาฏกรรมในทุก ๆ แขนงที่กล่าวมา เราจะ สามารถค้นพบสิ่งที่เป็นความคิดสร้างสรรค์ ทั้งในระดับของ การดัดแปลง และระดับการสรรหาหรือสร้างรูปแบบใหม่ ว่า ล้วนแต่มีอยู่แล้วอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ในศิลปะสาขาต่าง ๆ ทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม วรรณกรรม รวมทั้งสาขาดนตรีและนาฏกรรม ซึ่งเป็นมรดกตกทอด ทางวัฒนธรรมจากบรรพบุรุษไทยของเรา ดังนั้นจึงควรที่จะ มีการ ส่งเสริมให้มีการค้นคว้าศึกษาอย่างละเอียด เพื่อการ อนุรักษ์สืบทอดและส่งเสริมให้เกิดความเจริญก้าวหน้าต่อไป

ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์

ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ มีลักษณะ โดยธรรมชาติเป็นแบบเดียวกับความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ คือ เป็นกระบวนการอิสระที่ทำให้ค้นพบวิธีการแก้ปัญหา กฎเกณฑ์ใหม่ ตลอดจนสิ่งใหม่หรือแนวทางใหม่ด้วยการใช้ สติปัญญาของมนุษย์ และมีลักษณะพิเศษเช่นเดียวกับ ความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ ตรงที่มีลักษณะความเป็น เฉพาะทางตามธรรมชาติของวิชาวิทยาศาสตร์ ที่แบ่งย่อย ออกเป็นแขนงต่าง ๆ หลายแขนง ลักษณะพิเศษของ ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ คือ มีเป้าหมายอยู่ที่ การตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นซึ่งเป็นธรรมชาติพื้นฐาน ของมนุษย์ และเพื่อสร้างสรรค์ เครื่องมือ เครื่องจักร ตลอดจนเทคโนโลยีอันสามารถก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม มนุษยชาติ และต่อโลก

ณัฐพงษ์ เจริญพิทย์ (2541:115) ได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ไว้ดังนี้

ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ คือ คุณลักษณะ ของมนุษย์ที่กล้าแสดงออกในรูปของการคิดค้นที่นำไปสู่ผลผลิต ทั้งที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม เพื่อประโยชน์ของมนุษยชาติ โดยใช้สมรรถวิสัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นพื้นฐาน รวมทั้งอาจใช้สหวิทยาในบางกรณี

คุณลักษณะด้านการคิดค้นเป็นพฤติกรรมที่ตอบสนอง ต่อสิ่งที่สงสัยใคร่รู้ของมนุษย์ซึ่งเป็นคนลักษณะที่ทำให้มนุษย์ สร้างความเจริญรุ่งเรืองและอารยธรรมตลอดจนเทคโนโลยี สืบเนื่องกันมาโดยตลอด จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในขณะที่ สมรรถวิสัย หมายถึง ความรู้ ทักษะ และเทคนิค วิธีการ

อย่างถูกต้อง และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ความคิดสร้างสรรค์โดยทั่ว ๆ ไปนั้น สามารถเกิดขึ้น จาก ความรู้ ทักษะ และเทคนิค วิธีการคิดตามปกติ ซึ่ง บุคคลส่วนมากสามารถจะกระทำได้ โดยผ่านกระบวนการที่ เรียกว่า เทคนิควิธีการทางวิทยาศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์ ที่เกิดขึ้นในลักษณะนี้เป็นความคิดสร้างสรรค์ที่มาจากจิตใจ ส่วนรู้สำนึก สิ่งที่จะช่วยความคิดสร้างสรรค์ส่วนนี้ให้บังเกิด ผลขึ้นมาได้ ก็คือ สหัชญาณเชิงเหตุผล

สำหรับความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ หรือ ทางวิทยาการสาขาอื่น ๆ ซึ่งถือว่าเป็นความคิดสร้างสรรค์ที่ ยิ่งใหญ่กว่าความคิดสร้างสรรค์ทั่ว ๆ ไปนั้น จำเป็นจะต้อง อาศัยสหัชญาณเชิงพยากรณ์ และสหัชญาณอัศจรรย์ เป็นตัว คอยกำกับชี้นำด้วย และความคิดสร้างสรรค์อันยิ่งใหญ่ เหล่านี้มีแหล่งกำเนิดมาจากจิตใจส่วนไร้สำนึกตามที่ ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น

ความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาศาสตร์ ศิลปะและเทคโนโลยี

วิทยาการที่เกี่ยวข้องกับศิลปะในการนำเอา วิทยาศาสตร์ประยุกต์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติและ อุตสาหกรรมเรียกว่าเทคโนโลยี (Technology) ดังนั้น เทคโนโลยีจึงเป็นการนำหลักวิชาวิทยาศาสตร์มาใช้ในลักษณะ ของการประยุกต์ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคล สังคม และ มนุษยชาติ ซึ่งในส่วนนี้เป็นเรื่องของการสร้างบูรณาการ ทางความคิด ทฤษฎี กับการออกแบบองค์ประกอบหรือ ชิ้นส่วนของวัตถุหรือผลิตภัณฑ์ โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่ ต้องการให้เกิดความสวยงาม ความกลมกลืน ความคล่องตัว และคุณประโยชน์ด้านการใช้สอยจึงมีความจำเป็นที่ต้องอาศัย หลักวิชาการทางศิลปะเข้ามาช่วยส่งเสริมผลผลิตทางด้าน เทคโนโลยีทั้งหลาย จึงจะมีคุณค่าสมบูรณ์สวยงามยิ่งขึ้น

ผลิตภัณฑ์หลายชนิดอันประกอบด้วย เครื่องรับ โทรทัศน์ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องจักรกล รถยนต์ และสิ่งต่าง ๆ อีกนานัปการ จะด้วย คุณค่าลงมาก หากไม่มีนักออกแบบคอยช่วยหรือพัฒนา สร้างสรรค์รูปแบบของผลิตภัณฑ์เหล่านี้ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า เทคโนโลยีเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการผสมผสานอย่างลงตัวพอดี ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์กับศิลปะทาง ด้านการออกแบบ นักวิทยาศาสตร์ในรุ่นแรก ๆ เช่น เลโอนาร์โด ดา วินชี กาลิเลโอ และโทมัส อัลวา เอดิสัน ทุกคน

ต่างก็เป็นทั้งนักวิทยาศาสตร์และนักออกแบบที่มีการบูรณาการผสมผสานกันอยู่ในตัวทั้งสิ้น

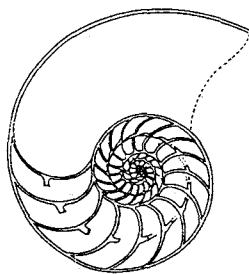
ระดับความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์

ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ระดับเช่นเดียวกับความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ คือ ความคิดสร้างสรรค์ระดับการดัดแปลง กับ ความคิดสร้างสรรค์ระดับการสรรหา หรือคิดค้นสิ่งใหม่ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ระดับการดัดแปลง

ความคิดสร้างสรรค์ระดับนี้ เกิดขึ้นจากการนำสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติหรือมีผู้ประดิษฐ์คิดค้นไว้แต่เดิมแล้วมาจัดรูปแบบใหม่ เพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น และเป็นการแสดงออกถึงความรู้ ความคิด ปัญญา ตลอดจนมุ่งให้เกิดประโยชน์ทางการใช้สอยได้มากขึ้น

ความคิดสร้างสรรค์ระดับนี้ได้เกิดขึ้นมาแล้วตั้งแต่สมัยโบราณ คือ เมื่อประมาณ 5,000 ปี ก่อนคริสตกาล โดยชาวอียิปต์ได้รู้จักนำขนไม้มาขูดเป็นเรือและเมื่อประมาณ 1,000 ปีมาแล้ว ที่ชาวจีนได้ทำกระดาษขึ้นมาใช้เขียนหนังสือกระดาษชุดแรกทำขึ้นจากเปลือกของต้นหม่อน มนุษย์ได้ดัดแปลงสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ จากธรรมชาติตลอดมา จนกระทั่งทางการขนส่งมนุษย์สามารถสร้างรถยนต์คันแรกที่พัฒนารูปแบบมาจากเกวียนได้ในปี พ.ศ. 2428 และสร้างเครื่องบินลำแรกได้โดยพัฒนามาจาก บอลลูน และเรือเหาะในปี พ.ศ. 2446 สำหรับเรือดำน้ำที่สมบูรณ์ตามแบบของเรือดำน้ำจริงนั้น เป็นเรือดำน้ำพลังปรมาณู ซึ่งประเทศสหรัฐอเมริกาได้สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2497 โดยพัฒนารูปแบบมาจากหอยนอติลัส และได้แรงบันดาลใจจากวรรณกรรมของ จูลส์ เวิร์น นักประพันธ์ชาวฝรั่งเศส เรือดำน้ำลำนี้มีชื่อว่า นอติลัส เช่นเดียวกัน

แสดงส่วนประกอบภายในของหอยนอติลัส ซึ่งเป็นต้นแบบของเรือดำน้ำ

จากอดีตถึงปัจจุบันมนุษย์ได้สร้างผลงาน ซึ่งเกิดจากความคิดสร้างสรรค์ในระดับนี้มากมาย เรามีรถยนต์ไฟฟ้า มีหุ่นยนต์ช่วยทำงาน ในอนาคตจะมีการสร้างโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าในอวกาศ มีผลิตภัณฑ์ที่ใช้แสงเลเซอร์ในโรงงาน โรงพยาบาล รวมทั้งมีหมอบุญยนต์ มีอวัยวะเทียม ที่ใช้งานได้ดี และอื่น ๆ อีกมาก

2. ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ระดับการสรรหา

ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ระดับการสรรหา หรือ การคิดค้นขึ้นมาใหม่ ได้เกิดขึ้นมาตั้งแต่สมัยโบราณแล้วเช่นเดียวกัน แต่เป็นเรื่องที่ยากต่อการจำแนกว่า สิ่งใดเป็นสิ่งใหม่ หรือสิ่งใดเกิดจากการดัดแปลงสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติ เช่น การสร้างจรวดของชาวจีน ซึ่งเกิดขึ้นในสมัยโบราณนับเป็นพันปีแล้ว

การคิดค้นสิ่งใหม่ ซึ่งเป็นความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ เริ่มต้นจาก เจมส์ วัตต์ สร้างเครื่องจักรไอน้ำเครื่องแรกขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2279 ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและเป็นการเริ่มต้นของยุคอุตสาหกรรม การสร้างกล้องจุลทรรศน์ของ เลเวน ฮุก ในปี พ.ศ. 2208 เป็นการเริ่มต้นของการบุกเบิก และสำรวจโลกของจุลินทรีย์ การสร้างโทรศัพท์เครื่องแรกของ เกรแฮม เบลล์ ในปี พ.ศ. 2419 นับว่าเป็นก้าวสำคัญก้าวแรกของโลกแห่งโทรคมนาคมและการสื่อสาร

ปัจจุบันความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ระดับนี้ได้ก่อให้เกิดการค้นพบสิ่งต่าง ๆ มากมาย และสร้างประโยชน์แก่มนุษย์อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของวิทยาการเฉพาะด้าน เฉพาะทาง เช่น ทางด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ ฟิสิกส์ เคมี จุลชีววิทยา และเทคโนโลยีทางพันธุวิศวกรรม เช่น การลอกแบบพันธุกรรม (Cloning) การตัดแต่งพันธุกรรมเพื่อประโยชน์ทางด้านวิชาการเกษตร เทคโนโลยีไฮบริโดมา (Hybridoma Technology) ที่มีการนำเซลล์สองเซลล์จากเนื้อเยื่อต่างชนิดกัน หรือจากอวัยวะต่างกันของสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกันมาสร้างเป็นเซลล์ลูกผสม นำไปใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ นอกจากนี้ วิทยาการทางด้านคอมพิวเตอร์ ได้เข้ามามีส่วนช่วยส่งเสริมให้วิทยาการด้านอื่น ๆ ประสบความสำเร็จก้าวหน้า และช่วยให้มนุษย์ทำงานได้อย่างละเอียด คล่องตัว และมีความสมบูรณ์ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

ความคิดสร้างสรรค์ทั้งระดับการดัดแปลง และระดับ

การสรรหา หรือการคิดค้นขึ้นมาใหม่ในทางวิทยาศาสตร์จะยังคงเกิดขึ้นเรื่อย ๆ ในปัจจุบันและต่อไปถึงอนาคต ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องความต้องการของมนุษย์ทำให้ความต้องการของมนุษย์มีการขยายขอบเขตออกไปอย่างไม่มีการกำหนด ทำให้วิถีชีวิตของมนุษย์มีความสะดวกสบายมากขึ้น แต่ขณะเดียวกันก็ทำให้เกิดผลกระทบในทางทำลายต่อระบบธรรมชาติ และระบบนิเวศทั้งหมดของโลกเพิ่มมากขึ้นด้วย จนกระทั่งนักนิเวศวิทยามีความคิดเห็นตรงกันว่า ขณะนี้มนุษย์ได้กำลังก้าวมาถึงยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในประวัติศาสตร์ คือ ยุคหายนะของสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ ซึ่งมนุษย์จะต้องตัดสินใจให้ได้ว่า เวลานั้นมนุษย์จะต้องเปลี่ยนวิธีการคิด ปรับจิตใจให้ถูกต้องสู่ดุลแห่งธรรมชาติ ด้วยการเริ่มต้นกำหนดขอบเขตความต้องการของตนเองไว้ที่ความพอดีอย่างแท้จริง และขณะเดียวกันมนุษย์จะต้องปรับระบบการดำเนินชีวิตใหม่ ด้วยการอยู่อย่างมีความรักต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันมากขึ้น รวมทั้งมีความรักธรรมชาติ รักสภาพแวดล้อม มิฉะนั้นความหายนะอันร้ายแรงจะมาถึงตัวมนุษย์ทุกคนอย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยง สำหรับในเรื่องของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้น มนุษย์ควรสร้างสรรค์ และนำมาใช้เฉพาะส่วนที่มีความจำเป็นเท่านั้น และการใช้จะต้องไม่ทำลายสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ จึงจะเป็นการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างสมบูรณ์ และมีคุณค่า และสามารถรักษาชีวิตธรรมชาติและระบบนิเวศไว้ได้ตลอดไป

ความคิดสร้างสรรค์จากภูมิปัญญาชาวบ้าน

ชาวบ้านเป็นผู้สร้างภูมิปัญญาเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิต มีการสืบทอดภูมิปัญญาจากบุคคลรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง โดยการแสดงออกในรูปของวิธีการคิด การกระทำ การปฏิบัติ ผลผลิตของภูมิปัญญามีลักษณะเป็นรูปธรรม นามธรรม และสัญลักษณ์ ตามระดับของวัฒนธรรม โดยที่ไม่มีใครทราบว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใด ใครเป็นผู้เริ่มต้น แต่ทุกคนรับรู้ตรงกันว่า เรื่องของภูมิปัญญานั้นเป็นผลผลิตของความคิดสร้างสรรค์ ทั้งในระดับของการดัดแปลงสิ่งที่มีอยู่แต่เดิม ด้วยการนำมาจัดรูปแบบใหม่ และระดับของการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ขึ้นมาตามความเหมาะสมโดยอาศัยความผสมผสานกันของหลักวิชาของศิลปะและวิทยาศาสตร์ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว บุคคลผู้ที่สร้างภูมิปัญญาในชุมชนมักจะเรียกกันว่าภูมิปัญญาชาวบ้าน (local wisdom)

เอกวิทย์ ญ กลาง (2540:11-12) ได้ให้ความหมายของภูมิปัญญาชาวบ้านไว้ว่า หมายถึงความรู้ ความคิด ความเชื่อ ความสามารถ ความชัดเจน ที่กลุ่มชนได้จากประสบการณ์ที่สั่งสมไว้ใน การปรับตัว และการดำรงชีวิตในระบบนิเวศ หรือสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคม วัฒนธรรม ที่ได้มีการสืบสานกันมา และเป็นผลของการใช้สติปัญญาปรับตัวเข้ากับสภาวะต่างๆ ในพื้นที่ซึ่งตั้งหลักแหล่งถิ่นฐานอยู่ และมีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับกลุ่มอื่น ก่อให้เกิดการแก้ปัญหาในส่วนที่เป็นบริบทของสังคม และวัฒนธรรมของกลุ่ม

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ภูมิปัญญาจึงมีทั้งส่วนที่เกิดจากประสบการณ์ในพื้นที่ และส่วนที่มาจากภายนอก รวมทั้งส่วนที่ผลิตขึ้นใหม่หรือผลิตซ้ำเพื่อการแก้ปัญหาและการปรับตัวให้สอดคล้องกับความจำเป็นและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ภูมิปัญญาหลาย ๆ อย่างเกิดขึ้นจากความคิดสร้างสรรค์ โดยเฉพาะภูมิปัญญาที่เป็นต้นแบบ และภูมิปัญญาที่เกิดจากการดัดแปลงสิ่งต่าง ๆ ทำให้เกิดเป็นรูปแบบใหม่เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสมบูรณ์ ภูมิปัญญาสร้างสรรค์ของชาวบ้านมีดังต่อไปนี้

1. ภูมิปัญญาสร้างสรรค์ด้านที่อยู่อาศัย

ที่อยู่อาศัยของมนุษย์จะมีความสัมพันธ์กับพื้นที่ที่บุคคลอาศัยอยู่ สภาพภูมิประเทศของไทยมีทั้งที่ราบลุ่ม ริมฝั่งน้ำ ที่ราบสูง ภูเขา ป่า และทะเล การสร้างที่อยู่อาศัยจึงมีความเชื่อมโยงกับพื้นที่ ทั้งความคิดในเรื่องของบ้าน รูปแบบของบ้าน วัสดุที่ใช้และประโยชน์ใช้สอย จึงมีความแตกต่างกันตามสภาพของพื้นที่ ลักษณะบ้านไทยในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้ จึงมีลักษณะแตกต่างกันหลาย ๆ ด้าน แต่ก็มีความเหมือนกันตรงที่บ้านไทยในแต่ละภาคเกิดขึ้นจากความคิดสร้างสรรค์ด้านการดัดแปลงวัสดุ สรรพสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น นำมาเปลี่ยนรูป ประกอบกันเข้าเป็นบ้านของแต่ละภาคที่มีเอกลักษณ์ สวยงาม ลงตัว และใช้ประโยชน์ได้อย่างสูงสุด

2. ภูมิปัญญาสร้างสรรค์ด้านอาชีพ เครื่องใช้ในการทำมาหากินหรืองานประดิษฐ์กรรม

อาชีพและเครื่องใช้ในการทำมาหากินมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับพื้นที่ซึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่เป็นอย่างมาก ชาวบ้านได้สร้างสิ่งที่เรียกว่า ประดิษฐ์กรรมพื้นบ้านขึ้นมา มากมาย ตั้งแต่วัตถุชิ้นเล็ก ๆ เช่น เครื่องมือใช้ตัดจับสัตว์ ในพื้นที่ เครื่องจักสานประเภทต่าง ๆ เครื่องใช้ จนถึง

ประดิษฐ์กรรมชิ้นใหญ่ ๆ ที่ทำงานด้วยการใช้แรงคน แรงจากสัตว์ และใช้พลังงานจากธรรมชาติ เช่น น้ำ และ ลม ตัวอย่าง เช่น ครกกระเดื่อง กังหัน ระหัดวิดน้ำ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่ทำขึ้นมาจากวัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น ทั้งสิ้น และเป็นผลผลิตจากความคิดสร้างสรรค์ ทั้งในลักษณะ การเปลี่ยนแปลงรูป และความคิดสร้างสรรค์ระดับการสร้าง รูปแบบใหม่ งานประดิษฐ์กรรมนอกจากส่วนที่เกี่ยวข้องกับ อาชีพ และการทำมาหากินแล้ว ยังมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ สร้างความบันเทิงและนันทนาการอีกด้วย เช่น เครื่องดนตรีไทย ชนิดต่าง ๆ รวมทั้งของเล่นเด็กประเภทต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจาก ภูมิปัญญาของท้องถิ่น ซึ่งมีอยู่มากมายในทุก ๆ พื้นที่ของ ประเทศไทย งานประดิษฐ์กรรมทั้งหลายเหล่านี้จึงเป็น สัญลักษณ์ของความรัก ความภาคภูมิใจ และการตระหนัก ในคุณค่าที่คนยุคปัจจุบัน สามารถเชื่อมโยงสายใยของความ รักไปยังบรรพบุรุษของตนในอดีต

3. ภูมิปัญญาสร้างสรรค์ด้านศิลปวัตถุและศิลปกรรม

ภูมิปัญญาทางด้านนี้มีอยู่มากมาย ตั้งแต่ผ้าทอ ลวดลายสวยงามประจำถิ่นของภาคต่าง ๆ ซึ่งมีเอกลักษณ์ สร้างสรรค์เฉพาะตัว จิตรกรรมพื้นบ้านตามวัดวาอาราม ต่าง ๆ การแกะสลัก การทำเครื่องถม เครื่องเงิน ลายประดับมุก ศิลปะปูนปั้น เครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น ความคิดสร้างสรรค์ด้านนี้เกิดขึ้นทั้งลักษณะการดัดแปลง และการสร้างรูปแบบขึ้นมาใหม่เช่นเดียวกับภูมิปัญญา สร้างสรรค์ในเรื่องอื่น ๆ ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว

4. ภูมิปัญญาสร้างสรรค์ด้านอาหาร

อาหารไทยมีลักษณะพิเศษ ตรงที่ส่วนประกอบ ของอาหาร ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์มากกว่าอาหารของ ชนชาติอื่น นอกจากนี้จะต้องมีความคิดในเรื่องของการจัด การตกแต่งด้วยการใช้ศิลปะออกแบบอย่างสวยงาม ประณีต ทำให้สะดุดตาเกิดความสนใจ ขณะเดียวกันส่วนผสมของ อาหารประกอบด้วย สมุนไพร และพืชผักที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น เป็นจำนวนมาก การประกอบอาหารและการจัดอาหารนับ เป็นศาสตร์ชนิดหนึ่งที่เรียกว่า “คหกรรมศาสตร์” ส่วนเทคนิค การดัดแปลงเปลี่ยนรูปแบบของอาหารและการคิดค้นรูปแบบ อาหารขึ้นมาใหม่นับเป็นความคิดสร้างสรรค์

อาหารไทยในปัจจุบันมีลักษณะที่เกิดจากการ เพิ่มเติม ดัดแปลง ผสมผสานองค์ประกอบต่าง ๆ ทำให้ รูปแบบและรสชาติแตกต่างไปจากเดิม และยังมีอาหารที่ คิดค้นขึ้นใหม่อีกมากมายตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของ

สังคมและวัฒนธรรมที่มีการถ่ายทอดสิ่งต่าง ๆ ให้แก่กัน อย่างไรก็ตามภูมิปัญญาสร้างสรรค์ด้านอาหารก็ยังคงถือว่าเป็น สิ่งที่มีความสำคัญและเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาติไทย

5. ภูมิปัญญาสร้างสรรค์ด้านสมุนไพรและการแพทย์แผนไทย

สมุนไพรไทย และการแพทย์แผนไทย เป็น ภูมิปัญญาสร้างสรรค์ที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ มีการรวบรวม ความรู้ที่ผ่านการปฏิบัติทดลองกันอย่างมีระบบ และจารึก ไว้ในสมุดไทย เป็นตำรายาของภาคต่าง ๆ นอกจากนี้มีการ ถ่ายทอดความรู้ และวิธีการรักษาไปสู่ลูกหลาน วิธีการใช้ ยาสมุนไพรก็มีอยู่หลายวิธีคือ ใช้เป็นน้ำยา ลูกกลอน ยาผง ยาต้ม ยาดอง ยาเหน็บ ยาต้ม ยาขง ยาทา ยาอม ยาอาบ ยาแช่ ยาเป่า ยามวน ยาบัววัน ยาประคบ ยาสกัด ยาน้ำส้ม ยาน้ำกระสาย ยาสูบ (เอกวิทย์ ณ ถลาง 2540:212)

6. ภูมิปัญญาสร้างสรรค์ด้านมุขปาฐะ

ภูมิปัญญาสร้างสรรค์ด้านนี้เกิดขึ้นจากบุคคลที่ เป็นปราชญ์ในท้องถิ่นได้เก็บสะสมความรู้ ประสบการณ์ทั้งดี ร้าย ทุกข์และสุข ผิดและถูกที่เกิดขึ้นจากการดำเนินชีวิต การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลและสภาพแวดล้อม แล้วนำไปถ่ายทอดให้กับลูกหลานต่อ ๆ กันไป วิธีการถ่ายทอดกัน ก็ใช้การบอกเล่า ในลักษณะปากต่อปาก จึงมีชื่อเรียกตาม ภาษาวิชาการว่า “มุขปาฐะ” ภูมิปัญญาสร้างสรรค์ในด้านนี้ ประกอบด้วย ถ้อยคำที่เป็น สุภาพ สำนวน คำคม ความเปรียบ คำพังเพย เพลงกล่อมเด็ก เพลงพื้นบ้าน นิทาน ปริศนา คำทาย นาฏกรรมและการแสดงต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งแต่ละเรื่อง มีลักษณะแสดงความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นของท้องถิ่นของตน ซึ่งในที่นี้จะขอเสนอตัวอย่างเฉพาะในเรื่องของเพลงกล่อมเด็ก เพียงเรื่องเดียวเท่านั้น

เพลงกล่อมเด็กเป็นเพลงที่มีอยู่ประจำพื้นบ้าน ในทุกภาค เป็นการแสดงออกทางด้านภูมิปัญญาสร้างสรรค์ ของชาวบ้าน ในบทเพลงกล่อมเด็กประกอบด้วย สภาพทาง ภูมิศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต การแก้ปัญหา จริยธรรม คติสอนใจ และอื่น ๆ อีกมากมาย ในที่นี้ขอเสนอ เพลงกล่อมเด็กที่พุทธทาสภิกขุได้ยกย่องว่ามีความเป็นเลิศ ทางด้านความคิด และชี้แนะให้บุคคลเข้าถึงธรรมะระดับสูงได้ คือเพลงกล่อมเด็กที่ชื่อว่า “มะพร้าวนาฬิกา” ซึ่งเป็นเพลง ของภาคใต้ดังนี้

ต้นมะพร้าว	นาฬิกา
ต้นเด็ยวโนเน	นอกทะเลฝั่ง
ฝนตกไม่ต้อง	ฟ้าร้องไม่ถึง
นอกทะเลฝั่ง	ถึงได้แต่ผู้พันบุญ เอย

เอกสารอ้างอิง

ที่มา : ละเอียด ศิลาน้อย และธานีรินทร์ เหมบุตร
2525:51-52

เพลงกล่อมเด็กบทนี้ผู้แต่งได้กำหนดให้มะพร้าวนาฬิกา ซึ่งเป็นมะพร้าวที่มีคุณค่าและหายากมากเป็นสัญลักษณ์แทน “นิพพาน” ซึ่งหมายถึงความสงบเย็น และได้ใช้ทะเลฝั่งซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติ คือ เหลว ย่อย และแข็ง ตามสภาวะของความร้อน ความเย็น ที่เข้ามากระทบ เป็นสัญลักษณ์แทนจิตใจของคนที่มีใจจะอ่อนไหวไปตามอำนาจของกิเลสคือ ความโลภ โกรธ และหลง จิตใจที่อยู่นอกเหนือหรืออยู่เหนือกิเลสก็คือจิตใจที่มีความสงบเย็น (นิพพาน) สภาพจิตใจเช่นนี้จะเกิดขึ้นได้สำหรับผู้ที่อยู่เหนือบุญ (บาป) เท่านั้น

ในทางคติชนวิทยาได้จัดให้สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นกวีพจนหรือกวีวัจนะ และถือว่าผู้ที่สร้างสรรค์สิ่งที่มีคุณค่าเหล่านี้เป็นกวีของท้องถิ่น การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมในอดีตได้อาศัยมุขปาฐะเหล่านี้เป็นหลักใหญ่ สังคมจะมีความสงบสุข ร่มเย็นอยู่ได้ ก็ด้วยการอาศัยสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นตัวเชื่อมโยงแนวการประพฤติปฏิบัติจากบุคคลรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง ความคิดสร้างสรรค์ในลักษณะของการเปลี่ยนแปลงรูป และความคิดสร้างสรรค์ด้านการสร้างรูปแบบใหม่ จึงมีปรากฏอยู่มากในภูมิปัญญาสร้างสรรค์ชนิดนี้

ความคิดสร้างสรรค์ทั้งทางด้านศิลปะ วิทยาศาสตร์ และความคิดสร้างสรรค์จากภูมิปัญญาของชาวบ้าน ล้วนแต่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าอย่างยิ่งของมนุษยชาติ เป็นจิตสำนึกของทุก ๆ คนที่จะต้องศึกษา ทำความเข้าใจ เรียนรู้ เชื่อมโยงสัมพันธ์ อนุรักษ์ สืบสาน และเผยแพร่ เนื่องจากทุก ๆ เรื่องเป็นสายใยชีวิตของมนุษย์ที่เชื่อมโยงกับธรรมชาติ จากอดีตจนถึงปัจจุบัน การไม่เข้าใจความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ วิทยาศาสตร์ และภูมิปัญญาของชาวบ้านก็คือการไม่เข้าใจรากเหง้าชีวิตของมนุษย์ว่าเชื่อมโยงกับธรรมชาติและสภาพแวดล้อมจากอดีตจนถึงปัจจุบันในลักษณะใดบ้าง มนุษย์ที่รู้จักอดีต และเข้าใจปัจจุบันอย่างถูกต้องแท้จริงเท่านั้น จึงจะเป็นผู้สร้างสรรค์ สันติสุขอันยั่งยืนให้กับ มนุษยชาติ และสรรพชีวิตทั้งหลายได้

เจือ สตะเวทิน. ประวัติวรรณคดี ประโยคสมัยมศึกษาตอนปลาย.

พิมพ์ครั้งที่สิบห้า. นครหลวงกรุงเทพ ธนบุรี : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว, 2514.

เฉลิม สุจริต. “ความเข้าใจในงานสถาปัตยกรรม” ใน แนวความคิด
ในการออกแบบสถาปัตยกรรม. หน้า 11-23. บัณฑิต จุลาสัย.
พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2540.

_____ วัสดุและการก่อสร้างสถาปัตยกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ
: ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

ชลุด นิมเสมอ. องค์ประกอบของศิลปะ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2534.

ณัฐพงษ์ เจริญพิทย์. ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์:
ทัศนะแบบองค์รวม. เล่ม 1-2. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
สยามโอเวอร์ซีส์โปรด, 2541.

นณ ปากน้ำ (นามแฝง). ศิลปะโบราณในสยาม. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ
: ด้านสุทธาการพิมพ์, 2537.

_____ . สยามศิลปะจิตรกรรมและสถาปัตยกรรม. พิมพ์ครั้งแรก.
กรุงเทพฯ:ด้านสุทธาการพิมพ์, 2538.

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์. “คำร้องของลูกทุ่ง”. ใน 60 ปี เล่าขาน
ตำนานลูกทุ่งไทย. หน้า 197-204. สำนักงาน
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.
พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา, 2542.

พิริยะ ไกรฤกษ์. ประวัติศาสตร์ศิลป์ในประเทศไทย ฉบับคู่มือ
นักศึกษา. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์.
2528.

ละเอียด ศิลาน้อย และธานีรินทร์ เหมบุตร. บันทึกความเป็นมาของ
สวนโมกขพลาราม. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ : แสงรุ่งการพิมพ์,
2525.

สันติ เล็กสุขุม. ศิลปะอยุธยา งานช่างหลวงแห่งแผ่นดิน. พิมพ์ครั้งแรก.
กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์, 2542.

อมร ทองปาน และวีระศักดิ์ อุดมโชค. วิทยาศาสตร์ทั่วไป.
พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตร
ศาสตร์, 2541.

อังคาร กัลยาณพงศ์. กวีนิพนธ์ของอังคาร กัลยาณพงศ์. พิมพ์ครั้งที่
2. พระนคร : ศึกษิตสยาม, 2513.

เอกวิทย์ ณ ถลาง. ภูมิปัญญาชาวบ้านสี่ภูมิภาค : วิถีชีวิตและ
กระบวนการเรียนรู้ของชาวบ้านไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ
: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2540.

วิธีชีวิต และ ภูมิปัญญาไทย

อห์นัต รัตนภานุศร

ดินแดนที่เป็นประเทศไทยในปัจจุบันมีคนอาศัยอยู่มาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์จนถึงปัจจุบัน คนในถิ่นนี้อาศัยรวมตัวกันเป็นชุมชน ชุมชนต่าง ๆ ในดินแดนประเทศไทยมิได้อยู่กันอย่างโดดเดี่ยว แต่มีการติดต่อกันระหว่างชุมชนโดยมีหลักฐานที่เป็นโบราณวัตถุ คัมภีร์และซากดึกทางพระพุทธศาสนาหลายเรื่องทีกล่าวว่า ในสมัยต้นพุทธกาลได้มีชาวอินเดียมาค้าขายกับหัวเมืองในสุวรรณภูมิ เมื่ออยู่นานไปก็มีการผสมผสานแต่งงานกับคนพื้นเมือง ผลที่เกิดตามมาคือ มีการเผยแพร่อารยธรรมอินเดียในภูมิภาคนี้

จากคัมภีร์มหาวงศ์ของลังกาได้กล่าวถึงพระเจ้าอโศกมหาราชแห่งราชวงศ์เมาริยะของอินเดีย ได้ส่งพระโสมณะ และพระอุตตระเข้ามาเผยแพร่วิทยาการศาสนาพุทธ ราวพุทธศตวรรษที่ 4 ในดินแดนภาคกลางของประเทศไทย ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่นครปฐม ดังตัวอย่างการขุดค้นทางโบราณคดีที่เมืองจันเสน บ้านดอนตาเพชร และโบราณวัตถุที่พบที่เมืองอู่ทอง

ชาวพื้นเมืองเดิมในดินแดนประเทศไทย ได้แก่ พวกละว้า อยู่ทางภาคเหนือและภาคกลาง ภาคใต้ของประเทศไทยมีพวกเนกริโต ผิวดำ ผมหยิกดำ พวกเซบัง และซาไก

ถิ่นกำเนิดของชนชาติไทย ชนชาติไทยในปัจจุบันมีต้นกำเนิดมาจากไหนแน่ สืบเชื้อสายกันมาอย่างไร ได้มีผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญทางประวัติศาสตร์ได้ให้คำตอบไว้ดังนี้

ก. มาจากเทือกเขาอัลไต แนวคิดนี้ ดร.วิลเลียม คลิฟตัน ดอดด์ (William Clifton Dodd) หมอสอนศาสนาชาวอเมริกัน ได้เขียนไว้ในหนังสือ "The Tai Race" ว่า คนไทยมีเชื้อสายมองโกล แล้วต่อมาได้อพยพลงมาทางใต้จนถึงดินแดนอินโดจีน

แนวคิดนี้ ชุนวิจิตรมาตรา (รองอำมาตย์โทสง่า กายูจนาคพันธุ์) ได้เขียนหนังสือชื่อ "หลักไทย" พิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2471 ระบุว่า "ในขั้นแรกทีเดียว ไทยจะมีชาติภูมิตรงไหนนั้น ไม่มีทางทราบได้ชัดเจน แต่อาจกล่าวได้กว้าง ๆ ว่า มีแหล่งเดิมอยู่ในบริเวณภูเขาอัลไต อันเป็นบ่อเกิดของพวกมองโกลด้วยกันเท่านั้น ภายหลังจึงแยกลงมาทางใต้

ข. อยู่ในมณฑลเสฉวน ผู้เสนอแนวความคิดนี้คือ ศาสตราจารย์ลาคูเปอ (La Couperie) แห่งมหาวิทยาลัยลอนดอน ได้เขียนหนังสือชื่อ Amongst the Siams ปี 2428 สรุปว่า คนเชื้อชาติไทย เดิมตั้งถิ่นฐานอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของมณฑลเสฉวน

ค. อยู่ทางตอนใต้ของจีน คือบริเวณมณฑลยูนนานของจีน ตอนเหนือของเวียดนาม รัฐฉานของพม่า และรัฐอัสสัมของอินเดีย

ผู้เสนอแนวคิดนี้เป็นครั้งแรก คือ โคลฮูน (Archibal R. Colquhoun) ได้เสนอไว้ในปี 2428 แนวความคิดนี้มีผู้เห็นด้วยหลายคน เช่น อีเบอร์ฮาร์ด (Wolfrom Eberhard) ยืนยันว่าคนไทยมีถิ่นกำเนิดใกล้ปากแม่น้ำแยงซีเกียง ในมณฑลเสฉวน ต่อมาอพยพมาถึงมณฑลยูนนาน

พระยาประชาภิจักรจักร (แจ่ม บุนนาค) ผู้แต่งหนังสือพงศาวดารโยนก เชื่อว่า ถิ่นเดิมของไทยกระจัดกระจายบริเวณตอนใต้ของจีน รวมไปถึงรัฐอัสสัมของอินเดีย

ง. อยู่ในมลายู และหมู่เกาะอินโดเนเซีย แนวความคิดนี้เสนอโดยกลุ่มนายแพทย์ไทย คือ

นายแพทย์สมศักดิ์ สุวรรณสมบุรณ์ ได้ตรวจกลุ่มเลือดของคนไทย คนชวา และคนจีน พบว่ากลุ่มเลือดของคนไทยเหมือนกับของชาวเกาะชวา

นายแพทย์ประเวศ วะสี พบว่า เฮโมโกลบิน (Hgb E.) คนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยมากเช่นเดียวกับในกลุ่มของชาวมอญ ละว้า และเขมร แต่ไม่พบในคนจีน

จ. อยู่บริเวณประเทศไทยในปัจจุบัน ไม่ได้อพยพมาจากที่ไหนเป็นแนวความคิดของนักขุดค้นทางโบราณคดี คือ ศาสตราจารย์นายแพทย์สุด แสงวิเชียร และศาสตราจารย์ชิน อยู่ดี โดยการสำรวจขุดค้นบริเวณสองฝั่งแควน้อย และแควใหญ่ จังหวัดกาญจนบุรี รวมทั้งการขุดค้นที่บ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี และพื้นที่จังหวัดขอนแก่น สกลนคร และนครพนม

คนไทยมีถิ่นกำเนิดจากที่ใดแน่ ก็คงจะฟันธงลงไปไม่ได้เป็นแน่ ทั้งนี้เพราะความเชื่อที่หลากหลายต่างก็มีเหตุผล

และหลักฐานมาสนับสนุนด้วยกันทั้งนั้น

การก่อกำเนิดประเทศไทย เดิมทีกรุงสุโขทัยมีลักษณะเป็นแคว้น เรียกว่าแคว้นสุโขทัย แคว้นนี้ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนล่าง แถบลุ่มแม่น้ำปิง ยม น่าน เป็นบริเวณที่ราบลูกฟูกสลับกับที่สูง และเทือกเขาทางด้านทิศตะวันตกและทิศตะวันออก

แคว้นสุโขทัยปกครองตนเองอย่างอิสระตั้งแต่ พ.ศ. 1781- 1921 มีพระมหากษัตริย์ปกครองรวมทั้งสิ้น 9 พระองค์

การปกครองในสมัยกรุงสุโขทัย ปกครองโดยมีกษัตริย์เป็นหัวหน้าครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ อาชีพของคนส่วนใหญ่ ทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์

ด้านศาสนาและความเชื่อ คนสุโขทัยโดยทั่วไปมีการนับถือผี วิญญาณบรรพบุรุษ โดยการเซ่นไหว้อยู่เป็นประจำ

ในยุคนี้ศาสนาพราหมณ์ได้เข้ามามีอิทธิพลในราชสำนัก มีเทวรูปพระอิศวร และพระคเณศ ให้คนกราบไหว้บูชา

ทางด้านพุทธศาสนาที่เข้ามาในสมัยสุโขทัย มีทั้งลัทธิมหายานแบบพุทฺธกาม และลัทธิหินยานแบบลังกาวงศ์ ในสมัยพระธรรมราชาที่ 1 ลิไท พระองค์ได้นิมนต์พระภิกษุจากลังกามาสุโขทัย และตั้งให้เป็นสังฆราช

พระมหากษัตริย์และชาวสุโขทัย เป็นผู้เลื่อมใสใน

พระพุทธศาสนา มีการสร้างวัด โบสถ์ วิหาร เจดีย์ พระพุทธรูปมากมาย วัดที่สำคัญที่สุด คือ “วัดมหาธาตุ” พระพุทธรูปที่สำคัญสมัยนี้ได้แก่ พระศรีศากยมุนี พระพุทธชินราช พระพุทธชินสีห์ พระศรีศาสดา

ภาษาและวรรณกรรม พ่อขุนรามคำแหงมหาราชได้ทรงประดิษฐ์ตัวอักษรไทย ในปี พ.ศ. 1826 ซึ่งดัดแปลงมาจากอักษรขอมและมอญ ทั้งหมดมีพยัญชนะ 44 ตัว สระ 20 ตัววรรณยุกต์ 2 รูป วางอยู่บรรทัดเดียวกันหมด

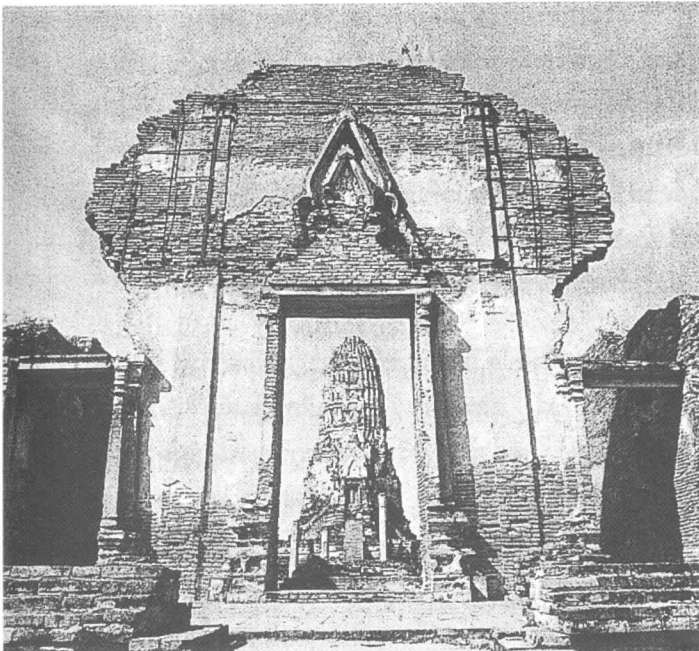
วรรณคดีที่สำคัญในสมัยสุโขทัย ได้แก่ ศิลจาริก ไตรภูมิพระร่วง

ประเพณีส่วนมากเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เช่น การทำบุญรักษาศีล ทอดกฐิน ประเพณีเผาเทียนเล่นไฟ

แผ่นดิน เช่น พระราชพิธีพืชมงคล ทรงสร้างวัด อุปลัมภ์ พระศาสนา

กรุงศรีอยุธยาได้สั่งสมมรดกทางวัฒนธรรมไว้มากมายหลายประการ เช่น ด้านศิลปะ ได้แก่ จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม และประณีตศิลป์ ซึ่งยังมีร่องรอยปรากฏตามวัดต่าง ๆ ในปัจจุบัน

ชาวอยุธยามีคตินิยมแข่งขันกันสร้างวัด ทำให้พุทธศาสนามีส่วนช่วยธำรงไว้ซึ่งศิลปะของชาติ พวกเขาจึงมีฝีมือมักจะพิถีพิถันทำกันอย่างสุดฝีมือ วัดจึงเป็นที่รวมของศิลปะทุกแขนง

อาณาจักรกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ. 1893–2310) เป็นอาณาจักรที่เป็นอิสระจากกรุงสุโขทัยตอนปลายรัชสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีของไทยยาวนานถึง 417 ปี มีกษัตริย์สืบต่อกันมา 33 พระองค์ พระมหากษัตริย์ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนา คือ ความคิดแบบธรรมราชาและทศพิธราชธรรม ซึ่งมีความเชื่อว่าพระมหากษัตริย์จะต้องปกครองโดยมีธรรมะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว กษัตริย์จะต้องทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา กษัตริย์เป็นผู้มีบุญญาธิการที่สั่งสมมาแต่ชาติปางก่อน และจะแผ่บารมีให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข พระมหากษัตริย์ของกรุงศรีอยุธยาจะต้องดำรงพระองค์ให้เห็นว่า เป็นธรรมราชา โดยทรงเป็นประธานในพิธีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความอุดมสมบูรณ์ของ

สมัยกรุงธนบุรี (2310–2325) เป็นยุคของการกอบกู้ชาติไทย พระเจ้าตากสินมหาราชย้ายเมืองหลวงจากกรุงศรีอยุธยามาอยู่ที่กรุงธนบุรี

ในยุคกรุงธนบุรี พระเจ้าตากสินทรงพระราชนิพนธ์บทละครสามกษัตริย์ไว้รวม 4 ตอน

หลวงสรวิชิต (หน) แต่งหนังสือเรื่อง ลิลิตเพชรมงกุฎ และอิเหนาคำฉันท์

ยุคนี้เป็นช่วงสั้น การบันทึกเรื่องราวจึงมีไม่มาก

สมัยรัตนโกสินทร์ (พ.ศ.2325-ปัจจุบัน)

1. ระยะก่อร่างสร้างเมือง (รัชกาลที่ 1-3)

รัชกาลที่ 1 ทรงสร้างราชธานีใหม่ และปรับปรุงด้านต่าง ๆ ที่เป็นรากฐานของบ้านเมือง เช่น ทรงชำระ กฎหมาย ปรับปรุงสถาบันสงฆ์ สังคายนาพระไตรปิฎก ฟื้นฟูประเพณีโบราณต่าง ๆ

รัชกาลที่ 2 ทรงวางรากฐานด้านศิลป วรรณกรรม นาฏกรรม

รัชกาลที่ 3 บ้านเมืองเข้าสู่ยุคหัวเลี้ยวหัวต่อ มีการทำสงครามกับเวียดนาม เพื่อแย่งอิทธิพลในกัมพูชา พระองค์ทรงส่งเสริมการค้าขายกับจีน อนุญาตให้มีขันทันนารี เข้ามาเผยแพร่ศาสนา และวิทยาการตะวันตก

2. ระยะปรับตัวเข้าสู่ยุคใหม่ (รัชกาลที่ 4-6)
ระยะนี้ไทยต้องเผชิญกับการคุกคามของชาติตะวันตก ซึ่งเข้ามาในสมัยรัชกาลที่ 3 และเร่งเร้าที่จะแก้สนธิสัญญาที่ทำไว้ รัชกาลที่ 4 ทรงทำสนธิสัญญาเบาริงกับอังกฤษ ปรับปรุงประเพณีที่ล้าสมัย รัชกาลที่ 5 ทรงพัฒนาบ้านเมืองทุกด้าน เพื่อเผชิญกับการคุกคามของตะวันตก ทรงเสด็จต่างประเทศหลายครั้ง เพื่อนำสิ่งที่ได้พบเห็นมา

พัฒนาประเทศ ทรงรับวิทยาการตะวันตกหลายด้าน ทรงนำประเทศรอดพ้นจากอาณานิคมจากชาติตะวันตกที่ล่าเมืองขึ้น ในสมัยรัชกาลที่ 6 ประเทศไทยต้องเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 1

3. ระยะที่ปกครองด้วยระบบประชาธิปไตย (พ.ศ. 2475-ปัจจุบัน) เหตุการณ์ที่สำคัญ คือ ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 ไทยได้เข้าร่วมรบในสงครามโลกครั้งที่ 2 ภัยจากลัทธิคอมมิวนิสต์ได้คุกคามประเทศไทย เพื่อให้ไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นคอมมิวนิสต์ ด้วยนโยบาย 66/23 ไทยก็รอดวิกฤตจากภัยลัทธิคอมมิวนิสต์มาได้

จวบจนกระทั่งถึงปัจจุบัน โลกเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นยุคที่โลกไม่มีพรมแดน บางคนก็เรียกว่าโลกเข้าสู่ยุคข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลข่าวสารจากที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นที่ใดในโลก สามารถส่งถึงกัน หรือแพร่หลายถึงกันได้หมด โดยผ่านวิทยุ โทรทัศน์ ดาวเทียม โทรศัพท์ ภาพยนตร์ เพลง อินเทอร์เน็ต หนังสือ ฯลฯ ในยุคนี้ประเทศไทยก็เปลี่ยนแปลงตามกระแสโลก คือ เปิดรับข้อมูลเต็มที่

มนุษย์เมื่อได้รับข้อมูลข่าวสาร หรือความรู้ มนุษย์จะเกิดการรับรู้ และเรียนรู้ เมื่อเรียนรู้แล้วก็เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือการกระทำ เปลี่ยนความคิด เปลี่ยนวิถีชีวิตที่เคยเป็นอยู่ เปลี่ยนวัฒนธรรมที่เคยเป็นอยู่ ไปรับวัฒนธรรมจากภายนอก ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของมนุษย์ในส่วนต่าง ๆ ของโลกจึงคล้ายกับกระแสน้ำที่ไหลไปได้เรื่อย ๆ วัฒนธรรมของโลกจึงแพร่หลายไปอย่างทั่วถึงกันหมด ไม่มีทางสกัดกั้นได้ ประเทศที่มีวัฒนธรรมที่อ่อนแอกว่า วัฒนธรรมของประเทศนั้นก็พร้อมจะสูญสลาย ส่วนประเทศที่มีวัฒนธรรมที่เข้มแข็งกว่าก็จะรักษาวัฒนธรรมของตนไว้ได้

ชนชาติใดที่ไปรับเอาวัฒนธรรมจากต่างประเทศ วิถีชีวิตที่เป็นอยู่ประจำวันก็เปลี่ยนไป

ในเรื่องของภูมิปัญญา ประเทศใดที่เป็นประเทศด้อยพัฒนา หรือกำลังพัฒนามักจะส่งคนไปเรียนไปศึกษาจากประเทศที่พัฒนาแล้ว ประเทศที่พัฒนาแล้วจึงมีโอกาสครอบงำความรู้ ความคิด และค่านิยมประเทศที่ส่งคนไปเรียนไปศึกษา ดังตัวอย่างที่ส่งคนไทยไปศึกษาต่างประเทศ สหรัฐอเมริกา ยุโรป หรือญี่ปุ่น พวกนี้กลับมาแล้วก็จะกลับมาชื่นชมประเทศที่ตัวเข้าไปเรียน ไปศึกษาหรือไปดูงาน

ภูมิปัญญาต่างชาติจึงครอบงำ ภูมิปัญญาไทยจะโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม

คนไทยจะต้องแยกวัฒนธรรม และความรู้ที่ไปรับเอามาจากต่างประเทศเลือกแต่สิ่งดี ๆ ที่เข้ากับวิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย อย่างรับวัฒนธรรมที่ไม่ดีของต่างชาติเข้ามา และอย่าดูถูกภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาสากลที่ดีก็มี ที่เป็นอิทธิพลก็มาก คือ ยิ่งรู้มากก็มีปัญหามาก มีทุกข์มาก เช่น ฝรั่งเศสสอนกันมาว่า ถ้าอยากมีความสุขมาก ก็ต้องบริโภคมาก จนเกิดปัญหาต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม คนไทยไปมีค่านิยมแบบฝรั่ง จึงเกิดปัญหามีหนี้สินกันทั่วประเทศ เพราะบริโภคตามฝรั่ง ทั้งนี้เฉพาะตัวและหนี้จากต่างประเทศ คนไทยโชคดีที่ยังมีในหลวง พระองค์ท่านได้มีพระราชดำริให้คนไทยอยู่แบบเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อคนไทยจะได้ไม่มีหนี้สิน

วิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย คนไทยจะยังคงรักษาไว้ได้เพียงใด คำตอบก็ต้องขึ้นอยู่กับคนส่วนใหญ่ของประเทศว่าจะรักษาไว้ได้เพียงใด คำตอบก็ต้องขึ้นอยู่กับคนส่วนใหญ่ของประเทศว่าจะรักษาไว้ได้หรือไม่ โดยเฉพาะบุคคลชั้นนำของชุมชน สังคม และประเทศชาติที่จะต้องช่วยกันรักษาช่วยเป็นแบบอย่างให้เยาวชนรุ่นหลัง

วัฒนธรรมของไทยก็เหมาะสมกับคนไทย เช่น ชาวเหนือก็ควรจะรักษาวัฒนธรรมของชาวเหนือ ชาวเหนือมีวัฒนธรรมการแต่งกาย การกิน การสร้างบ้านเรือน หรือแม้แต่ภาษาพูดก็ควรจะรักษาไว้ให้ได้ อย่าเปลี่ยนแบบคนกรุงเทพฯ ถ้าคนเหนือ เช่น เชียงใหม่ เชียงราย ทำทุกอย่างให้เหมือนคนกรุงเทพฯ หรือเลียนแบบวัฒนธรรมตะวันตก นอกจากวัฒนธรรมพื้นเมืองจะสูญหายไปแล้ว คนต่างท้องถิ่น เช่น คนในกรุงเทพฯ หรือภาคอื่น ๆ ก็คงไม่อยากจะไปเที่ยวเหนืออีกแล้ว เพราะขาดเสน่ห์ชาวต่างชาติที่มาเที่ยวเมืองไทยก็อยากไปดูวัฒนธรรมของท้องถิ่น

ภาคอื่น ๆ เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง หรือภาคใต้ก็ควรจะรักษาวัฒนธรรมของถิ่นให้ด้อย่าเลียนแบบกรุงเทพฯ หรือเลียนแบบวัฒนธรรมตะวันตก ถ้าทุกอย่างเหมือนกรุงเทพฯ หรือตะวันตก นักท่องเที่ยวก็คงไปเที่ยวเพียงครั้งเดียวแล้วก็ไม่ไปอีก

วัฒนธรรมไทยที่ต้งาม ที่ควรบำรุงรักษา

1. พระราชพิธีเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ พระราชพิธีเทโว ฯลฯ

2. ประเพณีเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา ฯลฯ

3. ภาษาไทย คนไทยมีภาษาเป็นของตนเอง มีตัวอักษร มีเลขไทย ซึ่งแสดงถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ คนไทยจะได้มีความภูมิใจในความเป็นไทย เพราะมีเอกลักษณ์ของตนเอง บางประเทศไม่มีภาษาของตนเอง จึงไม่มีความภูมิใจในชาติพันธุ์ของตนเอง

4. การเป็นคนยิ้มง่าย ที่ชาวโลกยกย่อง ที่ประเทศอื่นไม่มี LAND OF SMILE เป็นจุดขายให้คนทั่วโลกอยากมาเที่ยวเมืองไทย

5. การเป็นคนชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีน้ำใจ กว้างขวาง สามารถอยู่ร่วมกับผู้นับถือศาสนาอื่นได้อย่างสันติ

6. คนไทยรู้จักประสานผลประโยชน์ รู้จักประนีประนอมเพื่อความสงบสุข

7. กิริยามารยาทไทย การเคารพกราบไหว้ โดยเฉพาะการไหว้แบบไทย ๆ ที่ชาวโลกประทับใจมีรูปลักษณ์

8. ศิลปกรรมไทย เช่น งานประดิษฐ์ต่าง ๆ จิตรกรรมไทย ประติมากรรมไทย สถาปัตยกรรมไทย ฯลฯ

9. ดนตรี นาฏศิลป์ วรรณกรรมไทยและเพลงไทย

10. อาหารไทย อาหารไทยต้องใช้ศิลปะ ทั้งวิธีปรุงรสชาติ สีสรร การตกแต่ง โดยเฉพาะการแกะสลักอาหารไทย อาหารไทยบางชนิดมีชื่อเสียงไปทั่วโลก เช่น ต้มยำกุ้ง ผัดไทย แกงเขียวหวาน ล้มตา ฯลฯ

กล่าวโดยสรุป ประเทศไทยได้รับอารยธรรมที่สำคัญของโลก คือ จากอินเดียและจีน ไทยได้รับวัฒนธรรมจากอินเดีย โดยผ่านมาทางพระพุทธศาสนา และศาสนาพราหมณ์(พิธีกรรมและความเชื่อ)และรับเอาวัฒนธรรมจากจีน ชาวจีนเป็นชาวต่างชาติที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย เริ่มแรกมีจำนวนประมาณ 3 ล้านคนเศษ ชาวจีนส่วนใหญ่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยก่อน พ.ศ. 2492 เหตุที่อพยพก็คือหนีความอดอยากในประเทศจีน หนีภัยจากลัทธิคอมมิวนิสต์ที่กำลังจะเข้าปกครองประเทศจีน (ผู้นำที่ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองของจีนเป็นคอมมิวนิสต์คือ เหมา เจ๋อ ตุง) ชาวจีนจำนวนมากนับถือศาสนาของขงจื้อ เหลาจื้อ ลัทธิเต๋า ชาวจีนรุ่นหลังที่เกิดในประเทศไทยก็ได้กลายเป็นคนไทย เปลี่ยนชื่อ เปลี่ยนนามสกุล เป็นไทยจนเกือบหมด ปัจจุบันจึงแยกไม่ออกว่าใครไทยแท้ ใครไทยอย่างไม่มีข้อขัดแย้ง

สมุนไพรไทย

ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยขนานแท้

บุหงา วัณนะ

มีโอกาสดำเนินหนังสือเรื่อง สมุนไพรไทย มรดกไทย ในช่วงวันหยุดปีใหม่ปีนี้ อ่านแล้วทำให้นึกถึงอยู่สองส่วนคือ ส่วนที่หนึ่งนึกถึงประเทศชาติโดยภาพรวมว่า สมุนไพรไทยนั้น เป็นมรดกทางภูมิปัญญาแขนงหนึ่งที่มีมานานในอดีตกาล จวบจนกระทั่งปัจจุบันนี้ คุณค่าของสมุนไพรไทยตามการรับรู้ของบรรพบุรุษและได้นำมาใช้กันได้อย่างเกิดประโยชน์ คุณค่านั้นเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ทั้งในด้านการนำมาใช้รักษาโรคร้าย รวมทั้งเวชภัณฑ์ต่าง ๆ อีกส่วนหนึ่ง นึกถึง ส่วนตน คือ ทำให้นึกย้อนไปถึงชีวิตในวัยเด็ก ว่าตนเองนั้นก็มิชีวิตรอดและเติบโตมาได้ด้วยดี จนสามารถศึกษาเล่าเรียน สำเร็จระดับมหาวิทยาลัย ได้มารับราชการรับใช้ประเทศชาติ ได้ด้วยดีนั้น อดีตกาลชีวิตในวัยเด็กก็ได้อาศัยสมุนไพร หลาย ๆ ชนิด รักษาโรคร้ายไข้เจ็บมาตลอด ทั้งนี้ก็โดยอาศัย ภูมิปัญญาของ ทวด ตา ยาย ที่ถ่ายทอดมาสู่ แม่ แล้วนำมาใช้ส่งลูก ๆ คือ ตัวผู้เขียน และพี่น้องทุกคน ผู้เขียนยังจำ ภาพที่แม่วิ่งไล่จับลูก ๆ มากกว่ายาใช้ชนมล่อบ้าง รางวัลบ้าง ชูบ้าง เพราะตอนนั้น แม่จะไม่เข้าใจคำว่า 'หวานเป็นลม ขมเป็นยา' ดินนี้ แต่ก็รู้ว่า ถ้าต้องถูกจับกินยาหรือกวาดยา ก็จะต้องโดนของขม ของเผ็ด ของร้อนทั้งนั้น แต่ก็รู้ดีอีกเช่นกันว่า โดนไม่กี่ครั้งก็จะหายขาด ออกไปวิ่งเล่นได้ดังเดิม เช่น ยาแห้งแหลม ที่มีส่วนผสมของยาสมุนไพรหลายอย่าง อันได้แก่ ไพล ตีปาลี พริกไทย ขิง กระเทียม ฯลฯ ซึ่งยาตัวนี้ ก็ใช้ตอนที่พวกเราเป็นหวัดกันงอมแงม หวัดลงคอ มี 'เม็คมะระ' ในคอ หรือ ขางขึ้น

สมัยเด็ก ๆ ซึ่งผู้เขียนยังจำได้ดี ถ้าเป็นไข้ตัวร้อนมีอาการไอ หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่า เป็น 'ขาง' ก็มีสิทธิ์ถูกป้ายยาหรือกวาดยาได้ (คือการเอายาสมุนไพรมาละลาย ในน้ำเหล้าบ้าง น้ำมะนาวผสมเกลือบ้าง แล้วแต่กรณี โดยผู้ทำหน้าทีกวาดจะเอายานี้ป้ายไว้ที่ปลายนิ้วชี้ จากนั้นก็ต้องพยายามอ้าปาก (จับจาง) ผู้ป่วยให้กว้างเพื่อจะได้เอานิ้วชี้ที่มียาป้ายอยู่นี้ล้วงลงไปในคอให้ลึกที่สุดเพื่อไปทำหน้าที่

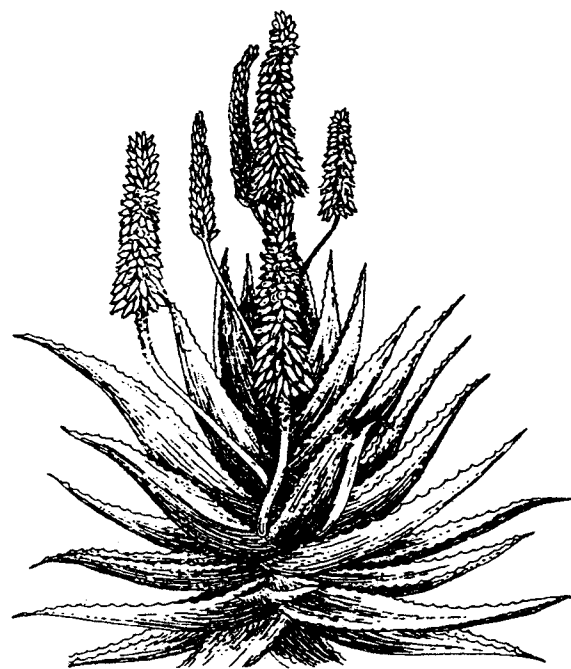
กวาดลำคอภายใน) ซึ่งยาที่ใช้มีส่วนผสมที่สำคัญหนึ่งนั้นก็คือตีปาลีเอง โดยอาจใช้ตีปาลีล้วน ๆ โดยเอาผลแห้งมาฝนกับมะนาวแล้วผสมเกลือใช้กวาดคอหรือจิบบ่อย ๆ จะสามารถมีฤทธิ์ขับลมและแก้ไข้ได้ แต่ถ้าจะใช้ให้ได้ผลชะงัดแทนที่จะใช้ตีปาลีล้วน ๆ ก็สามารถใส่สมุนไพรตัวอื่น ๆ มาผสมเข้าด้วยกันก็จะเกิดประโยชน์ในการรักษามากยิ่งขึ้น

สมุนไพรหลัก 2 ตัว ที่ใช้ในกรณีนี้ก็คือ ตีปาลี กับ ไพล ตีปาลี จัดเป็นสมุนไพรพิกัดไทย มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Piper retrofractum* Vahl วงศ์ Piperaceae จัดเป็นพืชประเภทไม้เถา มีรากฝอยออกบริเวณข้อเพื่อใช้ยึดเกาะ ใบเดี่ยว รูปไข่แกมขอบขนานสีเขียวเข้มเป็นมัน ดอกช่อออกที่ซอกใบ ดอกย่อยอัดกันแน่น แยกเพศ ผลสดมีสีเขียว เมื่อสุกจะเปลี่ยนเป็นสีแดง รสเผ็ดร้อน

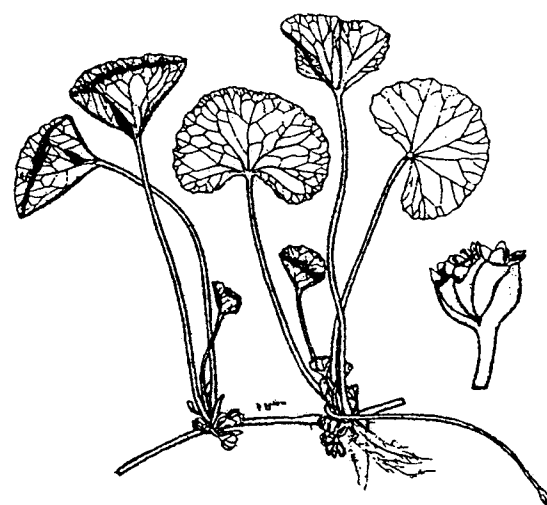
ผลที่แก่จัดแต่ยังไม่สุก ถ้านำมาตากแห้งสามารถใช้เป็นยาขับลม บำรุงธาตุ แก้ท้องเสีย ขับรกหลังคลอด ใช้น้ำมาต้มเอาน้ำดื่ม

สมุนไพรที่สำคัญอีกตัวหนึ่งก็คือ ไพล สำหรับไพล มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Zingiber Cassumunar* Roxb วงศ์ Zingiberaceae บางคนเรียกว่าน้ำไฟ หรือปูเลยก็มี ไพลจัดเป็นพืชตระกูลล้มลุก มีเหง้าใต้ดิน เปลือกนอกสีน้ำตาลแกมเหลือง เนื้อในสีเหลืองแกมเขียว มีกลิ่นเฉพาะทางหน่อ หรือลำต้นเทียมขึ้นเป็นกอ ประกอบด้วยกาบหรือโคมใบหุ้มซ้อนกัน ใบเดี่ยว เรียงสลับ ดอกช่อแทงจากเหง้าใต้ดิน กลีบดอกสีนวล ใบประดับสีม่วง ผลแห้ง รูปกลม เหง้าสดใช้เป็นยาภายนอก โดยฝนทาแก้เคล็ดขัดยอก ฟก บวม เส้นตึง เมื่อยขบ เหน็บชา สมานแผลได้ และจากการวิจัยพบว่าในเหง้ามีน้ำมันหอมระเหย ซึ่งมีคุณสมบัติลดอาการอักเสบและบวม ท่านผู้อ่านคงเคยได้ยินยาชื่อผึ่งผสมน้ำมันไพลที่โฆษณาว่าใช้ทาแก้เคล็ดขัดยอกได้ แต่ถ้าเอาน้ำมันไพลไปผสมกับแอลกอฮอล์ก็จะสามารถทากันยุงได้ เหง้านั้นมีคุณสมบัติพิเศษหลายประการ คือ นอกจากกินเป็นยาขับลม

ขับประจำเดือน เป็นยาระบายอ่อน ๆ แก้บิด สมานลำไส้ได้
ที่สำคัญคือมีฤทธิ์ขยายหลอดลมได้ ถ้านำผงโพลมาใช้กับ
เด็กที่ป่วยเป็นหืด ไม่ว่าจะหืดแบบเฉียบพลัน หรือเรื้อรัง
ด้วยเหตุนี้เด็กยุคโบราณที่มีอาการป่วยด้วยโรค หวัด หอบ
หืด ไข้ซางขึ้น จึงมักจะถูกกวาดคอกด้วยยาสมุนไพรที่
ประกอบไปด้วยตัวหลัก ๆ คือ โพล ดีปลี พริกไทย ขิง
กระเทียม เปลือกฝิ่นและสารส้มบาดเข้าด้วยกันและปั้นเป็น
รูปแท่งแหลมเล็ก ๆ เรียกว่า **ยาแท่งแหลม** นำไปตากแดด
จนแห้งสามารถเก็บไว้ได้นาน เวลาจะถูกกวาดคอก ก็จะนำ
ยาแท่งแหลมนี้อาจะละลายกับน้ำมะนาว ผสมเกลือ กรณีเป็น
ไข้หวัดธรรมดา และละลายในน้ำเหล้า (ขาว) กรณีที่มีซางขึ้น
หรือมีเม็ดในคอ

จากกรณีตัวอย่างที่ยกมาให้ข้างบนนี้ก็เพียงเพื่อชี้ให้
เห็นว่า ธรรมชาติของสมุนไพรชนิดหนึ่ง ๆ นั้น จะประกอบ
ด้วยสารเคมีเป็นจำนวนมากแต่จะมีสารที่เป็นยาได้หลายชนิด
อยู่ด้วยเช่นกัน ทำให้สามารถนำมาใช้รักษาโรคได้หลายอย่าง
ซึ่งถ้ามีโอกาสศึกษาในแต่ละตัวอย่างละเอียดก็จะนำมาใช้
ประโยชน์อย่างคุ้มค่าตั้งแต่เป็นที่น่าเสียดายก็คือในปัจจุบัน
นี้คนไทยเราส่วนใหญ่พากันทอดทิ้ง ละเลย ไม่เห็นคุณค่า
ของสิ่งเหล่านี้เท่าที่ควร จะมีเพียงคนเพียงกลุ่มเดียว และ
เป็นส่วนน้อยเท่านั้นที่มองเห็นคุณค่าอยู่ จริงอยู่แม้วิถีชีวิต
ของชาวไทยปัจจุบันจะต่างไปจากชีวิตของชาวไทยในอดีตกาล
มากก็ตาม เพราะปัจจุบันชีวิตไม่เรียบง่ายเหมือนแต่ก่อน
ชีวิตเต็มไปด้วยการแข่งขัน ท่ามกลางความสับสนวุ่นวายที่
ไขว่คว้าหาได้ไม่ยาก เช่น การไปหาซื้อยาแผนปัจจุบันตาม
ร้านขายยามากิน มีเงินเสียอย่าง แพงเท่าใดก็หากินได้
แต่ยาสมุนไพรนั้นต้องการเวลาและมีกรรมวิธีที่ต้องพิถีพิถัน
เอาใจใส่จึงจะได้ยาที่พึงประสงค์มากิน ประกอบกับวิถีชีวิต
ปัจจุบันจะทำให้เกิดวิหยาการความรู้ต่าง ๆ จากการใช้
สมุนไพรที่จะเป็นมรดกตกทอดจากพ่อสู่ลูก ก็จะเกิดได้ยาก
มีหน้าซ้ำด้วยค่านิยมที่เราเห่อแต่ของนอก คุณค่าอะไรที่เป็น
ไทย ๆ ก็จะเสื่อมและสูญหายไปในที่สุด จึงขอฝากข้อคิดไว้
ในบทความนี้ว่าเพียงเพื่อให้เราคนไทยทุกคนได้กลับมา
ทบทวนถึงสิ่งที่เหมาะสมกับสภาพการดำรงชีวิต
สภาพเศรษฐกิจ ตลอดจนสภาพแวดล้อมของบ้านเราใน

(เป็นชื่อยาปรากฏในตำรายาแผนโบราณ ที่ผู้เขียนถูกนำมา
ใช้กวาดคอก สมัยเมื่อยังเป็นเด็ก ๆ อยู่เป็นประจำ)

ปัจจุบันว่าเราควรจะได้แนวทางเลือกที่ดีในอดีตมาใช้กันอีกหรือไม่อย่างไร เพราะสมุนไพรไทยนั้นจัดเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยขนานแท้ที่ได้มีวิวัฒนาการ การคิดค้นหลายร้อยพันวิธีการ เพื่อนำมาใช้เพื่อประโยชน์สุขด้านสุขภาพของคนไทยเรามาอย่างยาวนาน

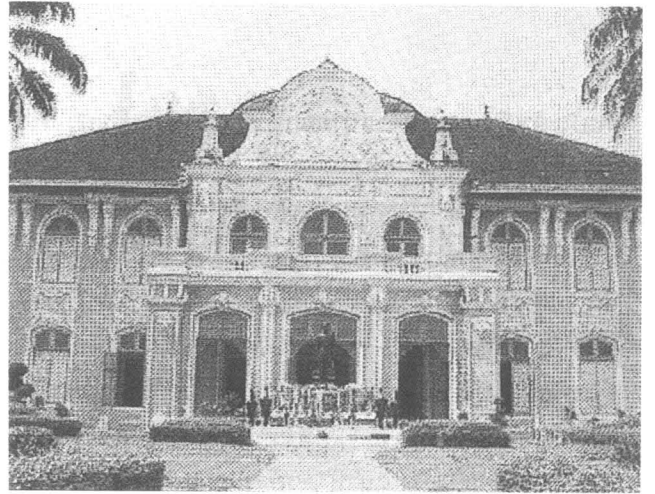
สุดท้ายเพื่อเป็นการสนับสนุนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นได้กลับมาใช้ในทุกรูปแบบ และทุกเรื่องให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะทั้งเป็นการประหยัด และได้ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าด้วย ก็ขอนำข้อคิดของพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) มากล่าวย้ำไว้ ณ ที่นี้ด้วย คือ

“ขณะนั้นคนไทยสูญเสียอย่างหนึ่งที่สำคัญมากคือ ไม่มีความภูมิใจในพื้นฐานของสังคมของตัวเอง ขาดลอยจากรากฐานของสังคมก็เลยกลายเป็นคนเค้างคว้างจะเอื้อมไปเอาฝรั่งก็เอาไม่ถึง เอามาไม่ได้จริงของตัวเองก็หลุดลอยไปก็เลยเสียทั้งคู่ สังคมก็เลยเค้างคว้างกันใหญ่”

ฉะนั้นให้กลับมาคิดว่าของที่เป็นของเราเองอยู่แล้วอย่างแท้จริง ให้กลับมาอยู่ในมือเราไม่ให้หลุดลอยไปไหนชาติเราก็จะได้มีการพัฒนาไปสู่อีกระดับหนึ่งได้โดยมีพื้นฐานของสังคมตัวเองเป็นรากฐานที่รองรับได้อย่างน่าภาคภูมิใจ มิเช่นนั้นไม่เพียงแต่ข้าวหอมมะลิ ที่จะกลายเป็นข้าวของต่างชาติ สมุนไพรไทยในอนาคตก็อาจจะกลายเป็นของต่างชาติไปหมดเช่นกัน

ในโอกาสนี้ขอยกตัวอย่างหน่วยงานที่นำเอาสมุนไพรมาใช้ประโยชน์ และประสบความสำเร็จเป็นอย่างสูง คือ โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งผู้เขียนมีโอกาสไปศึกษา ดูงานมาเมื่อเดือนธันวาคม 2544 นี้เอง กล่าวคือ

โรงพยาบาลศูนย์เจ้าพระยาอภัยภูเบศร เป็นโรงพยาบาลที่ได้มีการดำเนินการพัฒนาการใช้สมุนไพร และการแพทย์แผนไทย มาตั้งแต่ปี 2526 กิจกรรมของโรงพยาบาลมีตั้งแต่ การรวบรวมข้อมูลด้านสมุนไพร การจัดทำสวนสมุนไพรสาธิต การจัดให้มีการบริการทางการแพทย์แผนไทย การฝึกอบรมบุคลากรด้านสาธารณสุข รวมทั้งนักศึกษาเภสัช และประชาชนทั่วไป และที่สำคัญมีการพัฒนาการผลิตยาจากสมุนไพร ให้อยู่ในรูปแบบที่เหมาะสมมีมาตรฐาน จนทำให้สมุนไพรเป็นที่ยอมรับของสังคมในวงกว้าง โรงพยาบาลสามารถผลิตยาและผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรได้จำนวน 40 ชนิด มูลค่าขายเฉลี่ยเดือนละ 2-3 ล้านบาท สำหรับสมุนไพรที่นำมาผลิตยาได้แก่ เสดดพังพอนตัวเมีย ฟ้าทะลายโจร ชมันชั้น

เถาว์ลัยเปรียง บอระเพ็ด เพชรสังฆาต ชีเหล็ก ยอ เพกา เป็นต้น ด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพร ได้แก่ แชมพูขิง ครีมนวดผม อัญชัน สบู่ก้อนเปลือกมังคุด ครีมล้างหน้ามะขาม ส่วนผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่กินได้ ได้แก่ น้ำดื่มสมุนไพรต่างๆ (มะขามป้อม ว่านกาบหอย หมอไทย)

ฉะนั้น ถ้าหากจะมีหน่วยงานใดคิดค้น และทำอย่างจริงจัง เช่น โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร แห่งนี้ ก็คงจะได้ช่วยประหยัดงบประมาณของประเทศชาติได้หลายหมื่นล้านบาท ที่ไม่ต้องซื้อยาจากต่างประเทศ ขณะเดียวกันก็ช่วยเพิ่มพูนรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะเกษตรกรที่ปลูกพืชสมุนไพร

หนังสืออ้างอิง

1. การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย **สมุนไพรไทย มรดกไทย.**
กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์ พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
2540.
2. ตำรายาแผนโบราณ. มปป.

“มติชนรายวัน ประจำวันที่ 31 ธันวาคม 2544 หน้า 4

สมุนไพร

ภูมิปัญญาไทย

กองบรรณาธิการ

เมื่อเอ่ยถึงสมุนไพร คนจำนวนหนึ่งมักจะคิดหรือนึกถึงสมุนไพรในรูปแบบต่าง ๆ มากมายหลายชนิด เช่น คิดถึงสมุนไพรในแง่ของตัวยา หรือตำรับยาของไทยที่ใช้รักษาโรค คิดถึงสมุนไพรในรูปของอาหารเสริม คิดถึงการสกัดสมุนไพรทำยาสมุนไพร คิดถึงน้ำดื่มบางชนิดที่สกัดจากพืชสมุนไพร เป็นต้น

แต่จะมีใครบ้างที่คิดถึงการนำสมุนไพรมาใช้เพื่อแก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับประเทศไทยบ้าง ประเทศไทยต้องเสียเงินจำนวนมากมหาศาลในการซื้อยาต่างประเทศเข้ามาเพื่อรักษาโรคให้กับคนไทย นายกร ทัพรังสี อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้เคยกล่าวว่าในปีหนึ่ง ๆ ประเทศไทยต้องเสียเงินตราในการซื้อยาจากต่างประเทศประมาณปีละ 80,000 ล้านบาท เงินจำนวนนี้สมควรจะให้หมุนเวียนอยู่ในประเทศไทย จะสร้างงานให้คนไทยได้อีกจำนวนมาก คนไทยจะมีงานทำเพิ่มขึ้น เป็นการแก้หรือบรรเทาวิกฤตเศรษฐกิจได้ทางหนึ่ง ถ้าคนไทยหันมา

ใช้พืชสมุนไพรที่สกัดมาใช้ทำยาแทนการนำเข้าจากต่างประเทศ หรือใช้สกัดน้ำสมุนไพรใช้ดื่มแทนน้ำอัดลมจากต่างประเทศ หรือใช้สมุนไพรแทนยาสมุนไพร

ถ้าคนไทยทุกคนมีจิตสำนึกจะช่วยกันกอบกู้วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับประเทศไทย ก็จงโปรดหันมาใช้สมุนไพรภูมิปัญญาดั้งเดิมของคนไทย ในไม่ช้าเศรษฐกิจไทยก็จะฟื้นได้ด้วยความสามารถของคนไทยด้วยกันเอง คนไทยทุกคนควรเห็นแก่ประเทศชาติมากกว่าส่วนตน

กองบรรณาธิการมีจุดประสงค์ที่จะช่วยสร้างจิตสำนึกให้คนไทยช่วยกันพลิกฟื้นเศรษฐกิจ โดยเสนอข้อมูลเรื่องสมุนไพรภูมิปัญญาไทย เพื่อให้คนไทยที่มีโอกาสพอจะช่วยเหลือประเทศชาติได้บ้างไม่มากนักน้อย ดังคำขวัญที่ว่ากินของไทย ใช้ของไทย เทียวเมืองไทย ร่วมใจประหยัด ถ้าทุกคนช่วยกัน ประเทศไทยก็จะพอมีความหวังที่จะพลิกฟื้นเศรษฐกิจได้

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์สมุนไพร

ผลิตภัณฑ์สมุนไพร	สรรพคุณ	วิธีใช้
ยาหม่องเสลดพังพอน	แก้แมลงสัตว์กัดต่อย อักเสบ ข้ำบวม	ใช้ทาภายนอกบริเวณที่มีอาการ
ครีมเสลดพังพอน	รักษาเริ่ม งูสวัด แก้ผื่นคัน พืชแมลงสัตว์กัดต่อย	ใช้ทาวันละ 3 เวลา
กาลาไมน์เสลดพังพอน	แก้ผื่นคัน ลมพิษ คันจากอีสุกอีใส	ใช้ทาภายนอกบริเวณที่มีอาการ
กาลีเซอรินเสลดพังพอน	รักษาแผลในปาก เริ่ม ร้อนใน	ใช้ทาวันละ 3 เวลา

ผลิตภัณฑ์สมุนไพร	สรรพคุณ	วิธีใช้
ชาหญ้าหนวดแมว	แก้ขัดเบา ขับปัสสาวะ บำรุงไต ขับกรดยูริก อันเป็นสาเหตุของโรคเก๊าท์ ช่วยลดน้ำตาลในเลือด ระวัง : ผู้ที่มีโรคหัวใจไม่ควรชงดื่มให้เข้มข้นเกินไป	1 ชอง ชงด้วยน้ำร้อน ทิ้งไว้ให้ตัว ยาละลาย ดื่มขณะอุ่น ๆ วันละ 3 เวลา ก่อนอาหาร
ชารางจืด	ถอนพิษเบื่อเมา แก้ไข้ ร้อนใน	1 ชอง ชงด้วยน้ำร้อน ทิ้งไว้ให้ตัว ยาละลาย ดื่มขณะอุ่น ๆ วันละ 3 เวลา ก่อนอาหาร
ชาชุมเห็ดเทศ	ช่วยระบาย	1 ชอง ชงด้วยน้ำร้อน ทิ้งไว้ให้ตัว ยาละลาย ดื่มขณะอุ่น ๆ ครั้งละ 1 แก้ว 2 เวลา ก่อนอาหาร เข้า-เย็น
แคปซูลฟ้าทะลายโจร	แก้ไข้ ร้อนใน เจ็บคอ ท้องเสีย	รับประทานครั้งละ 2-4 แคปซูล ก่อนอาหารหรือทุก 4 ชั่วโมง
แคปซูลขมิ้นชัน	แก้โรคกระเพาะ ท้องอืด ท้องเฟ้อ	รับประทานครั้งละ 2-4 แคปซูล วันละ 4 ครั้ง ก่อนอาหารและก่อนนอน
แคปซูลเถาวัลย์เปรียง	แก้ปวดเมื่อย แก้กษัย แก้ปัสสาวะกะปริบะกะปรอย แก้มูกคิกระดูขาว	รับประทานครั้งละ 1-2 แคปซูล วันละ 3 ครั้ง หลังอาหาร
แคปซูลบอระเพ็ด	ช่วยควบคุมเบาหวาน บำรุงร่างกาย บำรุงตับ เจริญอาหาร แก้ไข้ ร้อนใน กระหายน้ำ	รับประทานครั้งละ 2 แคปซูล ก่อนอาหารเข้า-เย็น(ถ้ามีไข้รับประทาน 3 เวลา)
แคปซูลเพชรสังฆาต	รักษาริดสีดวงทวาร บำรุงและสมานกระดูก	รับประทานครั้งละ 2 แคปซูล วันละ 3 ครั้ง หลังอาหาร
แคปซูลจีเห็ดลิ้ง	คลายความวิตกกังวล ช่วยให้ผ่อนคลาย	รับประทานครั้งละ 2-4 แคปซูล ก่อนนอน
แคปซูลขมิ้น	บำรุงสุขภาพ บำรุงเลือดลมสตรี บำรุงข้อ รักษาประจำเดือนให้เป็นปกติ ช่วยย่อยอาหาร แก้อาการท้องอืด ท้องเฟ้อ	รับประทานครั้งละ 2-4 แคปซูล วันละ 3 ครั้ง หลังอาหาร
แคปซูลเพกา	บำรุงร่างกาย บำรุงธาตุ ช่วยย่อยอาหาร	รับประทานครั้งละ 4 แคปซูล วันละ 3 ครั้ง หลังอาหาร
ครีมไฟล	บรรเทาอาการเคล็ดขัดยอก ปวดเมื่อย ฟกช้ำ	ทาถูบริเวณที่มีอาการ

แบ่งกลุ่มตามประเภทของยารักษาโรค

อ้างอิงจาก : <http://www.moph.go.th/gpo/herbal/herbal.htm>

1. กระดังงาไทย

Kenanga, Ylang Ylang

Cananga odorata (Lamk.) Hook. f. et. Th.

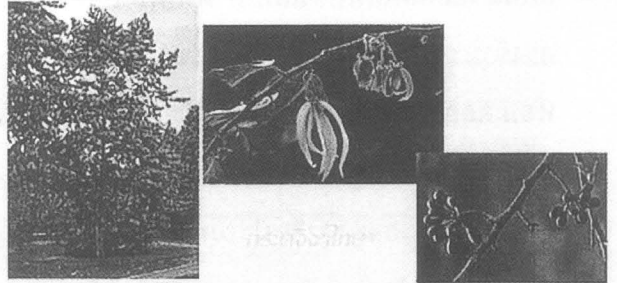
ANNONACEAE

ชื่ออื่น กระดังงา กระดังงาใบใหญ่ กระดังงาใหญ่

สะบันงา สะบันงาดัน

รูปลักษณะ

ไม้ยืนต้น สูง 8-15 เมตร ลำต้นตรง เปลือกต้นเกลี้ยง สีเทา กิ่งมักจะลู่ลง ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปวงรีหรือรูปใบหอก กว้าง 5-7 ซม. ยาว 13-20 ซม. ขอบใบเป็นคลื่น ดอกช่อออกเป็นกระจุก ที่ซอกใบ กระจุกละ 4-6 ดอก กลีบดอกสีเหลืองหรือเหลืองอมเขียว มีกลิ่นหอม ผลเป็นกลุ่มผล ผลแก่จะเปลี่ยนจากสีเหลืองอมเขียวเป็นสีดำ

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

ดอก - มีน้ำมันหอมระเหย ใช้ทอดกับน้ำมันมะพร้าว ทำน้ำมันใส่ผม ใช้ปรุงเป็นยาหอม แก้ลมวิงเวียน จักอยู่ในพิภคเศสรทั้งเจ็ด

2. กระดังงาสงขลา

Cananga odorata (Lank.) Hook. f. et. Th.

var. *fruticosa* (Craib) J. Sincl.

ANNONACEAE

ชื่ออื่น กระดังงอ กระดังงาเบา กระดังงาสาขา

รูปลักษณะ

ไม้พุ่ม สูง 1-2.5 เมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่หรือรูปขอบขนาน กว้าง 7-9 ซม. ยาว 10-18 ซม. ดอกช่อ ออกเป็นกระจุกที่ปลายกิ่ง กลีบดอกสีเขียวแกมเหลือง กลิ่นหอม ผลเป็นกลุ่มผล

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

ดอก - เป็นยาบำรุงหัวใจ ใช้ได้เช่นเดียวกับกระดังงาไทย

กระดังงาสงขลา

3. การบูร

Camphor Tree

Cinnamomum camphora (Linn.) Presl

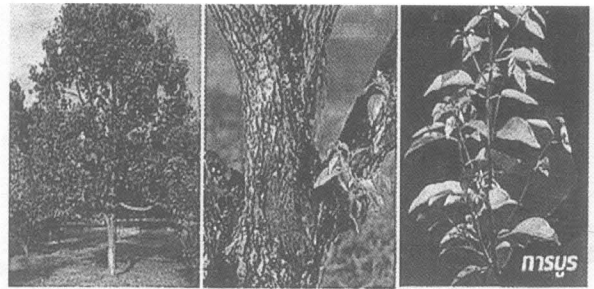
LAURACEAE

รูปลักษณะ

ไม้ยืนต้น สูง 10-15 เมตร กิ่งก้านเรียบเกลี้ยง ยอดอ่อนมีใบเกล็ดสีเหลืองแกมน้ำตาลหุ้ม ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่ กว้าง 3-5 ซม. ยาว 5-8 ซม. มีกลิ่นหอม ดอกช่อออกที่ซอกใบ ดอกย่อยมีขนาดเล็ก สีขาว ผลเป็นผลสดขนาดเล็ก

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

เนื้อไม้ - เมื่อนำเนื้อไม้มากลั่นไอน้ำ จะได้สารที่มี

กลิ่นหอมเฉพาะตัว คือ การบูร (camphor) ใช้ผสมในยาแก้ มีสรรพคุณบำรุงธาตุ ขับเสมหะ ขับลม แก้จุกเสียดแน่นเฟ้อ แก้ปวดท้อง ท้องร่วง ขับเหงื่อ ใช้ผสมในยาหม่อง ยาขี้ผึ้ง ยาครีมทาแก้เคล็ดขบวม ขับขอก แผลง แก้พิษแมลงสัตว์กัดต่อย และ โรคผิวหนังเรื้อรัง

4. กุหลาบมอญ

Damask Rose

Rosa damascena Mill.

ROSACEAE

ชื่ออื่น ยี่สุ่น

รูปลักษณะ

ไม้พุ่ม สูง 1-2 เมตร ลำต้นและกิ่งก้านมีหนามแหลม ใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับ ใบย่อยรูปไข่ กว้าง 2-4 ซม. ยาว 3-6 ซม. ขอบใบหยักฟันเลื่อย ดอกช่อ ออกที่ปลายกิ่ง ดอกสีชมพู ผลเป็นผลกลุ่ม สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

กุหลาบมอญ

กลีบดอกสด - มีน้ำมันหอมระเหย ซึ่งใช้แต่งกลิ่นเครื่องสำอาง น้ำกุหลาบเป็นส่วนผสมของน้ำดอกไม้เทศ ใช้บรรเทาอาการอ่อนเพลีย และ กระวนกระวาย กลีบดอกบำรุงหัวใจ ขับน้ำดี

5. จันทน์กระทือ

Vatica diospyroides Syming

DIPTEROCARPACEAE

ชื่ออื่น เจียวงูเขา จันทน์พ้อ

รูปลักษณะ

ไม้ยืนต้น สูง 6-15 เมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปใบหอก หรือรูปใบหอกแกมขอบขนาน กว้าง

จันทน์กระทือ

4-7 ซม. ยาว 15-20 ซม. ดอกช่อแยกแขนง ออกที่ซอกใบ กิ่งก้านและปลายกิ่ง ดอกย่อยจำนวนมาก กลีบดอกสีขาวนวล หรือสีเหลืองอ่อน มีกลิ่นหอมจัด ผลแห้ง รูปเกือบกลม สีน้ำตาล เปลือกแข็ง มีขน

นุ่มละเอียด สีน้ำตาล
สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา
ดอก - เข้ายาหอมแก้ลม บำรุงหัวใจ

6. จำปา

Orange Chempaka

Michelia champaca Linn.

MAGNOLIACEAE

ชื่ออื่น จำปาเขา จำปาทอง จำปาป่า

รูปลักษณะ

ไม้ยืนต้น สูง 15-25 เมตร ยอดอ่อนมีใบเกล็ดหุ้ม ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่ รูปวงรี หรือรูปวงรีแกมขอบขนาน กว้าง 5-10 ซม. ยาว 12-20 ซม. ท้องใบมีขนนุ่ม ดอกเดี่ยวออกที่ซอกใบ กลีบดอกสีเหลืองส้ม กลิ่นหอม ผลเป็นผลกลุ่ม ผลย่อยติดบนแกนเป็นช่อ ยาว เมื่อแก่จะแตก

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา
ดอก - มีน้ำมันหอมระเหย ใช้ดอกแห้งปรุงยาหอม บำรุงหัวใจ บำรุงประสาท บำรุงโลหิต แก้คลื่นไส้ แก้ไข้ ขับปัสสาวะ จัดอยู่ในพิศกเศสรทั้งเจ็ด รักษาโรคเรื้อนและหิด

7. จำปี

White Chempaka *Michelia alba* DC.

MAGNOLIACEAE

รูปลักษณะ

ไม้ยืนต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูง 15-20 เมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปขอบขนานแกมใบหอก หรือรูปไข่ กว้าง 4-9 ซม. ยาว 15-25 ซม. ดอกเดี่ยว ออกที่ซอกใบ กลีบรวม สีขาว กลิ่นหอม ผลเป็นผลกลุ่ม ผลย่อยรูปร่างเกือบเป็นทรงกลม แต่มักไม่ติดผล สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา
ดอก - ใช้เป็นยาบำรุงหัวใจ บำรุงประสาท บำรุงโลหิต กลีบดอกสด มีน้ำมันหอมระเหย ใช้ทาแก้

ปวดศีรษะ
ผล - ดอกและผล บำรุงธาตุ แก้คลื่นเหียน แก้ไข้ ขับปัสสาวะ
เปลือกต้น - แก้ไข้
แก่น - บำรุงประจำเดือน

8. จำปีแขก

Dwarf Chempaka

Michelia figo (Lour.) Spreng.

MAGNOLIACEAE

ชื่ออื่น จำปาแขก

รูปลักษณะ

ไม้พุ่ม แตกกิ่งก้านมาก สูงได้ถึง 3 เมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปขอบขนานแกมวงรี กว้าง 2-5 ซม. ยาว 3-10 ซม. ดอกเดี่ยว ออกที่ซอกใบ กลีบดอกสีขาวนวล กลิ่นหอมมาก ผลเป็นผลกลุ่ม ผลย่อยแตกได้ตามยาว สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

ดอก - มีน้ำมันหอมระเหย ใช้ปรุงเป็นยาบำรุงหัวใจ
ราก - แก้โรคกะบังลมเคลื่อน
เปลือกราก - ใช้เป็นยาเบื่อปลา

9. ชมพู่ น้ำดอกไม้

Rose Apple

Syzygium jambos (Linn.) Alston

MYRTACEAE

ชื่ออื่น ฝรั่งน้ำ มะขามูด มะน้ำหอม

มะห้ำคอกลอก

รูปลักษณะ

ไม้ยืนต้น สูงได้ถึง 10 เมตร ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปขอบขนานแกมใบหอก กว้าง 3-4 ซม. ยาว 12-17 ซม. ดอกช่อกระจุก ออกที่ปลายกิ่ง ดอกย่อย 3-8 ดอก กลีบดอกสีขาวหรือเหลืองอ่อน ฐานรองดอกรูปกรวย เกสรตัวผู้จำนวนมาก ผลเป็นผลสด กินได้ รูปเกือบกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง 5-6 ซม.

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา
ผล - ใช้ปรุงเป็นยาหอม ชูกำลัง บำรุงหัวใจ แก้ลมปลายไข้
เปลือก, ต้น และเมล็ด - แก้เบาหวานและแก้ท้องเสีย

10. ตะไคร้หอม

Citronella Grass

Cymbopogon nardus Rendle

POACEAE

ชื่ออื่น ตะไคร้แดง จะโคมะพูด ตะไคร้มะพูด

รูปลักษณะ

ไม้ล้มลุก อายุหลายปี สูง 0.75-1.2 เมตร แตกเป็นกอ
เหง้าใต้ดินมีกลิ่นเฉพาะ ข้อและปล้องสั้นมาก กาบ
ใบสีเขียวปนม่วงแดง ขาวและหนาหุ้มข้อและปล้อง
ไว้แน่น ใบเดี่ยว เรียงสลับ กว้าง 2-3 ซม. ยาว 100
ซม. แผ่นใบและขอบใบสากและคม นิ่มกว่าใบ
ตะไคร้เล็กน้อย ทำให้ปลายห้อยลงปรกดินกว่า ดอก
ช่อ สีน้ำตาลแดง แทงออกจากกลางต้น ผลแห้ง ไม้
แตก

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

เหง้า, ใบ และกาบ - มีน้ำมันหอมระเหย ซึ่งมีขายใน

ชื่อว่า citronella oil ใช้เป็นยาทาแก้คันยุง และเป็นสาร
แต่งกลิ่นในเครื่องสำอางบางชนิด

11. นมแมว

Rauwenhoffia siamensis J. Sincl.

ANNONACEAE

รูปลักษณะ

ไม้พุ่มแกมเถา กิ่งอ่อนมีขนสีน้ำตาล น้ำมัน
หอมระเหยที่กลั่นจากดอกสด ใช้แต่งกลิ่น
ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปขอบขนานแกมใบหอก
กว้าง 2-3.5 ซม. ยาว 6-14 ซม. ดอกเดี่ยวออก
ที่กิ่งหรือปลายกิ่ง ดอกย่อย 2-5 ดอก กลีบสีเหลือง
แกมเขียว มีขนละเอียด มีกลิ่นหอม ผลเป็นผลกลุ่ม
ผลย่อยรูปทรงกลม เมื่อสุกเหลือง

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

ดอก - มีน้ำมันหอมระเหยที่มีกลิ่นเฉพาะตัว

12. นางแย้ม

Volkameria fragrans Vent.

VERBENACEAE

ชื่ออื่น ปังชะมด ปังซ้อน ปังสมุทร

ส่วนใหญ่

รูปลักษณะ

ไม้พุ่ม ลำต้นตั้งตรง สูง 1.5-3 เมตร ใบ

เดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่กว้าง กว้าง 8-11 ซม. ยาว

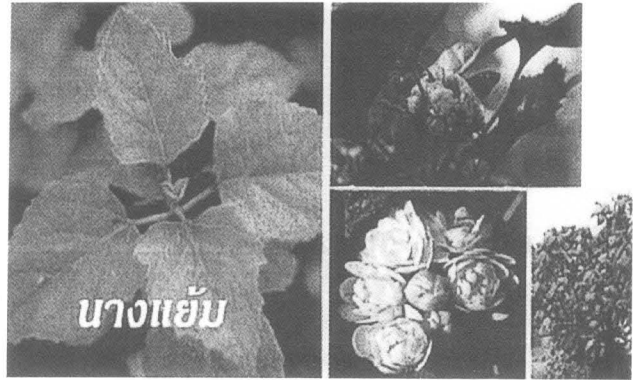
12-16 ซม. ผิวใบมีขนละเอียดทั้งสองด้าน ดอกช่อ

ออกที่ปลายกิ่ง ดอกย่อย ลักษณะคล้ายดอกมะลิ

ซ้อน กลีบดอกสีขาว ด้านนอกสุดของช่อกลีบดอก

สีม่วงแดงสลับขาว กลีบเลี้ยงสีม่วงแดง ไม่มีทั้ง

เกสรตัวผู้และเกสรตัวเมีย

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

ราก - ใช้เป็นยาขับปัสสาวะ แก้โรคไตพิการ (โรค
ในทางเดินปัสสาวะ มีปัสสาวะขุ่นข้น เหลืองหรือ
แดง มักมีอาการแน่นท้อง กินอาหารไม่ได้

13. บัวหลวง

Lotus

Nelumbo mucifera Gaerth.

NELUMBONACEAE

ชื่ออื่น บัว สัตตบงกช สัตตบุษย์ อุบล

รูปลักษณะ

ไม้น้ำอายุหลายปี มีเหง้าใต้ดินขาวและเป็นปล้อง ใบ

เดี่ยว รูปโล่ เส้นผ่าศูนย์กลาง 30-60 ซม. ผิวใบมี

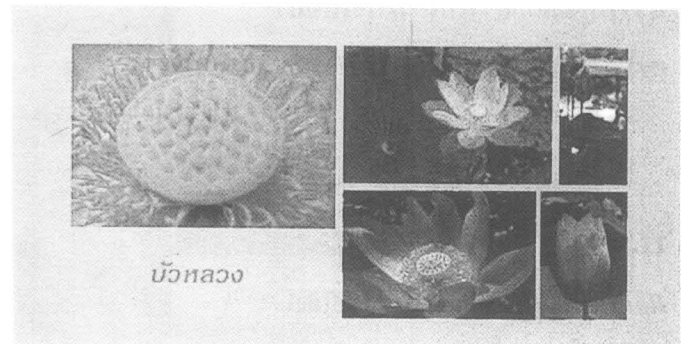
นวล ก้านใบยาวชูขึ้นเหนือน้ำ ดอกเดี่ยว แทงออก

จากเหง้า ด้านดอกขาว ชูดอกขึ้นเหนือน้ำ กลีบดอก

สีขาวหรือชมพู เกสรตัวผู้สีเหลืองจำนวนมาก ติด

อยู่รอบฐานดอกรูปกรวย ผลแห้ง รูปรี จำนวนมาก

ฝังอยู่ในฐานรองดอก

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

เกสร - เกสรบัวหลวง เป็นสมุนไพรมหานิดหนึ่งใน
พิภดเกสรทั้งห้า ใช้ผสมในยาหอมบำรุงหัวใจ บำรุง
กำลัง แก้อาการหน้ามืด วิงเวียนศีรษะ

14. บุนนาค

Iron Wood

Mesua ferrea Linn.

CLUSIACEAE

ชื่ออื่น สารภีดอย

รูปลักษณะ

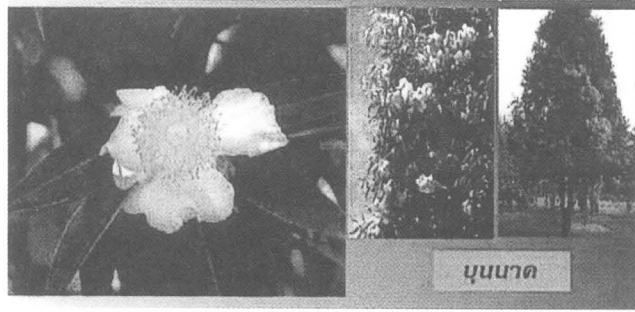
ไม้ยืนต้น สูง 10-15 เมตร ลำต้นตรง ใบอ่อนสีแดง

ใบเดี่ยว รูปใบหอก กว้าง 2-4 ซม.

ยาว 7-12 ซม. เนื้อในบาง เหนียว ดอกเดี่ยวหรือ

ออกเป็นคู่ที่ซอกใบและปลายกิ่ง กลีบดอกสีขาว มี

เกสรตัวผู้สีเหลืองจำนวนมาก กลิ่นหอมเย็น ผลเป็น

ผลสด

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

ดอกสด - มีน้ำมันหอมระเหย

ดอกแห้ง - จัดอยู่ในพิกัดเกสรทั้งห้า ใช้เป็นยาฝาด

สมาน บำรุงธาตุและขับลม บำรุงโลหิต บำรุงหัวใจ

15. ขมิ้นชัน

Turmeric

Curcuma longa (Linn.)

ZINGIBERACEAE

ชื่ออื่น ขมิ้น ขมิ้นแกง ขมิ้นหยอก ขมิ้นหัว ขี้มัน

หมิ้น รูปลักษณะ

ไม้ล้มลุก อายุหลายปี สูง 30-90 ซม. เหง้าใต้ดินรูป

ไข่ มีแขนงรูปทรงกระบอก แดงออกด้านข้าง 2

ด้านตรงข้ามกัน เนื้อในเหง้าสีเหลืองส้ม มีกลิ่น

เฉพาะ ใบเดี่ยว แทงออกจากเหง้า เรียงเป็นวงซ้อน

ทับกัน รูปใบหอก กว้าง 12-15 ซม. ยาว 30-40 ซม.

ดอกช่อ แทงออกจากเหง้า แทรกขึ้นมาระหว่างก้าน

ใบ รูปทรงกระบอก กลีบดอกสีเหลืองอ่อน ใบ

ประดับสีเขียวอ่อนหรือสีนวล บานครั้งละ 3-4 ดอก

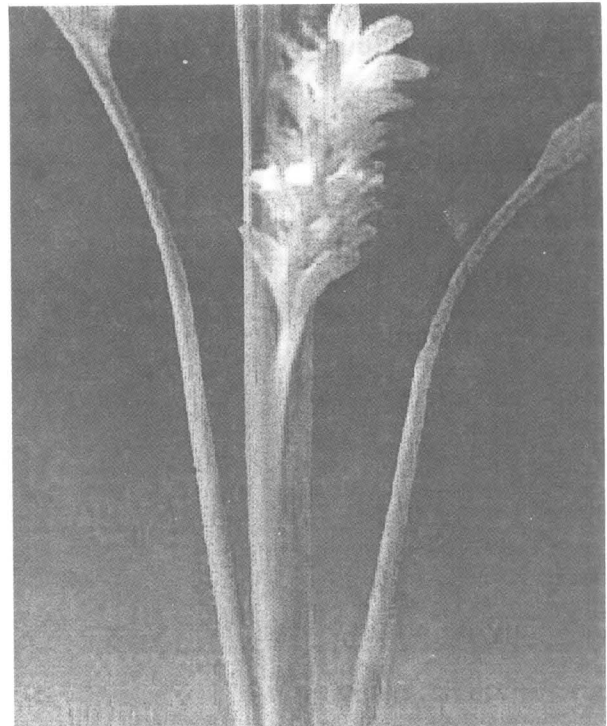
ผลรูปกลม มี 3 พู

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

เหง้า - ใช้รักษาโรคผิวหนังคัน โดยทำเป็นผง

ผสมน้ำ หรือเหง้าสด ฝนน้ำทา มีรายงานว่าพบน้ำ

มันหอมระเหยและสาร curcumin ซึ่งมีฤทธิ์ยับยั้ง

การเจริญของเชื้อหนองได้ดี นอกจากนี้ ยังใช้เหง้า

รักษาโรคท้องอืด ท้องเฟ้อ และแผลในกระเพาะ

อาหาร โดยใช้ผงขมิ้นชัน ขนาด 250 มิลลิกรัม กิน

ครั้งละ 2 เม็ด วันละ 4 ครั้ง หลังอาหารและก่อน

นอน

16. ข่อย

Siamese Rough Bush, Tooth Brush Tree

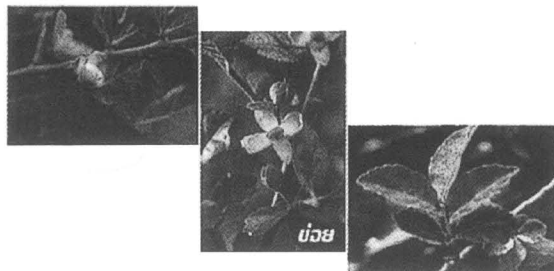
Streblus aspera Lour.

MORACEAE

ชื่ออื่น กักไม้ฝอย ส้มพอ

รูปลักษณะ

ไม้ยืนต้น มีน้ำยางขาว สูง 5-15 เมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่แกมขอบขนาน รูปวงรี หรือรูปไข่กลับ กว้าง 2-4 ซม. ยาว 4-8 ซม. ผิวใบสากคาย ดอกช่อ ออกที่ซอกใบ แยกเพศอยู่คนละต้น ช่อดอกตัวผู้ เป็นช่อกลม ช่อดอกตัวเมียออกเป็นกระจุกมี 2-4 ดอกย่อย กลีบดอกสีเหลือง ผลสด รูปไข่ เมื่อสุกสีเหลือง

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

เปลือกต้น - แก้โรคผิวหนัง รักษาแผล หุงเป็นน้ำมัน ทารักษาโรคผิวหนัง ทวาร รักษาโรคน้ำคั่ง แก้ท้องร่วง เมล็ด ผสมกับหัวเห็ดห่ม เปลือกกิ่งอ่อน เปลือก ตะโกนา ผลพริกไทยแห้งและเถาบอระเพ็ด ดอง เหล้าหรือต้มน้ำดื่ม เป็นยาอายุวัฒนะ

17. ขันทองพยาบาท

Suregada multiflorum Baill.

EUPHORBIACEAE

ชื่ออื่น กระจุก ยายปลุก ขนุนคง ขอบนางนึ่ง ขันทศกร ช้องรำพัน สลอด น้ำ

ขันทอง มะตุ๊ก หมายตุ๊ก ข้าวตาก

ขุนทอง คุณทอง ตุ๊กไทร ตุ๊กไม เหมือน

โรค ตุ๊กหิน ตุ๊กไหล ทุเรียนป่าไฟ ป่า

ชำหมอง ยางปลอก มะตุ๊กคง ฮ่อ

สะพานควาย มะตุ๊กเลี่ยม ตุ๊กไส

รูปลักษณะ

ไม้ยืนต้น สูง 4-15 เมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปขอบขนาน กว้าง 3-6 ซม. ยาว 9-14 ซม. ดอกช่อ ออกที่ซอกใบ แยกเพศอยู่คนละต้น กลีบดอกสีนวล ผลแห้ง แตกได้ รูปกลม

ขันทองพยาบาท

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

เนื้อไม้ ใช้แก้ลมพิษ แก้กามโรค

เปลือกต้น - เป็นยาแก้โรคผิวหนังกลากเกลื้อน นอกจากนี้ ยังใช้เป็นยาบำรุงเหงือก ทำให้ฟันทน ยาถ่าย และฆ่าพยาธิ

18. ข่า

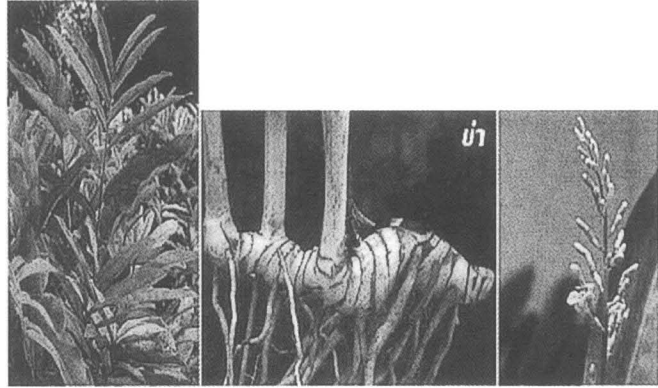
Alpinia nigra (Gaertn.) B. L. Burtt

ZINGIBERACEAE

ชื่ออื่น ข่าหยวก ข่าหลวง

รูปลักษณะ

ไม้ล้มลุก สูง 1.5-2 เมตร เหง้ามีข้อและปล้องชัดเจน ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปใบหอก รูปวงรีหรือเกือบขอบขนาน กว้าง 7-9 ซม. ยาว 20-40 ซม. ดอกช่อ ออกที่ยอด ดอกย่อยขนาดเล็ก กลีบดอกสีขาว โคนติดกันเป็นหลอดสั้น ๆ ปลายแยกเป็น 3 กลีบ กลีบใหญ่ที่สุดมีริ้วสีแดง ใบประดับรูปไข่ ผลแห้ง แตกได้ รูปกลมสรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา
เหง้าสด ตำผสมกับเหล้าโรง ใช้ทารักษาโรคผิวหนัง

ที่เกิดจากเชื้อรา เช่น กลาก เคลื่อน สารที่ออกฤทธิ์คือน้ำมันหอมระเหย และ 1'-acetoxychavicol acetate

เหง้าอ่อน - ต้มเอาน้ำดื่ม บรรเทาอาการท้องอืด ท้องเฟ้อ และขับลม ข่าไม่มีฤทธิ์ก่อกลายพันธุ์และไม่เป็นพิษ

19. ตะเคียนทอง

Hopea odorata Roxb.

DIPTEROCARPACEAE

ชื่ออื่น แคน จะเคียน ตะเคียน ตะเคียนใหญ่

รูปลักษณะ

ไม้ยืนต้น สูง 20-40 เมตร ส่วนที่ยังอ่อนอยู่มีขน ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่แกมใบหอก กว้าง 3-6 ซม. ยาว 8-15 ซม. ดอกช่อ ออกที่ปลายกิ่ง กลีบดอกสีเหลืองแกมน้ำตาล ผลแห้ง ไม่แตก รูปทรงกลมหรือรูปไข่ มีปีกยาว 2 ปีก และปีกสั้น 3 ปีก
สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา
แก่น ใช้แก่นซึ่งมีรสขมหวาน รักษาकुฑะโรค ขับ

เสมหะ แก้โลหิตและกำเคา แก้ไข้ที่มีอาการแสดงที่ตา เช่น แดง เหลือง หรือขุ่นคล้ำ เป็นต้น
ยางแห้ง - บดเป็นผง รักษาบาดแผล

20. ทองพันชั่ง

Rhinacanthus nasutus (Linn.) Kurz.

ACANTHACEAE

ชื่ออื่น ทองคันชั่ง หญ้ามันไก่

รูปลักษณะ

ไม้พุ่ม สูง 1-2 เมตร กิ่งอ่อนมักเป็นสันสี่เหลี่ยม

ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่หรือรูปวงรี

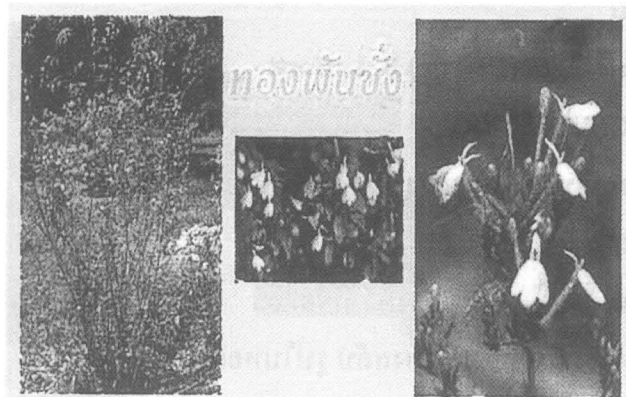
กว้าง 2-4 ซม. ยาว 4-8 ซม. ดอกช่อ ออกที่ซอก

ใบ กลีบดอกสีขาว โคนกลีบติดกันเป็นหลอด ปลาย

แยกเป็น 2 ปาก ปากล่างมีจุดสีม่วงแดง ผลแห้ง

แตกได้

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

ใบสด, ราก - ใช้ใบสดและรากโขลกละเอียด แช่
เหล้าโรง 1 สัปดาห์ เอาน้ำเหล้าทาแก้กลากเกลื้อน
สารสำคัญ คือ rhinacanthin และ
oxymethylanthraquinone

21. น้อยหน่า

Sugar Apple

Annona squamosa Linn.

ANNONACEAE

ชื่ออื่น น้อยหน่า มะนอหน่า หมักเขียว

รูปลักษณะ

ไม้ยืนต้น สูง 3-5 เมตร ใบเดี่ยว เรียง

สลับ รูปใบหอกแกมขอบขนาน

กว้าง 3-6 ซม. ยาว 7-13 ซม. ดอกเดี่ยว ออกที่ซอก

ใบ ห้อยลง กลีบดอกสีเหลืองแกมเขียว 6 กลีบ เรียง

2 ชั้น ๆ ละ 3 กลีบ หนาอวบน้ำ มีเกสรตัวผู้และรัง

ไข่ จำนวนมาก ผลเป็นผลกลุ่ม ค่อนข้างกลม

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

ใบสดและเมล็ด - ใช้รักษาหิด กลากและเกลื้อน ฆ่า

เหา โดยใช้เมล็ดประมาณ 10 เมล็ด หรือใบสด
ประมาณ 1 กำมือ (15 กรัม) ตำให้ละเอียด ผสมกับ
น้ำมันมะพร้าวในอัตราส่วน 1:2 ขยี้ให้ทั่วศีรษะ ใช้
ผ้าคลุมโพกไว้ประมาณ 2 ชั่วโมง ใช้หวีสาบเหา
ออก สระผมให้สะอาด (ระวัง! อย่าให้เข้าตา เพราะ
จะทำให้ตาอักเสบได้)

22. บัวบก

Asiatic Pennywort, Tiger Herbal

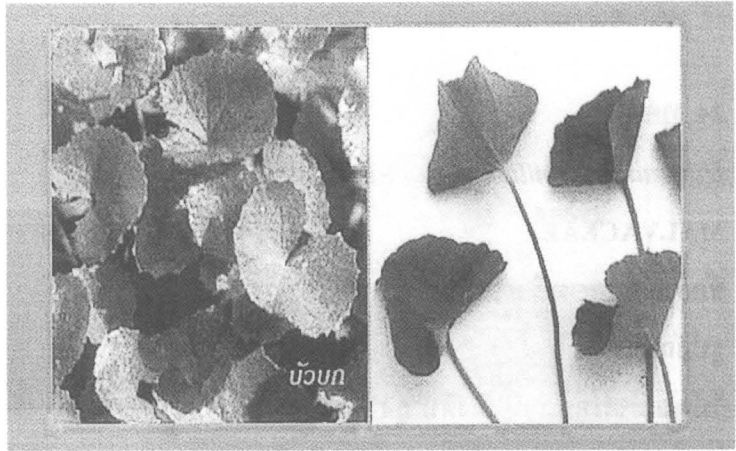
Centella asiatica (Linn.) Urban

APIACEAE

ชื่ออื่น ผักแว่น ผักหนอก

รูปลักษณะ

ไม้ล้มลุก อายุหลายปี เลื้อยแผ่ไปตามพื้นดิน ชอบที่ชื้นแฉะ แฉกรากฝอยตามข้อ ไหลที่แผ่ไปจะงอกใบจากข้อ ชูขึ้น 3-5 ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไต เส้นผ่าศูนย์กลาง 2-5 ซม. ขอบใบหยัก ก้านใบยาว ดอกช่อ ออกที่ซอกใบ ขนาดเล็ก 2-3 ดอก กลีบดอกสีม่วง ผลแห้ง แตกได้ สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา
ใบสด - ใช้เป็นยาภายนอกรักษาแผลเปื่อย แผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก โดยใช้ใบสด 1 กำมือ ล้างให้สะอาด ตำละเอียด คั้นเอาน้ำทาบริเวณแผลบ่อย ๆ ใช้กากพอกด้วยก็ได้ แผลจะสมานและเกิดแผลเป็นชนิดนูน (keloid) น้อยลง สารที่ออกฤทธิ์คือ กรด

madecassic, กรด asiatic และ asiaticoside ซึ่งช่วยสมานแผลและเร่งการสร้างเนื้อเยื่อ ระวังการเจริญเติบโตของเชื้อแบคทีเรีย ที่ทำให้เกิดหนองและลดการอักเสบ มีรายงานการค้นพบฤทธิ์ฆ่าเชื้อรา อันเป็นสาเหตุของโรคกลาก ปัจจุบัน มีการพัฒนายาครีมชนิดครีม ให้ทารักษาแผลอักเสบจากการผ่าตัด น้ำต้มใบสดดื่มลดไข้ รักษาโรคปากเปื่อย ปากเหม็น เจ็บคอ ร้อนใน กระจายน้ำ ขับปัสสาวะ แก้ท้องเสีย

23. ปาล์มน้ำมัน

Oil Palm, African Oil Palm

Elaeis guineensis Jacq.

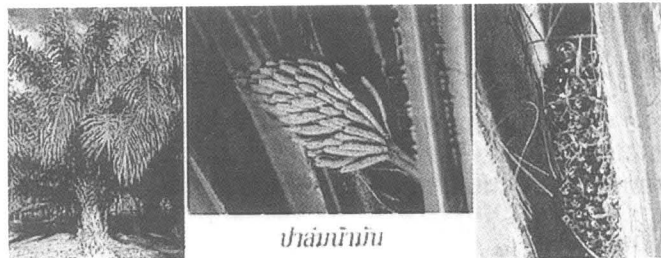
ARECACEAE

ชื่ออื่น มะพร้าวลิง มะพร้าวหัวลิง

หมากมัน

รูปลักษณะ

ไม้ยืนต้นจำพวกปาล์ม สูง 6-15 เมตร ไม่แตกกิ่ง ก้าน ใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับ ออกเป็นกระจุกที่ปลายยอด ใบย่อยรูปดาบ กว้าง 3.5-5 ซม. ยาว 45-120 ซม. ดอกช่อ เจริญผล แยกเพศอยู่บนต้นเดียวกัน ออกระหว่างก้านใบ มีใบประดับขนาดใหญ่ 2 ใบ กลีบดอกสีขาวนวล ผลสด รูปทรงกลม

เมื่อสุกสีส้มแดง

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

เมล็ด - ใช้น้ำมันที่บีบจากเมล็ด เป็นน้ำมันปรุงอาหาร และเป็นตัวทำละลาย สำหรับตำรับยาทาแก้โรคผิวหนัง

24. พุดตาน

Hibiscus mutabilis (Roxb.) Linn.

MALVACEAE

ชื่ออื่น ดอกสามสี สามผิว

รูปลักษณะ

ไม้พุ่ม มีขนทุกส่วนของต้น สูง 2-4 เมตร

ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปหัวใจ ขอบใบเว้าเป็น

แฉก 3-5 แฉก กว้างและยาวประมาณ 10 ซม. ผิวใบ

มีขนรูปดาวสีเทา ดอกช่อ ออกที่ซอกใบ กลีบดอก

เมื่อแรกบานสีขาว แล้วเปลี่ยนเป็นสีชมพูและแดง

ผลแห้ง แตกได้ รูปทรงกลม

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

ราก ใช้ต้มน้ำดื่มหรือฝนทา รักษาอาการ โรคผิวหนัง

มีฝิ่นคั้น เป็นเม็ดยื่นคล้ายผด คั้นมาก มักมีไขร่วม

ด้วย แก้ปวดแสบปวดร้อนตามร่างกาย

25. มะคำดีควาย

Soapberry

Sapindus emarginatus Wall.

SAPINDACEAE

ชื่ออื่น ประคำดีควาย

รูปลักษณะ

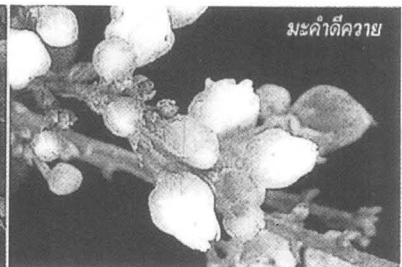
ไม้ยืนต้น สูง 10-30 เมตร ใบประกอบแบบขนนก

เรียงสลับ ใบย่อยรูปไข่ หรือรูปไข่แกมขอบขนาน

กว้าง 5-7 ซม. ยาว 10-14 ซม. ดอกช่อ ออกที่ปลาย

กิ่ง แยกเพศ อยู่บนต้นเดียวกัน กลีบดอกสีนวล ผล

สด รูปกลม

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

ผล - ใช้ผลทุบให้แตก แช่น้ำล้างหน้า รักษาผิว แก้

รังแค แก้ชันนะตุ (โรคผิวหนังพุพองบนศีรษะเด็ก)

มีรายงานว่า เนื้อผลมีสารซาโปนิน ที่มีฤทธิ์ยับยั้ง

การเจริญของเชื้อรา ที่ทำให้เกิดโรคกลากได้ดี

26. รามใหญ่

Ardisia elliptica Thunb.

MYRSINACEAE

รูปลักษณะ

ไม้พุ่ม สูง 1.5-3 เมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปรีหรือรูปรีแกมขอบขนาน กว้าง 3-5 ซม.

ยาว 7-15 ซม. ใบหนา ผิวเรียบ ดอกช่อ ออกที่ปลายกิ่ง กลีบดอกสีขาวแกมชมพูจาง ๆ

ผล เป็นผลสด เมื่อสุกสีดำ

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

ลำต้น ใช้แก้โรคเรื้อน พบเม็ดสี (pigment) สีส้มทองชื่อ rapanone ในเปลือกต้น ซึ่งเมื่อใช้ทดลองกับหนูที่ติดเชื้อโรคเรื้อน โดยให้ยาติดต่อกัน 6

รามใหญ่

เดือน - 1 ปี สามารถการเพิ่มจำนวนของเชื้อดังกล่าวได้

ราก - ใช้แก้กามโรคและหนองใส

ผล - แก้ไข้ ท้องเสีย

27. ลำโพงขาว

Thorn Apple *Datura metel* Linn.

ชื่ออื่น มะเขือบ้า ลำโพงกาสลัก

D. metel Linn. var. *Fastuosa* Safford

SOLANACEAE

ชื่ออื่น กาสลัก มะเขือบ้าดอกดำ

รูปลักษณะ

ไม้ล้มลุก อายุหลายปี สูง 1-2 เมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่ กว้าง 8-15 ซม. ยาว 10-20 ซม. ขอบใบหยักซี่ฟันหยาบ ๆ ฐานใบมักไม่เสมอกัน ดอกเดี่ยว ออกที่ซอกใบ กลีบเลี้ยงสีเขียวติดกันเป็นหลอด ยาวประมาณครึ่งหนึ่งของความยาวดอก กลีบดอกติดกันเป็นหลอด ปลายบานออกเป็นรูปแตร ผลแห้ง แตกได้ มีขนหนาด้ายหนาม ลำโพงขาวมีก้านลำต้นสีเขียว กลีบดอกสีขาวชั้นเดียว ผลกลม ลำโพงกาสลักมีก้านลำต้นสีม่วงปนเขียว

ลำโพงขาว

ลำโพงกาสลัก

ถึงสีม่วงเข้ม กลีบดอกสีม่วง 2-3 ชั้นซ้อนกันผลรูปรี

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

เมล็ด - ใช้หุงทำน้ำมันใส่แผล แก้กลากเกลื้อน ผื่นคัน

ใบ - ใช้ใบสดตำพอกฝี แก้ปวดบวมอักเสบ ใบและยอด มีแอลคาลอยด์ hyoscyamine และ hyoscyne ใช้แก้อาการปวดท้องเกร็ง และขยายหลอดลม ใช้แก้หอบหืดได้

ดอก - ใช้สูบแก้อาการหอบหืด

28. ว่านมหากาฬ

Gynura pseudochina DC. var. *hispida* Thv.

ASTERACEAE

ชื่ออื่น ดาวเรือง

รูปลักษณะ

ไม้ล้มลุก มีรากขนาดใหญ่ ลำต้นอวบน้ำ เลื้อยทอดยาวไปตามพื้นดิน ชูยอดตั้งขึ้น ปลายยอดมีขนนุ่มสั้นปกคลุม ใบเดี่ยว เรียงสลับ เวียนรอบต้น รูปใบหอกกลับ กว้าง 2.5-8 ซม. ยาว 6-30 ซม. ขอบใบหยักห่าง ๆ หลังใบสีม่วงเข้ม มีขนสั้นใบสีเขียว ท้องใบสีเขียวแกมเทา ดอกช่อ ออกที่ปลายยอด กลีบดอกสีเหลืองทอง ผลแห้ง ไม่แตก สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

รากและใบสด ใช้ตำ พอกแก้ปวดบวมจากแมลง สัตว์กัดต่อย ถอนพิษปวดแสบ ปวดร้อน ใช้ใบสด ทดลองกับผู้ป่วยโรคเรื้อรังและงูสวัด สรุปว่า สารสกัดจากใบทำให้อัตราการกลับมาเป็นใหญ่ของโรคลดลง

29. หนอนตายหยาก

Stemona tuberosa Lour.

STEMONACEAE

ชื่ออื่น กะเพียด

รูปลักษณะ

ไม้ล้มลุก สูง 0.4-0.6 เมตร รากเป็นรูปกระสวย ออกเป็นกระจุกคล้ายกระชาย กิ่งที่กำลั่งจะออกดอก มักจะเลื้อยพัน ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปหัวใจ กว้าง 4-6 ซม. ยาว 6-10 ซม. แผ่นใบเป็นคลื่น ดอกเดี่ยว ออกที่ซอกใบ กลีบดอกด้านนอกสีเขียว ด้านในสีแดง

ผลแห้ง แยกได้
สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา
ราก - ใช้ทุบหมักน้ำ ใช้ส่วนน้ำเป็นยาฆ่าหิดเหา ฆ่าหนอน

30. กระเจาะ

Naringi crenulata (Roxb.) Nicolson

(*Hesperethusa crenulata* (Roxb.) Roem.)

RUTACEAE

ชื่ออื่น ขะเจาะ ตุ่มตั้ง พญายา รูปลักษณะ

ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก สูง 3-8 เมตร กิ่งก้านมีหนาม ใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับ ใบ

ยอ 4-13 ใบ รูปวงรีแกมไข่กลับ กว้าง 1.5-3 ซม. ยาว 2-7 ซม. ก้านใบแผ่เป็นปีก ดอกช่อ ออกที่ซอก ใบ กลีบดอกสีขาว ผล เป็นผลสด รูปทรงกลม สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา
 แก่น - ใช้เป็นยาขับพิษร้อน ดองเหล้ากินแก้กษัย (การป่วยที่เกิดจากหลายสาเหตุ ทำให้ร่างกายเสื่อม

โทรม ชุบหอม โลหิตจาง)
 ลำต้น - ใช้ต้มน้ำดื่ม ครั้งละครึ่งแก้ว วันละ 3 ครั้ง เช้า-กลางวัน-เย็น แก้อาการ โรคผิวหนังมีผื่นคัน เป็นเม็ดขึ้นคล้ายผด คันมาก มักมีไข้ร่วมด้วย แก้ปวดตามข้อ ปวดเมื่อย เส้นตึง แก้อ่อนใน เปลือกต้น - แก้ไข้ บำรุงจิตใจให้ชุ่มชื้นแจ่มใส

31. ของระอา

Barleria aiupulina Lindl.

ACANTHACEAE

ชื่ออื่น เสดดพังพอน เสดดพังพอนตัวผู้

รูปลักษณะ

ไม้พุ่ม สูงประมาณ 1 เมตร มีหนามแหลมยาวข้อละ 2 คู่ กิ่งก้านสีน้ำตาลแดง ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปใบหอกยาวหรือ รูปขอบขนาน กว้าง 1.8-2.5 ซม. ยาว 6-12 ซม. ผิวใบเรียบมัน สีเขียวเข้ม เส้นกลาง

ใบสีแดง ดอกช่อ ออกที่ปลายกิ่ง ยาวประมาณ 8 ซม. ใบประดับค่อนข้างกลม สีน้ำตาลแดงขนาดใหญ่ กลีบดอกสีเหลืองส้ม โคนเชื่อมติดเป็นหลอด ปลายแยกเป็น 2 ปาก ปากบนมีกลีบขนาดใหญ่ 4 กลีบ กลีบล่างเล็กกว่า มี 1 กลีบ ผล เป็นฝัก รูปไข่ สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา
 ใบ - ใช้ตำละเอียดผสมเหล้า พอกหรือทา ถอนพิษ อักเสบจากแมลงสัตว์กัดต่อยและเริม
 ราก - ใช้ฝนกับเหล้าทาถอนพิษตะขาบ

32. นมสวรรค์

Clerodendrum paniculatum Linn.

VERBENACEAE

ชื่ออื่น ฉัตรฟ้า ดาวสวรรค์ พวงทิเหนียง

หังฉิง พนมสวรรค์ รูปลักษณะ

ไม้พุ่ม ลำต้นตั้งตรง สูงได้ถึง 3 เมตร ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่ กว้าง 7-38 ซม.

ยาว 4-40 ซม. ขอบใบหยักเว้า ลึก 3-7

แฉก ดอกช่อขนาดใหญ่ ออกที่ปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงรูประฆังสีส้มแดง กลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นหลอด ยาว สีส้มแดง ผล เป็นผลสด รูปทรงกลม สีน้ำเงินแกมเขียวหรือดำ

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

ดอก - แก้อักเสบสัตว์กัดต่อย และพิษที่เกิดจากการติด

นมสวรรค์

เชื้อ แก้กเลือด

ราก - ขับลม แก้วณ โรค แก้ไข้มาลาเรีย แก้อาการ ไข้ที่ถ่ายเหลว อาเจียนเป็นเลือด และมีผื่นขึ้นที่ผิวหนัง
 ต้น - แก้อักเสบเนื่องจากตะขาบ และแมลงป่องต่อย
 แก้วพิษฝีปากบ้ว

33. ประยงค์

Aglaia odorata Lour.

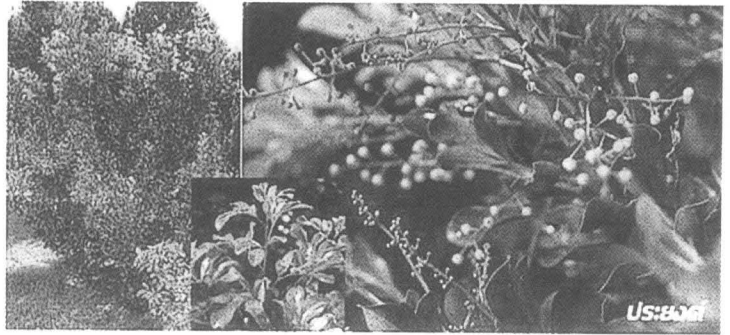
MELIACEAE

ชื่ออื่น ขะยง ขะยม พะยงค์ ยม หอมไกล

รูปลักษณะ

ไม้พุ่ม สูงประมาณ 3 เมตร มีใบดก ปลายยอดอ่อน หุ้มด้วยใบเกล็ดสีน้ำตาล ใบ

ประกอบแบบขนนก เรียงสลับ มีใบย่อย 5 ใบ รูปไข่กลับ กว้าง 1-2 ซม. ยาว 2-4 ซม. ดอกช่อ ออกที่ปลายกิ่ง ลักษณะเป็นช่อโปร่ง ดอกย่อยมีขนาดเล็ก ประมาณ 2 มม. กลิ่นหอม กลีบดอกสีเหลือง ผลสด

มี 1-2 เมล็ด

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา
ราก ใช้กินถอนพิษเบื่อเมา เป็นยาทำให้อาเจียน

34. ผักชีล้อม

Oenanthe stolonifera Wall.

APIACEAE

ชื่ออื่น ผักอันอ้อ

รูปลักษณะ

ไม้ล้มลุก สูงประมาณ 60 ซม. ชอบขึ้นในน้ำและที่ชื้นแฉะ ลำต้นกลวง อวบน้ำ ใบประกอบแบบขนนกสองชั้น เรียงสลับ ใบย่อยรูปหอก กว้าง 1.5-2.5 ซม. ยาว 3-5 ซม. ขอบใบหยักฟันเลื่อย ดอกช่อออกที่ปลายยอด กลีบดอกสีขาว ก้านดอกย่อยยาวเท่ากัน ผลแห้ง แตกได้ รูปไข่กลับ

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา
ทั้งต้น - ใช้แก้โรคน้ำเหลืองเสีย เป็นส่วนผสมในตำรับยาอาบ-อบสมุนไพร เพื่อรักษาเหน็บชา ขับเหงื่อ

35. ผักนึ่งทะเล

Goat's Foot Creeper

Ipomoea pes-caprae (Linn.) R. Br.

CONVOLVULACEAE

รูปลักษณะ

ไม้ล้มลุก เลื้อยตามผิวดิน มักพบในพื้นที่ใกล้ทะเล ทั้งต้นมียาวขาว ใบเดี่ยว เรียงสลับ กว้าง 7-11 ซม.

ยาว 5-8 ซม. ก่อนข้างหนา โคนใบรูปหัวใจ ปลายเว้าลึก ดอกช่อ ออกที่ซอกใบ มี 4-6 ดอก กลีบดอกสีม่วงชมพู โคนติดกัน ปลายบานออกคล้ายปากแตร ผลแห้ง แตกได้ รูปกลมหรือรูปไข่
สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา
ใบ - ใช้แก้พิษแมงกะพรุน นำใบสด 10-15 ใบ ตำละเอียด คั้นเอาน้ำ ทาแผลบริเวณที่ถูกแมงกะพรุน

หรือคำกับเหล้าใช้พอกก็ได้ พบว่ามีสาร
damascenone ที่มีฤทธิ์ด้านฮิสตามีน ซึ่งทำให้เกิด

36. พญาปล้องทอง

Clinacanthus nutans (Burm.f.) Lindau

ACANTHACEAE

ชื่ออื่น ผักมันไก่ ผักลิ้นเขียด พญาปล้องคำ พญา
ปล้องคำ พญาขอ เสลดพังพอน เสลดพังพอนตัว
เมีย

รูปลักษณะ

ไม้พุ่มรอเลื้อย สูง 1-3 เมตร ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม
รูปใบหอก กว้าง 1-3 ซม. ยาว 4-12 ซม. สีเขียวเข้ม
ดอกช่อ ออกเป็นกระจุกที่ปลายกิ่ง กลีบดอกสีแดง

37. รางจืด

Thunbergia laurifolia Linn.

THUNBERGIACEAE

ชื่ออื่น กำล้างข้างเผือก ขอบชะนาง เครือเขาเขียว
ยาเขียว คาย รวงเย็น ดูเหว่า ทิดพุด น้านอง ย่าแย้
แอดแอ รูปลักษณะ

ไม้เถาเนื้อแข็ง ใบเดี่ยว รูปขอบขนานหรือรูปไข่
กว้าง 4-7 ซม. ยาว 8-14 ซม. ขอบใบเว้าเล็กน้อย
ดอกช่อ ออกที่ปลายกิ่ง กลีบดอกสีม่วงแกมน้ำเงิน

38. ลิ้นงูเห่า

Clinacanthus siamensis Berm.

ACANTHACEAE

รูปลักษณะ

ไม้พุ่มรอเลื้อย สูง 1.5-4 เมตร ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม
รูปใบหอกหรือรูปใบหอกแกมขอบขนาน กว้าง
2.5-4 ซม. ยาว 7-12 ซม. ดอกช่อ ออกเป็นกระจุกที่
ปลายกิ่ง กลีบดอกสีแดงส้ม โคนกลีบสีเขียว ติดกัน

อาการแพ้ ด้านพิษแมงกะพรุนได้

ส้ม โคนกลีบสีเขียวติดกันเป็นหลอดยาว ปลายแยก
เป็น 2 ปาก ไม้ค่อยออกดอก ผลแห้ง แตกได้
สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

ใบสด - ใช้รักษาแผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก เมล็ดกัด
ค้อย ผื่นคัน โดยนำใบสด 5-10 ใบ ตำหรือขี้ทา ใช้
ทารักษาอาการอักเสบจากเริ่มในปาก โดยใช้ใบสด
1 กก. ปั่นละเอียด เติมน้ำเกลือ 70% 1 ลิตร หมัก
7 วัน แล้วกรอง ระบายบนเครื่องอังไอน้ำ ให้
ปริมาณลดลงครึ่งหนึ่ง เติมน้ำเกลือรินเท่าตัว

ใบประดับสีเขียวประสีน้ำตาลแดง ผลแห้ง แตกได้
สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

ใบสด - ใช้คั้นน้ำ แก้ไข้ ถอนพิษต่าง ๆ ในร่างกาย
เช่น อาการแพ้อาหาร เป็นต้น การทดลองเพื่อใช้แก้
พิษที่เกิดจากยาฆ่าแมลงโพลีคอลลินสัตว์ ได้ผลดี
พอควร สรุปได้ว่าอาจใช้น้ำคั้นใบสดให้ผู้ป่วยที่กิน
ยาฆ่าแมลง คั้นเป็นการปฐมพยาบาล ก่อนนำผู้ป่วย
ส่งโรงพยาบาลได้ แต่จะไม่ให้ผลในการกินเพื่อ
ป้องกัน ก่อนสัมผัสยาฆ่าแมลง

เป็นหลอดยาว ปลายแยกเป็น 2 ปาก ผลแห้ง แตก
ได้

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

ใบ - ใช้ตำหรือขี้ ทาหรือพอก แก้พิษร้อนอักเสบ
ปวดฝี

ราก - ตำพอกแก้พิษตะขาบและแมงป่อง

39. ลิ้นมังกร

Sauropus changiana S.Y.Hu.

EUPHORBIACEAE

รูปลักษณะ

ไม้พุ่มขนาดเล็ก สูงได้ถึง 40 ซม. ใบเดี่ยว เรียงสลับ

รูปใบหอกกลับแกมขอบขนาน กว้าง 4-7 ซม. ยาว 10-16 ซม. แผ่นใบมีลายสีขาว ดอกช่อ ออกเป็นกระจุกตามโคนต้น ดอกย่อยแยกเพศ สีแดงเลือดนก สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

ใบ - ใช้ตำหรือขี้ทาหรือพอก แก้พิษร้อนอักเสบ

40. ว่านมหากาฬ

Gynura pseudochina DC. var. *hispida* Thv.

ASTERACEAE

ชื่ออื่น ดาวเรือง

รูปลักษณะ

ไม้ล้มลุก มีรากขนาดใหญ่ ลำต้นอวบน้ำ เลื้อยทอดยาวไปตามพื้นดิน ชูยอดตั้งขึ้น ปลายยอดมีขนนุ่ม สั้นปกคลุม ใบเดี่ยว เรียงสลับ เวียนรอบต้น รูปใบหอกกลับ กว้าง 2.5-8 ซม. ยาว 6-30 ซม. ขอบใบหยักห่าง ๆ หลังใบสีม่วงเข้ม มีขนสั้น ใบสีเขียว ท้องใบสีเขียวแกมเทา ดอกช่อ ออกที่ปลายยอด กลีบดอกสีเหลืองทอง ผลแห้ง ไม่แตก

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

รากและใบสด ใช้ตำ พอกแก้ปวดบวมจากแมลง สัตว์กัดต่อย ถอนพิษปวดแสบ ปวดร้อน ใช้ใบสด ทดลองกับผู้ป่วย โรคเรื้อรังและงูสวัด สรรพว่า สารสกัดจากใบทำให้อัตราการกลับมาเป็นใหญ่ของโรคลดลง

41. ว่านหางจระเข้

Aloe

Aloe vera Linn. var. *chinensis* (Haw.) Berg

ALOACEAE

ชื่ออื่น ว่านไฟไหม้ หางตะเข้

รูปลักษณะ

ไม้ล้มลุกอายุหลายปี สูง 0.5-1 เมตร ข้อและปล้องสั้น ใบเดี่ยว เรียงรอบต้น กว้าง 5-12 ซม. ยาว 0.3-0.8 เมตร อวบน้ำมาก สีเขียวอ่อนหรือสีเขียวเข้ม ภายในมีวุ้นใส ได้ผิวสีเขียวมีน้ำยางสีเหลือง ใบอ่อนมีประสีขาว ดอกช่อ ออกจากกลางต้น ดอกย่อย เป็นหลอดห้อยลง สีส้ม บานจากล่างขึ้นบน

ผลแห้ง แตกได้

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

วุ้นสด - ใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง วิธีใช้ให้เลือกใช้ใบล่างสุดของต้นก่อน ล้างน้ำให้สะอาด ปอกเปลือกสีเขียวออกด้วยมีดสะอาด ล้างน้ำยางสีเหลืองออกให้หมด เพราะอาจระคายเคืองผิวหนัง และทำให้มีอาการแพ้ได้ ผานเป็นแผ่นบางปิดแผลหรือชุคเอาวุ้นใส่ปิดพอกรักษาแผลสด แผลเรื้อรัง แผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก แผลไหม้เกรียมจากแสงแดด และการฉายรังสี อาจใช้ผ้าพันแผลที่สะอาด พันทับ เปลี่ยนวุ้นใหม่วันละครั้ง เช้า-เย็น จนกว่าแผลจะหาย ใช้วุ้นสดกินรักษาแผลในกระเพาะอาหาร ได้ดี และใช้เป็นส่วนผสมในเครื่องสำอาง

หลายประเภท เช่น แชมพูสระผม สบู่ ครีมนกันแดด เป็นต้น สารที่ออกฤทธิ์เป็นกลัยโคโปรตีน ชื่อ aloctin A ซึ่งมีฤทธิ์ลดการอักเสบ และเพิ่มการเจริญทดแทนของเนื้อเยื่อ บริเวณที่เป็นแผล แต่มีข้อเสียคือ สลายตัวได้ง่ายเมื่อถูกความร้อน ไม่ควรทิ้งไว้ใน

สดไว้เกิน 24 ชั่วโมง
นำยางสีเหลืองจากใบ - เคี้ยวให้แห้ง เรียกว่า "ขาค่า"
เป็นยาระบายชนิดเพิ่มการบีบตัวของลำไส้ใหญ่

42. กฤษณา

Eagle Wood

Aquilaria crassna Pierre ex H. Lee

THYMELAEACEAE

รูปลักษณะ

ไม้ยืนต้น สูง 10-15 เมตร ลำต้นตรง เปลือกเรียบสีเทา เนื้อไม้อ่อนสีขาว ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปวงรีแกมขอบขนาน กว้างประมาณ 6 ซม. ยาว 12 ซม. ผิวเป็นมัน ดอกช่อ ออกเป็นช่อเล็ก ๆ ที่ซอกใบและปลายกิ่ง ดอกย่อยขนาดเล็ก กลีบดอกสีขาวแกมเขียว ผล

แห้ง รูปวงรี เปลือกแข็ง มีขนสีเทา เมื่อแก่จะแตก กลีบเลี้ยงเจริญติดอยู่กับผล

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

แก่น - แก่นไม้กฤษณาที่มีสีดำและมีกลิ่นหอม ใช้ผสมยาหอม แก้อ่อนเพลียบำรุงกำลัง แก้ลมวิงเวียนศีรษะ คุมธาตุ บำรุงโลหิตและหัวใจ อาเจียน ท้องร่วง แก้ไข้ต่าง ๆ บำบัดโรคปวดตามข้อ ปัจจุบันนี้ หานเนื้อไม้กฤษณาเพื่อใช้ทำยาอายุวัฒนะ และมีราคาแพง

43. กันเกรา

Tembusu

Fagraea fragrans Roxb.

POTALIACEAE

ชื่ออื่น ตำเสา ทำเสา มันปลา

รูปลักษณะ

ไม้ยืนต้น สูง 10-15 เมตร

ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปวงรี กว้าง 4-6 ซม. ยาว 8-12 ซม. แผ่นใบบางแต่เหนียว

ดอกช่อ ออกที่ปลายกิ่งและซอกใบตอนปลายกิ่ง เมื่อเริ่มบาน กลีบดอกสีขาว ต่อมาเปลี่ยนเป็นสีเหลือง กลิ่นหอม

ผล เป็นผลสด รูปทรงกลม สีแดง

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

ใบ - ใช้บำรุงธาตุ แก้ไข้จับสั่น แก้หืดและรักษาโรคผิวหนังพุพอง

44. จันทน์เทศ

Nutmeg Tree

Myristica fragrans Houtt.

MYRISTICACEAE

ชื่ออื่น จันทน์บ้าน

รูปลักษณะ

ไม้ยืนต้น สูง 5-18 เมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปวงรีแกมขอบขนานหรือรูปไข่กลับแกมขอบขนาน กว้าง 4-5 ซม. ยาว 10-15 ซม. ผิวใบมัน ดอกเดี่ยวหรือช่อ 2-3 ดอก ออกที่ซอกใบ แยกเพศ อยู่คนละต้น ดอกย่อยรูปคนโท ขนาดเล็ก สีเหลืองอ่อน ผล

เป็นผลสด ก่อนข้างฉ่ำน้ำ รกหุ้มเมล็ดสีแดงเรียกว่า "ดอกจันทน์" มีเมล็ดเดี่ยว สีน้ำตาล เปลือกแข็ง เรียกว่า "ลูกจันทน์"

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

ลูกจันทน์ - ใช้เป็นยาบำรุงกำลัง ขับลม แก้ปวดมดลูก แก้ท้องร่วง ธาตุพิการ

ดอกจันทน์ - ใช้บำรุงโลหิต

ลูกจันทน์และดอกจันทน์ - ใช้เป็นเครื่องเทศ ช่วยแต่งกลิ่นอาหารด้วย

แก่น - ใช้ลดไข้ บำรุงตับและปอด

45. มะตูม

Bael Fruit Tree, Bengal Quince

Aegle marmelos (Linn.) Corr.

RUTACEAE

ชื่ออื่น กะทันตาเถร ตุ่มตั้ง ตูม มะปิ่น

รูปลักษณะ

ไม้ยืนต้น สูง 10-15 เมตร ใบประกอบแบบนิ้วมือ เรียงสลับ ใบย่อย 3 ใบ รูปวงรี หรือรูปไข่แกมใบหอก กว้าง 2-7 ซม. ยาว 4-13 ซม. ขอบใบหยักมน

ดอกช่อ ออกที่ซอกใบ และที่ปลายกิ่ง กลีบดอกด้านนอกสีเขียวอ่อน ด้านในสีนวล ใบและดอกมีกลิ่นหอม ผล เป็นผลสด เนื้อในสีเหลือง มีน้ำเมือก

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

ผลดิบแห้ง - ใช้ขงคิม ทำให้สดชื่น หายอ่อนเพลีย แก้ท้องเสีย แก้บิด

ผลสุก - เป็นยาระบาย ช่วยย่อยอาหาร

46. มะพร้าว

Coconut

Cocos nucifera Linn.

ARECACEAE

ชื่ออื่น หมากอูน หมากอูน .

รูปลักษณะ

ไม้ยืนต้นจำพวกปาล์ม สูงได้ถึง 25 เมตร ลำต้นตั้งตรง ไม่แตกกิ่ง มีรอยแผลเมื่อก้านใบหลุดออกไป ใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับ หนาแน่นที่บริเวณยอด ยาว 4-6 เมตร ใบย่อยรูปพัดจีบ กว้าง

1.5-5 ซม. ยาว 50-100 ซม. ดอกช่อ ออกระหว่างก้านใบ ดอกย่อยจำนวนมาก แยกเพศ อยู่บนต้นเดียวกัน ดอกตัวผู้สีเหลืองหม่น ดอกตัวเมียสีเขียวหรือเขียวแกมเหลือง ใบประดับยาว 60-90 ซม. ผล เป็นผลสด รูปไข่แกมทรงกลมหรือรูปไข่กลับ สีเขียวหรือเขียวแกมเหลือง เนื้อสีขาว

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา

น้ำมะพร้าว - มีเกลือโปแตสเซียมและน้ำตาล

กลูโคสสูง อาจทำให้น้ำตาลในเลือดสูง มีเกลือคลอไรด์และโซเดียมต่ำกว่าผงน้ำตาลเกลือแร่ สูตรองค์

การอนามัยโลก ที่ใช้กับโรคท้องเสีย ทำให้ชุ่มคอ บำรุงธาตุไฟ ช่วยกระตุ้นการหายใจ มีฤทธิ์ขับ

47. มะลิลา

Arabian Jasmine

Jasminum sambac Ait.

OLEACEAE

ชื่ออื่น ข้าวแตก มะลิ มะลิขี้ไก่ มะลิป้อม มะลิหลวง
รูปลักษณะ

ไม้พุ่ม สูง 1-2 เมตร ใบประกอบ ชนิดมีใบย่อยใบ เดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่ รูปวงรีหรือรูปวงรีแกม ขอบขนาน กว้าง 3-6 ซม. ยาว 5-10 ซม. สีเขียวแกม

48. หนามแดง

Maytenus marcanii (Craib) Ding Hou

CELASTRACEAE

รูปลักษณะ

ไม้พุ่ม ลำต้นตั้งตรง สูง 3-4 เมตร กิ่งก้านมีหนาม แแหลมยาว ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่กลับ กว้าง 2-4 ซม. ยาว 4-9 ซม. ดอกช่อ ออกเป็นกระจุกที่ปลายกิ่ง

ปีศาจวะเล็กน้อย

เหลือง ดอกช่อ ออกที่ปลายกิ่งและซอกใบ กลีบ ดอกสีขาว กลิ่นหอม มะลิลามีกลิีบดอกชั้นเดียว ส่วนมะลิซ้อนมีกลีบดอกซ้อนกันหลายชั้น ผลเป็น ผลสด

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา
ดอกแห้ง - จัดอยู่ในพิภักเศสรทั้งห้า ใช้ปรุงยาหอม ทำให้จิตใจชุ่มชื่น แก้ไข้

และซอกใบ กลีบดอกสีขาวนวล ผลแห้ง แตกได้ มี 3 พู เมล็ดสีน้ำตาล

สรรพคุณและส่วนที่นำมาใช้เป็นยา
แก่น - ใช้บำรุงธาตุ บำรุงไข่มັນ เหมาะสำหรับคน ผอม
ราก - แก้ไข้

อ้างอิงจาก : <http://www.moph.go.th/gpo/herbal/herbal.htm>

ภูมิปัญญากรุงเก่า กับ

สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สุรินทร์ กิจนิตย์ชีว์

1. บทนำ

ภูมิปัญญาเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะการที่บุคคลใด บุคคลหนึ่ง ชุมชนใดชุมชนหนึ่ง สังคมใดสังคมหนึ่งจะอยู่รอด มาได้จากการก้าวผ่านปัญหาหรือการเปลี่ยนผ่านวิกฤตการณ์ ทางสังคม หมายความว่าต้องมีภูมิปัญญาอย่างเข้มแข็งในการปรับตัว

เช่นกรุงศรีอยุธยาในฐานะราชธานีของสยามประเทศ ในอดีต เคยเป็นศูนย์กลางของอำนาจการเมืองการปกครอง การจัดระบบเศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อม ให้ชนชาติไทยอยู่ร่วมกับชนชาติต่าง ๆ อย่างสงบสุข และยั่งยืนมาถึง 417 ปีนั้น

กรุงศรีอยุธยาคงจะมีภูมิปัญญา ที่สั่งสม สืบทอด ปรับปรุงสร้างสรรค์มาจากภายในของชนชาติไทยเอง สามารถ ประยุกต์ใช้และพัฒนาประเทศจนพึ่งตนเองได้และเจริญรุ่งเรือง เป็นที่รู้จักและยอมรับในระดับนานาชาติ

แม้ชาวต่างประเทศ เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร เข้ามาเจริญสัมพันธไมตรี ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ด้านการค้า ก็สามารถจัดระบบความสัมพันธ์ได้อย่างเหมาะสม รักษาสันติภาพและความเป็นไทไว้ได้ สมศักดิ์ศรีของความเป็นชนชาติไทย

เมื่ออาณาจักรอยุธยาล่มสลายในปี พ.ศ. 2310 นั้น เป็นการล่มสลายทางวัตถุหรือรูปธรรมเท่านั้น แต่ในทาง ภูมิปัญญาหรือนามธรรมนั้น มิได้ล่มสลายไปด้วย หากส่งทอด สืบต่อมาในยุคสมัยของกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์สืบมา

แต่ในสภาพปัจจุบันของสังคมไทย เมื่อระบบเศรษฐกิจ ของชาติพบภาวะวิกฤติ ก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา เช่น การว่างงาน อาชญากรรม การพนัน สิ่งเสพติด โสเภณีเด็ก เอดส์ และปัญหาสิ่งแวดล้อม กลับแก้ปัญหาไม่ได้ และกำลัง ทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับ

ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

ทั้ง ๆ ที่คนของเราก็ผ่านการศึกษาระบบโรงเรียนมามากมาย ตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา บางส่วนก็สำเร็จการศึกษาจากอารยประเทศที่เราศรัทธา แต่กลับแก้ปัญหาให้กับประเทศของตนเองไม่ได้ ต้องนำผู้เชี่ยวชาญจากต่างชาติมาแก้ปัญหาให้

หรือว่าเราขาดภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน ซึ่งรัฐสยามใหม่จัดตั้งมาเป็นเวลา 100 กว่าปีมาแล้ว โดยการนำเอาภูมิปัญญาตะวันตกซึ่งถือว่าเป็นภูมิปัญญาสากล เข้ามาแทนที่จนภูมิปัญญาไทยดั้งเดิมอันทรงคุณค่าสูญไปจากแผ่นดินไทย

ภูมิปัญญาใหม่ได้ทำลายวัฒนธรรมดั้งเดิม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดความไม่สมดุลในการดำรงชีวิตนานัปการจนเกิดภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เพราะเป็นภูมิปัญญาที่ครอบงำมาจากภายนอก

หรือวิกฤติที่แท้จริง คือวิกฤติทางภูมิปัญญาแบบใหม่ที่กล่าวตังนี้มีได้ปฏิเสธภูมิปัญญาสากล แต่ทำอย่างไรสังคมไทยจึงจะฟื้นฟูแล้วอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยนำมาเป็นพื้นฐานในการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนให้เกิดดุลยภาพกับภูมิปัญญาสากล

เพื่อพัฒนาคนให้มีศักยภาพในการเรียนรู้ สามารถบูรณาการได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตไทย จะเป็นหนทางการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนและพึ่งตนเองได้

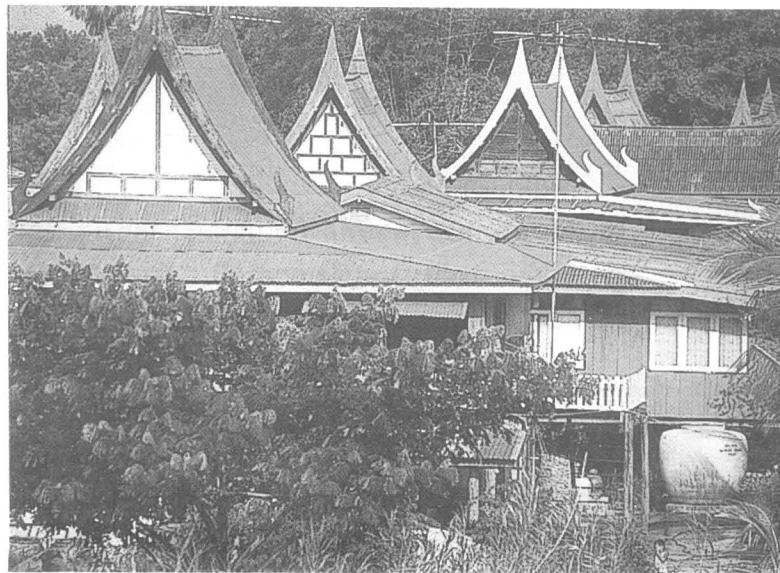
ให้สังคมไทยดำรงอยู่ในกระแสโลก สามารถแข่งขันด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและศิลปวัฒนธรรมอย่างสมศักดิ์ศรีของความเป็นไทย

สิ่งเหล่านี้ควรเป็นเจตนารมณ์และถือเป็นภารกิจของเราทุกคนหรือเปล่าครับ

2. ภูมิปัญญา ภูมิปัญญาท้องถิ่นคืออะไร ทำไมต้องภูมิปัญญาท้องถิ่น

ก่อนที่จะพิจารณาว่า ภูมิปัญญาคืออะไร ขอนำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันที่ดาร์สไว้เนิ่นนานแล้ว ได้สะท้อนภาพของภูมิปัญญาไว้บ้างหรือไม่ และมีลักษณะครอบคลุมบูรณาการอะไรบ้าง

“ประชาชนนั้นแหละเขามีความรู้ เขาทำงานมาหลายชั่วคนแล้ว เขากันอย่างดี เขามีความเฉลียวฉลาด เขารู้ว่าตรงไหนควรทำกิจกรรม เขารู้ว่าตรงไหนควรเก็บรักษาไว้

แต่ที่เสียไปเพราะพวกไม่รู้เรื่อง ไม่ได้ทำมานานแล้วเลย ทำให้ลืมนะ ชีวิตมันเป็นไปไม่ได้โดยการทำกิจกรรมที่ถูกต้อง”

พระราชดำรัสนี้ สะท้อนทัศนคติหนึ่งของการรับรู้และความเข้าใจที่ยั่งยืน ภายหลังจากที่พระองค์ได้ทุ่มเทให้กับงานพัฒนาชนบทมาเป็นเวลานาน พระองค์ตระหนักชีวิตความเป็นอยู่ของคนหมู่มาก ที่เรียกว่า “คนของแผ่นดิน” ที่ยังลืบทอดภูมิปัญญาของแผ่นดินสืบมา

ฉะนั้นถ้าถามว่า ภูมิปัญญาคืออะไร ก็อาจตอบว่า ภูมิปัญญา (Wisdom) คือองค์ความรู้ ความสามารถ ความเชื่อของมนุษย์ในการจัดการให้มนุษย์อยู่ร่วมกับมนุษย์ อยู่ร่วมกับธรรมชาติ ได้อย่างสงบสุขและยั่งยืน

เมื่อเกิดปัญหานั้น เกิดวิกฤตการณ์ทางสังคมที่เป็นช่วงเปลี่ยนผ่านทางยุคสมัย ก็สามารถแก้ไขให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี สามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาให้เฝ้าพันธุ์ของตนและมนุษยชาติให้ดำรงอยู่ต่อไปได้

ภูมิปัญญาจึงเป็นนามธรรม เป็นสติปัญญาของสังคมมนุษย์ที่สั่งสมมาแต่อดีต ปรับปรุงพัฒนามาในปัจจุบันให้สอดคล้องเหมาะสมกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป โดยผ่านกระบวนการทางจารีตประเพณี แบบแผนการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน และการทำมาหากินที่ตอบสนองความต้องการทางด้านปัจจัย 4 และพิธีกรรมต่าง ๆ

เพื่อให้เกิดดุลยภาพของระบบความสัมพันธ์เหล่านั้น แล้วถามต่อไปว่า แล้วภูมิปัญญาทางท้องถิ่นคืออะไร ก็ตอบว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาพื้นบ้าน (Local Wisdom) คือองค์ความรู้ ความสามารถของชุมชนหรือชาวบ้านที่สั่งสมสืบทอดกันมา อันเป็นศักยภาพ หรือความสามารถที่จะให้แก้ปัญหา ปรับตัวเรียนรู้และมีการสืบทอดไปสู่คนรุ่นใหม่ ที่จะจรจโรงชุมชนให้อยู่รอดจนถึงปัจจุบัน

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นภูมิปัญญาที่เกิดจากแผ่นดิน ในแต่ละพื้นที่หรือชุมชนท้องถิ่นในแต่ละภาคซึ่งมีบริบทแตกต่างกัน ฉะนั้นรูปแบบจึงแตกต่างกัน เช่น ภูมิปัญญาภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้และภาคอีสาน เป็นต้น

แต่เนื้อหาสาระกระบวนการพัฒนาจะเหมือนกัน แล้วภูมิปัญญาซึ่งเป็นความรู้ความสามารถของมนุษย์ที่เป็นองค์รวมเหล่านี้ มีขอบข่ายครอบคลุมในเรื่องอะไรบ้าง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) ได้ศึกษาวิจัยและรวบรวมไว้ได้ 10 สาขา ดังต่อไปนี้

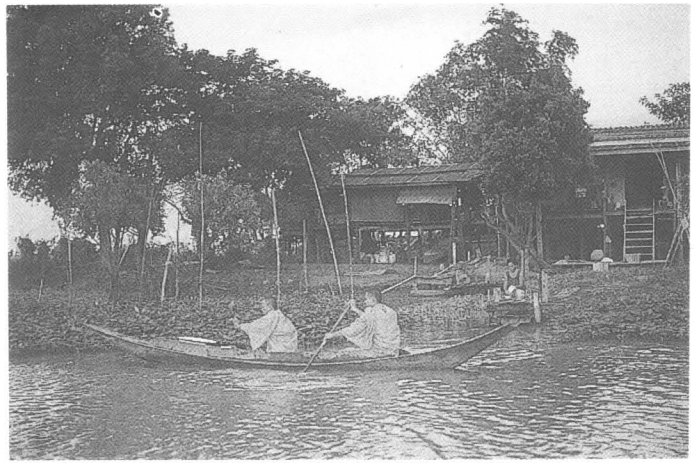
1. สาขาเกษตรกรรม
2. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม
3. สาขาการแพทย์แผนไทย
4. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน
6. สาขาสวัสดิการ
7. สาขาศิลปกรรม
8. สาขาการจัดการ
9. สาขาภาษาและวรรณกรรม
10. สาขาศาสนาและประเพณี

ทั้ง 10 สาขานี้ได้อธิบายว่า คือความสามารถของมนุษย์หรือชุมชนหรือสังคม ในการใช้ภูมิปัญญาสาขานั้น ๆ จัดการกับสังคมหรือทรัพยากร เพื่อสนองตอบการแก้ไขปัญหาและความต้องการของตน ให้สามารถพึ่งตนเองได้ และอยู่ร่วมกันได้โดยสันติสุข

เช่นภูมิปัญญาสาขาเกษตรกรรมเป็นต้นเป็นภูมิปัญญาของชาวกู้อะที่สามารทำกรการกสิกรรม ที่สนองตอบความต้องการด้านอาหารอย่างพอเพียง และเหลือออกหล่อเลี้ยงประชากรทั้งในจังหวัดและประเทศชาติได้อย่างสมบูรณ์พูนสุข ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว หรือเป็นเมืองอู่ข้าวอู่น้ำ

ชาวกู้อะจะรู้ว่าตรงไหนเป็นที่ลุ่มจะใช้พันธุ์ข้าวอะไร ตรงไหนเป็นที่ดอน จะใช้พันธุ์ข้าวอะไร ตรงไหนควรเป็นเกษตรผสมผสาน เมื่อได้รับภัยพิบัติจากธรรมชาติจะจัดการแก้ปัญหาอย่างไร จนชาวกู้อะอยู่รอดปลอดภัย กินอิ่มนอนหลับ มาจนทุกวันนี้

ถ้าหันไปมองในอดีต สมัยที่กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีของสยามประเทศนั้น เมื่อมีชาวต่างชาติเข้ามาเจริญสัมพันธไมตรีเข้ามาค้าขาย เข้ามาเผยแพร่ลัทธิศาสนา

ก็สามารถจัดระบบความสัมพันธ์นั้นตามเหมาะสมตามควร จนเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ นำความเจริญรุ่งเรืองและความอุดมสมบูรณ์มาสู่บ้านเมือง จนเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ และยกย่องให้พระนครศรีอยุธยาเป็นเมืองมรดกโลกในปัจจุบัน

ภูมิปัญญากรุงเก่าเป็นภูมิปัญญาที่พัฒนามาจากภายในของตนเอง มีความเป็นใหญ่ในตน มิได้เดินตามใครหรือถูกครอบงำจากภายนอก เมื่อเกิดวิกฤตการณ์จึงสามารถแก้ไขปัญหาได้ นับเป็นศักดิ์ศรีของบ้านเมือง และศักดิ์ศรีของชนชาติไทย

แต่ในสภาพปัจจุบัน ชาวกู้อะกำลังมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมรอบด้าน เป็นปัญหาที่ยากจะแก้ไข มีความซับซ้อนจนยากจะมองเห็น กำลังหลงอยู่ในความประมาท มัวเมาในชีวิต และไม่รู้ว่าจะมีอะไรเป็นที่หมาย

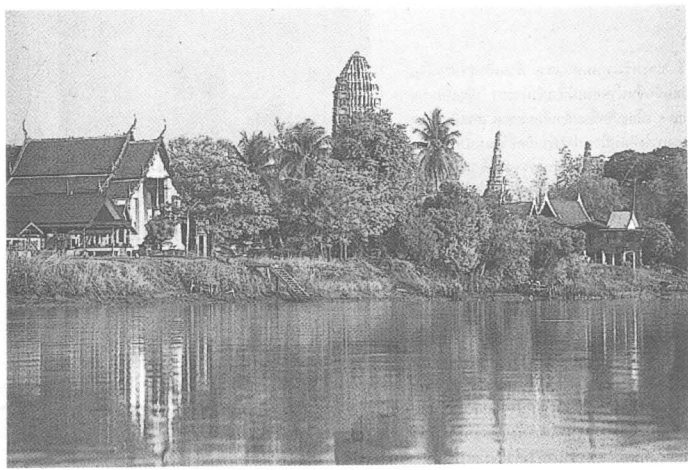
หรือกรุงศรีอยุธยากำลังแตกครั้งที่ 3 ถ้าเป็นเช่นนั้นจะนำภูมิปัญญาอะไรมาแก้ไข ให้กรุงศรีอยุธยาหลุดพ้นจากวิกฤตการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่

คำตอบอยู่ที่ไหน!

8. เกิดอะไรขึ้นที่พระนครศรีอยุธยา และส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชาวกู้อะอย่างไร?

ในช่วงสี่ทศวรรษที่ผ่านมา นับแต่รัฐธรรมนูญพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัยโดยมีวัฒนธรรมตะวันตกเป็นแม่แบบ ได้กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ตั้งแต่ พ.ศ. 2504 จนถึงปัจจุบัน

เป็นการพัฒนาระบบเศรษฐกิจแผนใหม่ จากระบบเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง เป็นระบบเศรษฐกิจทุนนิยมแบบพึ่งพาภายนอก อนาคตของสังคมไทย ถูกกำหนดทิศทางพัฒนาจากผู้เชี่ยวชาญต่างชาติ และอาศัยทุนจากธนาคารโลก

ได้เป็นบรรพบุรุษของเรา ได้บุกเบิกที่ดินเป็นผืนนา สร้างบ้าน
แบ่งเมืองไว้ให้กับลูกหลานได้มีที่อยู่ที่ยินสุขสบาย

แต่ในปัจจุบันเรากำลังขายฐานชีวิต อนาคตของ
ลูกหลานอยู่ที่ไหน

ในปี พ.ศ. 2525-2530 โรงงานอุตสาหกรรมระดับ
ต่าง ๆ ขนาดต่าง ๆ ทั้งเล็กและใหญ่ ทอยยเข้ามาตั้งอยู่ใน
พื้นที่มากมาย จนปัจจุบันมีถึงพันโรงงาน ในพื้นที่อำเภอ
บางปะอิน พระนครศรีอยุธยา อุทัย เสนา นครหลวง บางไทร
และบางซ้ายตามลำดับ

โรงงานเหล่านี้รับคนในวัยหนุ่มสาวจากภายในจังหวัด
และต่างจังหวัดเข้าไปทำงานเป็นเรือนแสนคน คนงานเหล่านี้
เคยเป็นแรงงานคุณภาพในภาคเกษตรกรรม กลายเป็นแรงงาน
ไร้ฝีมือราคาถูกในภาคอุตสาหกรรม ฐานชีวิตฝากไว้กับ
โรงงาน

พอถึงปี พ.ศ. 2540 เศรษฐกิจฟองสบู่แตก
ภาคอุตสาหกรรมได้รับผลกระทบรุนแรง ธุรกิจถดถอย
การเงินขาดสภาพคล่อง ทำให้แรงงานหนุ่มมากออกจาก
การจ้าง ต้องกลับไปอยู่บ้านแบบว่างงาน

ไม่มีนาให้ทำเสียแล้ว และถึงจะพอมีเหลืออยู่บ้างก็
ไม่อยากทำ เพราะลำนีกขวานาหลุดไปจากความคิด

จากการเปลี่ยนผ่านของยุคสมัย การเปลี่ยนผ่านทาง
สังคมวัฒนธรรมของอยุธยา ซึ่งเป็นไปอย่างรวดเร็วมาก
คนหนุ่มมากปรับตัวไม่ทัน หรือปรับทันแต่ขาดความรู้เท่าทัน
กระแสโลก ก่อให้เกิดความระส่ำระสายและสภาพปัญหา
นานาประการ พอจะสรุปได้ 5 ประการ คือ

1. เกิดช่องว่างระหว่างรายได้ของประชากรทั้งหมด
คนส่วนน้อยส่วนบนซึ่งอยู่ในภาคธุรกิจอุตสาหกรรม และ
ระบบราชการ มีรายได้สูง แต่คนหนุ่มมากระดับล่างได้
ค่าตอบแทนไม่พอยังชีพในวัฒนธรรมแบบใหม่ จึงก่อให้เกิด
ปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย เช่น โสเภณีเด็ก เป็นต้น
2. ภาวะวิกฤติทางสิ่งแวดล้อม ชยะล้นเมืองกำจัด
เท่าไรไม่รู้จักหมด ดินเสื่อมน้ำเสีย อากาศวิปริตแปรปรวน
ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล และร้อนขึ้นทุกปี ส่งผลกระทบต่อ
ห่วงโซ่อาหาร กุ้ง หอย ปู ปลา และพืชพันธุ์ธัญญาหารลดลง
3. สถาบันครอบครัวและสถาบันชุมชน ซึ่งในอดีต
เคยทำหน้าที่ได้อย่างเข้มแข็ง ในปัจจุบันอ่อนแอลง
ไม่สามารถรักษาความเป็นปึกแผ่นของความเป็นครอบครัวและ
ความเป็นชุมชนไว้ได้ เมื่อเกิดปัญหาขึ้นก็แก้ไขอะไรไม่ได้

จากความเป็นใหญ่ในตนทางด้านเศรษฐกิจ กลายเป็น
เมืองบริวารทันที โดยมีตะวันตกเป็นเมืองแม่ โครงสร้างของ
ระบบจากแนวราบเป็นแนวตั้ง อำนาจของระบบธุรกิจ
เข้มแข็งขึ้นคู่กับอำนาจการเมืองที่มีมาแต่เดิม

สังคมไทยภายใต้แผนพัฒนา ได้สร้างเขื่อน
สร้างโครงสร้างพื้นฐาน ล่าคลองชลประทาน ถนนหนทาง
ปึกเสภาพตสายไฟฟ้า โทรศัพท์ ธนาคารพาณิชย์ สำนักงาน
ต่าง ๆ จัดระบบการเงินการคลังแบบใหม่ เพื่อรองรับ
โครงสร้างระบบการผลิต การบริโภคและการแข่งขันในเชิง
ธุรกิจ ระบบเศรษฐกิจไทยถูกผนวกให้เข้าสู่อาณัติของ
กระแสโลก

พระนครศรีอยุธยาถูกดึงเข้าไปผูกติดอยู่ในโครงสร้าง
ดังกล่าวด้วย ตั้งแต่ พ.ศ. 2510 เป็นต้นมา ภาคเกษตรกรรม
หรือการทำนาเปลี่ยนจากการทำนาปีเป็นนาปรัง จากการ
ทำนาปีละ 1 ครั้ง เป็นการทำนาปีละ 2 ครั้ง

วิถีการผลิตเปลี่ยนไป จากการทำเพื่ออยู่เพื่อกินก่อน
เมื่อเหลือจึงขาย เปลี่ยนเป็นทำเพื่อขายก่อน เมื่อเหลือจึงกิน
ทำไปทำมาไม่มีเหลือให้กิน ไม่มีเหลือแม่แต่ผืนนา เพราะต้อง
ขายใช้หนี้สิน

เพราะปัจจัยการผลิตเปลี่ยนแปลงไป เคยอาศัยพันธุ์
พื้นเมือง เคยอาศัยแรงสัตว์ เคยอาศัยวัสดุอุปกรณ์พื้นบ้าน
เป็นปัจจัยการผลิตเปลี่ยนเป็นรถไถเดินตาม พันธุ์ข้าว
พันธุ์หมักจรรยจากภายนอก น้ำมัน ปุ๋ยเคมี ยาปราบศัตรู
ข้าว หรือพันธุ์พืชต่าง ๆ เป็นการลงทุนด้วยตัวเงินแบบสุด ๆ
แต่พอขายข้าวเปลือกราคาตกต่ำจนไม่คุ้มทุน

ปัจจุบันขวานาเหลือผืนนาอยู่ไม่ถึง 20% ถ้าราคา
สูงขึ้นอีกครั้งก็จะขายกันอีก ชาวนากลายเป็นผู้เช่า ขวานา
รับจ้าง ขวานาอพยพ และขวานาขายแรงงาน หลุดลอยออกมา
จากฐานรากทางวัฒนธรรมดั้งเดิม หรือขวานาอยุธยากำลัง
สูญพันธุ์

ถ้าเป็นเช่นนั้น อยุธยากำลังสูญเสีย “คนของแผ่นดิน”
ซึ่งเป็นคนหนุ่มมากของชุมชน และในอดีตบุคคลเหล่านี้แหละ

เพราะขาดการมีส่วนร่วม อยู่แบบตัวใครตัวมัน ต่างยึดถือผลประโยชน์ของตนเองเป็นที่ตั้ง ปัญหาส่วนรวมจึงไม่เกี่ยว

4. โรคภัยไข้เจ็บ อันเป็นผลพวงของพฤติกรรมการกินการอยู่ที่ไม่ถูกต้องลักษณะก็ดี ขาดความรู้เรื่องคุณค่าของอาหารแต่กินตามกระแสค่านิยมก็ดี หรือมลภาวะต่าง ๆ รอบตัวก็ดี หรืออาหารที่ปนเปื้อนสารพิษก็ดี ทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บระบาดไปทั่ว เช่น เบาหวาน เส้นเลือดอุดตัน โรคอ้วน โรคหัวใจ ภูมิคุ้มกันบกพร่อง มะเร็ง เอ็ดส์ และอุบัติเหตุต่าง ๆ เป็นต้น

5. ปัญหาสังคมในด้านต่าง ๆ กำลังทวีความรุนแรงขึ้น เช่น ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อาชญากรรม การพนัน สิ่งเสพติดประเภทยาบ้า การลักขโมย โดยเฉพาะการเสื่อมเสียทางศีลธรรม ระบบผลประโยชน์เฉพาะตัว เฉพาะกลุ่มของตน ทำให้มนุษย์ยอมสูญเสียความเป็นคนได้

เหล่านี้กำลังเป็นปัญหาหลักของอยุธยาซึ่งกำลังทวีความรุนแรงขึ้น ปัญหาเหล่านี้มิได้เป็นปัญหาแบบแยกส่วน หากเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวม เมื่อเกิดปัญหาหนึ่ง ก็จะส่งผลกระทบต่อปัญหาอื่น ๆ ทั้งหมด เพราะเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างจากระบบเศรษฐกิจและสังคมที่ขาดความสมดุลดังกล่าวแล้ว

ส่วนภาคการเมืองท้องถิ่น ภาคระบบราชการและภาคการศึกษาในระบบโรงเรียน ซึ่งเป็นสถาบันที่สังคมจัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ปัญหาให้แก่ส่วนรวม ก็อ่อนแอไปหมด ไม่สามารถกระทำอะไรได้ บางภาคมองไม่เห็นปัญหาเสียด้วยซ้ำ ต่างรักษาอำนาจไว้ เพื่อผลประโยชน์ส่วนตนเท่านั้น

แล้วคำตอบอยู่ที่ไหน หรือจะอยู่ที่ชุมชนหมู่บ้าน ตามวาทะของมหาตมะ คานธี ถ้าเป็นความหวังทำอะไร ชาวกรุงเก่าจึงจะใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิมแล้วบูรณาการภูมิปัญญาใหม่ให้เข้มแข็ง เพื่อหา路ทางการกอบบ้านกู้เมือง ด้วยพลังแผ่นดินต่อไป

4. ชาวกรุงเก่าจะเป็นผู้กำหนดทิศทางการพัฒนาด้วยภูมิปัญญาของตนเองได้หรือไม่

จากความเป็นมาทางด้านประวัติศาสตร์ของกรุงศรีอยุธยา มีความเป็นใหญ่ในตน และเป็นผู้กำหนดอนาคตด้วยภูมิปัญญาของตนเองมาตลอด ถึงแม้ว่าบางครั้งจะผิดบ้าง ถูกต้อง แต่ก็เรียนรู้และสรุปบทเรียนสั่งสมเป็นภูมิปัญญาของตนเองตลอดมา

ต่อเมื่ออำนาจทางการเมือง การปกครอง สืบทอดอยู่

ที่กรุงรัตนโกสินทร์ กรุงศรีอยุธยาจึงหมดอำนาจผู้นำตนเองและค่อย ๆ ถูกกำหนดชะตากรรมจากปัจจัยภายนอกมากขึ้นตามลำดับ

จุดเปลี่ยนสำคัญอยู่ที่พระราชบัญญัติการปกครองท้องถิ่นของกระทรวงมหาดไทย กำหนดให้ตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านที่อำเภอบางปะอิน เพื่อเป็นตัวแทนของอำนาจรัฐในด้านการเมืองการปกครอง

จากนั้นมาก็ขยายพื้นที่ออกไปจนทั่วถึงทั้งจังหวัด เมื่ออำนาจรัฐเข้มแข็งขึ้น ก็อ้างสิทธิในการปกครอง ตรากฎหมายต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของรัฐ เข้าไปคุกคามสิทธิต่าง ๆ ของชุมชนอันมีมาแต่เดิมแล้วถ่ายเททรัพยากร และผลประโยชน์ออกมาตอบสนองความต้องการของรัฐ

อำนาจการจัดการทรัพยากรร่วมกัน อันเป็นสิทธิของชุมชน จึงถูกรีดรอนโดยอำนาจรัฐตลอดมา จนชาวชนในรุ่นหลัง ๆ สูญเสียความคิดในการพึ่งตนเองลง เมื่อมีปัญหาอะไรเกิดขึ้นกับตนเอง ก็เป็นผู้รอรับความช่วยเหลือฝ่ายเดียว เมื่อมีปัญหาอะไรเกิดขึ้นในชุมชนหมู่บ้าน ก็ถือเป็นภารกิจของราชการมิใช่ของเขา

จึงเกิดวัฒนธรรมขอขึ้น ใครเป็นผู้สร้างให้เขาละ

เมื่อรัฐเปิดประเทศการค้าเสรีกับชาติมหาอำนาจทางเศรษฐกิจกว้างขวางขึ้น ได้ตรากฎหมายให้บรรษัทข้ามชาติเข้ามาลงทุนในประเทศได้ ทำให้มีโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นที่อยุธยา ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ก็ตามมา

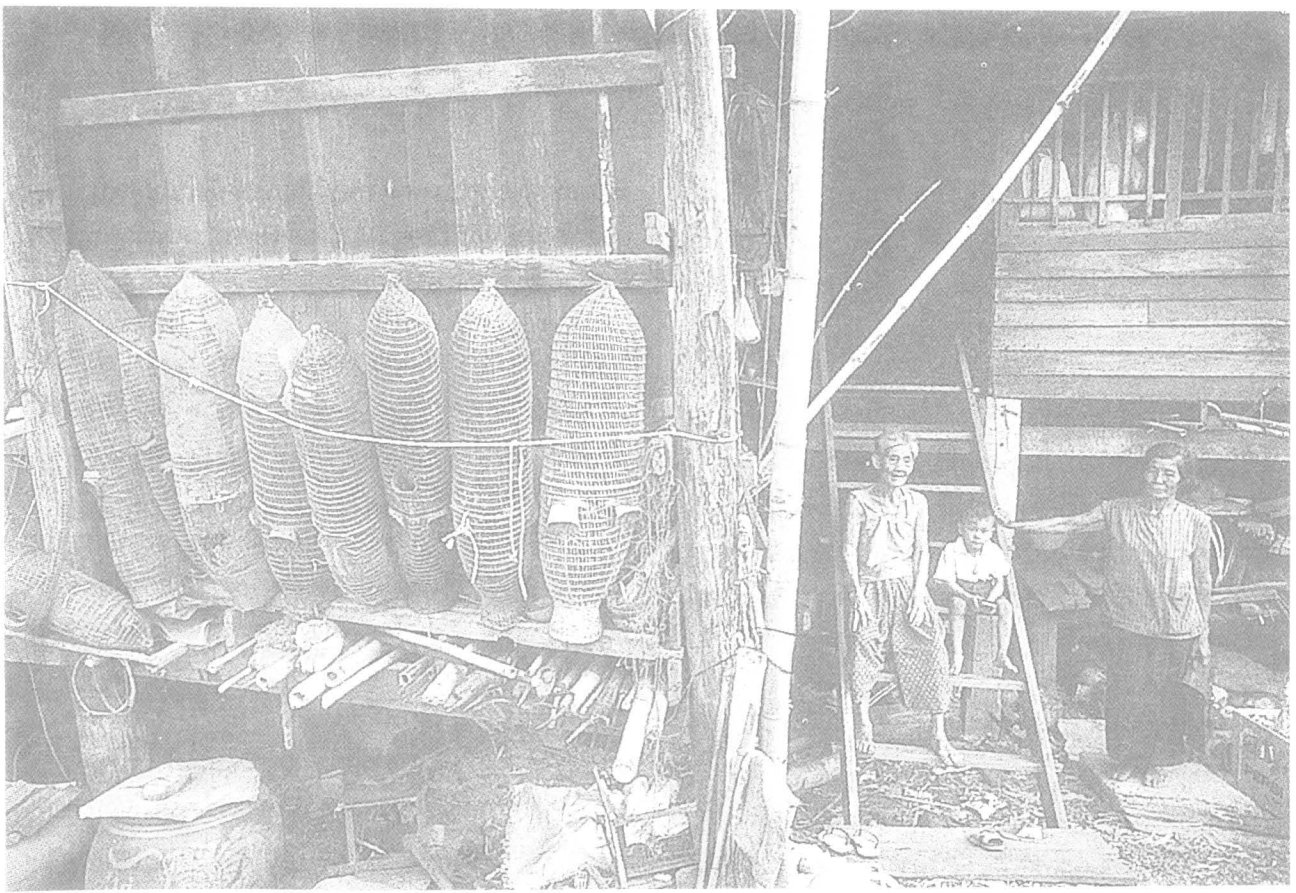
ธุรกิจแผนใหม่มีกลยุทธ์ในการประกอบการที่ก้าวหน้า และมีประสิทธิภาพ ใช้การโฆษณาประชาสัมพันธ์ทางสื่อมวลชน สร้างค่านิยมใหม่ในการบริโภคใช้สอย จนคนรุ่นใหม่รู้สึกด้อยศักดิ์ศรีถ้าไม่ได้ใช้สินค้าแบรนด์เนมและบริโภคอาหารแมคโดนัล โดยเฉพาะโทรศัพท์มือถือ

อำนาจทางธุรกิจแผนใหม่จึงดูดซับทรัพยากรและผลประโยชน์ต่าง ๆ จากชุมชนท้องถิ่นและชุมชนหมู่บ้านจนหมดตัว

เมื่อห้างสรรพสินค้าเข้มแข็งขึ้น การค้ารายย่อยที่เรียกว่าโชห่วย อันมีมาแต่เดิมและหล่อเลี้ยงให้คนหมู่บ้านให้มีรายได้ก็ล้มสลายลง

ปัจจุบันอำนาจรัฐกับอำนาจธุรกิจเป็นพันธมิตรกันเพื่อร่วมมือกันกอบโกยผลประโยชน์ของตน แต่อำนาจของชุมชนท้องถิ่นอ่อนแอลง ไม่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเองได้ อำนาจทั้งสองประการนี้กำลังเข้าไปคุกคามความอยู่รอดของชุมชนหมู่บ้าน

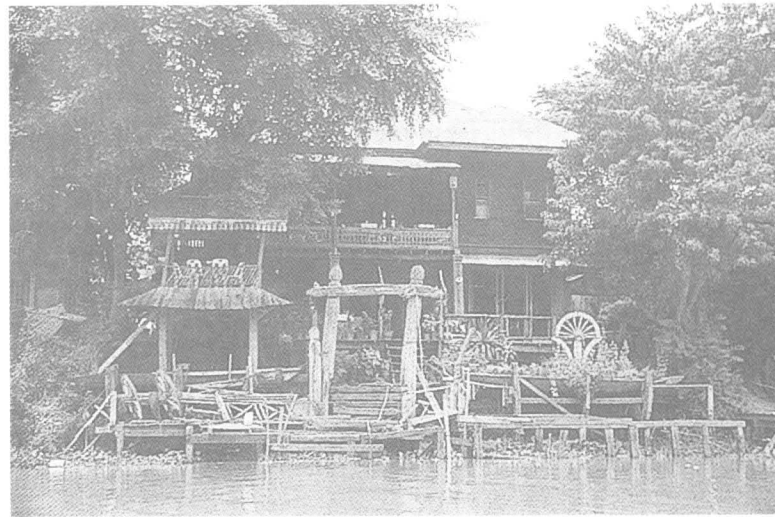
เกิดอำนาจรวมศูนย์ขึ้นและก่อให้เกิดทุกข์แก่คนทั้งแผ่นดิน

ถ้าคิดดูให้ดี ถ้ามองว่าสถาบันอะไรที่เป็นฐานรองรับชีวิตความเป็นอยู่ของคนหมู่มากไว้ คำตอบก็คือสถาบันหมู่บ้าน ซึ่งเป็นหน่วยการผลิต การบริโภค การแลกเปลี่ยน และสร้างวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกันค่อนข้างจะสมบูรณ์

ถ้าสถาบันหมู่บ้านถูกทำลายจนล่มสลายลงคนหมู่มากไม่มีที่อยู่กิน จะเกิดอะไรขึ้นในสังคมไทย รัฐจะต้องหาคำตอบว่า จะหาสถาบันอะไรมาแทน เพื่อให้คนเหล่านี้ดำรงอยู่ต่อไปได้ ถ้าไม่มีคำตอบคงจะต้องหันมาทบทวนนโยบายการเมืองการปกครอง และทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจกันเสียใหม่กระมัง

ดูเหมือนว่ารัฐพยายามกระจายอำนาจการเมืองการปกครองตนเองให้กับชุมชนท้องถิ่น ในรูปแบบของ อบจ. เทศบาลและ อบต. แต่สถาบันเหล่านี้ก็ยังไม่เปลี่ยนวิถีคิด จึงเป็นการกระจายอำนาจการจัดสรรผลประโยชน์ มิได้กระจายภูมิปัญญาในการจัดการเพื่อความเป็นธรรม อำนาจการเมืองรวมศูนย์จึงดำรงอยู่

ในทางเศรษฐกิจนั้น รัฐพยายามใช้นโยบายหนึ่งผลิตภัณฑหนึ่งตำบล นโยบายเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง หรือพยายามใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง แต่ก็ยังไม่สำเร็จแต่อย่างใด

ทั้งนี้เพราะอำนาจรัฐและอำนาจธุรกิจที่เป็นอยู่ ถูกกำหนดจากระบบเศรษฐกิจทุนนิยมโลก ขาดความเป็นอิสระไม่สามารถจัดการด้วยตนเองได้ คำตอบจึงมีได้อยู่ที่ กลไกส่วนบน คำตอบอยู่ที่คนของแผ่นดิน ซึ่งอยู่ในระดับ รากหญ้าของชุมชนหมู่บ้าน

คำตอบอยู่ที่ชาวกรุงเก่าเอง เพราะคนกลุ่มนี้ยังมี ภูมิปัญญาพึ่งตนเองหลงเหลืออยู่ ยังมีสำนักทาง ประวัติศาสตร์อยู่ ยังมีอุดมการณ์แห่งอิสราฟายอยู่ หากได้รับการกระตุ้นจุดประกายทางความคิดดี ๆ ตัวตนและจิตวิญญาณ จะตื่นขึ้นจากการหลับใหล จะลุกขึ้นมาจัดการเพื่อกำหนด อนาคตของตนเองได้

ทั้งนี้มิได้ปฏิเสธอำนาจรัฐกับอำนาจธุรกิจที่เป็นอยู่ หากจะมีส่วนร่วมกันอย่างไรให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน หมู่บ้าน แล้วร่วมมือกันแก้ไขปัญหาหรือภาวะวิกฤติที่ ประเทศชาติกำลังเผชิญอยู่ให้ผ่านพ้นไปด้วยดี

ระบบราชการและระบบธุรกิจ ควรจะเปลี่ยนวิธีคิด เสียใหม่ จากการที่เคยเป็นผู้สั่งการให้ประชาชนหรือชุมชน ทำตามนโยบายของตน หรือกำหนดให้ชุมชนประกอบการผลิต ในโครงสร้างของระบบทุนนิยม

ก็ต้องไปช่วยชุมชนหมู่บ้านเป็นตัวตั้ง ฝึกให้เขาคิด ด้วยตัวของเขาเอง ให้เห็นปัญหาและหาทางออกด้วยหลักการ ของอริยสัจ 4 ทั้งฝ่ายรัฐ หน่วยงานทางราชการ เอกชน นักวิชาการ หรืออื่น ๆ เป็นผู้สนับสนุน ส่งเสริม ประคับ ประคองให้ชุมชนเข้มแข็งต่อไป

คงจะเป็นภารกิจของชาวกรุงเก่าทุกภาคส่วน แล้วสถาบันราชภัฏจะทำอะไรได้บ้าง

5 ทำอย่างไรสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จะเสริมสร้าง ศักยภาพให้แก่ชาวกรุงเก่าด้วยภูมิปัญญาบูรณาการ

คำว่า “สถาบันราชภัฏ” โดยชื่อนั้นหมายถึงสถาบัน ของพระราชาก็คือ ในหลวงองค์ปัจจุบันของเรานั้นเอง แต่ โดยปรัชญานั้น หมายถึงสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เมื่อรวมความหมายก็คือ เป็นสถาบันของพระมหากษัตริย์เพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นก็คือจังหวัดพระนครศรีอยุธยา หรือจังหวัดใกล้เคียงที่อยู่ในพื้นที่บริการของสถาบันนั่นเอง

ในฐานะและเจตนารมณ์ของสถาบัน ซึ่งเป็นสถาบัน ของแผ่นดิน ทำอย่างไรจึงจะสร้างนักศึกษาให้เป็นคนรุ่นใหม่ ที่มีคุณภาพ สามารถใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นรากฐานทาง

วัฒนธรรมแล้วต่อยอดด้วยภูมิปัญญาสมัยใหม่ หรือนำมา บูรณาการเป็นสติปัญญาแบบใหม่จนสามารถปรับตนเองได้ พึ่งตนเองได้ในกระแสโลกยุคใหม่

เพราะชุมชนอยุธยาจะเป็นชุมชนของโลก นักศึกษา ราชภัฏควรมีคุณลักษณะที่เป็นคนกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ด้วยตนเองเป็นทักษะชีวิตจนเป็นคน “มือเอื้อมดาว เท้าเหยียบดิน”

ส่วนในชุมชนหมู่บ้านหรือท้องถิ่นนั้น สถาบันราชภัฏ จะจัดบริการการศึกษา นอกกระบวนหรือตามอัธยาศัยอย่างไร ให้เกิดความเข้มแข็งทางสติปัญญา หาทางออกให้แก่ตนเองได้ เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายทั้งในจังหวัดและนอกจังหวัด จนเป็น ชุมชนเข้มแข็งหรือเป็นพลังแผ่นดิน

เท่าที่รู้เห็นมีอาจารย์ของสถาบันบางท่านบางคณะได้ ลงไปมีส่วนร่วมกับชุมชนต่าง ๆ ทั้งในและนอกจังหวัดอยู่แล้ว เช่นที่อำเภอบางบาล ที่ตำบลสามเรือน อำเภอบางปะอิน และที่ชุมชนสาคลี อำเภอเสนา เป็นต้น

ทิศทางในการจัดการศึกษาทั้งสองส่วนดังกล่าวนี้ ถ้าทางสถาบันสามารถหาระบบข้อมูลภูมิปัญญากรุงเก่า แล้วนำมาพัฒนาด้วยการบูรณาการกับภูมิปัญญาสากล ผ่านกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาในคณะและภาควิชา ต่าง ๆ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของภาคี/เครือข่าย ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ก็จะมีเอกลักษณ์ เฉพาะตัว มีความโดดเด่นทางด้านความเป็นเลิศ ทางวิชาการ ที่ไม่เหมือนใคร โดยไม่ต้องไปไล่ตามมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ให้ เป็นมหาวิทยาลัยชั้นสอง คักดีศรีของสถาบันก็จะเป็นที่รู้จัก และยอมรับในระดับชาติและในระดับโลก เกิดคุณค่าจาก ภายในของตนเอง

ถามว่าแล้วจะทำได้อย่างไร ขอเสนอแนวทางเป็น หลักการทั่ว ๆ ไป จำแนกออกเป็น 4 แนวทาง เพื่อเป็นการ พิจารณาในแนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. การส่งเสริมภูมิปัญญากรุงเก่าในการจัดการศึกษา เพื่อมุ่งพัฒนาการศึกษาโดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาไทยเข้าสู่การศึกษาทุกระดับหรือทุกระบวน ทั้งในการศึกษาในระบบ นอกกระบวนและตามอัธยาศัย ให้เกิด ดุลยภาพกับภูมิปัญญาสากล จัดการให้สอดคล้องกับระบบ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น จากประชาชน

องค์กรส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสื่อมวลชน ซึ่งสามารถทำได้ในรูปแบบของกิจกรรมที่หลากหลาย

2. การยกย่องครูภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา
ในสภาพปัจจุบัน ทางสถาบันได้คัดเลือกบุคคลในท้องถิ่นให้ได้รับพระราชทานปริญญาบัตรกิตติมศักดิ์ในสาขาต่าง ๆ ระดับต่าง ๆ อยู่แล้ว ถ้าได้ขยายของเขตถึงบุคคลที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นในสาขาต่าง ๆ ที่กล่าวไว้ในส่วนที่ 2

แล้วนำมายกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นผู้ทรงภูมิปัญญาหรือคณาจารย์ภูมิปัญญาท้องถิ่นก็จะเป็นการกระตุ้นจุดประกายทางความคิดให้สังคมกรุงเก่าตื่นตัวและตระหนักรู้ถึงคุณค่าความสำคัญ นอกจากนี้ยังสามารถนำบุคคลเหล่านี้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยได้หรือคณะใดคณะหนึ่งเป็นวิทยากรท้องถิ่นหรือใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถาบันก็จะเป็นการใช้ทรัพยากรบุคคลในท้องถิ่นให้คุ้มค่า

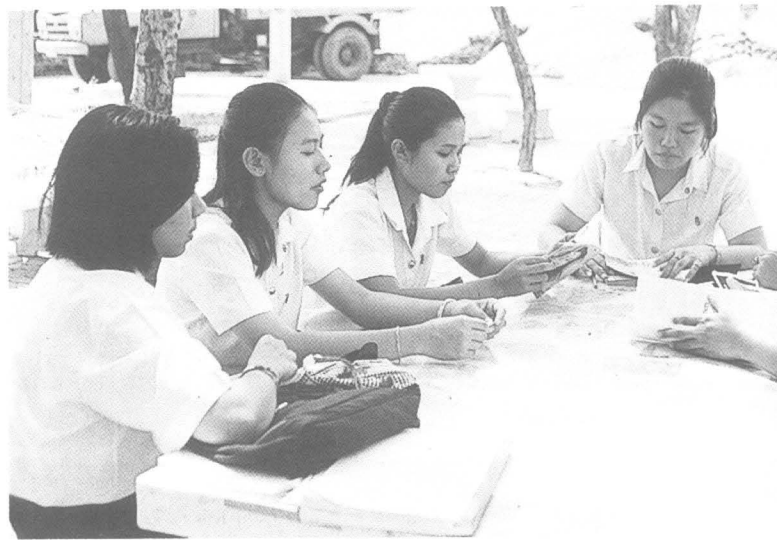
3. การส่งเสริมการวิจัยภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา

เป็นการมุ่งวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สามารถนำเนื้อหาสาระและวิธีการถ่ายทอดการเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยมาใช้ในการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกระบบ และพัฒนาระเบียบวิธีวิจัยให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ภูมิปัญญาไทย ทางสถาบันอาจจะให้ชาวบ้านในชุมชนวิจัยกันเองโดยการมีส่วนร่วมของคณาจารย์ของสถาบัน เช่น วิจัยเพื่อหาคำตอบว่าการทำนาแบบไหนจะไม่ใช่หนี้ แบบไหนไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

4. การบริหารและการจัดการด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษา

มุ่งเน้นการสร้างระบบบริหารและการจัดการที่ทำให้กระบวนการสร้างและพัฒนาภูมิปัญญาไทยให้เจริญงอกงาม อาจจะมีสัก 8 งาน ได้แก่ งานวิจัย งานพัฒนา งานฟื้นฟู งานอนุรักษ์ งานถ่ายทอด งานส่งเสริม งานสร้างความเป็นเลิศ และงานแลกเปลี่ยนให้สามารถขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

ความจริงงานทั้ง 4 ด้านนี้ สถาบันราชภัฏได้ทำอยู่แล้วเป็นแต่เพียงว่า ทำอย่างไรจะปรับทัศนคติหรือกระบวนการทัศน์ใหม่ของคณาจารย์ในระดับต่าง ๆ คณะต่าง ๆ ให้เกิดความตระหนักรู้ให้มองเห็นความสำคัญเป็นที่ยอมรับ

โดยนำภูมิปัญญาเข้าไปเป็นพื้นฐานทางการศึกษาเหล่านั้น

ในทัศนะของผู้เขียน สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มีจุดแข็งที่มหาวิทยาลัยของภาครัฐและเอกชนไม่มี คือเป็นสถาบันที่ใกล้ชิดกับชุมชนท้องถิ่นสามารถดึงศักยภาพของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้โดยง่าย

แต่ที่สำคัญคือ พระนครศรีอยุธยามีภูมิปัญญาท้องถิ่นหลากหลายซึ่งสั่งสมมาแต่อดีต ปัจจุบันยังไม่ถึงกับสูญหายไปจากแผ่นดิน ยังเหลืออยู่มากมายหลายสาขาสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ทันที

ซึ่งถ้าทำได้จะทำให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ มีความเป็นเลิศในภาคกลางที่เป็นจริงได้ จะเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำของสังคมไทยโดยไม่ต้องไปเปรียบเทียบกับใคร

แต่ถ้าสถาบันไม่เสริมสร้างจุดแข็ง แต่ไปแข่งขันในฐานะที่เป็นจุดอ่อนของเรา คงจะยกระดับได้ยากและพลาดไปจากปรัชญาของสถาบันราชภัฏอีกด้วย

การบูรณาการภูมิปัญญาเป็นนามธรรม บุคคลทั่วไปจะนึกไม่ออกและขาดความชัดเจน ผู้เขียนขอยกเป็นรูปธรรมดังนี้

ในการแปรรูปอาหารหรือถนอมอาหารโดยไม่ใช้สารกันบูด ชาวกรุงเก่ามีองค์ความรู้และมีความทักษะอยู่แล้ว เรียกว่าเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ถ้าสถาบันเข้าไปต่อยอดด้วยภูมิปัญญาสากล ในด้านบรรจุภัณฑ์ให้ทันสมัย ทำฉลากให้สวยงาม ให้ชาวกรุงเก่าหรือนักศึกษารู้จักกลไกทางด้านการตลาด การโฆษณาประชาสัมพันธ์ จนเป็นสินค้าสนองตอบทางธุรกิจแผนใหม่ได้ สามารถสร้างงานเป็นอาชีพได้ เราเรียกกระบวนการทั้งหมดนี้ว่า เป็นผลของการพัฒนาภูมิปัญญาบูรณาการ

ถ้าภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาดั้งเดิมปล่อยทิ้งไว้ก็จะหมดคุณค่าไม่เป็นประโยชน์ เมื่อระยะเวลาผ่านไปนานปีก็จะหลุดหายไปจากแผ่นดินเป็นที่น่าเสียดาย

หรือยังไม่หมดไปไม่สูญหายไป แต่ไม่ได้รับการพัฒนาปล่อยให้ล้าหลังอยู่อย่างนั้นก็ไม่เป็นประโยชน์แต่อย่างใด จำเป็นจะต้องสร้างสรรค์ให้องกงามก้าวหน้า

แต่ถ้าใช้แต่ภูมิปัญญาสากลหรือภูมิปัญญาแผนใหม่ ก็เป็นสิ่งที่น่าเข้ามาจากภายนอก นักศึกษาหรือชาวกรุงเก่าก็จะไม่เกิดกระบวนการเรียนรู้ได้แต่ท่องจำเนื้อหาเอาไปสอบแข่งขันกัน ก็ทำให้สร้างองค์ความรู้ไม่ได้ สร้างงานเองไม่ได้ เรียนจบแล้วต้องไปหางานทำถ่ายเดียว ถ้าไม่มีงาน

ให้ทำก็ทำอะไรไม่เป็น

เป็นการเรียนที่ไปใช้เทคโนโลยีของต่างชาติ แล้วระบบเศรษฐกิจของประเทศจะไม่พึ่งได้อย่างไร เพราะขาดปัญญาในการจัดการและการแข่งขันในเวทีโลก

ไม่ทราบว่าจะสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จะปลุกให้ชาวกรุงเก่าตื่นขึ้นมาสสร้างสติปัญญาแบบใหม่ให้เข้มแข็ง สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมกับภาคราชการ ภาคเอกชน และนักวิชาการเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนากรุงเก่าไปสู่ความยั่งยืนในอนาคตได้หรือไม่

ถ้ามีส่วนทำได้นี้คือศักดิ์ศรีของสถาบันและชาวราชภัฏเอง

6. บทสรุป

เมื่อกล่าวถึง “ภูมิปัญญา” เรามิอาจรับรู้รับฟังได้อย่างลอยตัว หรือแยกส่วนออกไปจากมนุษย์ หากภูมิปัญญาเป็นองค์ความรู้ซึ่งอยู่ในมนุษย์ ในชุมชนท้องถิ่น หรือในสังคม

เป็นความรู้ความสามารถของมนุษย์ในการจัดการกับระบบเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม การศึกษา เทคโนโลยี สุขภาพ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดคุณภาพอย่างยั่งยืน

ให้บุคคลในชุมชนท้องถิ่น สังคมหรือชนชาติใดชนชาติหนึ่งอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข และเมื่อชุมชนสังคมเปลี่ยนผ่านจากยุคหนึ่งไปสู่อีกยุคหนึ่ง ภูมิปัญญาของชุมชนก็สามารถปรับตัว สร้างสรรค์กับภูมิปัญญาใหม่ ให้ชุมชนและสังคมเปลี่ยนผ่านยุคสมัยไปได้อย่างปลอดภัย

จึงอาจสรุปได้ว่าภูมิปัญญาคือความรู้ความสามารถในการจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับธรรมชาติและมนุษย์กับจิตใจของตนเอง ให้เกิดคุณภาพอย่างยั่งยืน

แม้สังคมจะเปลี่ยนยุคสมัยไป แบบแผนการดำรงอยู่ร่วมกันของมนุษย์ก็จำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปแต่ยังรักษาความปกติสุขให้ดำรงอยู่ได้ ยังรักษาคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ไว้ได้

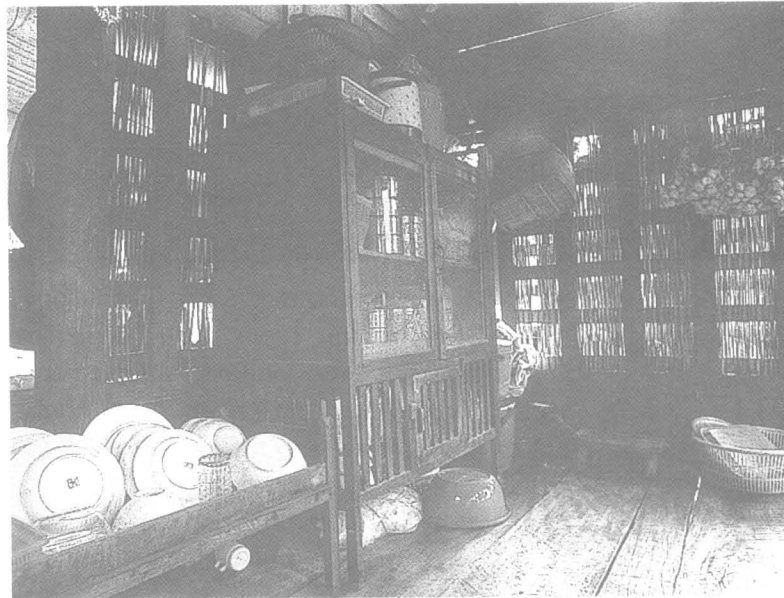
ในอดีตกรุงศรีอยุธยาแม้จะเกิดปัญหาถึงขั้นวิกฤติ แม้จะเปลี่ยนผ่านยุคสมัยก็ตาม แต่ชาวกรุงเก่าก็สามารถแก้ปัญหาและปรับตัวให้อยู่รอดมาได้ตลอด ทั้งนี้เพราะชาวกรุงเก่าสามารถนำภูมิปัญญาของตนซึ่งเปรียบเสมือนขุมทรัพย์อันมีค่า เปรียบเสมือนแสงสว่างให้หาทางออกจากปัญหานั้นได้สำเร็จ

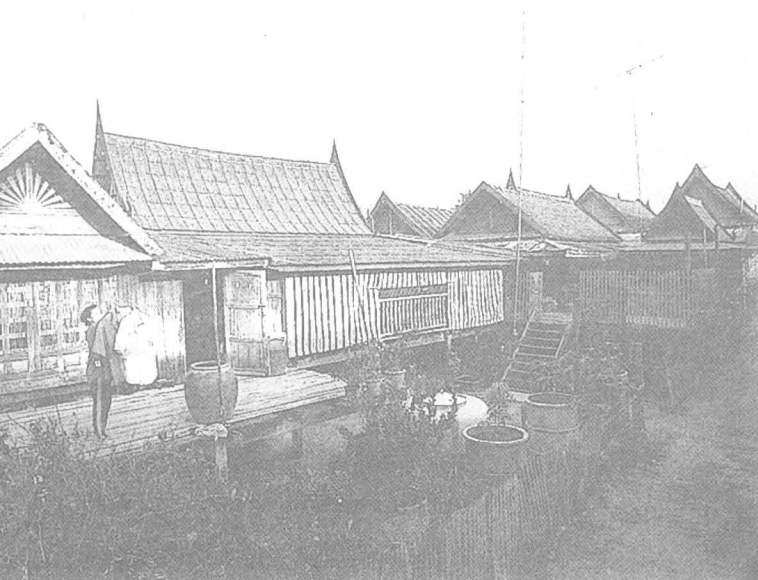

ในภาพปัจจุบันกรุงศรีอยุธยา กำลังเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ จากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรมหรือสังคมข้อมูลข่าวสาร ส่งผลให้เกิดปัญหาถึงขั้นวิกฤติ ถ้าแก้ไม่ได้สังคมกรุงเก่าอาจถึงกาลล่มสลาย ชาวกรุงเก่าจะทำอย่างไรกันดี

เป็นไปได้ไหมที่ชาวกรุงเก่าจะมีส่วนร่วมแสวงหาทางออก โดยฟื้นฟูภูมิปัญญากรุงเก่า แล้วบูรณาการกับภูมิปัญญาสากลพัฒนาเป็นภูมิปัญญาใหม่ให้เข้มแข็งจนสามารถปรับตัวให้ผ่านพ้นภาวะวิกฤตินี้ได้

สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นสถานบันการศึกษาสูงสุดของชาวกรุงเก่า จะมีส่วนร่วมสร้างศักยภาพให้เข้มแข็งได้อย่างไร ในการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อกอบกู้ชุมชน

วัฒนธรรมจากอินเดียและจีนจึงมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนไทยอยู่ในสายเลือดไทยแบบผสมกลมกลืนเข้ากันได้กับนิสัยของคนไทย ต่อมาคนไทยยังได้รับวัฒนธรรมตะวันตก โดยเฉพาะสมัยรัชกาลที่ 4-5 มาผสมผสานกับวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยจนมีเอกลักษณ์เฉพาะตน เช่น คนไทยมีความรักความเมตตา มีขันติ มีรอยยิ้ม ไม่ชอบรุกรานใคร สิ่งนี้เป็นอิทธิพลจากพุทธศาสนา คนไทยชอบกินอาหารแบบโต๊ะจีนชอบกินก๋วยเตี๋ยวแสดงว่าได้รับอิทธิพลจากชาวจีน คนไทยชอบแต่งกายแบบสากล แสดงว่ารับมาจากตะวันตก

ในเรื่องภูมิปัญญาไทย เนื่องจากคนไทยยังต้องเรียนตำราที่แปลมาจากชาติตะวันตก ส่งคนไปเรียนยังประเทศตะวันตก ภูมิปัญญาตะวันตกมิใช่ว่าจะดีและ ถูกต้องเสมอไป อาจจะไม่ดีเมื่อใช้ในสังคมตะวันตก แต่เมื่อนำมาใช้กับคนไทย อาจจะไม่เข้ากันไม่ได้เหมือนน้ำกับน้ำมัน ถ้าภูมิปัญญาตะวันตกดีจริง ทุกเรื่องประเทศแถบตะวันตก เช่น สหรัฐอเมริกา คงไม่มีปัญหาที่สะสมอยู่ในชาติมากมายที่แก้ไม่ตก ภูมิปัญญาไทยที่เป็นตัวอย่างได้อย่างดีก็คือ ภูมิปัญญาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ใช้แก้ปัญหาวิกฤตของชาติและของโลกด้วยก็คือ ทฤษฎีเศรษฐกิจแบบพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ ฯลฯ

วิถีชีวิตแบบไทย ๆ และภูมิปัญญาไทย สมควรที่คนไทยจะช่วยกันบำรุงรักษา และเผยแพร่ไปให้ชาวโลกได้มีทางเลือกเพื่อแก้ปัญหาวิกฤตของโลกโลกที่มีแต่ความร่ำร้อน รุนแรง ขาดขันติธรรม และเมตตาธรรม คนในโลกจึงไม่รักกัน ไม่เอื้ออาทรต่อกัน การฟื้นฟูวิถีชีวิต และภูมิปัญญาไทย จะทำให้ชาติไทยรอดอยู่ได้ และยังเป็นตัวอย่างให้ชาวโลกหันมาสนใจประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

Traditional Chinese Culture and Western Culture in China Today

Yang Yi

For the 20 years since the implementation of the reform and opening up policy, the life of the Chinese people has greatly changed. At same time, Western culture, especially those of the United States, have had great influence on people's concepts and lifestyle. From people's daily life habits - eating, apparel, living and activity - it can be seen that the most interesting phenomenon within the dialogues concerning China versus the West, that is just modern cultural trends made Chinese people reexamine their ways of thought, living and aesthetics

About Eating

Traditional Chinese dietetic theories maintain that eating certain animal organs reinforce the strength of parallel human organs, so in the past some people ate monkey brains in the belief this would enhance their intelligence. Now, people have known that animals are friends of humankind to the members of this society, and eating their flesh is barbaric. Man should protect nature, regarding it as a friend, and animals should be top of the list of friends within nature. So, the majority of Chinese people are now keen on green food, and there is now a new facet to the ancient principle of eating to maintain good health.

In the past three years, "green food" becomes prevalent in China. The food

means to eat more fresh vegetables, fruits and bean products with low fat and cholesterol and no chemical additives. It features the saving of resources, less pollution, an environmentally friendly lifestyle. Now, more and more Chinese consumers carefully read the commodity food value breakdown before buying, they are always paying greater attention to the date of production and quality guarantee period of the commodities they wish to buy, if this information is not shown, they will often look elsewhere. At same time, the frozen foods no longer dominates the market because the nutritional value of food is lost if it is stored for too long, the vegetables will lost there popularity if they are cultivated with using some pesticides. Consequently, fresh vegetables, fruits and dairy products are now good sellers

on Chinese market, despite being relatively expensive.

In addition, Chinese people like to eat special food with some herbal medicine to treat and prevent illness and to maintain good health. In the recent years, according to the theories of western medicine and traditional Chinese medicine, many Chinese doctors divide life into five stages from infancy to old age, and introduce foods particularly beneficial to every stage. Traditional health products like these create a sense of balance and harmony in people's life and enhance the quality of people's lives. So, they are popular item on the Chinese market.

In the traditional Chinese mindset, a dinner party should be bustling with noise and excitement. Some patrons get used to be loud and boisterous to the extent that they ruin the enjoyment of other diners in the restaurant. Since the advent of Western fast food chains such as Kentucky Fried Chicken and the appearance of joint venture hotels in China, Chinese people have discovered that it is possible to eat in a quiet and tranquil environment. Then they gradually appreciate these style restaurants for their being more quiet and relaxed and less noisy and crowded than many Chinese dining rooms.

Apart from "what to eat" and "how to eat", changes have also taken place regarding "how to drink". Tea - drinking was invented by the Chinese and now people are becoming aware of tea's beneficial properties – clearing and tranquilizing the heart, promoting production of body fluid, nourishing the throat, preventing tooth decay, allaying inflammation, protecting the liver and eyes, preventing radiation and cancer, and prolonging life. It is impossible to go anywhere in China without encountering people drinking tea. In addition, teas as

an alcohol substitute have been elevated to the level of delicate culture. Good friends gather in a teahouse to chat with each other. At the same time, they can appreciate tea by the ears (listening to a host or tea – ceremony performer explaining the merits of tea), eyes, nose or mouth, as well as by the heart. In some teahouse people can enjoy not only tea, but also performances of Peking Opera selections and the various forms of Chinese folk, in the teahouse, man's mind is refined and purged. I think that tea – drinking has added great color to these people's life today, and it is the true soft drink of civilization.

Many people maintain the traditional concept that "a relative far away is less help than a neighbor close by", "with a good relationship between colleagues and friend, everything is much easier". Therefore, at a banquet with friends, people often order much more food than could possibly be eaten, to demonstrate their sincerity and generosity, thereby generating great waste. Now, some changes have occurred in interpersonal relationships. Many young people are learning Western ways of treating other people, such as the A.A. system when eating in restaurants, where everyone pays one's own way. Certainly, in my opinion, though people are becoming more open, but they are traditional in their bones, they really care about relationships are more compatible with their intrinsic character.

About Apparel

Because of historical reasons, for a rather long period, as far as clothing was concerned, Chinese people just wanted to keep warm. Mending and patching was a skill handed down from generation to generation; the monotonous colors of gray, blue and black prevailed for

decades. A garment might be worn four seasons a year, and durability became the most important criterion for the quality of cloth. But, since reform was introduced at the end of 1978, as the living standard of the Chinese people was raised gradually, people spent more and more money on clothes, and the days are now gone when a single piece of clothing was worn for several seasons.

With the advent of the 1990s, modern cultural trends made the attitudes of the Chinese people toward the world. Mankind and the tradition reflected in their dress are original and diversified, without various kinds of superficial confines. Individualized dress and personal adornments have become the fad, and the Chinese people have become quite critical customers in their choice of clothes. Now, in Chinese cities, you can easily find styles that have only recently appeared on the catwalks of Europe, the United States or Japan.

With the development of the national economy and the rising of the status of the Chinese people in the international community, Chinese-style clothes have come back into fashion. Chinese-style tunic in men's fashions and the traditional *qi pao* (a dress with a high collar, a slit skirt, button loops, beautiful designs and excellent workmanship) have caught on not only on the Chinese soil, but also gone beyond the borders of the country, becoming a global fashion.

In recent years, with the development of people's living and aesthetic standards, people are no longer satisfied with the color or quantity of clothes, the keep-warm function of clothes has become secondary to new and higher demands it is now accepted that clothes should be comfortable and healthy, and exhibit individual tastes. Now, the newly developed multifunction fibers have been selected as material for

clothes; not only the traditional vigorous qualities are retained in men's fashions, but the casual aspects of modern thought have also been introduced. China's clothes design and production are forging ahead toward the world's advanced level, and such brands as *firs* and *dawn* are replacing foreign famous brands on the domestic market.

About living

In the 1960s and 1970s, limited by a backward economy, the foremost matter confronting the Chinese citizens was to keep body and soul together. As far as living was concerned, most people just wanted to have a living place. While now, people have much higher expectation of their living conditions. Many citizens dislike living in high-rising buildings, and hope their living in an environment with a rockery, trees, lawns and flowers. This desire to living is just same as the ancient Chinese axiom of living in an environment can keep harmony with nature, and the ancient Chinese axiom has become a more commonly achievable ideal in modern times.

In recent years, more and more Chinese traveling abroad have seen that ancient European cities such as Paris have carefully preserved their ancient buildings. And have consequently begun to reexamine their actions that demolished *Siheyuan* courtyards to construct buildings in order to provide more rooms for its inhabitants during times of underdevelopment. Realizing how wrong it is to destroy the ancient building. And now, living in a *Siheyuan* courtyard is the dream of urbanites. Some housing developers have built new *Siheyuan* in certain sections of the ancient cities.

In addition, the house-purchasing

trend in the cities is still on the rise. Living quarters with sizable green areas, convenient transportation and modern facilities are most in demand. Such properties include some advanced Western-style facilities and equipment, and houses are constructed in foreign styles to add to their appeal. The most desirable residences often include fitness centers, golf courses, indoor swimming pools and tennis courts. As regards house furnishings, although some people like metal crafted furniture and fittings, and some people still like traditional wooden furniture, more comfortable and individualistic are becoming the latest trend.

About Activity

In the early 20th century, people were usually going home directly after work, and often overlooked personal rest and relaxation because people lack of proper guidance about health. As a result, obesity, diabetes, and fatty degeneration of the liver and cardiovascular diseases – ailments that used to be contracted by rich people – have become more common among ordinary Chinese. The phenomena made people reexamine their ways of living habits and realized the importance of physical and mental relaxation except eating more fresh food.

In light of this, many Chinese people are pursuing a higher quality of life and healthier and longer lives under the advice of health experts. For example, some people go outdoors to participate in sporting activities; even indoors, many people are remodeling their bodies using various types of body – building equipment or doing aerobic exercises following TV instructors. Many young people might arrange with friends to go to the gym or fitness club for some healthy exercise after work from 6 pm to

9 pm on work-days and at the weekend, gyms are mostly full, despite membership fees having been raised. Now, Chinese people have realized that health does not merely mean being free of physical disorders, but concerns the mental state as well. Experts suggest that people in modern society should readjust their mentality and relax their bodies and brains. So, many people specially set aside one of the seven days in a week for rest, during that day, they relax the tension accumulated during the week.

At the weekend and holiday, many families like to go to the suburb. There, away from the city, people may find relaxation in mountain climbing, strolling through meadows and forests, river rafting, fruit picking, or even planting vegetables on the farm. So, a definition of “holiday economy” is now included in Chinese dictionaries under new vocabulary, weekend and holiday touring has become a new point of economic growth in China.

Thinking and Conclusion

If we want to see the essence through the phenomenon, from the introduce mentioned above, we can found the following three features regarding traditional Chinese culture and Western culture in China today:

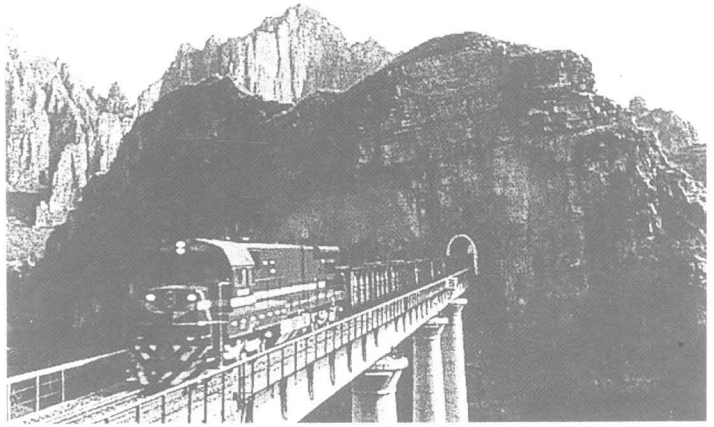
1. In the 20th century, China underwent two great revolution: the May Fourth Movement and the “ Cultural Revolution.” These two movements have deeply influenced the Chinese people's attitude towards Western culture. So at different times and in the context of various social, economic and political situations, the cultural concepts of China and the West sometimes clash and sometimes blend; essence has been regarded as dross, and dross as essence. But today both cultures from different background ultimately promote

understanding each other and advance human communication.

2. Chinese people have adopted many things from Western culture, but this is a selective adoption on the basis that only those things are borrowed which are in harmony with the Chinese way of life or which can make life better. To some extent, it can be said that Western culture enriched the Chinese culture without changing the characteristics of the traditional Chinese culture.

3. Western culture and lifestyle have had great influence on the Chinese people, but essence tradition was still the strongest influence to Chinese people's concept, when people have to deal with the reality of living in China, after all China have a civilization of 5,000 years.

In a word, Western civilization is not the end solution to problems in the China, and that, by the same token, oriental civilization cannot solve problems in the west. But, the essence of traditional Chinese culture and Western culture evolves into the common wealth of humankind, and advance social development and human progress.

<<References>>

1. Zhang Wei, Cultural Exchange-A Bridge of Human progress. *Beijing Review* No.1 January 2001
2. Han Yue qin, Exchange without Limits. *China and the world cultural Exchange* No.1 January 2001
3. Inter-net materials related China reform

ประเทศจีนยุคใหม่ วัฒนธรรมจีนและ วัฒนธรรมตะวันตก

Yang Yi เขียน

จันทร์เพ็ญ คล้ายมุข แปลและเรียบเรียง

ในช่วงเวลา 20 ปีที่ผ่านมาชีวิตความเป็นอยู่ของชาวจีนเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากนับแต่ประเทศจีนดำเนินนโยบายเปิดประเทศและปฏิรูประบบภายในประเทศ การเผยแพร่วัฒนธรรมตะวันตกโดยเฉพาะวัฒนธรรมและค่านิยมอเมริกัน ทรงอิทธิพลอย่างมากต่อแนวคิดและวิถีชีวิตของชาวจีน ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับประทานอาหาร การแต่งกาย และกิจวัตรประจำวันอื่น ๆ รวมทั้งหัวข้อที่นิยมมากในวงสนทนา คือ เรื่องราวที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนและตะวันตก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง วัฒนธรรมสมัยใหม่ที่หลั่งไหลมาจากตะวันตก ทำให้ชาวจีนหันมาสำรวจวิถีคิดและเรื่องราวต่าง ๆ ของวิถีการดำเนินชีวิตของตน

การบริโภคอาหาร

หลักโภชนาการจีนที่มีมาแต่โบราณ เชื่อว่า การรับประทานอาหารอวัยวะบางอย่างของสัตว์มีสรรพคุณช่วยให้ผู้รับประทานโดยเฉพาะอวัยวะประเภทเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันกับอวัยวะของสัตว์นั้น แข็งแรงมีสุขภาพดี เช่น ในอดีตชาวจีนบางคนนิยมบริโภคมันสมองลิง เพราะเชื่อว่าจะทำให้ตนฉลาด เป็นต้น แต่ในปัจจุบันเราระหนักว่าสัตว์เป็นมิตรของมนุษย์ และการบริโภคเนื้อสัตว์หรืออวัยวะของสัตว์ถือเป็นสิ่งป่าเถื่อน ในทางตรงข้ามเราควรปกป้องดูแลธรรมชาติ เจกเช่นมิตร โดยเฉพาะสัตว์ควรจัดว่าเป็นมิตรทางธรรมชาติที่ดีที่สุด ดังนั้นในปัจจุบันชาวจีนส่วนใหญ่จึงหันมาบริโภคอาหารสุขภาพหรืออาหารที่ประกอบด้วยพืชผักและผลไม้

ระยะเวลา 3 ปี ที่ผ่านมา ชาวจีนตื่นตัวเรื่อง “อาหารสุขภาพ” ดังกล่าวกันมาก การบริโภคอาหารสุขภาพที่วันนี้นำหมายถึง การบริโภคอาหารที่ประกอบด้วยผักสดให้มากขึ้น รวมทั้งผลไม้ ธัญพืช อาหารที่มีไขมันและคอเลสเตอรอลต่ำ และไม่มีสารเคมีเจือปน อาหารดังกล่าวยังช่วยในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากร และไม่เป็นพิษภัยต่อสภาวะแวดล้อมอีกด้วย

ปัจจุบันมีชาวจีนจำนวนมากขึ้นนิยมอ่านฉลากของผลิตภัณฑ์ก่อนซื้อ ผู้บริโภคใส่ใจมากขึ้นในการตรวจสอบวันผลิตของสินค้า รวมทั้งระยะเวลาที่สินค้าจะคงคุณภาพอยู่ได้นาน หากสินค้าชิ้นใดไม่มีรายละเอียดบ่งชี้ดังกล่าว ผู้บริโภคชาวจีนจะหลีกเลี่ยงผลิตภัณฑ์นั้น และหันไปซื้อผลิตภัณฑ์อื่นแทน ในขณะที่ตัวสินค้าประเภทแช่แข็งก็ได้รับความนิยมลดลง เนื่องจากสินค้าประเภทนี้ จะสูญเสียสารคุณค่าอาหารในระหว่างการเก็บเป็นเวลานาน พืชผักที่มีการฉีดพ่นหรือเคลือบสารฆ่าแมลงจะได้รับการอุดหนุนน้อยลงเช่นเดียวกัน ดังนั้นปัจจุบันผักสดผลไม้สดและผลิตภัณฑ์นมกลับได้รับความนิยมจากผู้บริโภคชาวจีน แม้ว่าจะมีราคาแพง

นอกจากนั้น ชาวจีนยังนิยมบริโภคอาหารที่มีส่วนประกอบของสมุนไพร เพื่อช่วยในการรักษาและป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ อีกทั้งช่วยทำให้ร่างกายแข็งแรงและมีสุขภาพดี จากทฤษฎีทางการแพทย์ตะวันตกและการแพทย์จีนโบราณ แพทย์ชาวจีนจำนวนมากไม่แย่งชั้นตอนของชีวิตออกเป็น 5 ชั้นจากวัยเด็กจนถึงวัยชรา และแนะนำอาหารที่เหมาะสมกับแต่ละวัย โดยเชื่อว่าอาหารเหล่านั้นจะช่วยเสริมสร้างความสมดุล และความกลมกลืนของชีวิต และนำไปสู่ชีวิตที่มีคุณภาพ อาหารเหล่านี้จึงเป็นที่แพร่หลายในท้องตลาดจีน

โดยทั่วไปตามธรรมเนียมการรับประทานอาหารของจีน การส่งเสียงดังเอะอะระหว่างรับประทานอาหารหรือในงานเลี้ยงถือเป็นเรื่องปกติ เจ้าของร้านอาหารบางคนก็อาจจะส่งเสียงดังเอะอะ เพื่อกลบเสียงดังสนุกสนานของผู้มารับประทานอาหารในร้าน เริ่มตั้งแต่อาหารจานด่วน เช่น Kentucky และอื่น ๆ รวมทั้งโรงแรมในเครือประเทศตะวันตกเข้ามาเผยแพร่ในประเทศจีน ชาวจีนเริ่มเรียนรู้ว่าพวกเขาสามารถรับประทานอาหารในบรรยากาศที่เงียบสงบได้ และพวกเขาก็ค่อย ๆ ซึมซับสไตล์การรับประทานอาหารแบบเงียบสบาย ๆ และผู้คนไม่พลุกพล่าน

นอกจากเรื่องของอาหารรับประทานอะไร และรับประทานอย่างไรแล้ว การดื่มอย่างใดก็เปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน ชาวจีนนอกจากจะเป็นผู้เริ่มการดื่มชาแล้วยังตระหนักถึงคุณประโยชน์ของการดื่มชา อาทิ ช่วยบำรุงหัวใจ ช่วยระบบการหมุนเวียนภายในร่างกาย ช่วยบำรุงคอ ป้องกันฟันผุ ดังนั้นเมื่อไปเยือนประเทศจีน ภาพของชาวจีนกำลังดื่มชาจึงพบเห็นได้ทั่วไป

นอกจากนี้ชาหลายชนิดยังได้รับความนิยมดื่มแทน

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย ชาวจีนมักนิยมสังสรรค์ในหมู่เพื่อนฝูงในร้านน้ำชา ซึ่งนอกจากจะได้รับความรื่นรมย์จากการได้ลิ้มรสและกลิ่นหอมของชาแล้ว พวกเขายังได้รับความสำราญจากการฟัง และการดูอีกด้วย กล่าวคือ ได้ฟังจากเจ้าของร้าน หรือผู้ซึ่งซาอธิบายสรรพคุณต่าง ๆ ของชา นั่นเอง ในร้านน้ำชาบางแห่ง ผู้ดื่มชาไม่เพียงแต่เพลิดเพลินจากการดื่มชานั้นแต่ยังได้รับความสนุกสนานจากการแสดงที่เลือกสรรแล้ว อาทิ Peking Opera และการแสดงเพลงพื้นบ้านในรูปแบบต่าง ๆ การดื่มชาจึงถือว่าช่วยชำระจิตใจของผู้ดื่มให้สะอาดบริสุทธิ์ ผู้เขียนคิดว่า การดื่มชา เป็นการเพิ่มสีสันให้ชีวิตและเป็นเครื่องดื่มของผู้เจริญแล้วอย่างแท้จริง

ผู้คนจำนวนมากยังคงเชื่อในแนวคิดของจีนโบราณ เช่น “ญาติผู้ห่างไกลให้ความช่วยเหลือได้น้อยกว่าเพื่อนบ้านใกล้เคียง” หรือ “ไม่ว่าเพื่อนสนิทหรือเพื่อนร่วมงาน หากมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทุกอย่างก็ง่ายขึ้น” แนวคิดดังกล่าวสะท้อนในการเลี้ยงอาหารระหว่างเพื่อนฝูง โดยชาวจีนมักสั่งอาหารมาเกินกว่าที่จะรับประทานหมดเพื่อแสดงความจริงใจและความเอื้อเฟื้อที่มีต่อเพื่อน แต่แนวคิดดังกล่าวก็ก่อให้เกิดความสิ้นเปลือง ดังนั้นในปัจจุบันแนวคิดดังกล่าวจึงเริ่มเปลี่ยนไป คนหนุ่มสาวจำนวนมากน้อยที่เริ่มเรียนรู้วัฒนธรรมตะวันตก ต่างคนต่างจ่ายตามสไตล์อเมริกันเวลารับประทานอาหาร สำหรับผู้เขียน แม้ว่าขณะนี้ชาวจีนจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคของตนไปอย่างไรก็ตาม แต่ความเป็นคนจีนที่ฝังรากลึกอย่างไม่เสื่อมคลาย ทำให้พวกเขายังคงความเป็นจีน ควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างลงตัว

การแต่งกาย

เนื่องจากเหตุผลทางประวัติศาสตร์หลายประการ ชาวจีนสวมเสื้อผ้าเพียงเพื่อให้ร่างกายอบอุ่น ชาวจีนหลายชั่วอายุคนสืบทอดทักษะการซ่อม และปะชุนเสื้อผ้า เพื่อให้สวมใส่ได้นาน และมักสวมเสื้อผ้าที่มีสีสันโทนเดียว คือ เทา ฟ้า และ ดำ มาเป็นระยะเวลาหลายทศวรรษ ชาวจีนจะสวมเสื้อผ้าชุดหนึ่งเป็นระยะเวลาแรมปี ความทนทานของเสื้อผ้าที่นำมาตัดเย็บเป็นเหตุผลสำคัญที่สุด นับตั้งแต่ได้มีการปฏิรูปประเทศจีนในปลายปี ค.ศ. 1978 ชาวจีนหันมาใช้จ่ายด้านเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายมากขึ้น และแนวคิดในการสวมเสื้อผ้าเพียงชุดเดียวเป็นระยะเวลาแรมปีนั้นก็ได้เลือนลางหายไป

ในช่วงปี ค.ศ. 1990 ถึง 1999 วัฒนธรรมตะวันตก ทำให้ชาวจีนเปลี่ยนแปลงการแต่งกายของตน ข้อจำกัดต่าง ๆ ที่เคยมีก็ลดลง ชาวจีนเริ่มพิถีพิถันในการเลือกเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ในเมืองใหญ่ ๆ เราสามารถพบชาวจีนสวมเสื้อผ้า เช่นเดียวกับที่ปรากฏบนเวทีเดินแบบของยุโรป อเมริกา หรือญี่ปุ่น

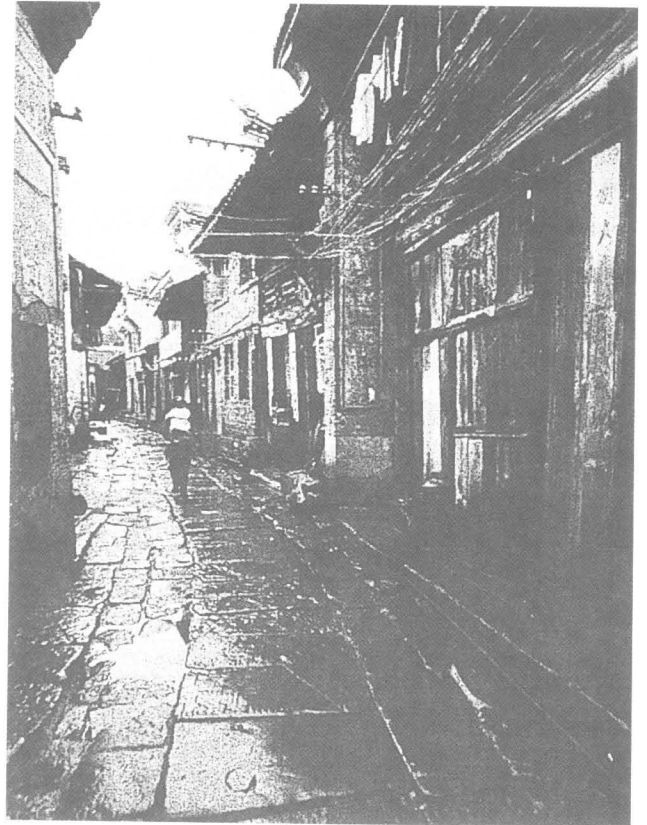
จากการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ และสภาพที่โดดเด่นของประเทศจีนในสังคมโลก ชุดจีนสำหรับสุภาพบุรุษ และสุภาพสตรี (gi pao หรือ กระโปรงสตรีคอตั้ง ชายกระโปรงผ่าสูง ติดกระดุมด้วยห่วงแบบจีน) ได้กลายเป็นแฟชั่นที่เป็นที่นิยมไม่เฉพาะในประเทศจีนเท่านั้น แต่แพร่หลายเป็นแฟชั่นในทั่วโลก

จากการพัฒนาเมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา แนวคิดในการแต่งกายได้เปลี่ยนไปจากเดิม นอกเหนือจากการสวมเสื้อผ้า เพื่อสร้างความอบอุ่นให้ร่างกายแล้วชาวจีนยังเลือกสวมเสื้อผ้าที่สวมใส่สบายและแสดงถึงรสนิยมส่วนตัว ในปัจจุบันเนื้อผ้าที่นำมาตัดเย็บได้รับการพัฒนาหลากหลายรูปแบบสุภาพบุรุษจีน ไม่เพียงแต่จะเลือกเสื้อผ้าที่มีคุณภาพดีทนทาน ขณะเดียวกันเสื้อผ้าแบบลำลองสไตล์ทันสมัยก็ได้รับการยอมรับเช่นกัน การออกแบบและผลิตเสื้อผ้าของจีนในปัจจุบันก็ได้รับความนิยมไม่แพ้ของชาติอื่น ดังจะเห็นได้จากผลิตภัณฑ์ของ Firs และ Dawn ของจีน กำลังติดตลาดภายในประเทศแทนผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของต่างประเทศ

ความเป็นอยู่

ในช่วงปี ค.ศ. 1960-1979 ซึ่งเป็นยุคเศรษฐกิจตกต่ำของประเทศ ชาวจีนส่วนใหญ่ต้องการมีที่อยู่อาศัยเท่านั้น ปัจจุบันพวกเขาตั้งมาตรฐานของที่อยู่อาศัยไว้สูงกว่าเดิมมาก หลายคนไม่พอใจกับการที่ต้องอาศัยอยู่บนอาคารสูง ๆ พวกเขาหวังที่จะมีบ้านที่มีสภาพแวดล้อมหรือสวนที่มีสนามหญ้าเขียวขจี ไม้ดอกไม้ประดับรอบบ้าน แท้จริงแล้วความปรารถนาที่จะมีบ้านลักษณะนี้ไม่แตกต่างไปจากบ้านจีนสมัยโบราณ ที่มีบริเวณกว้างแวดล้อมตัวบ้าน ทำให้ผู้อยู่อาศัยได้อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างกลมกลืน แนวคิดดังกล่าวกลายเป็นที่อยู่อาศัยในอุดมคติของจีนในปัจจุบัน

เมื่อไม่นานมานี้ ชาวจีนจำนวนมากได้มีโอกาสไปต่างประเทศ และได้พบเห็นเมืองเก่าแก่หลายเมืองในยุโรป เช่น กรุงปารีสที่ยังคงอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งก่อสร้างแบบโบราณไว้ ชาวจีนจึงตระหนักว่าการที่ประเทศจีนได้ทำลาย Siheyuan

(บ้านที่มีลักษณะของบ้านหลายหลังอยู่ในบริเวณเดียวกันในเนื้อที่กว้าง) เพื่อก่อสร้างอาคารใหม่ เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยให้ประชาชนจีนในสมัยนั้น เป็นสิ่งที่มีผลพลาดอย่างมหันต์ ในปัจจุบันการมีบ้านสไตล์ Siheyuan เป็นความฝันของชาวจีนในเมืองใหญ่ ๆ นอกจากนี้ยังได้มีความพยายามในการสร้างบ้านสไตล์ดังกล่าวในบางพื้นที่ของเมืองเก่าหลายเมืองในประเทศจีน

นอกจากนี้ อัตราการซื้อบ้านยังมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะบ้านที่มีบริเวณ การคมนาคมสะดวก และมีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่ทันสมัยนั้นจะได้รับความนิยมสูงสุด ที่อยู่อาศัยดังกล่าวมักตกแต่งด้วยวัสดุ อุปกรณ์ และสร้างในสไตล์ตะวันตก ที่เป็นที่นิยมที่สุดได้แก่ที่อยู่อาศัยที่มีศูนย์กีฬา และสถานออกกำลังกาย สนามกอล์ฟ สระว่ายน้ำ และสนามเทนนิส สำหรับการตกแต่งบ้าน บ้างก็นิยมใช้เฟอร์นิเจอร์โลหะ บ้างก็ใช้เฟอร์นิเจอร์แบบดั้งเดิมของจีน แต่แนวล่าสุด คือ ยึดความสะดวกและความชื่นชอบส่วนบุคคลเป็นหลัก

กิจกรรมต่าง ๆ

ในยุคแรกของศตวรรษที่ 20 ชาวจีนมักตรึงกลับบ้านทันทีหลังเลิกงาน และมักมองข้ามการพักผ่อนหย่อนใจ หรือการคลายความเครียดจากการทำงาน ดังนั้น จึงพบว่าโรคอ้วน โรคเบาหวาน ไชมันพอกตับและโรคไขข้อในเส้นเลือด เป็นภัยคุกคามชาวจีน โดยเฉพาะชาวจีนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี

ปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้ชาวจีนปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยตระหนักถึงความสำคัญของการพักผ่อน ทั้งร่างกายและจิตใจ ควบคู่ไปกับการรับประทานอาหารที่ถูกต้อง

ชาวจีนจำนวนมากปฏิบัติตนเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้มีสุขภาพแข็งแรงและอายุยืนยาวตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพ บางคนทำกิจกรรมนอกบ้านด้วยการเล่นกีฬา และมีจำนวนไม่น้อยที่มีรูปร่างดีได้สัดส่วนจากการใช้อุปกรณ์กีฬาช่วย หรือเดินแอโรบิคตามรายการทางโทรทัศน์ คนหนุ่มสาวจำนวนมาก ไปออกกำลังกายที่โรงยิมส์ หรือ สถานที่ออกกำลังกายต่าง ๆ หลังจากเลิกภารกิจการงานจาก 6 โมงเย็น ถึง 3 ทุ่ม ในวันธรรมดา ส่วนเสาร์-อาทิตย์ นั้น โรงยิมส์จะแออัดไปด้วยผู้คนที่มาออกกำลังกาย เหล่านั้นจะสูงขึ้นก็ตาม ปัจจุบันชาวจีนตระหนักว่าการมีสุขภาพดี ไม่เพียงแต่หมายถึงสุขภาพกายเท่านั้นแต่ยังรวมถึงสุขภาพจิตด้วย ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนี้กล่าวว่า คนในสังคมยุคใหม่ควรพักผ่อนให้เพียงพอ ดังนั้นหลายคนจึงแบ่งเวลาหนึ่งวัน สำหรับการผ่อนคลายความตึงเครียด ที่มีมาตลอดสัปดาห์

ระหว่างวันหยุดสุดสัปดาห์หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ต่าง ๆ ครอบครัวจำนวนมากมักไปเที่ยวตามชานเมือง เพื่อทำกิจกรรมยามพักผ่อน เช่น ปีนเขา เดินเล่นตามทุ่งหญ้า เดินป่า ล่องแพ เก็บผลไม้หรือแม้กระทั่งปลูกผัก ดังนั้นในปัจจุบันคำศัพท์ที่ว่า “holiday economy” จึงมีบัญญัติไว้ในพจนานุกรมของจีน และการท่องเที่ยวในวันหยุดในประเทศจีนได้กลายเป็นแนวโน้มใหม่ของความเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศจีน

แนวคิดและสรุป

เราสามารถสรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมจีนดั้งเดิม และวัฒนธรรมตะวันตกในประเทศจีนยุคปัจจุบันได้ดังนี้

1. ในศตวรรษที่ 20 ประเทศจีนได้ผ่านเหตุการณ์การปฏิวัติใหญ่ 2 เหตุการณ์ นั่นคือ The May Fourth Movement และ Cultural Revolution* เหตุการณ์ทั้งสองมีอิทธิพลอย่างสูงต่อทัศนคติของชาวจีนที่มีต่อวัฒนธรรมตะวันตก ดังนั้นในช่วงเวลาที่ผ่านมาระหว่างเราอาจพบเห็นทั้งความขัดแย้งและการผสมผสานของทั้งสองวัฒนธรรม ในหลาย ๆ โอกาสและหลายเหตุการณ์ไม่ว่าจะเป็นทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง อย่างไรก็ตามในปัจจุบันทั้งสองวัฒนธรรมต่าง

มุ่งประสานและส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันรวมทั้งสนับสนุนให้มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างกว้างขวาง

2. แม้ว่าชาวจีนจะรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกหลายอย่าง แต่การรับนั้นเป็นการเลือกรับเฉพาะสิ่งที่จะผสมผสานได้กับวิถีชีวิตของจีนหรือเป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตดีขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่าวัฒนธรรมตะวันตกมีส่วนช่วยเสริมวัฒนธรรมจีน โดยมีได้เปลี่ยนแปลงคุณสมบัติเฉพาะของจีนแต่อย่างใด

3. แม้ว่าวัฒนธรรมและวิธีการดำเนินชีวิตแบบตะวันตกจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อชาวจีน แต่ชาวจีนยังคงยึดมั่นในแก่นของวัฒนธรรมจีนที่ยืนยาวมากกว่า 5,000 ปี

อารยธรรมตะวันตกไม่อาจเป็นคำตอบสุดท้ายในการแก้ปัญหาในประเทศจีนและอารยธรรมตะวันออกก็ไม่อาจแก้ปัญหาในตะวันตกได้เช่นกัน แต่เราคงไม่ปฏิเสธว่าทั้งวัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมตะวันตกได้สร้างความเจริญในมวลมนุษยชาติ ความก้าวหน้า และการพัฒนาในสังคม

ข้อมูลเพิ่มเติม

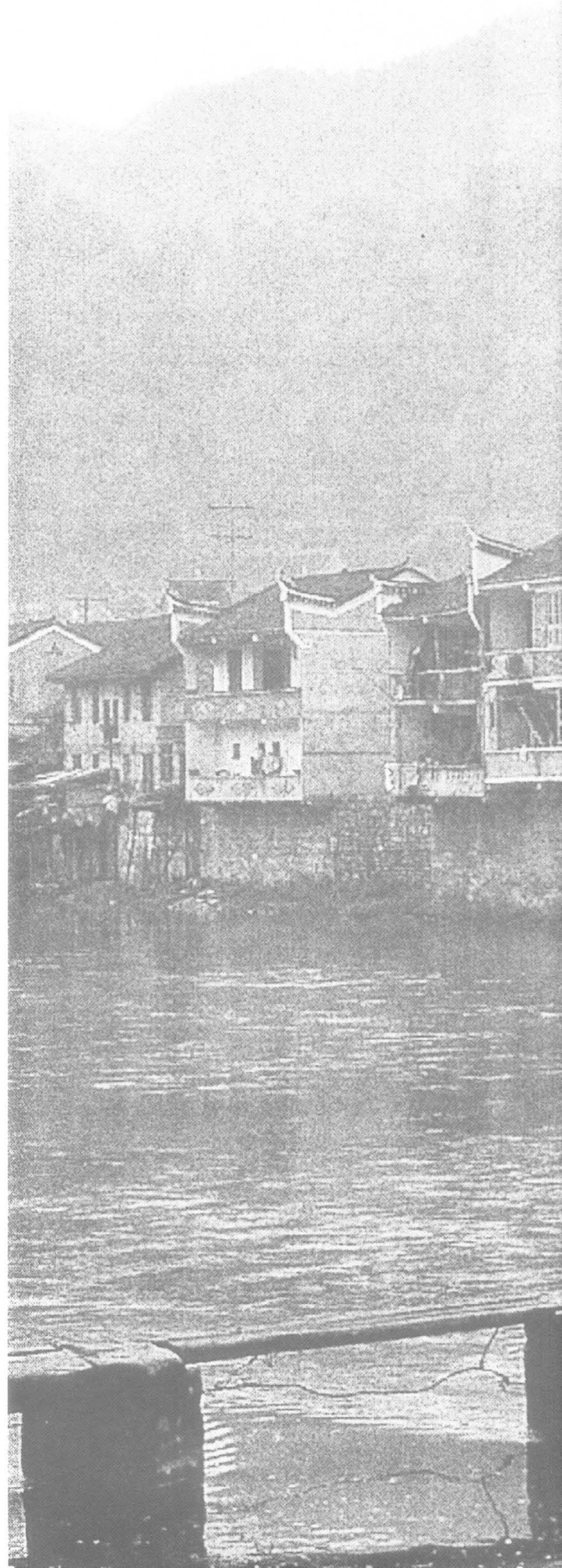
(1) The May Fourth Movement เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในวันที่ 4 พฤษภาคม ค.ศ. 1919 โดยมีประชาชนบางกลุ่มได้เรียกร้องให้มีการนิยมนวัฒนธรรมตะวันตกและสนับสนุนให้เลิกวัฒนธรรมจีนดั้งเดิม คนกลุ่มดังกล่าวถือว่าวัฒนธรรมตะวันตกเป็นสัญลักษณ์ของความเจริญก้าวหน้าและอารยธรรม ขณะเดียวกันวัฒนธรรมจีน เป็นสิ่งล้าหลังไม่ควรปฏิบัติ ในช่วงเวลาเดียวกันนี้ทฤษฎีจากตะวันตกที่เกี่ยวข้องกับปรัชญา การเมือง และเศรษฐกิจ ก็ได้รับการเผยแพร่ในประเทศจีน และมีความเคลื่อนไหวที่จะให้ชาวจีนได้เรียนรู้วัฒนธรรมตะวันตกในยุคดังกล่าว

(2) The Culture Revolution หรือการปฏิวัติวัฒนธรรม ในช่วง ค.ศ. 1966-1976 ซึ่งทั้งวัฒนธรรมตะวันตกและจีน

ต่างเป็นเป้าหมายในการทำลายจากลัทธิดังกล่าว แนวคิดจากทฤษฎีมาร์กซิสม์-เลนินนิสม์ ซึ่งมีต้นกำเนิดในเยอรมันนี้ แต่นำมาปฏิบัติในประเทศไทยได้กลายมาเป็นหลักปฏิบัติของพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ในขณะที่ลัทธินี้ได้รับการปฏิเสธจากประเทศแถบตะวันตก ในยุคนี้เสื้อผ้า อาหารและอื่น ๆ ที่เป็นของตะวันตกถูกกำจัดออกจากชีวิตชาวจีนโดยสิ้นเชิง คนหนุ่มสาวเชื่อว่าโลกตะวันตกเป็นสังคมทุนนิยมที่กำลังเสื่อมสลาย

เอกสารอ้างอิง

- Han yue Qin. (2001). Exchange without Limits. **China and the World Cultural Exchange. No.1**, January.
- Zhang Wei. (2001). Cultural exchange—A Bridge of human progress. **Beijing Review. No.1**, January.
- Materials from electronic medias, related to China Reform.

ปัญหาในการพูด ภาษาอังกฤษ

ผู้เขียน : มวงกาดิ เวินดาโบลิ

ผู้แปล : ยิวตี วงษ์ทน

เมื่อใครก็ตามตัดสินใจเรียนภาษาใด ผู้สอนมักคาดหวังให้ผู้เรียนใช้ภาษานั้นในการสื่อสารได้ตั้งแต่เริ่มแรก เช่น ในการถามชื่อ อายุ อาชีพ บ้านเกิดหรือที่อยู่ของผู้อื่น ถามเกี่ยวกับบทเรียนในห้องเรียน หรือแม้กระทั่งการขออนุญาตไปนอกห้องโดยใช้ภาษานั้น

ผู้เรียนที่ฉลาดต้องเริ่มใช้ภาษาที่เรียนให้ได้ตั้งแต่เริ่มแรกด้วยความตั้งใจและให้เป็นธรรมชาติ และตั้งความหวังที่จะพูดภาษานั้นให้ได้ เป็นความผิดพลาดอย่างใหญ่หลวงที่จะพูดภาษานั้น เจาะเวลาที่จำเป็นเท่านั้น

ตามความเป็นจริงแล้ว ผู้เรียนภาษาต้องเริ่มใช้ภาษาทันที เมื่อตนเองตัดสินใจที่จะเรียนรู้ภาษานั้น แต่ปัญหาก็คือ ผู้เรียนภาษาอังกฤษจำนวนมากมักคิดว่าตนเองควรรอให้ถึงเวลาที่เหมาะสมเสียก่อน ซึ่งก็คือเวลาที่ตนเองรู้หลักไวยากรณ์หรือคำศัพท์เป็นอย่างดีแล้ว จนสามารถพูดภาษานั้นได้แบบไม่ผิดพลาด ผลร้ายของวิธีคิดแบบนี้ก็คือ ทำให้ผู้เรียนลืมทุกสิ่งที่คุณเรียนรู้มาเนื่องจากไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษาดังกล่าว หรือไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษานั้นในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นวิธีการที่ทำให้ตนเองพูดภาษานั้นได้จากการฝึกที่ซ้ำ ๆ กัน

จากประสบการณ์การสอนในประเทศไทยของผู้เขียน เมื่อได้พูดคุยกับนักศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียน พบว่านักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษ รู้ทฤษฎีทางภาษาเป็นอย่างดี โดยไม่ได้ฝึกใช้ หรือพูดภาษาอังกฤษเลย ความรู้ต่าง ๆ จะถูกเก็บไว้ในสมองของตนเองเป็นเวลานานโดยไม่ได้ตั้งออกมาใช้

นักศึกษาอาจได้รับความรู้ดังกล่าวมาเป็นอย่างดี แต่ไม่ได้นำออกมาใช้ ความรู้ดังกล่าวจึงไม่ได้รับการพัฒนาหรือหายไปด้วยเหตุนี้ นักศึกษาจึงลืมสิ่งที่เรียนรู้มาโดยสิ้นเชิง นักศึกษาเรียนรู้อะไรมาบ้าง ทำไมจึงไม่เอาความรู้ที่เรียนมาออกมาใช้ ในกรณีนี้ผู้เขียนพบว่าปัญหา ก็คือเด็กไทยส่วนใหญ่ “อาย” เมื่อต้องพูดภาษาต่างประเทศนั่นเอง

นักศึกษาที่อายไม่ยอมถาม และไม่พูดภาษาอังกฤษในชั้นเรียน และเมื่อต้องพูด มักพูดเสียงค่อยและพูดสั้น ๆ นักศึกษามักสนใจที่จะทำงานเป็นกลุ่มมากกว่าทำงานเดี่ยว ทั้งนี้เพื่อปกปิดความผิดพลาดตามที่ตนเองคิด

โดยทั่วไปแล้ว ผู้สอนควรแนะนำผู้เรียนทุกคนให้กล้าพูด ผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนได้พูดภาษาที่ตนเองกำลังเรียนอยู่ นักศึกษาควรรู้ว่าสิ่งที่ตนเองควรกังวล คือการที่ไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษานั้นเลย มากกว่าการกังวลว่า ตนเองจะพูดผิดต่อหน้าผู้อื่น

เมื่อนักศึกษาต้องการเรียนรู้ภาษาใด ๆ สิ่งสำคัญที่ควรใส่ใจไม่ได้อยู่ที่ว่าจะพูดให้ถูกต้องได้อย่างไร แต่ควรกังวลว่าตนเองได้พยายามหรือปรารถนาที่จะใช้ภาษานั้น ๆ ในการสื่อสารบ่อยขนาดไหน ผู้เรียนควรพยายามพูด แม้ว่า จะพูดผิด ๆ ก็ตาม แต่ขอให้รู้ว่าขบวนการที่เกิดขึ้นจะทำให้ตนเองได้มีโอกาสปรับปรุงการสื่อสารของตนให้คล่องและถูกต้องยิ่งขึ้น

เพราะฉะนั้นคำถามที่ผู้เรียนควรถามตนเอง ก็คือ “ทำไมฉันจึงพูดภาษาอังกฤษไม่ได้ และฉันจะฝึกพูดภาษาอังกฤษจากความผิดพลาดของตัวเองได้หรือไม่ และจากการฝึกพูดเดียวนั้นจะเป็นแนวทางให้ฉันพัฒนาทักษะการพูดได้ไหม ฉันจะพูดภาษาอังกฤษได้อย่างไร ถ้าไม่เริ่มพูดนี้เนื่องจากกลัวว่าจะพูดผิด”

เพื่อช่วยให้ท่านผู้อ่านเลิกกลัวและเลิกอาย ขอให้สังเกตนายจอร์จ บุช (Mr. George W. Bush) ประธานาธิบดีคนปัจจุบันของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นคนพื้นเมืองอเมริกาและเป็นเจ้าของภาษาอังกฤษร้อยเปอร์เซ็นต์ บางครั้งเมื่อทักทายประชาชนยังใช้ภาษาอังกฤษแบบผิด ๆ บทความหลายเรื่องในหนังสือพิมพ์ เช่น บางกอกโพสต์, เดอะ เนชั่น, วอชิงตันโพสต์, ฯลฯ ต่างวิจารณ์ความบกพร่องในการใช้ภาษาอังกฤษของประธานาธิบดีบุช บุชอายไหม เมื่อได้รับการวิจารณ์จากสื่อเช่นนั้น เปล่าเลย สิ่งที่เป็นจริง ก็คือเขากลับเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จากคำวิจารณ์ดังกล่าว และไม่เคยทำผิดซ้ำอีก ปกติแล้ว บุชมักพูดผิด ๆ อยู่เสมอ แต่เขายังคงใช้ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาแม่ต่อไป

ด้วยเหตุนี้ นักศึกษาจึงไม่ควรอายเมื่อพูดภาษาอังกฤษผิด แล้วเพื่อน ๆ หัวเราะ ที่จริงควรภาคภูมิใจ ควรรู้ว่าตนเองทำในสิ่งที่ถูกต้องแล้ว นั่นคือวิธีการที่ถูกต้องในการฝึกพูดภาษาอังกฤษ ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจะทำให้เกิดการพัฒนา ทำให้ตนเองพูดได้คล่องและชัดเจนยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

ปัญหาอีกสิ่งหนึ่งที่ผู้เขียนต้องการเอ่ยถึงและดูจะเป็นปัญหาที่แก้ได้ยากที่สุดสำหรับเด็กไทย หรือในสังคมไทย ก็คือ ปัญหาทางด้านวัฒนธรรม คนไทยส่วนมากไม่นิยมทักทายกันด้วยภาษาต่างประเทศ เพราะมองว่าสิ่งนั้นเป็นวัฒนธรรมของชาวต่างชาติ ซึ่งยากที่จิตใจของตนจะยอมรับได้ นี่คือปัญหาที่ร้ายแรงที่สุด เพราะปัญหานี้ทำให้นักศึกษาไทยตกเป็นทาสวัฒนธรรมของตนเองโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เนื่องจากกลัวว่าคนข้างเคียงจะคิดว่าตนเองโง่ หรือทำอะไรนอกกลุ่มออกไปจากค่านิยมของสังคม ถ้าใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว นักศึกษาไทยจึงไม่ทักทายกันเป็นภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน ในห้องเรียนผู้สอนเน้นให้นักศึกษาใช้ภาษาอังกฤษในกิจกรรมการสื่อสาร แต่พอออกจากห้องเรียนไปแล้ว นักศึกษาจะมองว่าการใช้ภาษาอังกฤษพูดกันนั้น เป็นวัฒนธรรมของชาวต่างชาติ และการกระทำ

ดังกล่าวค้านกับวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตน

ความรู้สึกเช่นนี้มีในหมู่อาจารย์ไทยที่สอนภาษาอังกฤษเช่นกัน อาจารย์ก็ไม่ใช้ภาษาอังกฤษในการทักทายกัน เพราะกลัวคนที่ตนพูดด้วยจะมองว่ามีเจินิยมคนต่างชาติ

ผู้เขียนเคยคิดยุทธศาสตร์ที่จะพัฒนาการพูดภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนให้ผู้เรียนในสถาบันการศึกษาแห่งหนึ่งในประเทศไทย ผู้เขียนรวบรวมนักศึกษาที่พูดภาษาอังกฤษเก่งได้กลุ่มหนึ่ง ทุกคนมาจากหมู่เรียนหลายหมู่ที่ผู้เขียนกำลังสอน แผนการของผู้เขียนคือ ต้องการให้ผู้พูดภาษาอังกฤษดีได้มีโอกาสรวมกลุ่มกันและรู้จักกัน เพื่อว่าเมื่อใดก็ตามที่พบกันไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกสถาบันจะได้ทักทายและพูดกันเป็นภาษาอังกฤษ

เนื่องจากผู้เขียนต้องการให้ความคิดดังกล่าวเผยแพร่ไปยังผู้เรียนกลุ่มอื่นด้วย ผู้เขียนจึงทำผิดโดยไม่รู้ตัว โดยนำความคิดดังกล่าวไปบอกผู้อาวุโสท่านหนึ่งในสถาบันนั้น ผลก็คือท่านผู้นั้นได้พูดอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมากับผู้เขียนว่า “อย่าได้บังคับนักศึกษาให้พูดภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน การพูดภาษาอังกฤษนั้นเป็นธรรมชาติ และเป็นการค้ากับวัฒนธรรมของพวกเรา ไม่เห็นหรือใจว่า แม้แต่พวกเราที่เป็นอาจารย์เรายังไม่ใช้ภาษาอังกฤษพูดกันในสถาบันเลย เพราะฉะนั้นอย่าได้บังคับนักศึกษาของเราให้ใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารกันนอกห้องเรียน เพราะจะทำให้พวกเขาอาย แม้แต่พวกเราที่เป็นอาจารย์ก็อายเลย”

ผู้เขียนเลยเลิกล้มแผนการตั้งแต่วันนั้น ผู้เขียนค้นพบว่าความเป็นทาสทางวัฒนธรรมที่รุนแรงดังกล่าวขัดขวางไม่ให้นักศึกษาได้มีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารกันนอกห้องเรียน จากพื้นฐานทางวัฒนธรรมของผู้เขียน คิดว่าเด็กไทยน่าจะดีฝึกพูดภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนบ้าง ไม่ใช่ฝึกเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น จะได้มีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น

ที่กล่าวมาทั้งหมดจึงเป็นเหตุผลที่ว่าทำไมผู้เขียนจึงต้องการเน้นให้มีการทะเลาะกำแพงทางวัฒนธรรมดังกล่าว เพื่อให้นักศึกษาไทยมีโอกาสได้พูดภาษาอังกฤษมากขึ้น นักศึกษาควรรู้สึกเป็นอิสระ และภาคภูมิใจที่พูดภาษาต่างประเทศได้ เช่น ภาษาจีน อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน ญี่ปุ่น เกาหลี สเปน ฯลฯ ทั้งนี้ควรจะเป็นทั้งในและนอกห้องเรียน ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำลายความรู้สึกของการไม่อยากคุยกันด้วยภาษาต่างประเทศออกไป

จากปัญหาดังกล่าว สังเกตเห็นได้ว่าการแก้ปัญหาใน

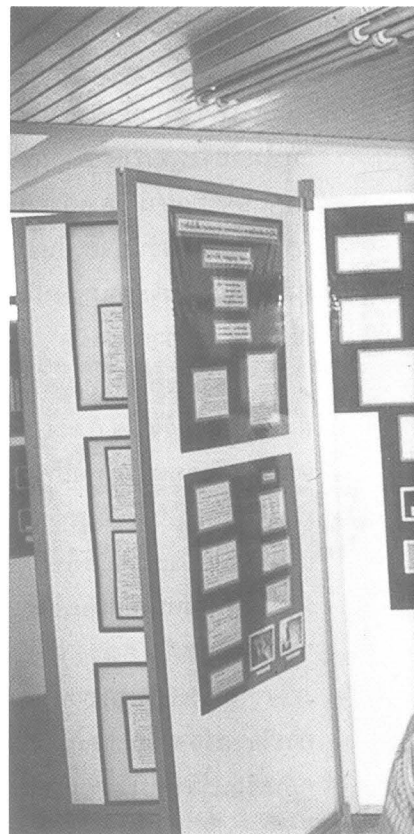
ประเทศไทย ก็คือ การเปิด “โปรแกรมภาษาอังกฤษนานาชาติ” ซึ่งนักศึกษาทุกคนต้องเรียนทุกสาขาวิชาเป็นภาษาอังกฤษ ผู้เขียนคิดว่าภาษาอังกฤษไม่ควรเป็นช่องทางในการถ่ายโอนความรู้มายังนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเท่านั้น แต่ควรนำมาใช้เป็นส่วนในการสื่อสารระหว่างกันทั้งภายในสถาบันหรือนอกสถาบันด้วย บุคคลที่เรียนภาษาต่างประเทศควรรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้มีโอกาสใช้ภาษาดังกล่าวในการสื่อสารในทุกโอกาสที่พบกัน

สิ่งนี้ไม่ได้เป็นผลร้ายต่อวัฒนธรรมไทยเลย เพราะการสนทนาไม่ได้ทำให้นักศึกษาไทยลืมนวัตกรรมของตนเอง ตรงกันข้ามที่ต้องใช้ภาษาไทยในการสื่อสารภายในครอบครัวของตนอยู่แล้ว หรือไม่ก็กับคนที่พูดภาษาอังกฤษไม่ได้ ชาวแอฟริกันทำอย่างนี้กับภาษาตะวันตกทุก ๆ ภาษาที่เรียนในสถาบันการศึกษา คือ ใช้เป็นสื่อหรือช่องทางในการสื่อสาร บุคคลสำคัญต่างใช้ภาษาที่เรียนรู้มาสื่อสารซึ่งกันและกัน หรือไม่ก็สื่อสารกับชาวต่างประเทศ แต่กับบุคคลที่พูดภาษาต่างประเทศไม่ได้ หรือไม่เข้าใจภาษาต่างประเทศ เขาก็หักทลายบุคคลเหล่านั้นเป็นภาษาประจำชาติ หรือภาษาถิ่นตามเวลาที่เหมาะสม ผู้เขียนจึงคิดว่าคนไทยควรทำอย่างนั้นเช่นกัน

โดยสรุปแล้ว ผู้เขียนต้องการแนะนำเยาวชนไทยให้ตระหนักว่าตนเองเกิดมาในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalisation) ยุคข้อมูลข่าวสาร ดังนั้น จึงควรรู้ภาษาที่เข้าใจกันได้ในระดับนานาชาติอย่างน้อยหนึ่งภาษา นอกจากภาษาประจำชาติของตน

ในยุคโลกาภิวัตน์ การพูดได้สองภาษา(หรือมากกว่านั้น) เป็นที่นิยมและเป็นความต้องการต่อการก้าวไปข้างหน้าและต่อการปฏิบัติงานในทุก ๆ สถานที่ ทุกวันนี้ผู้คนจึงต้องการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเพิ่มขึ้น เพื่อให้ทันยุคสมัย สถาบันทางวิชาการในโลกตะวันตกเริ่มใช้ภาษานานาชาติอย่างน้อยสองภาษาในการทำวิจัยในระดับปริญญาเอกหรือดุษฎีบัณฑิต สถาบันดังกล่าวต้องการให้นักศึกษาสามารถอ่านเอกสารที่ใช้ค้นคว้าจากภาษานานาชาติอื่น ๆ ด้วยอย่างน้อยหนึ่งภาษา

ดังนั้นนักศึกษาไทย (หรือประชาชนไทยทั่ว ๆ ไป) ไม่ควรกังวลกับก้าวใหม่นี้ดังกล่าว ผู้เขียนต้องการให้ทุกคนพยายามรู้ภาษานานาชาติเป็นอย่างน้อยหนึ่งภาษา ให้เท่าเทียมกับภาษาประจำชาติของตน

“What is The Problem With Speaking English ?”

By Mwangati Whenda – Bhose

When any person decides to learn a language, teachers normally expect the learner to develop a desire to start using it to communicate something such as asking questions to know somebody’s names, age, occupation, home country, and even the residence or asking questions about the lesson in the classroom, and other things like a permission to go out, etc.

It is from this early stage that an intelligent learner of a language has willingly and spontaneously to begin demonstrating

incipient interest and determination to know the language, but it is a tremendous mistake to think that a time will come when using the language will be appropriate.

If the language learner is really determined to know the language s/he is learning, the truth is that s/he has to start using it as s/he learns it ; but many language learners think that they have to wait for a special time or a moment when they hope that they will be sufficiently equipped with a lot of grammar and

vocabulary to enable them speak correctly the language. Unfortunately, the end result of this way of thinking is that these learners keep on forgetting everything they learn because they do not use them or put them into practice daily as a way of internalizing (absorbing) them through repeated practices. This is one problem with knowing to speak English.

From my teaching experience in Thailand as I daily interact with students in the classrooms and outside, I have discovered that Thai students, learning English, know in theory a great deal of things in English that they do not practically use or do not verbally express; this knowledge remains latent, instored in their heads for a long time without usage.

This knowledge might have been well understood when it was acquired, but as it was not used, it could remain there latent or vanish, thus they completely forget what they learnt; why do not they use what they know ? I found out that many Thai students are shy to practise speaking foreign languages. Thus, shyness is another problem.

Shy students do not ask questions and do not frequently speak in the classroom, and when they do, they do not speak aloud and for a long time, their speeches are always very short. They are more interested in group (team) work than in individual work to hide their mistakes, as they think.

The teacher, in general terms, should advise all the learners not to be shy; s/he should encourage them to speak the language they are learning. Students should know that they have to worry about the fact that they do not try to use what they are studying instead of fearing to speak because they do not want to make mistakes before others.

When students learn any language, their first major concern should not be how to speak it with accuracy, but they should worry about how many times they want or they desire to use this language to communicate something, they should initially be determined to speak it even if they might make mistakes, but knowing that in the process, they would keep on improving their language communicative skills to reach a high level of proficiency in that particular language.

Therefore, for an English learner, the questions should be : “why can’t I speak English and can’t I use my mistakes to practise speaking English and in the process improve my English proficiency ? How can I know English if I can not speak now because of the fear of making mistakes ?

To help you get rid of your fear and your shyness, note that Mr. George W. Bush, the current President of America, 100 percent native speaker, sometimes makes mistakes when he addresses people in English. There are articles in Newspapers such as Bangkok Post, DAILY

Nation, Washington Post, etc. about President Bush's English deficiencies. Does he shy away off speaking English to people because he is criticized in the media? No, but the truth is that he learns from this criticism, and he can't any more repeat the same mistakes. He usually makes new ones and goes on using English as his mother's tongue.

This is to say that students should not feel shy of speaking English when their friends laugh at them because of their mistakes. In fact, they should be proud of themselves knowing that they are doing the right thing, and they are on the right track as they practise speaking English because the foregone result will be the improvement of their English fluency and accuracy.

The problem I want to mention here is the most difficult to overcome, among Thai students or in the Thai society in general because it is a cultural problem. It is not fashionable for many Thai people to address each other in a foreign language. They look at this as a sign of foreign acculturation resulting in mental alienation. This problem is the most serious because it keeps many Thai students in a bondage, a cultural bondage they do not go away from because of the fear of being regarded by their peers as stupid or as people going astray from the norms of the society.

For that reason, many Thai students can

not address each other in English outside the classroom; in the classroom, teachers require then to interact in English during communicative activities, but after classroom activities, students look at the use of a foreign language among themselves outside the classroom as an alien acculturation, thus it is an anti-local culture.

This is also the same feeling among Thai teachers themselves, they do not address each other in English for the fear of being considered as mentally alienated by those to whom they could try to speak.

At one school here in Thailand, I thought about a strategy to motivate or promote the use of English by the students outside the classroom. I started gathering a team of students whom I knew were good at speaking English. They were in different classes I was teaching. My plan was to bring them all together to let them know each other as good English speakers so that any time they meet each other outside the classes, be it at the school or in town, they should address each other only in English.

As I was too excited about how this was going to impact other students, I unknowingly made a mistake of sharing this idea with one of the senior persons in the school who straight away said openly to me: "Do not force our students to speak English to each other or to us outside the classroom; this is not natural because it is against our culture, as you can see, even we

teachers, we can not use English to speak to each other here at school. So, do not oblige our students to use English to communicate to each other outside the classroom, they can embarrass each other and even us, the teachers.”

From that day, I stopped my plan, and I discovered that there is a strong cultural bondage that hinders the use of English by Thai students among themselves outside the classroom. Based on my cultural and intellectual background, I thought it would be a good thing for Thai students to continue practicing English not only in the classrooms, but also outside so that they may have more opportunities to practise the language.

That is why I still want to underline here that there is a need for a breakage of this cultural bondage to give to Thai students more occasions to use English. They have to feel free and proud to speak foreign languages such Chinese, English, French, German, Japanese, Korean, Spanish, etc. to each other wherever they meet; be it in the classroom or outside, therefore, there is a need to break the bondage of not addressing each other in a foreign language.

Keeping in mind what has been said already, note that an ultimate solution to the problem of English in Thailand will come with the implementation of “ International English Programmes” through which Thai students will be required to learn all their subjects in English.

English must be implemented not only as a channel for the transmission of knowledge to students learning English, but it has also to be adopted as a medium of communication among themselves while they are on the campuses and even outside the campuses. Those who learn foreign languages should feel proud to use those languages everytime they meet together.

There is nothing harmful to the Thai culture in this because it can not make the students forget their culture as long as they keep on also using Thai in their respective families and with those who can not speak English. This is what Africans do with all the western languages used in schools as media or channels of instruction. The african elites adopte these languages to communicate to each other and foreigners, but to those who do not speak and understand them, they use national or local languages to address them any time they want. I think Thai people can do the same.

As an advice, I want to conclude by saying that Thai young people should note that they are living in the era which requires them to know at least one international language beside their national language. It is one of the effects of Globalisation.

In the age of Globalisation, bilingualism (or multilingualism) is becoming a fashion and an essential requirement to be able to move and function (work) easily anywhere. Today, there

are increasingly many people wanting to learn foreign languages in response to this new trend. Some academic institutions in the West have started using the knowledge of at least two international languages as a requirement for undertaking a research project for a doctorate or a Ph.D degree. They want their Ph.D students to read written materials in more than one international language.

So, Thai students (or Thai people in general) do not be taken as by a surprise by this new trend, I urge you to strive for a good knowledge of at least one international language in addition to your national language.

การสะกดคำภาษาไทยให้เป็นภาษาอังกฤษ

อรุณ วิวัฒน์ปฐพี

หลาย ๆ ท่านอาจสงสัยว่าทำไมชื่อสถาบัน “สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา” จึงสะกดเป็นภาษาอังกฤษว่า “Rajabhat Institute Phranakhon Si Ayutthaya” ผู้เขียนในฐานะครูสอนภาษามานาน ใคร่ขอชี้แจงและอธิบายขยายความ เพื่อแก้ข้อสงสัยของ

ท่าน และเป็นการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ชาวราชภัฏและผู้เกี่ยวข้อง

คำว่า “ราชภัฏ” สะกดเป็นภาษาอังกฤษว่า “Rajabhat” เนื่องจากใช้ระบบการเทียบอักษรโรมันกับภาษาบาลี และเทียบกับอักษรภาษาไทยจะได้ดังนี้

อะ	อา	อิ	อี	อุ	อู	เอ	โอ
a	ā	i	ī	u	ū	e	o
ก	ข	ค	ฅ	ง			
k	kh	g	gh	ṅ			
จ	ฉ	ช	ฌ	ญ			
c	ch	j	jh	ṇ			
ฎ	ฐ	ฑ	ฒ	ณ			
t	ṭh	ḍ	ḍh	ṇ			
ด	ถ	ด	ธ	น			
t	th	d	dh	n			
ป	ผ	พ	ภ	ม			
p	ph	b	bh	m			
ย	ร	ล	ว	ศ	ห	พ	ั
y	r	l	v	s	h	ḥ	m̐

ที่จริงการสะกดคำในศาสนาพุทธ เป็นภาษาอังกฤษจะใช้อักษรโรมันเช่นนี้ อย่างเช่นคำว่า “พุทธะ” สะกดเป็นภาษาอังกฤษว่า “Buddha” และ “ธัมมะ (ธรรม)” สะกดเป็นภาษาอังกฤษว่า “Dhamma” และ การสะกดคำภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ โดยใช้แนวเทียบแบบบาลีที่บันทึกด้วยอักษรโรมันนี้ เรานิยมใช้กับคำ

สำคัญในศาสนา และในพระราชสำนักเนื่องจากมีนักปราชญ์และผู้รู้ เช่น พระนามในหลวงสะกดเป็นภาษาอังกฤษแบบบาลีเทียบอักษรโรมันเป็น “Bhumibol” และคำว่า “อยุธยา” ถ้าสะกดเป็นภาษาอังกฤษแบบบาลีจะเป็น “Ayudhya” หรือ “Ayudhaya” ตามการออกเสียงด้วย ปัจจุบันมีผู้ใช้แบบนี้บ่อย

การที่คำว่า “พระนครศรีอยุธยา”
 สกดเป็นภาษาอังกฤษว่า “Phranakhon Si
 Ayutthaya” เนื่องจากใช้แนวเทียบอีกแบบหนึ่ง

ที่คำนึงถึงระบบเสียงและระบบภาษาแบบภาษา
 ศาสตร์ที่ผู้รู้ทางภาษาใช้ดังนี้

	พยัญชนะต้น	ตัวสะกด
1. ก	k	k
2. ข ค ฃ	kh	k
3. น ฌ	n	n
4. ย ญ	y	n
5. ร ฤ	r	n
6. ล พ	l	n
7. บ	b	p
8. ป	p	p
9. ผ พ ภ	ph	p
10. ด ฎ	d	t
11. จ ฉ ช ฌ	j, ch	t
12. ต ฏ	t	t
13. ฐ ฑ ฒ ถ ฑ ฐ	th	t
14. ซ ส ศ ษ	s	t
15. ง	ng	ng
16. ม	m	m
17. ว	v, w	w
18. ห ฮ	h	
19. ฟ ฝ	f	
20. อ อะ	a, u	
21. อา	a, aa, ah, ar	
22. อิ	i	
23. อี	i, ea, ee, ie	
24. อือ อืออ	eu, iu	
25. อุ อู	u, ue, uh, oo, ou	
26. เอะ เอ	e, eh,	
27. แอะ แอ	ae	

28. โอะ โอ	o, oa, oh
29. เอาะ ออ	o, aw, au, or
30. เอื้อะ เอื้อ	ua, eua
31. เอื้อะ เอื้อ	ia, ear, eer, eir, oea
32. อัวะ อัว	ua, oa, our, ore, oor
33. เออะ เออ	oe, uh, er, ur
34. อ้า	am, um
35. ไอ โอ อัย อาย	ai, ay, aai, aay
36. เอา อาว	ao, aw, ow
37. แอว	aeo, aew
38. เอียว	eco, iew
39. อิว	ew,
40. ออย	oi, oy

ในการสะกดคำภาษาไทย เป็นภาษาอังกฤษ โดยใช้แนวเทียบที่คำนึงถึงระบบเสียง และระบบภาษาสมัยใหม่เช่น คำว่า “อยุธยา” สะกดเป็นภาษาอังกฤษว่า “Ayutthaya” เพราะขีดหลักให้ตรงกับการออกเสียง 4 พยางค์ ที่ว่า “อะ-ยุต- ทะ-ยา” “A-yut-tha-ya” ชื่อจังหวัดต่าง ๆ และสถานที่ทางภูมิศาสตร์ของไทยเรา ส่วนมากใช้ระบบนี้ แต่มีบางคำสะกดยาก ตัวอย่างเช่น คำว่า “บางไทร” กับ “บางซ้าย” สะกดเป็นภาษาอังกฤษเป็น “Bangsai” กับ “Bangsaai” และคำว่า “พระนคร” สะกดเป็นภาษาอังกฤษว่า “Phranakhon” ส่วนคำว่า “ศรี” ออกเสียงว่า “สี” จึงสะกดเป็นภาษาอังกฤษว่า “Si” ตามเสียงที่ไม่มีเสียง “ร”

อนึ่งการแยกพยางค์ให้ถูกต้อง มีความสำคัญต่อการออกเสียงด้วย ในการสะกดคำไทยเป็นภาษาอังกฤษ คำบางคำจำเป็นต้องเพิ่มเครื่องหมายขีดกัณฑ์ (hyphen) แยกพยางค์เพื่อ

ให้ออกเสียงได้ถูกต้องด้วย ตัวอย่างเช่นคำว่า บูหงา (Bu-nga) ฟังงา (Phang-nga) สะอาด (Sa-aat) สว่าง Sa-wang) สงบ (Sa-ngop) เสงี่ยม (Sa-ngiam) สงวน (Sa-nguan) เป็นต้น

แต่ละภาษามีระบบเสียงเป็นเอกลักษณ์ของตน และภาษาที่มีตัวหนังสือหรือตัวอักษรจะมีวิธีการถ่ายทอดคำพูดหรือเสียง เป็นตัวหนังสือเฉพาะตัว ปัจจุบันการถ่ายทอดเสียงด้วยตัวอักษรจากภาษาหนึ่ง เป็นตัวอักษรอีกภาษาหนึ่งจะยึดหลักการใดหลักการหนึ่ง เพื่อความแน่นอน แต่ คำว่า “สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา” สะกดเป็นภาษาอังกฤษว่า “Rajabhat Institute Phranakhon Si Ayutthaya” นั้นยึดหลักการทั้ง 2 แบบคือแบบภาษาบาลีแบบกับแบบที่คำนึงถึงระบบเสียงซึ่งปัจจุบันนิยมใช้กันเป็นส่วนมาก

มาถึงตอนนี้ท่านคงตอบได้ว่ามีคำใดที่ใช้หลักการสะกดคำแบบบาลี❶

ย้อนรอยภาษา

รุ่งทิพย์ รัตนภาณุศร

หลายคนคงเคยคิดตั้งข้อสงสัยในเรื่องที่เกี่ยวกับภาษา เป็นต้นว่าภาษามีที่มาอย่างไร ทั่วโลกมีภาษาใช้อยู่กี่ภาษา และภาษาใดมีความเกี่ยวข้องกับบ้าง ประเทศไทยมีผู้ใช้ภาษาอื่นใดบ้างนอกจากภาษาไทย และภาษาที่มีผู้ใช้แพร่หลายทั่วโลกอย่างภาษาอังกฤษมีที่มาอย่างไร บทความนี้เขียนขึ้นเพื่อตอบคำถามข้างต้นโดยเป็นการรวบรวมความรู้ที่มีผู้ทำการศึกษาไว้จากตำรา ภาษาศาสตร์หลายเล่ม เป็นการย้อนรอยอดีตสืบหาที่มาเพื่อศึกษาด้านกำเนิดของภาษา เรียกว่าเป็นการย้อนรอยภาษาก็ว่าได้

กำเนิดของภาษา

มีหลายความเชื่อในเรื่องกำเนิดของภาษา บ้างก็ว่าภาษามีต้นกำเนิดในสวนอีเดน เมื่อพระเจ้าประทานพรให้หญิงชายคู่แรกของโลก คือ อาดัม และอีฟ สามารถพูดคุยสื่อสารกันได้เป็นครั้งแรก บ้างก็ว่าภาษาเริ่มต้นจากการที่มนุษย์พยายามเปล่งเสียงเพื่อแสดงอารมณ์ต่าง ๆ เช่น ดีใจ เสียใจ ตกใจ ตลอดจนเลียนเสียงธรรมชาติ เช่น เสียงสัตว์ต่าง ๆ และต่อมาก็ค่อย ๆ วิวัฒนาการจนเป็นภาษาที่ใช้พูดในปัจจุบัน บ้างก็ว่าภาษาเกิดจากการที่มนุษย์ออกแรงทำงานร่วมกัน จึงต้องมีการเปล่งเสียงให้จังหวะเพื่อให้ทำงานอย่างพร้อมเพรียงกัน แต่นักภาษาศาสตร์ยุคหลัง ๆ เชื่อว่าภาษาเป็นผลจากพัฒนาการทางสมอง และความเหมาะสมของอวัยวะในช่องคอของมนุษย์ที่ไม่พบในสัตว์ทั่วไป และพบว่าสมองซีกซ้ายเป็นส่วนที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับภาษาโดยเฉพาะ จึงทำให้มนุษย์พัฒนาเสียงต่าง ๆ จนกลายเป็นภาษาที่ใช้ถ่ายทอดความคิด ความต้องการของตนได้

จำนวนภาษาที่มีใช้ในโลก

ตัวเลขคร่าว ๆ อยู่ที่ประมาณสี่พันถึงห้าพันภาษา ในจำนวนนี้มีอยู่ประมาณ 11 ภาษาที่มีผู้พูดที่เป็นเจ้าของภาษาตั้งแต่หนึ่งร้อยล้านคนขึ้นไป ได้แก่

ภาษาจีน	1,000	ล้านคน
ภาษาอังกฤษ	350	ล้านคน
ภาษาสเปน	250	ล้านคน
ภาษาเบงกอล	200	ล้านคน
ภาษาฮินดู	200	ล้านคน
ภาษาโปรตุเกส	150	ล้านคน
ภาษาอินโดนีเซีย-มาเลย์	150	ล้านคน
ภาษารัสเซีย	150	ล้านคน
ภาษาอารบิก	150	ล้านคน
ภาษาญี่ปุ่น	100	ล้านคน
ภาษาเยอรมัน	100	ล้านคน

(Finegan, 1999 : 471)

เฉพาะประเทศปาปัวนิวกินีประเทศเดียวมีภาษาใช้อยู่ถึงประมาณ 800 ภาษา หรือเท่ากับหนึ่งในห้าของภาษาที่มีใช้ในโลก ทั้ง ๆ ที่มีประชากรเพียงสามล้านคนเท่านั้น

ความเกี่ยวข้องกันของภาษา

จะเห็นว่าหลายภาษามีความคล้ายคลึงกัน เช่นคำว่ามือ ภาษาอังกฤษใช้คำว่า 'hand' ภาษาเยอรมันใช้คำว่า 'Hand' ในขณะที่ภาษาอิตาเลียน และภาษาสเปนใช้คำเดียวกันคือ 'mano' แสดงว่าภาษาเหล่านี้ต้องมีความเกี่ยวข้องกันโดยมีที่มาจากภาษาเดียวกัน นักภาษาศาสตร์เรียกภาษาดังเดิมที่เป็นต้นตระกูลของภาษาต่าง ๆ ว่า Proto-language

นักภาษาศาสตร์แบ่งภาษาออกเป็นตระกูล(Language family) โดยพิจารณาความคล้ายคลึงกันอย่างเป็นระบบของแต่ละภาษา จากการเปรียบเทียบคำศัพท์พื้นฐาน เช่นคำศัพท์เกี่ยวกับอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย คำศัพท์เกี่ยวกับเครือญาติ คำศัพท์เกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัว และคำศัพท์เกี่ยวกับกริยาพื้นฐาน เช่น กิน เดิน นั่ง นอน เป็นต้น ตระกูลภาษาที่ล้าคัญที่สุดในแง่ของจำนวนภาษาลูกที่มีใช้อยู่ และจำนวนผู้ใช้มีด้วยกัน 4 ตระกูล ได้แก่

1. ภาษาตระกูลอินโด-ยูโรเปียน (Indo-European)
2. ภาษาตระกูลจีน-ทิเบต (Sino-Tibetan)
3. ภาษาตระกูลออสโตรนีเซียน (Austronesian)
4. ภาษาตระกูลอัฟโรเอเชียติก (Afroasiatic)

นอกจากนี้ยังมีภาษาตระกูลอื่น ๆ อีก ซึ่งจะได้กล่าวถึงในลำดับต่อไป

ภาษาตระกูลอินโด-ยูโรเปียน

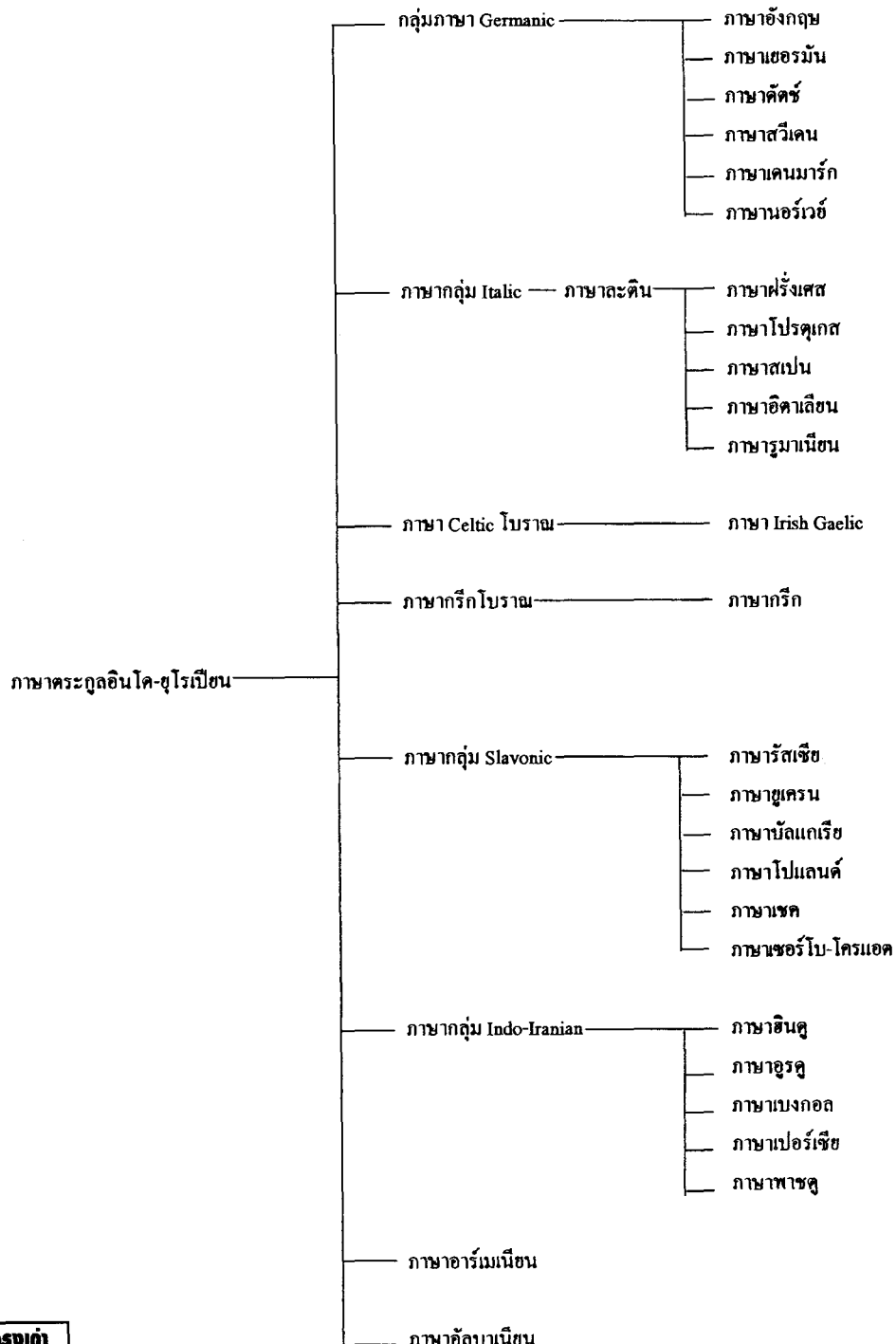
ได้แก่ภาษาส่วนใหญ่ที่ใช้อยู่ในทวีปยุโรป ตอนเหนือของภาคอินเดีย ทวีปอเมริกาเหนือและใต้ รวมทั้งในทวีป

ออสเตรเลีย ถือเป็นต้นกำเนิดของภาษาที่ใช้สื่อสารกันอยู่ทั่วโลก เป็นภาษาที่เป็นสื่อกลางในการติดต่อค้าขายซึ่งได้แก่ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และภาษาสเปน

จากสิบเอ็ดอันดับภาษาที่มีผู้ใช้มากที่สุดดังกล่าวไปแล้วข้างต้น จะเห็นว่าเป็นภาษาที่มาจากตระกูลอินโด-ยูโรเปียนถึงเจ็ดภาษาได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาสเปน ภาษาเบงกอล ภาษาฮินดู ภาษาโปรตุเกส ภาษารัสเซีย และภาษาเยอรมัน

ภาษาที่ตกทอดมาจากตระกูลนี้มีอยู่ประมาณ

150 ภาษา แบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ภาษาจีน	人皆生而自由；在尊严及权利上均各平等。人各赋有理性良知，诚应和睦相处，情同手足。
ภาษาสเปน	Todos los seres humanos nacen libres e iguales en dignidad y derechos y, dotados como están de razón y conciencia, deben comportarse fraternalmente los unos con los otros.
ภาษารัสเซีย	Все люди рождаются свободными и равными в своем достоинстве и правах. Они наделены разумом и совестью и должны поступать в отношении друг друга в духе братства.
ภาษาอารบิก	يولد جميع الناس أحراراً متساوين في الكرامة والحقوق، وقد وهبوا عقلاً وضميراً، وعليهم أن يعامل بعضهم بعضاً بروح الإخاء.
ภาษาฝรั่งเศส	Tous les êtres humains naissent libres et égaux en dignité et en droits. Ils sont doués de raison et de conscience et doivent agir les uns envers les autres dans un esprit de fraternité.
ภาษาอังกฤษ	All human beings are born free and equal in dignity and rights. They are endowed with reason and conscience and should act towards one another in a spirit of brotherhood.
ภาษาเยอรมัน	Auf der Suche nach dem Terroristenchef Osama bin Laden haben die USA erstmals massiv Bodentruppen in Afghanistan eingesetzt. Rund 1000 Marineinfanteristen landeten in der Nacht mit schwerem Gerät bei Kandahar. US-Präsident George W. Bush bereitete die Bevölkerung darauf vor, dass es auf amerikanischer Seite Todesopfer geben könne.

หลายคนอาจจะคิดว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาลูกของภาษาละติน ที่จริงภาษาอังกฤษ และภาษาละตินเกี่ยวข้องกันเพราะมาจากต้นกำเนิดเดียวกัน แต่อยู่คนละสาย ภาษาอังกฤษสืบทอดมาจากภาษากลุ่ม Germanic เช่นเดียวกับภาษาเยอรมัน ภาษาดัตช์ ภาษาสวีเดน ภาษาเดนมาร์ก และภาษานอร์เวย์ การที่คนเข้าใจผิดคิดว่าภาษาอังกฤษมาจากภาษาละตินก็เนื่องมาจากภาษาอังกฤษมีการยืมคำจากภาษาละตินมาใช้หลายพันคำในยุคเรเนสซองส์ โดยเฉพาะคำศัพท์ด้านวิทยาศาสตร์และมนุษยศาสตร์

ตัวอย่างคำศัพท์ในภาษากลุ่ม Germanic

อังกฤษ	mother	foot	three
เยอรมัน	Mutter	Fuss	drei
ดัตช์	moeder	voet	drie
สวีเดน	moder	fot	tre
เดนมาร์ก	moder	fod	tre

นอร์เวย์	moder	fot	tre
	'แม่'	'เท้า'	'สาม'
			(Finegan, 1999 : 474)

ภาษาละตินเป็นภาษาแม่ของภาษาฝรั่งเศส ภาษาโปรตุเกส ภาษาสเปน ภาษาอิตาลี และภาษารูมาเนียน

ตัวอย่างคำศัพท์ในภาษาละติน

ฝรั่งเศส	mère	pie	trois
อิตาลี	madre	pie	tre
สเปน	madre	pie	tres
รูมาเนียน	mamă	picior	trei
โปรตุเกส	mãe	pé	três
	'แม่'	'เท้า'	'สาม'

(Finegan, 1999 : 475)

ภาษากลุ่ม Slavonic เป็นภาษาแม่ของภาษารัสเซีย ภาษายูเครน ภาษาบัลแกเรีย ภาษาโปแลนด์ ภาษาเชค และ ภาษาเซอร์โบ-โครแอต

ตัวอย่างคำศัพท์ในภาษากลุ่ม Slavonic

รัสเซีย	mat'	noga	tri
ยูเครน	mati	noga	tri
โปแลนด์	matka	noga	trzy
เชค	matka	noha	tri
เซอร์โบ-โครแอต	mati	noga	tri
บัลแกเรีย	mayka	krak	tri
	'แม่'	'เท้า'	'สาม'

(Finegan, 1999 : 477)

ภาษากลุ่ม Indo-Iranian แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่ม Iranian ซึ่งมีภาษาเปอร์เซีย ในประเทศอิหร่าน และภาษาพาทู ในประเทศอัฟกานิสถาน และตอนเหนือของประเทศปากีสถาน กลุ่มย่อยที่สองได้แก่ กลุ่ม Indic ที่แตกหน่อมาจากภาษาสันสกฤต อันได้แก่ภาษาฮินดู ในประเทศอินเดีย ภาษาอูรดู ในประเทศปากีสถาน ภาษาเบงกอล ในประเทศอินเดียและบังกลาเทศ รวมทั้งภาษาอื่น ๆ ที่ใช้กันอยู่ในส่วนต่าง ๆ ของประเทศอินเดีย

ตัวอย่างคำศัพท์ในภาษากลุ่ม Indic

ฮินดู	mā:	pā:w	ti:n
เบงกอล	ma	pa:	ti:n
เปอร์เซีย	madar	pa	se
พาทู	mo:r	xpa	dre:
	'แม่'	'เท้า'	'สาม'

(Finegan, 1999 : 478)

ตระกูลภาษาอื่น ๆ

ภาษาตระกูลจีน - ทิเบต ได้แก่ภาษาที่ใช้ในเขตเอเชียตะวันออก ซึ่งมีประมาณ 300 ภาษา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย คือกลุ่มภาษาจีนโดยมีภาษาจีนกลาง (Mandarin) เป็นภาษาราชการ และกลุ่มทิเบต-พม่า โดยมีภาษาพม่า และภาษาทิเบตที่มีผู้ใช้เป็นจำนวนมาก ตลอดจนภาษาอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งมีจำนวนผู้ใช้ไม่มากนัก

ภาษาตระกูลออสโตรนีเซียน ได้แก่ภาษาที่ใช้ในเขตซีกโลกใต้มีมากกว่า 1,000 ภาษา อาทิภาษามาลายู

ในประเทศอินโดนีเซีย และมาเลเซีย ภาษาชวาในหมู่เกาะชวา ประเทศอินโดนีเซีย ภาษาดากาล็อก ภาษาราชการของประเทศฟิลิปปินส์ และภาษามาลากัสซีในประเทศมาดากัสการ์ เป็นต้น

ภาษาตระกูลอโฟโรเอเชียติก ได้แก่ภาษาที่มีผู้ใช้อยู่ทางตอนเหนือของทวีปแอฟริกา และทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีประมาณ 250 ภาษา อาทิ ภาษาอารบิกในประเทศทางตะวันออกกลาง ภาษาฮิบรู ประเทศอิสราเอล ภาษาอียิปต์ ซึ่งปัจจุบันเลิกใช้แล้ว และภาษาเฮซทาในสาธารณรัฐแฉด ประเทศไนจีเรีย เป็นต้น

ภาษาตระกูล Dravidian มีใช้อยู่ทางตอนใต้ของประเทศอินเดีย ได้แก่ภาษาทมิฬ ภาษามาลยาฬัม ภาษากันนาดา และภาษาเตลugu

ภาษาตระกูลมอญ-เขมร มีใช้อยู่ทางทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (เวียดนาม ลาว กัมพูชา ไทย และพม่า) ประมาณ 100 ภาษา ที่สำคัญได้แก่ภาษาเขมรในกัมพูชา

ภาษาตระกูลไท ที่รู้จักกันดีว่าเป็นภาษาพี่น้องกัน ได้แก่ ภาษาไทย และภาษาลาว

ภาษาตระกูลคอเคเซียน มีใช้อยู่ในบริเวณเทือกเขาที่อยู่ระหว่างทะเลดำ และทะเลแคสเปียน ซึ่งอยู่ในสหภาพโซเวียตเดิม ตุรกี และอิหร่าน มีประมาณ 30 ภาษา ที่รู้จักกันดี คือภาษาจอร์เจีย

ภาษาตระกูลเติร์ก มีใช้อยู่ในประเทศตุรกี และเขตเอเชียกลาง ประมาณ 60 ภาษา ที่รู้จักกันดีได้แก่ ภาษาตุรกี และภาษาอุซเบค ในประเทศอุซเบกิสถาน

ภาษาตระกูล Uralic มีประมาณ 30 ภาษา ที่รู้จักกันดี ได้แก่ ภาษาฟินแลนด์ และภาษาฮังการี

นอกจากนี้ยังมีภาษาที่ไม่มี ความเกี่ยวข้องกับตระกูลภาษาใดเลย ได้แก่ ภาษาญี่ปุ่นที่มีผู้ใช้กว่า 125 ล้านคน ภาษาเกาหลีมีผู้ใช้ประมาณ 75 ล้านคน ทั้งภาษาญี่ปุ่นและภาษาเกาหลีได้รับอิทธิพลจากภาษาจีนนานหลายศตวรรษมาแล้ว ภาษาเวียดนามมีผู้ใช้ประมาณ 65 ล้านคน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องอยู่บ้างกับภาษาตระกูลมอญ-เขมร ภาษามอญในเวียดนาม และภาษาออสโตรนีเซียนในฟิลิปปินส์และอินโดนีเซีย แต่เดิมมีอยู่ประมาณ 200-300 ภาษา แต่ปัจจุบันเหลือใช้เพียงประมาณ 100 ภาษาเท่านั้น สุดท้ายคือภาษาปาปวน ในเกาะนิวกินี

จริงหรือที่ว่าไทยเป็นประเทศที่ใช้ภาษาเดียว

ดูเผิน ๆ เหมือนใช่ เพราะเป็นที่รู้กันดีว่าภาษาไทยเป็นภาษาที่ใช้ในประเทศไทยเป็นภาษาประจำชาติ แต่จากการทำวิจัยเชิงสำรวจโดยนักภาษาศาสตร์หลายท่านพบว่าที่จริงแล้วภาษาที่ใช้ในประเทศไทยมีไม่น้อยกว่า 80 ภาษา ถ้านับรวมภาษาถิ่นเข้าไปด้วยก็จะมีมากกว่า 100 ภาษา (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2542 : 16) เช่น คนที่อยู่ในจังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ และบุรีรัมย์ สามจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่พูดภาษาเขมรเหนือเป็นภาษาที่หนึ่ง แต่ก็สามารถพูดภาษาไทย ภาษาลาว (อีสาน) และภาษาญายได้ด้วย

ชนกลุ่มน้อยในไทยทำให้ภาษาที่มีใช้ในประเทศไทยมีความหลากหลาย เช่น ชาวเขมรถิ่นไทย ชาวญายในจังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี และบุรีรัมย์ ชาวม้งในจังหวัดพิษณุโลก เพชรบูรณ์ น่าน แพร่ เชียงราย ตาก และเชียงใหม่ หรือชาวกะเหรี่ยงสะกอในจังหวัดตาก แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ กาญจนบุรี และราชบุรี เป็นต้น

ภาษาทั้งหมดที่มีใช้ในสังคมไทยสามารถจำแนกได้เป็น 5 ตระกูลภาษา ดังนี้

1. ภาษาตระกูลไท-กะได (Tai-Kadai) แบ่งเป็น 2 ตระกูลย่อย ได้แก่ ตระกูลไท เช่น ภาษาไทย ภาษาลาว ภาษาผู้ไท ภาษาไทลื้อ และตระกูลกะได เช่น ภาษาลาวกาว ภาษาญ้อ ภาษาลาวพวน ภาษาลักกะ
2. ภาษาตระกูลจีน-ทิเบต (Sino-Tibetan) ได้แก่ ภาษาจีน ภาษาจีนฮ่อ ภาษามูเซอ ภาษาลีซอ ภาษาอี้ก้อ ภาษากะฉิ่น ภาษากะเหรี่ยงสะกอ เป็นต้น
3. ภาษาตระกูลมั่ว-เย้า (Meo-Yao) ได้แก่ ภาษาแม้ว และภาษาเย้า
4. ภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติก (Austroasiatic) หรือภาษาตระกูลมอญ-เขมร ได้แก่ ภาษามอญ ภาษาเขมร ภาษาญาย ภาษามลาบรี (ผีตอแหล) ภาษาไซ่ ภาษาขมุ ภาษาละว้า ภาษาเวียดนาม (จังหวัดหนองคาย อุตรธานี อุบลราชธานี นครพนม) เป็นต้น
5. ภาษาตระกูลออสโตรนีเซียน (Austronesian) ได้แก่ ภาษามาลายู ภาษาซาโมน ภาษาโมเคน (จังหวัดสระบุรี กระบี่ พังงา ภูเก็ต) เป็นต้น

សព្វថ្ងៃនេះ ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរមួយចំនួនជាប្រជាជនចំណុះដែល
ចាកចេញពីស្រុកកំណើតទៅរកស៊ីទិញមិកនៅតំបន់នេសាទសមុទ្រ ។
អ្នកនេសាទម្នាក់ៗ មានសេចក្តីសង្ឃឹមនិងស្រមៃចាំនិងមានជីវិតប្រកប ដោយ
គុណភាព ជាមនុស្សម្នាក់ ដែល រស់នៅ ក្នុងសហគមន៍មួយនៃពិភពលោក ។
ប៉ុន្តែដីដេស៊ីតែងធ្វើអោយ អ្នក នេសាទកម្ពុជាមួយចំនួន ព្រមទាំង គ្រួសារ
ទទួល ផលវិបាកបន្ថែមពីលើ ភាពក្រីក្ររបស់ខ្លួនថែមទៀត ។

ภาษาเขมร

**ໃນສວນຂອງໂຮງຮຽນ ພວກນ້ອງ ປຸກຕົ້ນດອກໄມ້ຫຼາຍຢ່າງ.
ຄູບອກໃຫ້ພວກນ້ອງ ພາກັນພາກພຽນ ຫຼືກຫຍ້າ ໃສ່ຝຸ່ນ ພວນ
ດິນຢູ່ເລື້ອຍເລື້ອຍ. ດັ່ງນັ້ນ ຕົ້ນດອກໄມ້ຈຶ່ງແຕກໜ່ວຍຈຸ່ດອກ ຢ່າງ
ຫຼວງຫຼາຍ. ເວລາແຂກມາຢາມ ເພິ່ນກໍ່ຍ້ອງວ່າ ສວນນີ້ ງາມແທ້
ແທ້.**

ภาษาลาว

ความเป็นมาของภาษาอังกฤษ

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีผู้ใช้แพร่หลายขยายกว้างมากที่สุด ประมาณ 350 ล้านคน โดยใช้เป็นภาษาหนึ่งในประเทศอังกฤษ ประเทศอเมริกา ส่วนใหญ่ของประเทศแคนาดา หมู่เกาะคาริบเบียน ประเทศออสเตรเลีย ประเทศนิวซีแลนด์ และประเทศแอฟริกาใต้ ประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ได้แก่ ประเทศอินเดียตอนใต้ ประเทศในแถบตะวันออกและตอนใต้ของทวีปแอฟริกา และประเทศใน

หมู่เกาะโอเชียเนีย บริเวณมหาสมุทรแปซิฟิกตอนใต้ นอกจากนี้ยังมีผู้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศกระจายอยู่ทั่วโลกด้วย จึงน่าที่จะได้ศึกษาถึงที่มาของภาษาอังกฤษโดยสังเขป

หลายพันปีก่อนคริสต์ศักราชประเทศอังกฤษถูกรอบครองโดยชาว Celts ซึ่งเป็นบรรพบุรุษของชาวไอริช สก๊อตส์ และเวลส์ ต่อมาในปี ค.ศ. 43 ชาวโรมันมีชัยเหนือประเทศอังกฤษ ทำให้ชาว Celts ต้องถอยร่นไปอยู่ทาง

Ðā gelamp hit æt sumum sǣle, swā swā gyt for oft dēð,
Then happened it at a certain time as yet very oft does,
þæt Englisce cȳmenn brōhton heora ware tō Rōmānabyrig,
that English traders brought their wares to Rome
† Grēgōrius ēode be þære stræt tō ðām Engliscum mannum,
and Gregory went through the street to the English men,
heora ðing scēawigende.
their things looking at.
Dā geseah hē betwux ðām warum cȳpecnihtas gesette,
Then saw he among the wares slaves seated
þā wæron hwītes lichaman † fægere andwlitan menn, † æðelīce gefexode.
who were of white body and of fair countenance men, and nobly haired.
Grēgōrius ðā behēold þæra cnapena wlite,
Gregory then saw the boys' countenances.
† befrān of hwilcere þēode hī gebrōhte wæron.
and asked from which people they brought were.
Dā sǣde him man þæt hī of Englalande wæron,
Then said to him someone that they from England were,
† þæt ðære ðēode mennisc swā wlitig wære.
and that that nation's people so handsome were.
Eft ðā Grēgōrius befrān, hwæðer þæs
Again then Gregory asked, whether that
landes folc crīsten wære ðe hæðen.
land's people Christian were or heathen.
Him man sǣde þæt hī hæðene wæron. . . .
Him someone told that they heathen were. . . .
Eft hē āxode, hū ðære ðēode nama wære þe hī of cōmon.
Later he asked, how the people's name was that they from came.
Him wæs geandswarod, þæt hī Angle genemnode wæron.
To him was answered that they Angles named were.
Hwaet, ðā Grēgōrius gamenode mid his wordum tō ðām naman † cwæð,
Well, then Gregory played with his words on the name and said,
“Rihtlice hī sind Angle gehātene, for ðan ðe hī engla wlite habbað,
“Rightly they are Angles called, because they angels' countenances have.
† swilcum gedafenað þæt hī on heofonum engla gefēran bēon.
and for such it is right that they in heaven angels' companions be.

ภาษาอังกฤษยุคแรก (Old English) ในราวปี ค.ศ. 1000

(Finegan, 1999 : 522)

ตอนเหนือของเกาะอังกฤษ และได้ขอความช่วยเหลือจากชนเผ่า Germanic ค.ศ. 449 ชนเผ่า Germanic เดินทางจากบริเวณที่ ณ ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของประเทศเยอรมนีทางตอนเหนือ และทางตอนใต้ของประเทศเดนมาร์กเข้าสู่เกาะอังกฤษและตั้งถิ่นฐานในประเทศอังกฤษ โดยขับไล่ชาว Celts ไปอยู่บริเวณที่ ณ ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของประเทศสกอตแลนด์ เวลส์ และเมืองคอนวอลล์ ภาษาถิ่นที่ชาว Germanic ใช้อยู่จึงกลายมาเป็นภาษาอังกฤษ คำว่า England (ประเทศ

อังกฤษ) มาจากชื่อของชนเผ่า Germanic หนึ่งในสามเผ่า คือชนเผ่า Angles (อีกสองเผ่า คือ Saxon และ Jutes) เดิมเรียกว่า Englalond หมายถึง ดินแดนของชนเผ่า Angles และภาษาอังกฤษที่ใช้ในยุคนั้นเรียกว่า ภาษาแองโกล แซกซัน (Anglo-Saxon)

ต่อมาในปี ค.ศ. 850 ชาวไวคิงส์ได้เข้ายึดครองเมืองยอร์ก ทำให้ชาวเดนมาร์ก และชาวนอร์เวย์เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ทางตะวันออกเฉียงและตอนเหนือของประเทศอังกฤษหลักฐาน

In þat lond is full gret hete,
 In that land is very great heat,
 and the custom þere is such þat men and wommen gon all naked.
 and the custom there is such that men and women go all naked.
 And þei scornen, whan thei seen ony strange folk goynge clothed.
 And they scorn, when they see any strange folk going clothed.
 And þei seyn, þat god made Adam and Eue all naked
 And they say, that God made Adam and Eve all naked
 and þat no man scholde schame him to schewen him such as god made him;
 and that no man should shame himself to show himself such as God made him:
 for no thing is foul þat is of kyndely nature . . .
 for no thing is foul that is of natural nature . . .
 And also all the lond is comoun; for all þat a man
 And also all the land is common; for all that a man
 holdeth o 3eer, another man hath it anoþer 3eer,
 keeps one year, another man has it another year,
 and euery man taketh what part þat him lyketh.
 and every man takes what part that him pleases.
 And also all the godes of the lond ben comoun, cornes and all oþer þinges;
 And also all the goods of the land are common. grains and all other things;
 for no þing þere is kept in clos, ne no þing þere is vndur lok,
 for no thing there is kept in a closet nor no thing there is under lock,
 and euery man þere taketh what he wole, withouten ony contradiccioun.
 and every man there takes what he wants, without any contradiction.
 And als riche is o man þere as is another.
 And as rich is one man there as is another.
 But in þat contree þere is a cursed custom:
 But in that country there is a cursed custom:
 for þei eten more gladly mannes flesch þan ony oþer flesch.
 for they eat more gladly man's flesh than any other flesh.
 And 3it is þat contree habundant of flesch, of firsch,
 And yet is that country abundant with flesh, with fish,
 of cornes, of gold and syluer, and of all oþer godes.
 with grains, with gold and silver, and with all other goods.
 Bider gon marchautes and bryngen with hem children,
 Thither go merchants and bring with them children,
 to selle to hem of the contree; and þei byzen hem.
 to sell to them of the country; and they buy them.

ภาษาอังกฤษยุคกลาง (Middle English) ในราวปี ค.ศ. 1400
 (Finegan, 1999 : 529)

ที่ปรากฏในปัจจุบัน คือ สถานที่หลายแห่งในประเทศอังกฤษ มีชื่อเรียกเป็นภาษาสแกนดิเนเวียน เช่น ชื่อเมืองที่ลงท้ายด้วย -by ที่แปลว่า 'ไร่หรือเมือง' อาทิ เมือง Derby ชื่อเมืองที่ลงท้ายด้วย -thorp ที่แปลว่า 'หมู่บ้าน' อาทิ เมือง Althorp เป็นต้น

การสู้รบยังคงมีมาตลอดในเกาะอังกฤษ (ค.ศ. 750–1050) ช่วงนี้ประเทศอังกฤษถูกรบครองโดย King Svein กษัตริย์แห่งเดนมาร์ก ทำให้เกิดการผสมกลมกลืนกันระหว่างชาวแองโกล-แซกซัน และชาวสแกนดิเนเวียน มีผลทำให้ภาษาอังกฤษที่ใช้ในช่วงนี้มีลักษณะแตกต่างไปจากเดิมอย่างเห็นได้ชัด

ในช่วงยุคกลาง (ค.ศ. 1100–1500) Duke of Normandy ได้ครอบครองอังกฤษ กษัตริย์พระองค์นี้พูดภาษาฝรั่งเศสจึงทำให้อังกฤษมีกษัตริย์ปกครองที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสเป็นเวลาต่อเนื่องยาวนานถึง 200 ปี ภาษาอังกฤษในช่วงนี้จึงเปลี่ยนแปลงไปมาก เพราะภาษาฝรั่งเศสถูกใช้เป็นภาษาราชการ และในวงการศาสนา ภาษาฝรั่งเศสกลายเป็นภาษาของชนชั้นสูง โดยที่ภาษาอังกฤษเป็นภาษาของสามัญชนคนธรรมดา ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าอิทธิพลของภาษาฝรั่งเศสที่มีต่อภาษาอังกฤษที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด คือ คำศัพท์ เช่น คำว่า authority government religion เป็นต้น

ภาษาอังกฤษแบบอังกฤษ และภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน

ภาษาอังกฤษแบบอังกฤษ (British English) คือภาษาอังกฤษที่ใช้พูดโดยคนในประเทศอังกฤษ ไอร์แลนด์ เวลส์ สก็อตแลนด์ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อินเดีย ปากีสถาน มาเลเซีย สิงคโปร์ และประเทศอเมริกาใต้ ส่วนภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน (American English) คือภาษาอังกฤษที่พูดโดยคนในประเทศแคนาดา และสหรัฐอเมริกา

ภาษาอังกฤษแบบอังกฤษ หรือ B E มีความแตกต่างกับภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน หรือ A E ในด้านต่าง ๆ เช่น

ด้านเสียง เช่น คำว่า can't ชาวอังกฤษจะออกเสียงสระอะ/ ค้ำนท์ / ในขณะที่ชาวอเมริกันออกเสียงเป็นสระแอะ / แคนท์ / ในพยางค์ที่เน้นหนักหรือในคำว่า class ชาวอังกฤษจะออกเสียงสระอา/ คลาส / แต่ชาวอเมริกันออกเสียงสระแอะ / แคลส / ในพยางค์ที่เน้นหนัก ชาวอเมริกันมักออกเสียงพยัญชนะท้ายคำไม่เด่นชัดเท่าชาวอังกฤษ หรือในคำที่ลงท้ายด้วย /r/ ชาวอังกฤษมักไม่ออกเสียง แต่ชาวอเมริกัน

จะออกเสียง /r/ ที่อยู่ท้ายคำด้วยเสมอ เช่นในคำว่า car หรือ sir เป็นต้น

ด้านโครงสร้างประโยค โดยทั่วไปไม่แตกต่างกันมากนัก และไม่ใช้ปัญหาใหญ่ ที่เห็นแตกต่างกันก็มีเช่น

BE	AE
Have you any money ?	Do you have any money?
Have you got any money?	

ด้านคำศัพท์ เช่น

BE	AE	
dust bin	trash can	'ถังขยะ'
knickers	underwear	'ชุดชั้นใน'
petrol	gasoline	'น้ำมันรถ'
postman	mailman	'บุรุษไปรษณีย์'
queue	line	'เข้าแถว'

BE	AE	
telly	TV	'ทีวี'
torch	flashlight	'ไฟฉาย'
way out	exit	'ทางออก'

ด้านการสะกดคำ เช่น

BE	AE	
colour	color	'สี'
behaviour	behavior	'พฤติกรรม'
theatre	theater	'โรงละคร'
practise	practice	'การฝึกหัด'

จากรายละเอียดที่ย้อนรอยมาแล้วให้ฟังนี้คงจะทำให้ผู้ที่สนใจในเรื่องเกี่ยวกับภาษาได้รับความรู้พอสมควร ก่อนจบบทความขอปิดท้ายด้วยตัวอย่างคำยืมภาษาต่างประเทศในภาษาไทย และภาษาอังกฤษให้เป็นอาหารสมองของผู้รักภาษาทุกท่าน

การยืมคำภาษาต่างประเทศ

การยืมคำเกิดขึ้นเมื่อคนต่างภาษากันต้องมาติดต่อหรือมีความสัมพันธ์กันเป็นระยะเวลาอันยาวนาน การยืมคำทำได้ 3 ลักษณะ คือ

1. การยืมคำแบบทับศัพท์

คำที่ยืมมามีถูกดัดแปลงให้เข้ากับระบบเสียงในภาษาของตนเองเพื่อให้ต่อการออกเสียง เช่น คอมพิวเตอร์ (computer-ภาษาอังกฤษ) เสน่ห์ (snih-ภาษาสันสกฤต)

2. การยืมคำแบบแปล

บางครั้งการยืมคำแบบทับศัพท์ไม่อาจสื่อความหมายได้จึงต้องแปลคำที่แทนสิ่งของ หรือแทนความคิดชนิดคำต่อคำ เช่น คนกลาง (middle man) วันสุดสัปดาห์ (weekend) จุดยืน (standpoint)

3. การยืมคำเฉพาะความหมาย

ไม่ใช้การยืมแบบแปลคำต่อคำ แต่เป็นการยืมเฉพาะความหมาย ซึ่งแต่เดิมไม่มีใช้ในภาษาของตน และสร้างคำขึ้นมาใหม่เพื่อใช้กับความหมายที่ยืมมา ได้แก่ศัพท์ทางวิชาการต่าง ๆ เช่น กระสวน (pattern) วิจัย (research)

คำยืมภาษาต่างประเทศในประเทศไทย

เท่าที่ปรากฏในพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 พบว่าภาษาไทยยืมคำจากภาษาต่างประเทศมาใช้จำนวน 18 ภาษา ได้แก่ ภาษาเขมร ภาษาจีน ภาษาชวา ภาษาญวน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาพม่า ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเบงกอล ภาษามลายู ภาษาละติน ภาษาอังกฤษ ภาษาฮินดู ภาษาโปรตุเกส ภาษาเปอร์เซีย ภาษาอาหรับ และภาษาทมิฬ (ทิพย์สุดา นัยทรัพย์, 2531 : 12)

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างคำยืมภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

- ภาษาอาหรับ : มรสุม หญ้าฝรั่ง มัลลียัต
- ภาษาโปรตุเกส : ขนมปัง เลหลัง สบู่
- ภาษาพม่า : จวน(ผู้ว่า) (สี)กาเกี ส่วย กะปิ
- ภาษาทมิฬ : กระสาย กานพลู จงกลณี มัลลีย สาก
- ภาษาฮินดู : กุลี ตราชู โทน บังกะโล บูหรี เบื่อเร่อ อุ่น อะไหล่
- ภาษาเปอร์เซีย : กะลาสี ราชาวดี วิลาศ สุหร่าย กุหลาบ ลูกเกต
- ภาษาญี่ปุ่น : กำมะลอ กีโมนอ ยูโด สุกียากี้ ปันโต
- ภาษาฝรั่งเศส : กงสุล กรม คุปอง ซีฟอง โกโก้ โดม ปาร์เกต์ บุปเฟต์
- ภาษามอญ : กา กะโหลก เกวียน ครัว กระต่าย ซ้อน ชนะ มะนาว สร้าง ทาน สาด (น้ำ)

- ภาษาบาลี : กรณี กวี จาริต จุฬ่า จินตนาการ เจตีย์ ฐานันดร ทุกข์ สุข ธนาการ นายก บริจาค ผลิต สงฆ์ ชื่อเดือนทั้งหมดในภาษาไทย
- ภาษาสันสกฤต : กรรไกร ดนตรี โกรธ เพศ ปริศนา ปรีक्षा ภรรยา
- ภาษาจีน : ก๊ก กงสี เก้ เก่ง กะหล่ำ กวางตุ้ง เกี้ยว แก้วฮ้อ ซาลาเปา จิว แจว ซวย ตู๋ ตะหลิว บะหมี่ หวย ยี่ห้อ หุ่น ซา
- ภาษาเขมร : เกิด ตาราง เตือน เสวย ขจร แถบ แผลง โสน แสดง แสงว โอด โอน โอย
- ภาษามาลเลย์ : กระแซง กระดาษ สะท้อน กัญชา ข้าวต้มมัด ต้นตาล ตรา ตำรา ทูเรียน เบี้ย ปลาร้า มะละกอ มังคุด ระกา ลูกสละ สะกด อักเสบ อูฐ
- ภาษาอังกฤษ : เบรก (brake) เมล์ (mail) เบอร์ (number) φόর্ম (form, uniform) ติว (tutor) ฟุต (foot) ลิตร (litre) โควต้า (quota) ซอส (sauce) ริบบิ้น (ribbon) เซ็น (sign) โชว์ (show) ฟรี (free) บอย (boy) กุดัง (godown) ดวล (duel)

คำยืมภาษาต่างประเทศในภาษาอังกฤษ

ภาษาอังกฤษมีการยืมคำภาษาต่างประเทศมาใช้มากมาย เช่น

- ภาษาอัฟริกา : goober woodoo yam zombie
- ภาษาอเมริกันอินเดีย : canoe chipmunk moccasin moose pecan skunk squash tomahawk
- ภาษาอารบิก : alcohol algebra harem lemon magazine mattress muslim zero
- ภาษาออสเตรเลีย : aborigine boomerang kangaroo kiwi koala wombat
- ภาษาจีน : chop suey chow mein gung-ho ketchup kowtow kumquat tea
- ภาษาดัตช์ : brandy bronx boss cookie coleslaw kool cruise gin waffle yongers
- ภาษาอินเดียตะวันออก : bungalow cheeta guru karma polo shampoo yoga
- ภาษาอียิปต์ : gum pharaoh
- ภาษาเอสกีโม : caribau kayak

ภาษาฝรั่งเศส : chauffeur envelope garage grade
bonbon cadet café champagne chef
chiffon clique crepe crochet decor
salon lecture litre parole pastel suite

ภาษาเยอรมัน : cobalt dachshund delicatessen dumb
lager-beer fahrenheit hamburger
kindergaten nickle noodle poodle
quartz waltz

ภาษากรีก : aura circus dialect dogma eureka
genesis nausea paranoid phobia
psyche schema

ภาษาฮิบรู : barbecue cassava hebrew Amen
cinnamon hallelujah jubilee kibbutz

ภาษาอังกฤษ : coach paprika balcony balloon bandit
baroque bravo broccoli fresco madonna
pasta pilot regatta studio trombone
violin

ภาษาญี่ปุ่น : geisha haiku ju-jitsu kabuki kimono
nisei rickshaw samurai soy tempura
teriyaki tycoon

ภาษาละติน : abacus alias alibi alumnus auditor
axis calculus campus cancer etcetera
extra forum humus quantum ratio
recipe solitare symposium trivia ultra

ภาษามาลเลย์ : amuck bamboo caddy cockatoo
gingham gong mango paddy sarong

ภาษาเปอร์เซีย : bazaar caravan divan mogul shah
shawl

ภาษาโปแลนด์ : polka

ภาษาโพลินีเซียน : taboo tattoo ukulele

ภาษาโปรตุเกส : albino fetish marmalade molasses

ภาษารัสเซีย : intelligentsia kremlin pogrom samovar
steppes tundra vodka

ภาษาสแกนดิเนเวีย : egg fiord ill saga ski skin skirt
sky smorgasbord though

ภาษาสเปน : amigo banana bronco chili cocoa
corral coyote fiesta gringo macho
mustang plaza poncho rodeo Señor
sierra stampede tomato

ภาษาฮิตติต (ฮิว) : chutzpah kibitzer kosher nosh schlepp
schmaltz

เอกสารอ้างอิง

ทิพย์สุดา นัยทรัพย์, รศ. (2531). **คำยืมภาษาต่างประเทศ
ในภาษาไทย**. พิษณุโลก : วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม.

ปราณี กุลละวณิช และคณะ. (2535). **ภาษาทัศน**.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิไลวรรณ ชนิษฐนันท์. (2526). **ภาษาศาสตร์เชิงประวัติ :
วิวัฒนาการภาษาไทยและภาษาอังกฤษ**. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2542). **ภาษาในสังคมไทย**. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

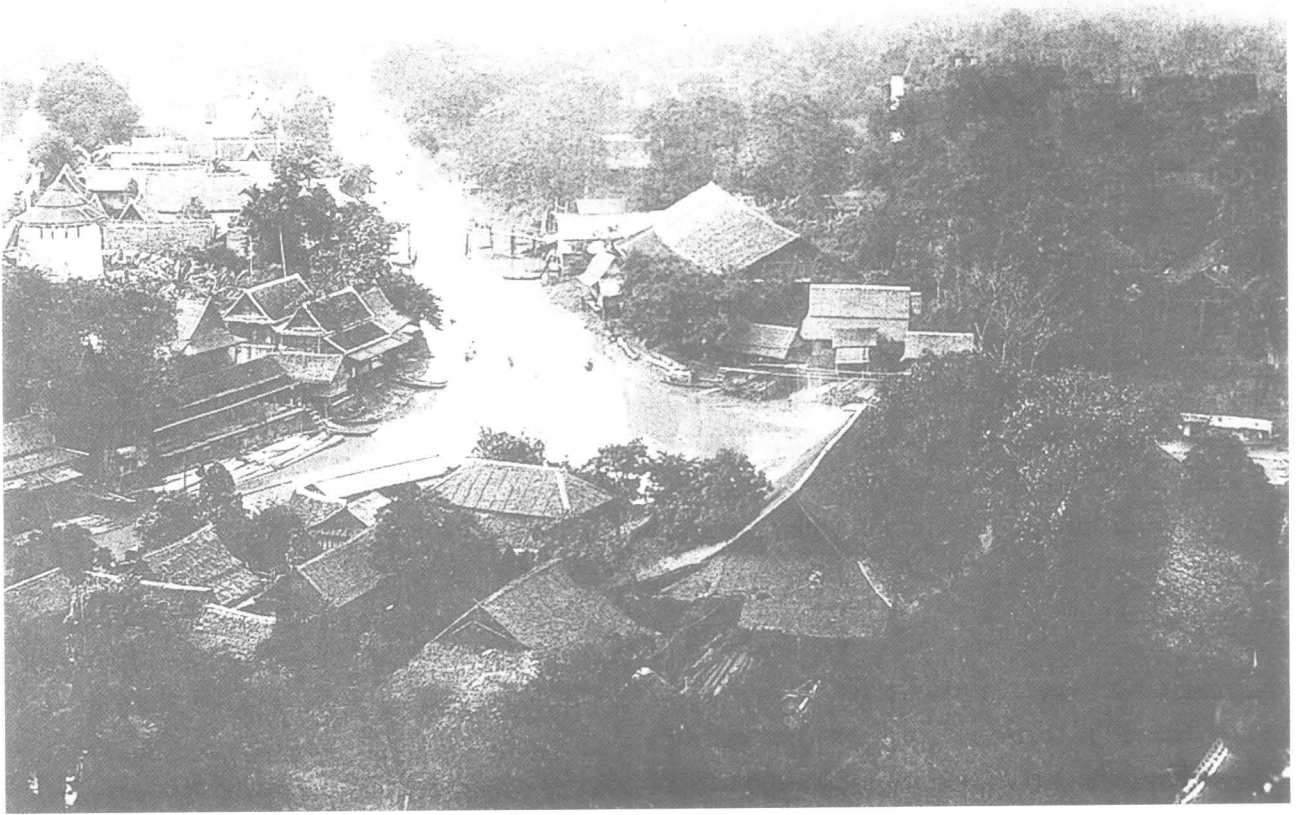
Bloomfield, Leonard. (1933). **Language**. London :
George Allen & Unwin.

Bolinger, Dwight. (1975). **Aspects of Language**.
(2 nd edition) New York : Harcourt Brace
Jovanovich.

Finegan, Edward. (1999). **Language : Its Structure
and Use**. (3 rd edition) Fort Worth, TX : Harcourt
Brace College.

Rabins, R.H. (1980). **General Linguistics : An Introductory
Survey**. (3 rd edition) London : Longman.

Vocabulary. (2001). [http : // www. teachingtips. com/
articles / Gvocab 1. html](http://www.teachingtips.com/articles/Gvocab1.html).

การพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

จรัส สุวรรณเวลา

เรื่องของการทำงานที่จะเป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นอิสระจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปกครอง ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่มาก ปัญหาต่าง ๆ ของประเทศเกิดจากระบบการปกครองที่ไม่ดีทำให้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ในขณะที่สถาบันราชภัฏซึ่งเป็นองค์กรของรัฐที่ทำงานกึ่งอิสระ เรายังอยู่ในระบบราชการแต่ก็มีหลายอย่างที่ราชการให้ความสำคัญน้อย ด้วยการมีคณะกรรมการสภา มีสภาทั้งสภाराชภัฏและสภาประจำสถาบัน แต่ในความเป็นอิสระ เราดูแลตัวเองอย่างไร สภาทำหน้าที่ได้อย่างไร ถ้าสภาทำหน้าที่ที่ไม่ดีสถาบันก็เจริญได้ลำบาก ถ้าสภาทำหน้าที่ดีก็ทำให้สถาบันเจริญได้ เรื่องของการปกครองขององค์กรอย่างนี้ จะจำเป็นยิ่งขึ้นเมื่อมีความเป็นอิสระเพิ่มขึ้น เพราะฉะนั้นสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยาเป็นมหาวิทยาลัย มีฐานะเป็นเอกเทศเป็นอิสระโดยตนเอง คงต้องการกระบวนการการปกครองที่ทำงานได้เต็มที่

ในองค์กรหรือองค์การอย่างสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์และบุคลากรโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ซึ่งเป็นผู้ผลิตจริง ๆ ภาษาในด้านเศรษฐกิจเรียกว่า Real Sector ในภาคอุตสาหกรรม ในมหาวิทยาลัย ในสถาบันอุดมศึกษา ผลผลิตของสถาบันอุดมศึกษา คือ องค์ความรู้ คนที่มีความรู้ คนที่เป็นบัณฑิต ดังนั้นผลผลิตนี้ก็จะเรียกว่าเป็นสินค้าก็ได้ แต่สินค้าชิ้นนี้ขึ้นอยู่กับคุณภาพ และสินค้านี้ไม่สามารถทำให้คุณภาพดีได้โดยคำสั่ง เพราะมันเป็นผลผลิตจากสมองของอาจารย์ จากใจของอาจารย์ จากความตั้งใจจริง ๆ เพราะฉะนั้นระบบการจัดการของสถาบันอย่างนี้จะไม่เหมือนกับระบบอย่างอื่น จำเป็นอย่างยิ่งที่ Real Sector คืออาจารย์ทั้งหลายจะต้องช่วยกัน ผู้บริหารจริง ๆ เป็นผู้สนับสนุนเท่านั้น เป็นผู้วางสภาพแวดล้อมเพื่อเอื้อต่ออาจารย์จะใช้ปัญญาทำให้เกิดผลดี แต่ว่าผู้บริหารรวมทั้งสภามหาวิทยาลัยไม่ใช่องค์กรสูงสุดหรืออะไรทั้งสิ้น แต่จะเป็นเครื่องมือที่จะทำให้

สถาบันเจริญได้ ถ้ามองรูปนั้นเราจะเห็นเลยว่ารูปขององค์กร น่าจะไม่เหมือนเดิมเพราะว่าระบบราชการเป็นระบบหนึ่งที่ ประสิทธิภาพต่ำมาก เพราะว่าสั่งจากเบื้องบนลงมาและ ความจริงไม่ตรง ใช้การไม่ได้ ทำอะไรก็ตามเป็นไม้บรรทัด หมดเลย และไม่บรรทัดใช้การไม่ได้ ใช้ได้เฉพาะบางส่วน เท่านั้น เพราะฉะนั้นจริง ๆ แล้ว ฝรั่งเศสไปศึกษาญี่ปุ่นว่าญี่ปุ่น ทำไม่ถึงเจริญได้ ญี่ปุ่นเจริญได้เพราะว่าคนทุกคนเป็น เจ้าของสถาบันคนทุกคนร่วมกันพัฒนาคนทุกคนรวมกลุ่มกัน คือทำน ทั้งหลายที่เป็น Real Sector นายกสภาประจำ สถาบันมีหน้าที่ช่วยสนับสนุนท่านให้ท่านทำงานของสถาบัน ให้เจริญได้เต็มที่

บทบาทของสภามหาวิทยาลัยทำหน้าที่อะไร

ประการที่ 1 หน้าที่ของกรรมการสภาประจำสถาบัน คือ การกำหนดทิศทาง กำหนดนโยบาย กำหนดแนวทาง จะเรียกว่าแนวทางในการเดิน เหตุผลก็เพราะว่า ถ้าสถาบัน แห่งนี้ทุกคนตั้งใจทำดี แต่ทำไปคนละทิศละทาง พลังมันก็ เฉลี่ยกันไปหมดเลย บางคนไปทำตรงกันข้ามกัน รวมกันแล้ว สถาบันก็ไม่เข้มแข็ง ถ้าสามารถที่จะมีทิศทางเดียวกัน แน่นนอนทุกคนจะมีหน้าที่ของตัวเอง ทุกคนทำในลักษณะ ของตัวเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของตนเอง แต่ว่ารวม กันแล้วเป็นพลัง และพลังนี้ไปในทิศทางเดียวกัน อันนั้นคือ สิ่งที่ต้องรวมกันอยู่ตรงกลาง

ประการที่ 2 ก็คือการวางระเบียบกฎเกณฑ์ วิธีการ เพราะว่าเราอยู่ด้วยกันจำนวนมาก ถ้าไม่มีเกณฑ์ ไม่มี แนวทาง ไม่มีระเบียบ ไม่มีข้อบังคับ อาจจะสับสนวุ่นวาย คนโน้นทำอย่างโน้น คนนี้ทำอย่างนี้ เพราะฉะนั้นต้องมี ข้อบังคับ มีระเบียบ แต่ข้อบังคับเป็นเครื่องมือของเรา ไม่ใช่ นายของเรา จะต้องเป็นเครื่องมือให้เราทำงานให้สำเร็จได้ ต้องมองเป้าหมายให้ชัดว่าเราอยากทำอะไร เราอยากให้เกิด ผลอะไรขึ้นมา แล้วนี่เป็นเครื่องมือของเราหรือไม่ ข้อบังคับ มีหลายด้าน ด้านการศึกษาอย่างหนึ่ง ด้านการบริหารงาน บุคคลอย่างหนึ่ง ด้านการเงินอย่างหนึ่ง และตรงนี้ได้คุยกับ อธิการบดีและรองอธิการบดีว่า ลองดูว่าข้อบังคับที่มีอยู่มัน ดีไหม ใช้เป็นเครื่องมือได้ไหม ถ้าใช้ไม่ได้ก็แก้ไข บังเอิญว่า นี่คืออิสระของสถาบัน เพราะสถาบันสามารถจะออกระเบียบ ต่าง ๆ ได้ แน่นนอนเราต้องมีกรอบอื่น กรอบของนโยบายชาติ กรอบอะไร ๆ ก็แล้วแต่ แต่ว่ายังมีความคล่องตัวในการจัดการ ผมเคยทำที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตอนที่ เป็นอธิการบดี ออกระเบียบที่ไม่ใช้กันทั่วหน้า คือ ใช้เฉพาะแห่ง เพราะว่า

ที่แล้วมาเราบริหารความเหมือนให้ทุกอย่างเหมือนกันหมดเลย ซึ่งจริง ๆ มันไม่เหมือน ในภาควิชาหนึ่งของคณะหนึ่งกับใน สถาบันหนึ่ง การบริหารไม่เหมือนกัน แต่เราออกระเบียบ ให้ทุกคนเหมือนกันหมด เมื่อเป็นอย่างนี้ประสิทธิภาพก็ต่ำ เป็นไปได้หรือไม่ที่เราจะออกระเบียบที่ต่างกัน ตรงนี้มันเป็น อิสระและเป็นความคล่องตัว ผมคิดว่าเรื่องนี้เป็นหน้าที่ของ สภามหาวิทยาลัย สภาประจำสถาบันต้องดูว่าระเบียบเป็น เครื่องมือทำให้เกิดความเจริญ ไม่ใช่เครื่องมือถ่วงความเจริญ

ประการที่ 3 คือ ทำการตัดสินใจใหญ่ ๆ ไม่ตัดสินใจ เล็ก ๆ ห้ามทำเป็นอันขาด ห้ามล้วงลูก เคยเห็นหลาย ๆ แห่ง ที่ทำการล้วงลูก ทำไมตั้งอาจารย์คนนี้ ทำไมทำโน่น ทำไม ทำนี้ ผมคิดว่ำนั่นไม่ใช่หน้าที่ของสภา นั่นเป็นหน้าที่ของ ทั้ตนเอง ผู้บริหารเองที่ต้องตัดสินใจอะไรต่าง ๆ สภาอาจจะ ถามได้ว่าทำไมทำอย่างนั้น มีเหตุผลอย่างไร ผมเคยอยู่ใน กรรมการแห่งหนึ่งที่ต่างประเทศด้วยซ้ำ มีคำถามว่าทำไม คนนี้ไปทำงานฝ่ายบริหารก็มีเหตุผลโน้น เหตุผลนี้ เลยจำเป็นต้องบอกเขาว่านี้เป็นการล้วงลูกแล้วนะ เป็นการ พินิจพิจารณาแล้วก็ตัดสินใจ ก็กรรมการสภาล้วงลูกไว้แล้วว่า ต้องทำอย่างนี้ ๆ มันก็อาจเป็นแหล่งอิทธิพลพอสมควร ปัญหาหนึ่งของสังคมไทยก็คือปัญหาเด็กฝาก ใช้ไหม? ปัญหาอะไร ๆ ทั้งหลายที่ทำเพื่ออิทธิพลอะไรบางอย่าง อันนั้นต้องไม่เกิดขึ้น สภาลงไปล้วงลูกไม่ได้ ลงไป ทำอะไรที่เป็นการตัดสินใจย่อย ๆ ไม่ได้ แต่การตัดสินใจ ใหญ่ ๆ สมมติว่าจะเกิดวิทยาเขตขึ้นมาหรือไม่ นี่เป็นเรื่องใหญ่ เรื่องที่ ใหญ่ที่สุดในสถาบันก็คือการเลือกอธิการบดีตรงนั้นจะเป็น เรื่องใหญ่สุด เมื่อเลือกแล้วต้องเชื่อ พวกเราทั้งหลายจะต้อง มีส่วนร่วมในการเลือก แต่ว่าการเลือก เลือกแล้วต้องวางใจ มิเช่นนั้นมีความระแวงเกิดขึ้นเมื่อใด มันมีความเจริญเกิดขึ้น ไม่ได้ แน่นนอนเมื่อครบวาระก็ต้องเลือกกันใหม่ ว่ากันใหม่ ว่าต่อไปเป็นอย่างไร

ประการที่ 4 Program Accomplishment ถ้าจะให้ สถาบันสำเร็จเจริญ จำเป็นจะต้องทำงานให้สำเร็จ อะไรคืองาน ก็พันธกิจทั้งหลาย การทำงานให้สำเร็จเป็นหน้าที่ ขององค์กรนั้น ๆ หรือสถาบันนี้ทำอะไรทำให้สำเร็จ แต่ว่า ทำให้สำเร็จโดยวิธีการที่ไม่สุจริตไม่ได้ ทำให้สำเร็จโดยวิธีการ ที่ไม่ถูกต้องตามจริยธรรมไม่ได้ ถึงแม้ว่าสำเร็จแต่วิธีการไม่ถูก ก็ถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูก เพราะฉะนั้นจะต้องกำกับดูแลด้วยว่า จะต้องถูกต้องอย่างไร มีตัวอย่างหลาย ๆ ตัวอย่างเกิดขึ้น ในวงการอุดมศึกษาที่ไม่ถูกต้อง เช่น เรื่องการลดคุณภาพ

ผมรู้สึกประทับใจตอนที่มาสถาบันนี้ เพราะว่าที่นี้คิดกันแล้วว่าจะมีแนวทางกันอย่างไร และออกมาเป็นคำสามคำเท่านั้นเอง คือ **คุณภาพ คุณธรรม นำการพัฒนาท้องถิ่น** ซึ่งคำสามคำนี้ค่อนข้างจะลึกซึ้งมาก และผมรู้สึกว่าคนคิดนับว่าคิดอย่างดีทีเดียว ปัญหาว่าคำสามคำนี้อยู่ในวิสัยญาณของที่นี่หรือเปล่า อยู่ในวิสัยญาณของทุกท่านที่นี่หรือเปล่า และเข้าไปใช้ในการจัดการจริง ๆ หรือเปล่า

ของการศึกษา เคยได้ยินใช่ไหมว่าที่เอาปริญญาไปแจกโดยไม่ต้องเรียน อันนี้แน่นอนเป็นสิ่งที่ผิดแน่ ๆ ถึงแม้ว่าจะมีผู้จบปริญญามากขึ้น เพราะฉะนั้นกระบวนการในการนำไปสู่ผลสำเร็จ ต้องเป็นวิธีการที่ถูกต้องโดยจริยธรรม ส่วนนี้คือความเหมาะสมของงาน

ประการที่ 5 Finance Accountability หมายความว่าเรามาทรัพยากรอยู่ ทรัพยากรนี้ใช้อย่างไร ได้มาอย่างไร ควรจะได้ทรัพยากรนี้เพิ่มเติมมากแค่ไหน ใช้ได้แล้ว ใช้อย่างไร ทรัพยากรมีจำกัดส่วนหนึ่งที่แน่นอนทุกคนต้องเห็นด้วย คือต้องไม่มีการทุจริตเกิดขึ้น หมายความว่าของอะไรที่ไม่ควร จะเข้ากระเป๋า จะเข้ากระเป๋าของใครไม่ได้ ถ้าเรามีตั้งอยู่ 10 บาท เราจะใช้ตรงนี้ 5 บาท ตรงนี้ 50 บาท ตรงนั้น 30 บาท การกระจายการใช้นั้นถูกต้องหรือเปล่านั้นเหมาะสมหรือเปล่านั้น เราจะต้องหาคำตอบสักเท่าไร หอพักสักเท่าไร เราจะต้องหาอาจารย์สักเท่าไร สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นการใช้เงินของสถาบัน ส่วนนี้สภาต้องดูแลในภาพรวมว่าควรใช้อย่างไร แต่การใช้จริง ๆ เป็นเรื่องของผู้บริหารการใช้ และผู้บริหารก็รับผิดชอบในความถูกต้อง ความสุจริต ยุติธรรมตรงนั้น แต่มีระบบการกำกับ

ประการสุดท้าย Promote the Course of the Organization คือ ส่งเสริม สนับสนุน สถาบันนั้น ๆ เพราะฉะนั้นคณะกรรมการจะต้องทำอย่างไรที่จะทำให้สถาบันแห่งนี้ อยู่ในใจของกรรมการสภาทุกคน และกรรมการสภาทุกคน รู้สึกว่านี่คือสิ่งที่ต้องส่งเสริม สนับสนุน เพราะฉะนั้นผมจะพยายามเมื่อรับเป็นนายกสภาแล้วก็จะขอใช้จิตใจดูแลและ

ก็ช่วยเหลือที่ผมจะทำได้ ในการสนับสนุนกิจการของที่นี่ เมื่อเป็นอย่างนี้เราจะต้องทำอย่างไรกัน จะต้องมาช่วยกันคิด ส่วนหนึ่งที่จะปรับวิธีการทำงานของการทำงานของสภาประจำสถาบัน อีกส่วนหนึ่งอยากจะลองดูว่าในการดำเนินการของสถาบันแห่งนี้ จุดสำคัญที่สุด คือการมีส่วนร่วมของคนทุกคน ทุกคนที่เป็นอาจารย์ บุคลากร คือพลังสำคัญของที่นี่ ทุกคนมีส่วนร่วมได้อย่างไร แล้วก็มีส่วนร่วมในเชิงความคิดมีส่วนร่วมในเชิงการกระทำ

ผมรู้สึกประทับใจตอนที่มาสถาบันนี้ เพราะว่าที่นี้คิดกันแล้วว่าจะมีแนวทางกันอย่างไร และออกมาเป็นคำสามคำเท่านั้นเอง คือ **คุณภาพ คุณธรรม นำการพัฒนาท้องถิ่น** ซึ่งคำสามคำนี้ค่อนข้างจะลึกซึ้งมาก และผมรู้สึกว่าคนคิดนับว่าคิดอย่างดีทีเดียว ปัญหาว่าคำสามคำนี้อยู่ในวิสัยญาณของที่นี่หรือเปล่านั้น อยู่ในวิสัยญาณของทุกท่านที่นี่หรือเปล่านั้น และเข้าไปใช้ในการจัดการจริง ๆ หรือเปล่านั้น หรือมันเป็นเพียงตัวอักษรที่ติดไว้เท่านั้น ตรงนั้นต่างหากที่เป็นตัวสำคัญ ทำอย่างไรท่านถึงจะเอามันเข้าไปในวิสัยญาณของท่าน และดำเนินการตามนั้นให้ได้ ถ้าดำเนินการตามนั้นได้ไม่ต้องห่วงเลยว่าจะสถาบันนี้จะไม่เจริญเพราะทั้งสามคำนี้เป็นคำใหญ่มาก เป็นคำที่น่าจะเป็นคำตอบสำคัญน่าจะเป็นคำตอบสำคัญอย่างไร

เรื่องคุณภาพ ค่อนข้างชัดถ้าที่นี่ไม่มีคุณภาพ ก็คงจะไม่มีคามหมายสักเท่าไร มันไม่เจริญสักเท่าไรหรอก ฉะนั้นคุณภาพการศึกษาจะเป็นอย่างไร คุณภาพการวิจัยเป็นอย่างไร คุณภาพของอะไร ๆ ทั้งหลายเป็นอย่างไร บทบาทต่าง ๆ ของสถาบันนี้ทำเพื่ออะไร

เรื่องคุณธรรม ผมจำได้เลยว่าตอนที่ผมได้เป็นรองอธิการบดีครั้งแรก 20 ปีมาแล้ว มีอาจารย์บางคนเชื่อว่า มีหน้าที่เพียงแค่สอนสอนนี้หมายความว่าให้ความรู้เท่านั้น เรื่องของความคิด เรื่องของความดี เรื่องอะไรทั้งหลายเป็นเรื่องของเขาเองหมดเลย แล้วแต่จะเกิดได้แค่ไหน บางคนก็บอกว่าการสอนคนดีให้มีคุณธรรม ต้องเป็นมาตั้งแต่เด็ก เด็กเข้ามาถึงเราอยู่ 4 ปี ทำอะไรไม่ได้หรอก ฉะนั้นปล่อยเถอะ ตรงนี้น่าคิดมากเลย เพราะว่าในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันเขาเขียนไว้ว่า รัฐมนตรี สภาวุฒิสภาต้องได้ปริญญา เป็นข้อกำหนดที่ประหลาดมาก ไม่มีรัฐธรรมนูญอื่น ๆ เขาเขียนไว้อย่างนั้นเลย คล้ายจะไม่ยุติธรรมด้วยซ้ำ ทำไม่เขาถึงเขียน เขาคงไม่ได้เขียนเพราะอยากให้คนมีความรู้เข้าไปทำหรือสิ่งที่เขาอยากได้น่ากลัวจะเป็นผู้ได้รับการศึกษา และแปลผู้ได้รับการศึกษาเป็นผู้มีคุณธรรม สังคมต้องการอย่างนั้นจริง ๆ คุณธรรมตรงนี้มีหลาย ๆ เรื่องนะครับ แต่เรื่องอันหนึ่งซึ่งน่าจะเป็นเรื่องใหญ่มากที่สุดคงอยากได้คือ หิริโอตตัปปะ ความละอายต่อบาป เพราะว่าในเมืองไทยใครจะเป็นนักการเมือง จะเป็นอะไรก็แล้วแต่ ตรงนี้เหมือน ๆ จะขาดหายไป และยังแถมเขายังได้ปริญญาไปได้โดยที่ยังขาด หิริโอตตัปปะอีกด้วย สมเด็จพระญาณสังวรฯ ครั้งหนึ่ง ท่านเคยเทศน์และผมนั่งฟังท่าน ท่านบอกว่า “ถ้าคนที่มีความรู้ น้อยก็โง่งน้อย แต่คนที่มีความรู้มากก็โง่งได้อย่างพิสดาร” ท่านใช้คำได้ตีตมมากเลย แปลกมาก จริง ๆ นะ คงจะเป็นอย่างนั้นจริง ๆ เพราะฉะนั้นถ้าเราสอนลูกศิษย์ของเรา แล้วเติมความรู้ให้เขาไป แต่ว่าเราไม่สอนคุณธรรมให้เขา มันก็กลายเป็นสอนให้คนมีความสามารถในการโง่งได้มากขึ้น เพราะฉะนั้นเราต้องทำอย่างไร หลายแห่งยากมากเลยครับ ผมอยู่ที่จุฬาฯ มีคนตั้ง 2 หมื่นกว่าคน อะไร ๆ มันมากมาย มหาศาล เพราะฉะนั้นมันยากมากเลย แต่ที่นี้น่าจะมีโอกาสทำที่นี้น่าจะสร้างคุณธรรมได้ เพราะว่า จำนวนคนเราอาจจะน้อย นักศึกษาอยู่หอพักเยอะ ถึงไม่อยู่หอพักที่นี้ก็อยู่หอพักแถวสถาบัน หอพักเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหรือเปล่า ก็คุยกับรองอธิการบดี ที่ดูแลเกี่ยวกับกิจการนักศึกษา ว่าจริง ๆ นักศึกษาหอพักเป็นส่วนสำคัญของการศึกษา ตอนผมเป็นอธิการบดีที่จุฬาฯ เคยพูดว่ากับกิจการนิสิต บอกว่า กิจการนิสิต ต้องไม่บอกว่าตัวเองเป็นลูกเมียน้อย เขาพูดอย่างนั้นเสมอ เป็นลูกเมียน้อย เป็นของที่ไม่มีใครเห็นความสำคัญ เพราะมีคนเพียงหยิบมือเดียว บอกเขาวานี่ล่ะคือหัวใจของการศึกษา เคยพูดกับชาวจุฬาฯ ถ้าไม่เคยไป

ถวายบังคมพระบรมรูปทรงม้า คนนั้นจบไปยังไม่เต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ เพราะว่าพระบรมรูปทรงม้าเป็นสัญลักษณ์ของความดีอย่างหนึ่ง ท่านสิ้นไปตั้ง 100 กว่าปีมาแล้ว คนยังระลึกถึงท่าน คนยังเอามาแขวนคอด้วยซ้ำ เป็นเครื่องความดีของท่านที่ปรากฏในอดีต มนุษย์เราชอบออกไปมันต้องอาศัยความดียึดเหนี่ยวอยู่ “อยู่ชยา” ผมเข้ามาตรงนี้ผมรู้สึกจริง ๆ เลยว่า ขนหัวลุก ท่านอยู่ตรงนี้ ท่านอาจจะไม่รู้สัก เพราะว่าอยู่มานานและก็เคยชิน ที่ที่เราอยู่นี้เป็นที่ที่บรรพบุรุษเกิดและทำงาน สร้างความเจริญ แล้วก็เรียกว่าตายไปก็ได้ ทัพบมอยู่ในดินนี้มา 500-600 ปีแล้วนะ ที่ที่เราอยู่นี้เราได้สร้างวัฒนธรรมไทยขึ้นมาอย่างมากมายเลย วัฒนธรรมไทยที่เอาวัฒนธรรมที่ดีของอินเดีย จีน มาผสมกันแล้วเวลา 700-800 ปี มันสร้างเป็นวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยมีอยู่ที่ไหนบ้างล่ะ ที่เป็นศูนย์ของวัฒนธรรมพระนครศรีอยุธยา นี่คือหัวใจของวัฒนธรรมไทย มันเป็นที่สร้างวัฒนธรรมนี้มาแล้วเรารู้ เราไม่ได้จับขึ้นมาเป็นวัฒนธรรมของเรา เมื่อครู่บอกว่าตรงนี้เมื่อก่อนนั้นเป็นชุมชนและมีชุมชนคริสต์ ชุมชนพุทธ ชุมชนอิสลามอยู่ตรงนี้ด้วย และอยู่ด้วยกันอย่างผาสุกได้ โลกตอนนี้ที่เกิดบิลาติน อะไรทั้งหลายเหตุผลหนึ่งเพราะศาสนาทั้งหลายมันไม่อยู่ด้วยกันใช้ไหม? เดียวนี้เมืองไทย หลายคนพูด หลายประเทศก็พูดว่า เป็นที่ที่ดีที่สุดในโลก เพราะว่าเราอยู่ด้วยกันได้ ศาสนาทั้งหลายอยู่ด้วยกันได้ ความคิดต่าง ๆ อยู่ด้วยกันได้ มีความอดทน มีความเอื้อเฟื้อต่อกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน ทั้งหมดเหล่านี้มันเกิดที่แหล่งนี้ บนแผ่นดินนี้ ที่ที่เรากำลังยืนอยู่ที่นี่ เพราะฉะนั้นผมว่าคุณธรรมตรงนี้น่ามากมายมหาศาล คุณธรรมเรื่องความเป็นชาติ คุณธรรมเรื่องความสัมพันธ์ ความพอดีของวัฒนธรรมตะวันตกที่จะเข้ามา สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ท่านใช้ความกลมกลืนของประเทศตะวันตกกับประเทศตะวันออก ตอนนี่ตะวันตกก็เข้ามาแรง ไทโรทัศน์ มันกลายเป็นหนึ่งตะวันตกไปหมดเลย เพราะว่าไทโรทัศน์สร้างความรุนแรงให้เกิดขึ้น มันมีความรุนแรงอยู่ตลอด ไทโรทัศน์ มันต้องสะใจจนมากขึ้นเรื่อย ๆ ต้องเลือดสาดไปหมดเลย เมื่อคนได้รับ ยิ่งเขาชนได้รับ มันเกิดความเคยชิน แล้วก็ทำให้สังคมเปลี่ยนไป สหรัฐต้องทำอะไรสักอย่างกับเรื่องนั้น แต่ว่าสังคมไทยกำลังถูกสิ่งนี้เข้ามาอย่างแรงมาก แล้วเราเอาปัญญา เอาภูมิปัญญาจากตรงไหนที่จะไปสู้กับเขา ภูมิปัญญานั้นอยู่ที่ตรงนี้นะครับอยู่ที่แผ่นดินนี้ทั้งประเทศไทย แต่ว่าหัวใจของมันอยู่ที่พระนครศรีอยุธยา เพราะฉะนั้น ผม

มองเห็นแล้วผมรู้สึกว่ที่นี่ร่ำรวยอย่างมหาศาลเลยในเชิงของคุณธรรม ทำอย่างไร เราถึงจะปลูกคุณธรรมที่มีอยู่ที่นี่ที่มีอยู่อย่างร่ำรวยนี้ให้เป็นคุณสมบัติและใช้ประโยชน์ใช้ประโยชน์สำหรับประเทศไทยด้วย แต่ว่าประโยชน์สูงสุดก็คือนักศึกษาของเรา ทำอย่างไรนักศึกษาของเราถึงจะรู้ว่าเขาเหยียบอยู่บนแผ่นดินอยุธยา เขาสืบทอดสิ่งทั้งหลายที่บรรพบุรุษทำไว้ตั้ง 500-600 ปีบนแผ่นดินนี้ สืบทอดเข้าไปในวิญญาณของเขาได้อย่างไร

เรื่องนำการพัฒนาท้องถิ่น เห็นชัดว่าต้องมีสถาบันอุดมศึกษาที่จำเป็นในการนำการพัฒนาท้องถิ่นการพัฒนาการท้องถิ่นของประเทศไทยยังแถมมากเลย เพราะว่ามันไปกองอยู่บางแห่ง แล้วกระจายออกมาบ้างเท่านั้นเอง จริง ๆ แล้วต้องมีปัญหาเกิดขึ้นในท้องถิ่น แล้วก็พัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาท้องถิ่นตรงนี้แปลว่าอย่างไร ผมไม่ค่อยแน่ใจจะครับว่าพระนครศรีอยุธยาจะพัฒนาท้องถิ่นอย่างไร ให้ท่านทั้งหลายลองช่วยกันคิดว่ามันจะเป็นอย่างไร ท้องถิ่นในที่นี้เข้าใจว่าสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยาแห่งนี้ดูแลพื้นที่อ่างทอง นครนายก อยุธยา ชัดเจนว่านี่คือท้องถิ่นของพระนครศรีอยุธยา จะนำการพัฒนาท้องถิ่นอย่างไร

1. สถาบันอุดมศึกษา ต้องเป็นแหล่งวิชาการเพราะว่าสินค้าหรือว่าผลผลิตของสถาบันอุดมศึกษา คือ องค์ความรู้ และคนที่มีความรู้ เพราะฉะนั้น สถาบันอุดมศึกษาต้องเป็นแหล่งวิชาการ บ่งบอกว่าสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยาเป็นแหล่งวิชาการของถิ่นนี้หรือไม่ ถิ่นนี้ไม่ต้องหมายถึงอ่างทอง นครนายก เพราะรู้สึกว่ไม่แรงเท่าพระนครศรีอยุธยา ถ้าใครอยากได้ความรู้เกี่ยวกับพระนครศรีอยุธยา เขาต้องมาที่นี่หรือไม่ นี่เป็นคำถาม ถ้ามาถึงจุดหนึ่งที่มีใครอยากรู้เกี่ยวกับพระนครศรีอยุธยา ไม่ว่าจะในอดีต ปัจจุบัน อนาคต ต้องมาที่สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ถ้าเป็นอย่างนั้นแสดงว่าเราทำสำเร็จ ในการที่บ่งบอกว่านี่คือสถาบันอุดมศึกษาของแหล่งนี้ ในการเป็นแหล่งวิชาการต้องมีคน เพราะฉะนั้นท่านทั้งหลายแต่ละคนต้องเป็นเอ็ดทัคคะ ก็คือ ผู้รู้เรื่องอยุธยา ความเป็นสากลเป็นอย่างหนึ่ง ความเป็นเฉพาะท้องถิ่นก็เป็นอย่างหนึ่ง

เรื่องคุณภาพ คุณธรรม นำการพัฒนาท้องถิ่น คือ ค่านิยมของที่นี่ ค่านิยมอื่น ๆ คือแหล่งวิชาการ การเป็นแหล่งวิชาการไม่ใช่เป็นแหล่งวิชาการในเรื่องความคิด ความรู้ แต่เป็นแหล่งวิชาการในเชิงจิตวิญญาณในความเป็นมนุษย์อยู่ด้วยเพราะว่าความรู้คู่คุณธรรม

2. สถาบันอุดมศึกษาต้องเป็นชุมชนวิชาการ หมายความว่า จะเป็นแหล่งวิชาการได้ต้องสร้างสมวิชาการ หมายความว่าต้องให้เกิดวิชาการขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นสากลที่เราต้องนำความเป็นสากลเข้ามาก็มีการนำเข้าโดยการส่งคนไปเรียนต่างประเทศ วิชาการส่วนหนึ่งคือประสบการณ์ปัญหาที่มีอยู่เวลาคนสอนจิตวิทยา พูดถึงฟรอยด์ แต่ไม่พูดถึงจิตวิทยาของคนไทย เพราะไม่รู้ได้แต่นำเข้าตลอด ไม่เอาประสบการณ์จริงของตัวเองมาเป็นความรู้ ไม่ว่าจะพฤติกรรมศาสตร์ กลายเป็นทฤษฎีฝรั่งทั้งหมด ที่ร้ายกว่านั้นหนังสือที่อยู่ตามศูนย์หนังสือเกี่ยวกับสังคมไทยจะเห็นว่าฝรั่งเขียนหมดเลย ไม่เคยมีคนไทยเขียน เพราะฉะนั้นทำอย่างไรจึงเกิดอันนี้ น่ากลัวต้องเสนอให้ทุบกำแพงรอบสถาบัน สถาบันต้องไม่มีกำแพง ต้องให้คนในสังคมที่มีปัญหาเข้ามา ไม่ต้องทุบกำแพงจริง ๆ ก็ได้ ทุบกำแพงในจิตใจก็ได้ ชี้ให้เห็นเลยว่านี่คือภูมิปัญญาไทย

การวิจัย ที่นี้ก็มี แต่ละคนก็ทำ Project ก็เกิดผลวิจัยเข้ามาบ้าง ได้ผลบ้าง ไม่ได้ผลบ้าง แต่ว่าถ้ารวมทั้งสถาบันคำถามวิจัยใหญ่โตมากเพราะไม่มีใครรู้เรื่องพระนครศรีอยุธยาเท่าไร เราไม่มีภูมิปัญญาไทย ทำอย่างไรเราถึงมีภูมิปัญญาของเราเอง ใช้คำว่า สมรรถนะไทย มีของเราที่ดีแต่เราหาไม่เจอ คนที่จะหาเจอคือท่านทั้งหลาย เพราะฉะนั้นทำไมไม่รวมกันทำวิจัย เพื่อให้สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยาเป็นแหล่งวิชาการของไทย ของพระนครศรีอยุธยา หากใครถามเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ที่นี่สามารถบอกได้เลย ดังนั้นต้องมีการพิจารณาเรื่องการวิจัยกันอีกเยอะ

การวิจัยอย่างไร จึงจะนำไปพัฒนาท้องถิ่น นิคมอุตสาหกรรมต้องการการวิจัยอะไร นำเอาคนไปอบรมเพื่อจะทำวิจัยอิเล็กทรอนิกส์ สถาบันอุดมศึกษาต้องมีการสร้างนักวิชาการ ผมพยายามจะไม่ใช้คำว่าผลิตบัณฑิต และ

ถ่ายทอดความรู้ มหาวิทยาลัยไม่ใช่拿來คนมาผลิตเป็นบัณฑิต แต่เป็นการปั้นคนทีละคน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทานใช้คำว่าปั้นเทวดาที่ละองค์ นี่คือสิ่งที่ต้องทำ คือไม่ผลิตบัณฑิตแต่เราสร้างคน

นี่ถึงธรรมชาติของพระพุทธเจ้าว่า ปาฏิหาริย์ที่มีในโลก มี 3 อย่าง

1. อิทธิปาฏิหาริย์ คือ ปาฏิหาริย์ที่เกิดเหนือธรรมชาติ
2. อาเทศนาปาฏิหาริย์ คือ การหยั่งรู้อะไรที่อยู่ในใจของผู้อื่น
3. อนุศาสนิย์ปาฏิหาริย์ คือ การให้การฝึกอบรมสั่งสอนคน ให้เปลี่ยนเป็นคนที่ดีขึ้น

เพราะฉะนั้น การศึกษาคือปาฏิหาริย์เคยสังเกตไหมว่า นักศึกษาปีที่ 1 เข้ามามีลักษณะอย่างไร และอยู่กับเรา 4 ปี แล้วกลายเป็นคนอย่างไร จะทำอย่างไรที่จะสร้างคนแล้ว กลายเป็นปาฏิหาริย์จริง ๆ ต้องไปดูหลักสูตร ดูวิธีการเรียน อุดมศึกษาไม่ใช่การถ่ายทอดความรู้ เข้าไปสอน พูด 50 นาที แล้วก็ออก วิธีนี้ง่ายที่สุดแต่ไม่ได้ผล การศึกษาต้องไม่เป็นอย่างนั้นอีกแล้ว ปัจจุบันความรู้มันเปลี่ยนเร็วมาก ต้องมีความรู้ความสามารถมากขึ้น ผมเคยไปต่างประเทศแล้วเจอ ลูกศิษย์บอกว่าสิ่งที่อาจารย์สอนมาจากเมืองไทย ที่นี่บอกว่าทฤษฎีนี้เลิกไปเมื่อ 10 ปีที่แล้ว น่ากลัวมาก เพราะอาจารย์ไม่อ่านหนังสือไม่ทันองค์ความรู้ ทำให้นักศึกษาที่ตี ที่ทันยุค ไม่อยู่กับเรา ไม่เคารพเรา ไม่ได้ประโยชน์อะไรจากเรา ต้องการเพียงใบปริญญา แต่ที่เราคงไม่อยากจะเป็นอย่างนั้น แต่อยากช่วยเขา เคยพูดหลายแห่งว่าการศึกษาระดับปริญญา ของนักเรียน ถ้าอาจารย์สอนไปแล้วนักเรียนคิดมากกว่าครู และตอบมากกว่าครู คนนั้นสอบตก นี่ไม่ใช่บทบาทของ อุดมศึกษาในปัจจุบัน เพราะฉะนั้นท่านทั้งหลายต้องปรับ อีกเยอะ ทั้งกระบวนการศึกษา หลักสูตร บุคคล การปฏิรูป การศึกษา รวมทั้งการปฏิรูปอุดมศึกษา ฯลฯ การปฏิรูปจริง ๆ แล้ว อยู่ในห้องเรียนของท่าน สิ่งสำคัญอยู่ตรงนั้น ต่างหาก การปฏิรูป ไม่ใช่อยู่ในการปฏิรูปทรวง กระทรวง หากท่านนำการศึกษาแล้ว สามารถแปลเรื่องการพัฒนา ห้องถิ่นเข้าไปไว้ในวิญญานของลูกศิษย์ได้ ท่านกำลังทำสิ่งยิ่งใหญ่ในประเทศ เพราะไม่มีใครรู้ว่าตรงนี้ทำอย่างไร ที่จะทำให้นักศึกษาของท่านทำงานได้ดีกว่าบัณฑิตที่มาจากที่อื่น ตรงนี้คือเป้าหมายของที่นี่ ซึ่งน่าจะทำได้

3. สถาบันอุดมศึกษาต้องบริการทางวิชาการ คือ หน้าที่ของแหล่งวิชาการ ในการที่ให้การอบรมนอกเวลา

ราชการไม่ใช่สิ่งที่ผิดแต่เป็นหน้าที่แต่เราทำหน้าที่เดิมที่หรือยัง พระนครศรีอยุธยามีคนมาก มีกิจการมากมาย ที่ต้องการใช้ ความรู้อะไรบ้าง การศึกษาในอนาคตกลายเป็นการศึกษา ตลอดชีวิต สถาบันอุดมศึกษาต้องรองรับความจำเป็น ความต้องการวิชาการของคนตลอดชีวิต เช่น คนหนึ่งอยู่ที่ อุตสาหกรรมไหนก็ต้องทำอะไร สถาบันราชภัฏพระนครศรี อยุธยา สนองได้ไหม คือ ล้มกำแพงออกเสีย ถ้าคิดดี ๆ ก็นำ จะเป็นคำตอบสำคัญ ที่เราดึงบประมาณจากหลวงที่จำกัด ทำให้เราพัฒนาไม่ได้ อยุธยาเองที่ได้รายได้จากงบประมาณ แผ่นดินน้อยกว่ารายได้ที่ได้จากภาคเอกชนเยอะเลย รายได้ จากการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวที่มีส่วนแค่นิดไหน ชาวต่างชาติมาซื้อของแล้วถูกหลอก ปัญหาว่ามีวิธีที่ไม่ให้ ถูกหลอกได้ไหม จะมีใบรับรองได้ไหม ยกตัวอย่างผมไปซื้อ มะม่วงทองแล้วมีปัญหาว่ามะม่วงทองนี้ทานแล้วท้องเสีย หรือเปล่า ถ้ามีทางโภชนาการจากสถาบันราชภัฏพระนครศรี อยุธยารับรองแล้วไม่มีเชื้อโรคผมจะซื้อได้ดีขึ้นวางใจได้มากขึ้น ถ้ามี 10 เจ้า แล้วมีเจ้าเดียวที่มีใบรับรอง เจ้านั้นจะขายดีกว่า คนอื่น เป็นการชี้ให้เห็นว่านี่คือการบริการวิชาการแก่สังคม ต้องคิดอีกเยอะเลยอย่าไปทำอะไรเกินเหตุทำในหน้าที่ของเรา

การชี้หน้า เรบอกว่าบทบาทของมหาวิทยาลัยมี 4 บทบาท คือ วิจัย สอน บริการวิชาการ และส่งเสริมศิลป วัฒนธรรม ความจริงเรื่องของวัฒนธรรมมีหลายด้าน เช่น เชิงศิลปะ เชิงพฤติกรรม เชิงการใช้ชีวิต ฯลฯ แต่ทำไม ประเทศไทยเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ แล้วไม่มีใครคิดว่าจะเกิด นักเศรษฐศาสตร์ไปไหนกันหมดถึงไม่บอกว่าลูกโป่งจะแตก แล้วอยุธยาทำอะไรเป็นปัญหาของอยุธยาบ้างที่ต้องดูแล แก๊ซ อยุธยามีโอกาสอยู่ตรงไหนบ้าง สิ่งนี้คือการชี้หน้าสังคมแล้ว อาจารย์ก็เป็นคนหนึ่งของสังคม มีของบางอย่างมากกว่า คนอื่นในสังคมด้วย เพราะว่ามีความรู้ แต่มากกว่าความรู้ คือความเป็นกลาง ถือประโยชน์ของสังคมเป็นหลัก ทำให้ เราทำประโยชน์ให้สังคมได้มากมายเลย เห็นจากการเลือก คณะกรรมการการเลือกตั้งก็เชิญอธิการบดีเป็นกรรมการ เห็นชัดว่าสังคมต้องการพลังแหล่งวิชาการที่เชื่อถือได้ ชี้หน้า สังคมได้ ที่จุฬาฯ มีอาจารย์เข้าไปทำเกี่ยวกับเรื่องคอร์รัปชัน มีนักการเมืองถามว่าเข้าไปทำอย่างนั้นทำไม อาจารย์บอกว่านี่เป็นหน้าที่ของเรา และคอร์รัปชันเป็นปัญหาหลักของ ประเทศต้องทำการศึกษา ยืนยันได้เลยว่านี่คือบทบาทหน้าที่ เราต้องทำ ได้ผลอย่างไรก็เผยแพร่แก่ประชาชน ผมพยายาม ชี้ให้เห็นว่าสิ่งที่ต้องมีคือเรื่องความสัมพันธ์กับภายนอกเป็น

ประชุมปฏิบัติการเปิดภาคเรียน 2/2544

29-30 ตุลาคม 2544

สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

พื้นฐานอาจารย์และคนเข้ามาอยู่ตรงกลางของหัวใจสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยาก็เป็นสถาบันที่ยิ่งใหญ่ มีทรัพยากรอยู่มากมาย ทำอย่างไรจึงจะรวมพลังกันสร้างสถาบันแห่งนี้ให้สำเร็จ ถ้าเป็นนกกก็ต้องเป็นนกอินทรีย์ บินหึ่งที่ต้อองบินให้สูง

สุดท้ายขอबारมีผู้ที่อยู่ในแผ่นดินนี้เป็นให้ผู้กำลังกายปัญหา แล้วก็กำลังใจที่จะสร้างสถาบันแห่งนี้ให้ยิ่งใหญ่สมกับสถานะ ให้บรรพบุรุษได้ภูมิใจในสถาบันแห่งนี้

นางสาวนุชจรี มณีสุข
ถอดเทป
นางอรัญญา จงกลรัตน์
นางสาวสุภัทรา คงเรือง
เรียบเรียง

บรรยายให้คณาจารย์และข้าราชการสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยาฟัง เนื่องในโอกาสการประชุมก่อนเปิดภาคเรียนที่ 2/2544 วันที่ 29 ตุลาคม 2544 ณ ห้องประชุมสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ฝาแฝดจับมือพิสูจน์...บุหรีปล้นความสาว

ไต่ยืนและอ่านกันมามากถึงพิษภัยของบุหรียาเสพติดให้โทษอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะในหมู่คุณผู้หญิง ซึ่งแพทย์ส่วนใหญ่มักจะเน้นห้ามการสูบบุหรีระหว่างการตั้งครรภ์ เพราะมีผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็ก

แต่มาถึงวันนี้ สาว ๆ ทั้งหลายที่กำลังจุดบุหรีสูบ หรือแม้แต่คิดจะลอง คงต้องหยุดคิดให้หนักเสียแล้ว เพราะมีผลการสำรวจที่เปิดเผยให้เห็นกันจะตามภาพนี้แล้วว่าผู้หญิงที่สูบบุหรีกับไม่สูบบุหรีนั้น สภาพนั้นแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงอย่างไรบ้าง

สาวฝาแฝด คริสตี้ และเคลลี่ แลน เกลย์ วัย 23 ปี เท่านั้น อาสาเข้าไปเป็นนางแบบให้ ดร.อเล็กซ์ โบแบ็ค นำไปเผยแพร่ว่า ผู้หญิงที่สูบบุหรีจะแก่เร็วกว่าคนที่ไม่สูบ ทั้งนี้

การศึกษายังระบุว่า บุหรีปล้นความสาวไปประมาณ 40% นอกเหนือจากการให้โทษต่อร่างกาย อาทิ ปอด หลอดลม ตับ แม้กระทั่งเป็นมะเร็ง

“ผู้หญิงอายุ 39 ปี ที่สูบบุหรีติดต่อกันมา 20 ปี หน้าตาและผิวพรรณจะดูเหมือนอายุ 47 ปี เหมือนคริสตี้ที่อายุจริงแค่ 23 ปี แต่ดูแก่กว่าเคลลี่ถึง 1 รอบทีเดียว” หมออเล็กซ์ยืนยันโดยชี้ให้เห็นรอยตีนกาบริเวณรอบดวงตา รอยย่นรอบปาก และฟันที่มีคราบนิโคติน ซึ่งแตกต่างโดยสิ้นเชิงจากเคลลี่ที่สวยตามวัย

เห็นกันชัด ๆ อย่างนี้ คุณผู้หญิงน่าจะเลิกสูบบุหรีได้ ลักที

*หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ฉบับวันที่ 1 พฤศจิกายน 2544

สปิริตผู้นำเปรียบเทียบ

นิติภูมิ นวรัตน์

มาถึงกาลนี้ ผมคบค้าสมาคมกับผู้คนของมาเลเซียมากขึ้น เจอกันที่ไร ครึ่งใด ก็พยายามติดตามถามไถ่ถึงความสำเร็จของเศรษฐกิจประเทศเพื่อนบ้าน ความรู้สึกต่อผู้เพื่อปลดแอกเศรษฐกิจจากฝรั่งเศสค่า ที่เคยรู้สึกร่วมกับมาเลเซียมีมานานแล้ว ยังจำได้ถึงบรรยากาศย้อนหลังไปเมื่อประมาณเดือนกันยายน พ.ศ. 2541

ตอนนั้น ผู้นำไทย ฟิลิปปินส์และอินโดนีเซียเอาประเทศไปจำนำไว้กับไอเอ็มเอฟแล้ว ฝรั่งเศสก็ขาดตาไปที่มาเลเซีย เหมือนจะบอกว่า เฮ้ย ไอ้หนู แล้วเอ็งล่ะ?

ดร.มหฐิร มุฮัมมัด นายกรัฐมนตรีมาเลเซีย ท่านหัวหน้าทนายชฎยประชาศได้กลับไปกลางงานว่า จะไม่จำนำชาติให้ต่างประเทศขุดเป็นอันขาด เท่านั้นเอง ไอ้โฮ นสพ. นิตยสาร บรรดาสื่อสารมวลชนทั่วโลก (รวมทั้งของไทยด้วย) จัดการช้ด ดร.มหฐิร ชะจนไม่เหลือ นิตยสารใหม่ ทั้งนิวสวีก บอกว่า ฮ่าๆ มาเลเซียเจ็งแล้ว

ดร.ภูษณ ปริยมาโนช ซึ่งมีคุณแม่เป็นคนอำเภอลุงบ้านเดียวกับผมนี้แหละ สองคนเลือดเมืองจันทร์ ชักชวนกันไปที่สถานทูตมาเลเซียที่ถนนสาทร ไปพบท่านเอกอัครราชทูตเพื่อร่วมให้กำลังใจในการต่อสู้กับการเข้ามาแทรกแซงการเงินจากชาติตะวันตก

ทราบว่ามีบรรดาผู้คนสำคัญของชาติต่าง ๆ แอบไปให้กำลังใจทูตมาเซียในหลายประเทศ แต่ส่วนใหญ่จะไปลับ ๆ เพราะไม่อยากโดนกาหัวจากตะวันตก

ดร.มหฐิรไม่ยอมเข้าไอเอ็มเอฟ ย้ำซ้ำแล้วซ้ำอีก หลังจากนั้น ท่านยังออกนโยบายควบคุมการปรวรรตเงินตราที่ระดับ 3.8 รึงกิดต่อ 1 เหรียญสหรัฐฯ

โดยเท่านั้นเองครับ ฝรั่งเศสจะเป็นจะตายกันให้ได้ทั้งโลกกันดำ ดร.มหฐิร อย่างสาตเสี่ยเทเสี่ย ในเมืองไทยก็ไม่ยกเว้น นักวิชาการทุกสำนักที่ร่ำเรียนกันมาจากชาติตะวันตกก็ทำตัวเป็นคอคอยลูกกระเดือกฝรั่ง ดาหน้าออกมาเล่น ดร.มหฐิร ในสื่อไทยทุกฉบับ

รัฐมนตรีสมัยนายชวนหลายท่าน ออกมาพูดว่า มาเลเซียจะไปไม่รอด

ดร.มหฐิรชักชวนรัฐบาลไทยให้มาช่วยกันสร้าง AMU ก็คือ สร้างค่าเงินสกุลอาเซียนของเรา นอกจากนั้น ยังขอให้

มีการค้าขายผ่านสกุลของเราตัวเอง ไทยซื้อของมาเลเซียก็จ่ายเป็นริงกิต มาเลเซียซื้อของไทยก็จ่ายเป็นเงินบาท

ดร.มหฐิรพูด พูด พูดอย่างไร ผู้นำไทยไม่ฟัง ท่านไปฟังแต่รัฐมนตรีต่างประเทศ ฟังแต่รัฐมนตรีคลัง ที่มากกระซิบกรอกหูท่านอยู่ทุกเมื่อเชื่อวันว่า ฝรั่งเศส ฝรั่งเศส ฝรั่งเศส ฯลฯ จากนั้นท่านชวนก็เดินทางไปอเมริกาไปพบกับท่านจอร์จ โซรอส

สุดท้ายเป็นยังไงครับ ประเทศไทยของเราตกอยู่ใต้ อังเท้าต่างชาติเบ็ดเสร็จเด็ดขาดเกือบแทบทุกกิจการ ห้างใหญ่ ๆ ฝรั่งเศสให้กวาดพ่อค้าแม่ขายให้พ้นตลาด กิจการของห้างเทสโก้ โลตัส ขยายจนขายของได้ถึงปีละ 33,078 ล้านบาท (อ่านว่าสามหมื่นสามพันเจ็ดสิบบแปดล้านบาท) : สถิติ พ.ศ. 2543) ห้างคาร์ฟูร์ขายได้ปีทีแล้วปีเดียว 10,906 ล้านบาท อีกห้างหนึ่งก็ได้แก่ บิ๊กซี ปีทีแล้วขายได้ 25,591 ล้านบาท

แค่ 3 บริษัทที่ผมเอ่ยชื่อมาแล้วข้างต้น มีรายได้จากการขาย 69,575 ล้านบาท มีต้นทุนขาย 59,985 ล้านบาท ฟินกำไรไปเหาะ ๆ 9,590 ล้านบาท

เงินกำไรเกือบหนึ่งหมื่นล้านบาท ที่ฝรั่งเศสกวาดกลับไปประเทศนั้นทำให้พ่อค้าแม่ขายชาวไทยที่เลือกนายชวนและพวกเข้าไปบริหารประเทศต้องเจ๊งไปนับเป็นจำนวนล้าน ๆ คน บางคนไม่มีเงินส่งลูกไปเรียนหนังสือ อีกจำนวนไม่น้อยที่พ่อแม่ป่วย แต่ก็ไม่มีเงินไปจุนเจือรักษาพยาบาล

เพราะเงินที่เคยหมุนไปเวียนมาในกระเป๋าของปวงชนชาวไทยนั้น ไหลไปอยู่เมืองนอกหมด

ไม่มีรัฐมนตรีคนไหนของมาเลเซียแม้แต่คนเดียว ที่จะยอมรับเงินค่าปากกุงจากหอการค้าต่างชาติ เพื่อช่วยแก้กฎหมายให้ฝรั่งเศสเข้ามาได้เปรียบคนในประเทศ

มาเลเซียถึงรอดปลอดภัย ในขณะที่ของเรานั้น ไม่เหลืออะไรแล้ว

มาเลเซียรอด คณะผู้นำของไทยกลับเจียบกริบ นักวิชาการ นักวิชาเกิน ด็อกเตอร์ ด็อกแต่ทั้งหลาย หายเจียบเข้ารู ฎไม่รู้ ไม่รับผิดชอบอะไรทั้งสิ้น

มีเพียงนายริชาร์ด คาบอดัน รัฐมนตรีการค้าของอังกฤษ ที่ลุกขึ้นมาชมเชยมาเลเซีย รัฐมนตรีฝรั่งเศสอีกหลายชาติ ที่เคยสบบประมาทมาเลเซียก็ตบแถวออกมาขอโทษที่เคยกล่าววาจาในทางลบต่อ ดร.มหฐิร โดยพร้อมเพรียงกัน

* หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 11 ธันวาคม 2544

รำลึกวัน ฟองสบู่แตก

โสฬส คิริไสย์

จำได้แต่เพียงว่า วันนั้นเป็นวันที่ 14 สิงหาคม 2540 และเป็นวันที่รัฐบาลไทยยอมศิโรราบต่อกองทุนข้ามชาติซึ่งเข้ามาโจมตีค่าเงินบาท จนต้องปล่อยค่าเงินลอยไปตามสภาพความเป็นจริง และส่งผลให้เงินคงคลังของประเทศจำนวนเกือบ 300,000 ล้านดอลลาร์ หายวับไปอยู่ในมือของคนต่างชาติภายในเวลาไม่ถึงเดือน ค่าเงินบาทที่ตกต่ำทำให้หนี้ต่างประเทศของไทยพุ่งสูงถึง 4 ล้านล้านบาท โดยคนไทยทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบอย่างไม่รู้เนื้อรู้ตัว

จนกระทั่งบัดนี้ ก็ยังไม่รู้ว่ามันเกิดขึ้นได้อย่างไร เพราะมันรวดเร็วเสียจนจับต้นชนปลายไม่ถูก รู้แต่ว่าชาวบ้านอย่างพวกเราต้องตกงาน ต้องขนของเก่าออกมาขายเลี้ยงลูกเมีย คนชั้นกลางที่เคยใช้จ่ายเงินอย่างหรูหราจำนวนไม่น้อยเกิดการสูญเสียบ้านและที่ดินอย่างกะทันหัน ลูกต้องออกจากโรงเรียน บางคนจบชีวิตลงอย่างน่าเศร้า

หลังฟองสบู่แตก ก็มีการพูดถึง “ไอเอ็มเอฟ” กันอย่างกว้างขวางและสนุกปากบนซอกปรักหักพังของสถาบันการเงินและธุรกิจของไทย ไอเอ็มเอฟ ถูกนำมาใช้ในความหมายเชิงสัญลักษณ์ เพื่อสื่อถึงยุคแห่งความโกลาหลทางเศรษฐกิจในประเทศ อธิปไตยทางการเงินการคลังของประเทศถูกกำกับดูแลโดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศอย่างเคร่งครัด

ความเสียหายที่เกิดขึ้นครั้งนี้มากมายมหาศาลจนมีการเปรียบเทียบว่าเป็นการเสียกรุงครั้งที่สาม แต่ “การเสียกรุง” ครั้งนี้ เราไม่รู้ว่าเสียให้ใครกันแน่ รู้แต่ที่บ้านเมืองของเราบอบช้ำคล้ายถูกโจมตีอย่างฉับพลันจากศัตรูที่มองไม่เห็นตัว

เกษตรกรในชนบทก็ยังยากจนเหมือนเดิมไม่มีเปลี่ยนแปลงชีวิตเกษตรกร “ยุคไอเอ็มเอฟ” ดีกว่าคนยากจนในเมืองนิดหน่อยตรงที่สามารถผลิตอาหารกินเองได้ เก็บผักหักพิน

จากป่าชุมชนข้างบ้านมาได้โดยไม่ต้องซื้อ บ้านนอกคอกนาที่เคยเจียบเหงาเพราะคนอพยพเข้าไปทำงานในเมือง กลับกลายเป็นที่รองรับคนตกงานได้อย่างอัศจรรย์ด้วยข้าวเปลือกในยุ้งฉาง ปลาที่เลี้ยงไว้ในบ่อ และความรักความผูกพันของระบบเครือญาติตามวิถีอันเก่าแก่ของสังคมไทย มีวิถีใหม่เกิดขึ้นคือ “ยามรำรวยนึกถึงคอนโด ยามทิวโชนึกถึงท้องนา”

4 ปี ผ่านไปอย่างรวดเร็ว โดยไม่รู้ว่าสังคมไทยเรียนรู้อะไรบ้างจากความเสียหายเหล่านั้น บรรดาพ่อค้านักธุรกิจจำนวนมากที่ฉวยโอกาส “ล้มบนฟูก” ก็ยังคงมีเงินใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย สามารถเดินทางไปท่องเที่ยวต่างประเทศซื้ออรรถราคาแพง ๆ ซื้โฉบเฉี่ยวท่ามกลางความแออัดของถนนปล่อยให้เพื่อนร่วมชาติที่ไม่รู้โอ้ไหน้อเห็นต้องแบกภาระหนี้สินของส่วนรวม ต้องจ่ายภาษีเพิ่มขึ้นเพื่อให้รัฐบาลมีเงินใช้จ่ายในการบริหาร

แต่บนความล่มสลายของภาคธุรกิจขนาดใหญ่ ก็เป็นโชคดีของประเทศไทยที่ยังมีปราชญ์ท้องถิ่น ผู้นำชาวบ้านจำนวนมากมองเห็นโอกาสใหม่ ๆ จากวิกฤตฟองสบู่ครั้งนี้ หลายท่านเห็นว่า วิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้ควรจะเป็นผลดีต่อประเทศไทยโดยส่วนรวมเสียด้วยซ้ำ เพราะมันทำให้เราหวนกลับมาคิดเรื่องการพึ่งตนเอง มองเห็นด้านเหลี่ยมของฝรั่งไม่มองเห็นฝรั่งเป็นพระเจ้าผู้ปรานีด้านเดียวเหมือนอย่างแต่ก่อน

หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันที่ 18 สิงหาคม 2544

และข้อสำคัญ ทำให้เราหันกลับมาให้ความสำคัญกับ **“ต้นทุนดั้งเดิมของสังคมไทย”** ที่เรามีอยู่เป็นจำนวนมากและถูกละเลยไปเป็นเวลานานแล้ว ไม่ว่าจะเป็นต้นทุนทางด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งจิตใจอันเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมีเมตตากรุณาต่อกันอันเกิดจากการบ่มเพาะของพระพุทธศาสนามานานนับพันปี

ความอ่อนแอของเศรษฐกิจมหภาค ทำให้เศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นอิงแอบอยู่กับทรัพยากรท้องถิ่นและเป็นภาคการผลิตที่แท้จริงของประเทศไม่ถูกรบกวนจากกระแสอันเชี่ยวกรากของระบบทุนนิยมเสรีมากนัก ที่เห็นได้ชัดก็คือไม่มีการแข่งขันกันซื้อขายที่ดินในชนบทแบบบ้ำระห่ำเหมือนอย่างแต่ก่อน เมื่อที่ดินไม่เปลี่ยนมือจากคนจนไปมากนัก ทรัพยากรป่าไม้จึงไม่ควรจะถูกรบกวนจากการบุกเบิกแผ้วถางมากเกินไป

ในขณะที่เดียวกันวิกฤตดังกล่าวก็เป็นโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นหลายแห่งได้เกาะเกี่ยวกันเป็นพลังเครือข่ายแห่งการเรียนรู้และช่วยเหลือกันอย่างกว้างขวางและเบิกบาน

ชุมชนบางแห่งกลายเป็นประชาคมท้องถิ่นที่เข้มแข็งสามารถตั้งตัวเองจากอิทธิพลของระบบตลาดทุนนิยมเสรีที่มุ่งทำกำไรจากหยาดเหงื่อพวกเขามากเกินไป พวกเขาเริ่มค้นคิดใหม่ ด้วยการพยายามลดต้นทุนการผลิต ใช้ต้นทุนการผลิตตามธรรมชาติและภูมิปัญญาที่มีอยู่อย่างเหลือเฟือให้เป็นประโยชน์ เกษตรกรบางกลุ่มจริงจังกับวิธีการผลิตแบบพอมีพอกิน เหลือกก็ขาย มีเงินก็เก็บออมเงินไว้เป็นสวัสดิการของตนเองและครอบครัว ในรูปของกลุ่มลัจจะออมทรัพย์อันเป็นทิศทางการดำเนินชีวิตแบบ **“พอเพียง”** ตามแนวพระราชดำริ

ความเคลื่อนไหวภาคประชาชนในศตวรรษใหม่แสดงให้เห็นการไหวตัวครั้งสำคัญ ที่จะนำพลังสังคมไปสู่การพัฒนาในมิติใหม่ที่เน้นการมีความสุขทางใจและการมีความสุขภาวะที่ดีรวมทั้งความสมดุลของสภาพแวดล้อม สถาบันครอบครัวและชุมชนที่ถูกทำลายอย่างย่อยยับภายหลังการนำนโยบายการพัฒนาเพื่อมุ่งเน้นความเจริญทางวัตถุมาใช้อย่างไม่ลืมหูลืมตาในช่วงสามสิบกว่าปีที่ผ่านมา

ผู้นำทางความคิดที่ควรได้รับการกล่าวถึงเป็นอันดับแรกได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้าน และปัญญาชนอาวุโสที่เข้าใจพลวัตของสังคมไทยอย่างลึกซึ้งและปรารถนาจะเห็นอนาคตของสังคมไทยรุ่งเรืองอย่างยั่งยืนบนฐานทางประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาไทย

ท่านเหล่านี้ใช้กำลังของลูกศิษย์ลูกหาวัยรุ่น หนุ่มสาวที่อยู่ในวงการธุรกิจและหน่วยราชการต่าง ๆ รวมทั้ง NGO และภาคประชาสังคม เป็นแรงขับเคลื่อนพลังความคิดลงสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ ทำให้การเติบโตของภาคประชาชนเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และอาจเป็นความหวังในการพลิกฟื้นประเทศให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

แต่บนความเคลื่อนไหวอย่างมีชีวิตชีวาของภาคประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ก็ยังมีชุมชนอีกเป็นจำนวนมากที่ยังจมปลักอยู่กับวงจรการผลิตแบบเก่าที่มุ่งหวังผลกำไร ทำให้ต้องกู้ยืมเงินมาลงทุนจนเกิดหนี้สินล้นพ้นตัว และเกษตรกรจำนวนมากตกเป็นทาสของเทคโนโลยีใหม่ ๆ ด้วยการใช้สารเคมี ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้ากันอย่างบ้าระห่ำทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างรุนแรง

นอกจากนี้ ยังมีชาวบ้านส่วนหนึ่งที่ถูกลงสู่วงจรอุบาทว์ของมาเฟียท้องถิ่น กลายเป็นเครือข่ายของผู้เสพและผู้ขายยาเสพติดร้ายแรง ทำให้ครอบครัวแตกสลาย เพราะพ่อแม่เข้าไปอยู่ในคุก นักค้ายาเสพติดรายใหญ่เดินเรียงแถวเข้าสู่หลักประหาร เพราะกฎหมายเอาจริงเอาจังมากขึ้น

ปัญหาเหล่านี้ หยั่งรากลึกถึงวิถีคิด และจิตใจที่ถูกหล่อหลอมมาอย่างผิด ๆ ของกระแสบริโภคนิยม มันจึงกลายเป็นโจทย์สำคัญที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมกันคิด เพื่อทลายกำแพงมายาคติเหล่านี้ให้หมดสิ้นไป เพื่อให้สัมมาทิฐิองกเงยขึ้นมาแทน

นอกจากปัญหาชาวบ้านยังมีคนชั้นกลางจำนวนไม่น้อยที่ยังคงเก็บเงินสดไว้ในธนาคารรอคอยเวลากลับคืนสู่อัตถ์อันรุ่งโรจน์ของเศรษฐกิจฟองสบู่อีกครั้ง เพื่อที่จะกอบโกยกำไรจากการซื้อถูกขายแพง แต่ดูเหมือนว่า เราจะไม่มีวันนั้นอีกแล้ว อย่างน้อยที่สุดก็ในระยะห้าปีข้างหน้าที่เราจะต้องเผชิญความจริงกับความตกต่ำของเศรษฐกิจโลกอย่างอดทน เพราะระบบทุนนิยมเสรีได้พัฒนามาถึงขั้นสุดยอดและเริ่มต้นทำลายตัวมันเองเพื่อการก่อกำเนิดของสิ่งใหม่ ๆ

บทเรียนจาก **“ต้มยำกุ้งดีซิด”** อาจจะเป็นสัญญาณแห่งการเริ่มต้นของจุดจบของทฤษฎีเศรษฐศาสตร์แบบเก่าที่ครองโลกมานับร้อยปี และในขณะที่เดียวกันก็อาจเป็นโอกาสของแนวคิดทฤษฎีใหม่ อย่างเช่นเศรษฐกิจแบบพอเพียงได้ขึ้นมาพิสูจน์ตัวเองเพื่อเป็นทางออกของการดำเนินชีวิตของชาวโลกยุคใหม่

ควายเซ็นเตอร์

เสกสรรค์ ประเสริฐกุล

อ่านข่าวนักเรียนหญิงคนหนึ่งวิจารณ์ แนวทางการศึกษาใหม่ที่เรียกว่าระบบ “ไชลด์เซ็นเตอร์” (Child Center) แล้ว ผมรู้สึกอึ้งไปเลย

เธอบอกว่าแนวทางนี้ถ้าทำไม่ดีมันจะกลายเป็น “ควายเซ็นเตอร์”

แน่ละเท่าที่ผมตีความทรรศนะของเธอมันไม่ได้หมายความว่าเด็กคนนี้จะปฏิเสธแนวคิดทางการศึกษาแบบถือเด็กเป็นศูนย์กลางเสียทั้งหมด เธอเพียงแต่เตือนไว้ว่าเด็กยังต้องการเงื่อนไขอื่นอีกหลายอย่างในการค้นหาความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งยังต้องการชี้แนะชี้มาจากครูอยู่พอสมควรไม่ใช่ปล่อยให้เด็กไปตามบุญตามกรรมแล้วจะเรียนรู้ขึ้นมาได้

ผมเห็นว่าทรรศนะของเธอถูกต้องและสมดุลเป็นอย่างยิ่ง

ตามความเข้าใจของผม แนวทางไชลด์เซ็นเตอร์นั้น เป็นปฏิกริยาต่อต้านโดยตรงต่อระบบการศึกษาที่ครุมีฐานะครอบงำเด็กชนิดได้แย้งมิได้ ซึ่งระบบดังกล่าวได้พิสูจน์ตัวเองออกมาแล้วว่ามิได้ผลเสียต่อการเรียนรู้ของเด็กๆ มากมายหลายประการ

แต่ครั้งจะเปลี่ยนมาใช้แนวทางที่ถือเด็กเป็นตัวตั้ง โดยอาศัยการทำงานของครูชุดเดิม เรื่องก็มิได้ง่ายดายขนาดนั้น

ที่ผ่านมามีครุจำนวนไม่น้อยที่ใช้อำนาจไปในทางที่ผิด นอกเหนือไปจากบังคับให้เด็กเชื่อถือตนอย่างไม่มีเงื่อนไขแล้ว ยังมีบทลงโทษทัณฑ์พิสดารสารพัดตั้งแต่เคาะกะโหลกโขกบ่าลไปจนถึงกร้อนผมและประจานหน้าแถว ทั้งนี้ ยังไม่ต้องเอ่ยถึงประเภทหลอกรอบความเป็นครูไปไกล อย่างเช่น ซ่อมเด็ก หรือหลอกไปข่มขืน เป็นต้น

ในฐานะที่เป็นครุมหาวิทยาลัย อยู่ปลายทางของระบบการศึกษา ผมได้เห็นผลลบของระบบครุเป็นใหญ่ในระดับประถมมัธยมอย่างชัดเจน เพราะพอเข้ามหาวิทยาลัย

ได้นักศึกษามักจะทำทุกอย่างที่เคยถูกปิดกั้นสมัยอยู่โรงเรียนเก่า กระทั่งมีความโน้มเอียงอย่างสุดขั้วไปในทางไร้ระเบียบไร้ความรับผิดชอบ

อาจารย์ในมหาวิทยาลัยนั้น โดยทั่วไปแล้วจะปฏิบัติต่อนักศึกษาอย่างค่อนข้างให้เกียรติและถือเป็นผู้ใหญ่ด้วยกันแต่เด็กๆ ที่เคยถูกควบคุมและครอบงำมาอย่างเข้มข้นในสมัยเป็นวัยรุ่น กลับสูญเสียความสามารถที่จะดูแลตัวเองและเคารพตนเองในระดับนี้

ยกตัวอย่างเช่น มีนักศึกษาจำนวนน้อยมาก (น้อยจริงๆ) ที่เข้าเรียนตรงเวลา ส่วนใหญ่จะมาสายในระดับที่เหลือเชื่อ กระทั่งสามารถเข้าห้องเรียนช้าถึงครึ่งค่อนชั่วโมง นอกจากนี้แล้วที่เข้าเรียนก็มีอยู่ราว ๆ ครึ่งเดียวของจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนไว้เท่านั้นที่เหลือไม่รู้หายไปไหน

เรื่องต่อมาคือนิสัยไม่ยอมอ่านหนังสือหรือพูดอีกแบบหนึ่งก็คือขาดทั้งความสามารถและความเคยชินในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่องนี้อาจารย์ทุกคนรู้ดีว่ามอบหมายให้นักศึกษาอ่านอะไรก็ล้วนต้องผิดหวังทั้งสิ้น เพราะส่วนใหญ่ไม่อ่าน จะมีที่เป็นข้อยกเว้นบ้างก็น้อยเต็มทีลงทะเบียนไว้แปดสิบกว่าคน เนื่องจากรู้ดีว่านักศึกษาไม่ชอบอ่านหนังสือ ผมจึงบังคับกลายเป็นการให้มีการทำรายงานเป็นทีม โดยแต่ละทีมไปอ่านหนังสือมาหนึ่งเล่มแล้วมานำเสนอนหน้าห้องให้เพื่อนฝูงฟังปรากฏว่าผมไม่สามารถหาอาสาสมัครมาเป็นหัวหน้าทีมได้ครบสิบเล่ม เพราะนักศึกษาจำนวนมากไม่ได้เข้าเรียน ที่มาเรียนก็อยู่ทีมต่าง ๆ หมดแล้ว

ยิ่งไปกว่านั้น หลังจากทีมตัวเองนำเสนอรายงานเสร็จแล้ว หลายคนก็ถือโอกาสไม่มาฟังการนำเสนอของทีมอื่นๆ จนกระทั่งทีมสุดท้ายเกือบจะไม่มีผู้ฟัง

แน่นอน ในเมื่อนักศึกษาจำนวนมากทั้งไม่เข้าเรียน (หรือเข้าบ้างไม่เข้าบ้าง) และไม่อ่านหนังสือชั้นตอนสูงสุดของการเติบโตทางปัญญาของพวกเขาจึงไม่เกิดขึ้นนั่นคือการรู้จักครุ่นคิดตั้งคำถาม ในเรื่องนี้ผมเคยมีประสบการณ์ถึงขั้น

ตลอดเทอมไม่มีใครถามอะไรเลย ทั้งๆที่อาจารย์พยายามเหลือเวลาตอนท้ายเลิกเซอร์ให้นักศึกษาถามได้ เพื่อให้การสอนของตนสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

เหล่านี้คือผลพวงจากระบบการศึกษาแบบครูเป็นใหญ่ในระดับประถมและมัธยมซึ่งสรุปได้สั้นๆ ก็คือทำลายแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ของเด็กๆ ไปจนเกือบหมดสิ้น ขณะเดียวกันก็กระตุ้นพฤติกรรมต่อต้านในเรื่องระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ จนกลายเป็นการใช้ชีวิตแบบสุดขีดตามอารมณ์ที่น่ากลัวอย่างยิ่ง

พูดกันตามความจริง ระบบการศึกษาในมหาวิทยาลัยโดยพื้นฐานแล้วก็ค่อยๆ ไปในทาง "ไซลด์เซ็นเตอร์" นั่นแหละ แต่เนื่องจากเด็กๆ ถูกระบบ "ครูธิปไตย" สลายต่อมสร้างสรรค์ไปเสียตั้งแต่อยู่ชั้นต้นๆ แล้ว สิ่งที่เกิดขึ้นในเวลาจึงออกมาใกล้เคียงกับคำเปรียบเทียบกับเด็กผู้หญิงคนนั้น กล่าวในวันเด็กเสียมากกว่า

ถามว่าแล้วเราจะทำอย่างไรกันดี? ผมคิดว่าในเมื่อความซำรุดเสียหายมันมากมายไม่ใช่บ่อยในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง คงจะกระโดดข้ามขั้นไปเร็วนักไม่ได้ ที่เราคิดจะถือเด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้มันควรทำทั้งระบบและทำด้วยความระมัดระวัง

ในการทำทั้งระบบ ผมหมายถึงว่าจะต้องเริ่มตั้งแต่เด็กยังอายุน้อยๆ หรือตั้งแต่ชั้นอนุบาลเลยเพราะถ้าเด็กเสียความเชื่อมั่นไปแล้ว มาบอกให้คิดเองค้นเองทีหลังก็มีแต่จะทำให้โง่งง หรือถ้าสร้างเด็กมาดีในระดับประถม แต่พอมาถึงมัธยมกลับหดกรอบให้แคบลง การเรียนรู้ก็จะชะงักงันไปอีก

และพูดก็พูดเถอะ ถ้าจะให้เด็ก ๆ ของเรามีอิสรภาพในการเรียนรู้จริงๆ แล้ว การปรับปรุงโลกนอกระบบก็สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่านิยมแบบบำปริญญญาและเอาปริญญญาไปแลกเป็นเงินจะต้องลดๆ กันลงไป มิฉะนั้นบรรดาผู้ปกครอง

ก็จะพากันบังคับเด็กให้ไปเรียนพิเศษตามแผนการของตนจนได้

สำหรับเรื่องความระมัดระวังโดยส่วนใหญ่แล้วผมหมายถึงการเตรียมความพร้อมของครูมากกว่าสิ่งอื่นใด แนวทาง "ไซลด์เซ็นเตอร์" นั้น ถ้าไปเจอครูที่ไม่รับผิดชอบก็จะกลายเป็นทิ้งเด็กให้เรียนไปตามยถากรรม ซึ่งคงก่อให้เกิด "ควายเซ็นเตอร์" ออกมาเต็มบ้านเต็มเมืองเหมือนดังที่แม่หนูคนนั้นได้กล่าวไว้

อันที่จริง การศึกษาที่ใช้เด็กเป็นตัวตั้งจำเป็นต้องพึ่งพาครูมากกว่าเดิมเสียอีก อีกทั้งยังต้องอาศัยครูที่มีคุณสมบัติสูงยิ่ง เปี่ยมด้วยความรู้ และเปี่ยมด้วยความรักความเข้าใจที่มีต่อเด็กแต่ละคน ครูไม่เพียงต้องสอนความรู้พื้นฐาน หากยังต้องเป็นทั้งพี่ทั้งเพื่อน ให้แรงบันดาลใจเด็ก ๆ ในการรังสรรค์ชีวิตที่มีความหมายสอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละคน

ในเมื่อปัญหามันเป็นเช่นนี้ ผมคิดว่าก่อนจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอะไร อันดับแรกคงต้องยกเครื่องครูทั่วประเทศเสียก่อน คนไหนไม่เหมาะก็แนะนำให้ไปประกอบอาชีพอื่น ส่วนครูที่มีหัวใจเป็นครูก็ชวนมาเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ ของโลกเสียให้เต็มที่

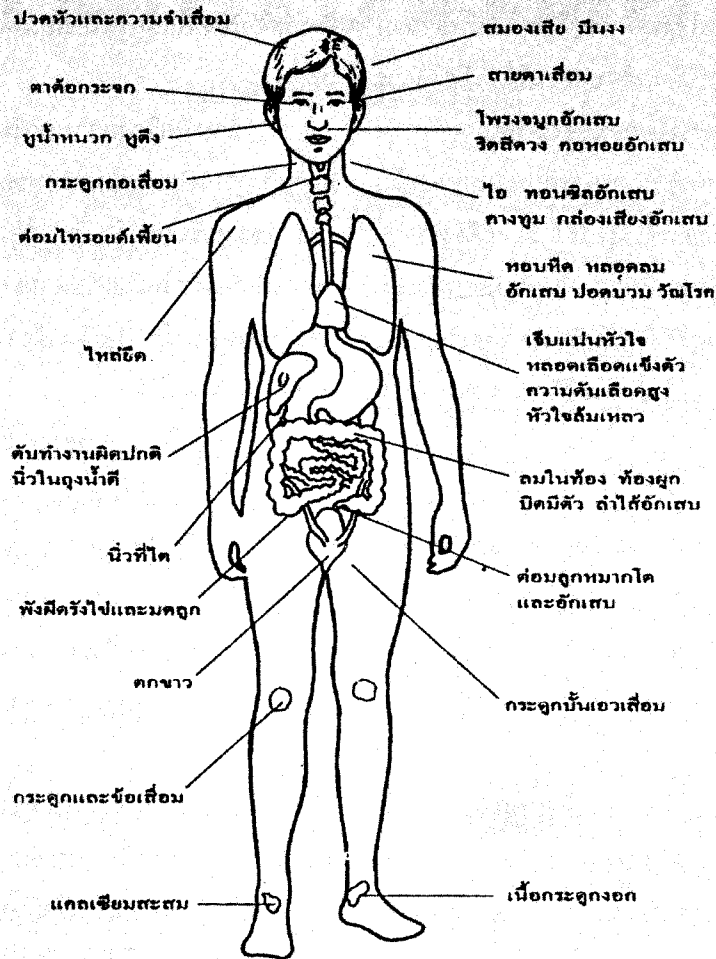
โดยทิศทางของโลกแล้ว การเรียนรู้แบบเอาเด็กเป็นศูนย์กลางคงเป็นเรื่องที่เลี่ยงไม่ได้ เพียงแต่ว่าจะทำอย่างไรไม่ให้มันออกมาแบบเปลือกๆ หรือเป็นข้ออ้างสามานย์ข้อใหม่ของพวกเขาขวยประจำตำบล

จะว่าไปมันก็เหมือนเรื่องกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมโพสต์โมเดิร์นต่าง ๆ ที่เน้นเรื่องอัตลักษณ์ของผู้คนนั่นแหละ

ของดีที่อื่นพอมานำใช้เมืองไทย ถ้าไม่ช่วยกันตรวจสอบดูแลมัน ก็จะเพี้ยนไปจากต้นฉบับทุกที

* จากหนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันเสาร์ที่ 19 มกราคม พุทธศักราช 2545

โรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ของผู้บริโภคนม

ทั้งนี้ยังรวมโรคมะเร็ง และโรคภูมิแพ้

ตลอดเวลาสามสิบปีที่ผ่านมา พวกเราถูกปลูกฝังความเชื่อด้วยคำโฆษณาชวนเชื่อขึ้นมาทีละน้อยว่า ถ้าอยากมีสุขภาพดีต้องดื่มนมทุกวัน ดังนั้น เมื่อเราเริ่มได้ยินว่า นมอาจจะไม่ใช่อาหารที่เสริมสร้างสุขภาพของเราเสียแล้วเราก็คงตกใจไม่น้อย การทุมโฆษณาเรื่องประโยชน์ของนมอย่างหนักหน่วงตลอดเวลาอันยาวนานทำให้ผู้เขียนนึกถึงคำพูดของยอดนักโฆษณาระดับแนวหน้าขึ้นมาได้ว่า ถ้าคุณพูดอะไรซ้ำ ๆ ซาก ๆ ให้นานพอ ให้ดังพอและสม่ำเสมอ ชาวบ้านก็จะพากันเชื่อโดยไม่มีข้อโต้แย้งสงสัย เราเคยได้ยินว่า จงดื่มนมเพื่อสุขภาพที่ดี เพื่อให้กระดูกแข็งแรง ฟันแข็งแรง และจะไม่มวันผุเลย แต่แท้ที่จริงแล้วนมไม่ได้มีประโยชน์มากมายอย่างที่พวกเราถูกทำให้เชื่อกันเช่นนั้น

กองบรรณาธิการ

ใครที่ชอบดื่มนม หรือบริโภคนมเป็นประจำทุกวัน และบริโภคเป็นจำนวนมาก เพราะคิดว่ามีประโยชน์ ถ้าได้อ่านหนังสือที่มีชื่อว่า นม-มัจจุราชเงียบ ที่แต่งโดย นายแพทย์นั้น กิสซอร์ ชาร์มา ชาวอินเดีย แปลโดย นายแพทย์ไพบูลย์ จาตุรปัญญา คงจะต้องครุ่นคิดอย่างหนักว่า สมควรจะต้องต่อไปอีกหรือไม่

นายแพทย์ผู้นี้เป็นนักปฏิบัติด้านสุขภาพที่มีความสามารถหลากหลาย เป็นทั้งนักปรัชญา นักดนตรี นักประพันธ์โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน และนักเขียนบทความ

นายแพทย์ชาร์มา ได้เขียนบทนำในหนังสือว่า ใครก็ตามที่สามารถละเลิกการดื่มนมเสียได้ หลังจากการอ่านหนังสือเล่มนี้ พึงตระหนักว่าคุณได้พาดตนเองหลุดรอดมาจากเงื้อมมือของโรคร้ายนานาที่ฟุ้งพามาจากการดื่มนม แล้วคุณจะได้ประจักษ์ในผลดีที่พึงได้รับในภายหลัง

ในอดีตที่ผ่านมา จีน ญี่ปุ่น และประเทศในเอเชีย ต่างก็ไม่มีประเพณีของการดื่มนมสัตว์มาแต่ไหนแต่ไร ด้วยสภาพเช่นนี้เองที่เป็นเหตุผลที่ว่าทำไมธุรกิจนมซึ่งได้เติบโตขึ้นเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่อย่างรวดเร็ว จึงทุ่มเทการโฆษณาอย่างไม้อั้น เพื่อนำเสนอผลิตภัณฑ์นมให้แทรกซึมไปสู่ทุกครัวเรือน

วัตถุประสงค์ของผู้เขียน จึงอยู่ที่การตีแผ่ความจริง ในหนังสือ ให้เผยแพร่ไปสู่สาธารณชน เพื่อกระตุ้นให้ผู้ดื่มนมตระหนักผลจากการดื่มนมที่ก่อให้เกิดโรคนานาชนิด

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการราชภัฏกรุงเทพฯ อ่านหนังสือนม-มัจจุราชเงียบแล้วเห็นว่า มีประโยชน์ต่อผู้อ่าน จึงขอรวบรวมและเรียบเรียง แล้วเผยแพร่ลงวารสารจะได้เพิ่มจำนวนผู้อ่านมากขึ้น ผู้ที่อ่านแล้วขอให้ใช้ดุลยพินิจในเรื่องของความเชื่อด้วย

ตลอดเวลาสามสิบปีที่ผ่านมา ประชาชนถูกปลูกฝังความเชื่อด้วยคำโฆษณาชวนเชื่อขึ้นมาทีละน้อยว่า ถ้าอยากมีสุขภาพดี ต้องดื่มนมทุกวัน การทุ่มโฆษณาเรื่องประโยชน์ของนมอย่างหนักหน่วงตลอดเวลาอันยาวนานก็จะมีผล นักโฆษณามีความเชื่อว่า ถ้าคุณพูดอะไรซ้ำๆ ซากๆ ให้นานพอ และสม่ำเสมอ ชาวบ้านก็จะพากันเชื่อโดยไม่มีข้อโต้แย้ง สงสัย เราเคยได้ยินว่า จงดื่มนมเพื่อสุขภาพที่ดี เพื่อให้กระดูกแข็งแรง และจะมีวันผู้เลย แต่แท้ที่จริงแล้วนมไม่ได้มีประโยชน์มากมายอย่างที่พวกเราถูกทำให้เชื่อกันเช่นนั้น

โทษของการดื่มนม

ถ้าดื่มนมทุกวันจะเจ็บป่วยด้วยโรคต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ใช้หวัด น้ำมูกไหล ไข้แพ้ากาศ จับทืด หลอดลมอักเสบ
สายตาสีชมพู เป็นต้อกระจก น้ำหนักเกิน หูดติ่งเนื้อ ปวดหัว
อาหารไม่ย่อย โรคภูมิแพ้ อุจจาระร่วง ท้องผูก เหนื่อยง่าย
โรคหัวใจ เจ็บแน่นหน้าอก ข้ออักเสบ นิ้วในถุงน้ำดี กระดูก
เนื้องอก โรคมะเร็ง

งานวิจัยจำนวนมาก สรุปได้ว่า

1. นมไม่ใช่อาหารสำหรับผู้ใหญ่ นมจำเป็นสำหรับ
ชีวิตที่เกิดมาใหม่ ๆ ซึ่งใช้เวลาไม่นาน เมื่อฟันของสัตว์งอก
ขึ้นมา และหลังน้ำย่อยหลายชนิดได้แล้ว สัตว์ก็สามารถเคี้ยว
และย่อยอาหารอื่นตามธรรมชาติได้

2. นมไม่ใช่อาหารสมบูรณ์แบบ นมถือว่าเป็นอาหาร
ที่มีคุณค่าทางโภชนาการไม่ครบถ้วน ลูกวัวที่อายุได้ 3 เดือน
เจ้าของก็ยังต้องป้อนเกลือแร่ธาตุเสริมให้ ไม่เช่นนั้น ลูกวัว
จะตายเพราะเป็นโรคเลือดจาง

3. วัวและควายไม่ใช่แม่ของมนุษย์ คนสมัยก่อนใช้
นมเป็นยา เพื่อผลในการรักษาโรคบางอย่าง และเพื่อทดแทน
นมแม่เป็นครั้งคราวเท่านั้นแต่ในที่สุดนมกลับกลายเป็นอาหาร
หลักของมนุษย์

นมสัตว์เป็นอันตรายต่อสุขภาพเด็กเด็กที่ดื่มนมวันละ
1-2 ลิตร และเติมน้ำตาล 2 ช้อนชา อย่างสม่ำเสมอ จะเกิด
กลุ่มอาการภาวะโปรตีนล้นเกิน เด็กที่กินนมทั้งวันจะเบื่อ
อาหารอื่น ๆ จะร้องกวนบ่อย ๆ ปวดท้องอยู่สม่ำเสมอ ท้องอืด
อยู่เป็นนิจ ท้องผูกเป็นประจำ อุจจาระเป็นก้อนแข็ง
กลิ่นเหม็น นมสัตว์ทำให้เลือดจางเพราะนมสัตว์ขาดธาตุเหล็ก
เด็กที่กินนมแม่ไม่คอยเจ็บป่วย ไม่ปวดท้อง ร้องโยเย
ไม่ท้องอืด หรือหงุดหงิดง่าย นอนหลับสนิทได้เป็นเวลานาน
ไม่ร้องกวนเหมือนเด็กกินนมขวด

นายแพทย์ เอ็ช เอ็ม ซินแคล รองผู้อำนวยการวิทยาลัย
แมคเดลีเนีย มหาวิทยาลัยออกฟอร์ด นักวิจัยทางด้าน
โภชนาการที่มีชื่อเสียง เคยกล่าวถึงความด้อยคุณภาพของ
นมวัว และการให้เด็กบริโภคนมเป็นจำนวนมากอยู่หลายครั้ง
ท่านเชื่อว่าการให้เด็กกินนมวัวในวัยที่กำลังเจริญเติบโตเป็น
สิ่งที่ควรเลิกปฏิบัติได้แล้ว เพราะจะทำให้เด็กโตเร็วเกินไป
นำไปสู่โรคภาวะเสื่อมโทรมของร่างกายเรื้อรัง หรืออีกนัยหนึ่ง
การให้นมเด็กมากเกินไปในระยะเจริญเติบโต ทำให้เด็ก
สมบูรณ์ได้ในเวลาที่สั้นลง เป็นผู้ใหญ่เร็วขึ้น และเสียชีวิต
เร็วขึ้นด้วย เด็กที่กินนมมากเกินไป และเติบโตอย่างรวดเร็ว
ในประเทศสหรัฐอเมริกาทำให้เกิดโรคอวัยวะต่างๆ เสื่อมโทรม

มากมาย เช่น โรคหัวใจ โรคไต และโรคมะเร็ง

ความต้องการโปรตีนของร่างกายเปลี่ยนแปลงไป
ตามระยะเวลา และอัตราการเจริญเติบโต เมื่อการเจริญ
เติบโตเต็มที่ต้องการโปรตีนลดลง หลังจากนั้นเมื่อถึง
ระยะผู้ใหญ่ร่างกายต้องการโปรตีนเพื่อรักษาสุขภาพและ
ซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอ เมื่อขาดเจ็บเท่านั้น จึงไม่ควรบริโภค
นมอีก จะทำให้โปรตีนล้นเกิน

ในทันทีที่ทารกหย่านมเรากลับป้อนนมวัวที่มีปริมาณ
โปรตีนสูงและยึดเย็ดให้เขากินไปตลอดชีวิตด้วยการให้ดื่มนม
ในแก้วขนาด 250 มิลลิลิตร ซึ่งมีปริมาณโปรตีน 8 กรัม
เป็นปริมาณโปรตีนที่ล้นเกิน อาหารที่มีโปรตีนสูงนั้นสร้าง
ภาระการกำจัดของเสียให้กับไต ทำให้ไตต้องทำงานหนัก
ไตเสื่อมไว จากการศึกษพบว่า อาหารที่มีปริมาณโปรตีนสูง
ทำให้สัตว์เจริญเติบโตรวดเร็ว แต่ก็ทำให้เสียชีวิตในเวลา
รวดเร็วเช่นกัน

นมทำให้เกิดสภาพบูดเน่าในกระเพาะลำไส้ ดังนั้น
เราควรหันมาใช้โปรตีนจากพืชบางอย่างที่มีคุณภาพเหนือกว่า
เช่น เมล็ดในผลไม้เปลือกแข็ง (nut) ถั่วต่าง ๆ ผลไม้

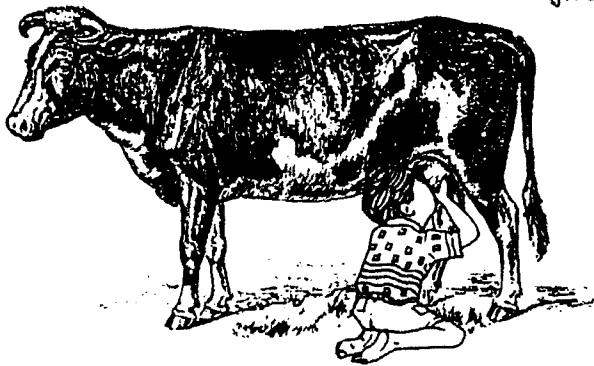
พืชใบสีเขียวทุกชนิดมีธาตุแคลเซียมที่มนุษย์ใช้ได้
เป็นจำนวนมาก เมล็ดในผลไม้เปลือกแข็ง เมล็ดพันธุ์พืช
ธัญพืชต่าง ๆ ถั่ว ผลไม้สด ผลไม้แห้ง และผักอื่น ๆ
มีแคลเซียมเพียงพอ ไม่จำเป็นต้องบริโภคนมเพื่อต้องการ
แคลเซียมเลย นักวิจัยหลายท่านได้ค้นพบความจริงว่า ไม่เคย
พบผู้บริโภคอาหารจากธรรมชาติจะเป็นโรคขาดแคลเซียม

จากการศึกษาคนที่ เป็นโรคกระดูกทั่วโลกร พบว่า
โรคกระดูกเกิดขึ้นมากที่สุดในประเทศที่บริโภคนม และ
ผลิตภัณฑ์จากนม และกินแคลเซียมเสริมในปริมาณมาก ได้แก่
สหรัฐอเมริกา สวีเดน ฟินแลนด์ สหราชอาณาจักร โรคกระดูก
เกิดขึ้นน้อยที่สุด ในประเทศที่กินนม หรือผลิตภัณฑ์จาก
นม น้อย ได้แก่ ประเทศในทวีปเอเชีย และแอฟริกา อินเดีย
ตอนใต้ ญี่ปุ่น จีน ประเทศไทย มาเลเซีย

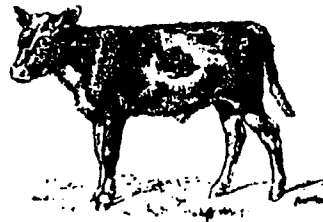
อาหารโปรตีนสูงเป็นสาเหตุของการสูญเสียแคลเซียม
ถ้าเรายังกินโปรตีนมากเท่าไร เราจะสูญเสียแคลเซียมไป
จากร่างกายมากเพียงนั้น ดังนั้นคนที่บริโภคโปรตีนสูงจึง
เป็นสาเหตุของโรคกระดูก ดังได้กล่าวไว้ข้างต้น

บริโภคนมแล้วจึงเตรียมพร้อมเข้าห้องผู้ป่วยหนัก
จากภาวะหัวใจล้มเหลวเฉียบพลัน เป็นของขวัญอันตรายที่สัตว์
มอบให้ ดังนั้น น.พ.ชาร์มา จึงพยายามพรั่ถามว่า “เป็นผู้ใหญ่
เต็มตัว ดื่มนมวัวทำไม” เพราะมีโรคมากมายที่ก่อตัวอย่าง

**ทำไมสัตว์ชนิดไหนในโลกยกเว้นมนุษย์
ที่ยังกินนมอยู่หลังหย่านมแล้ว**

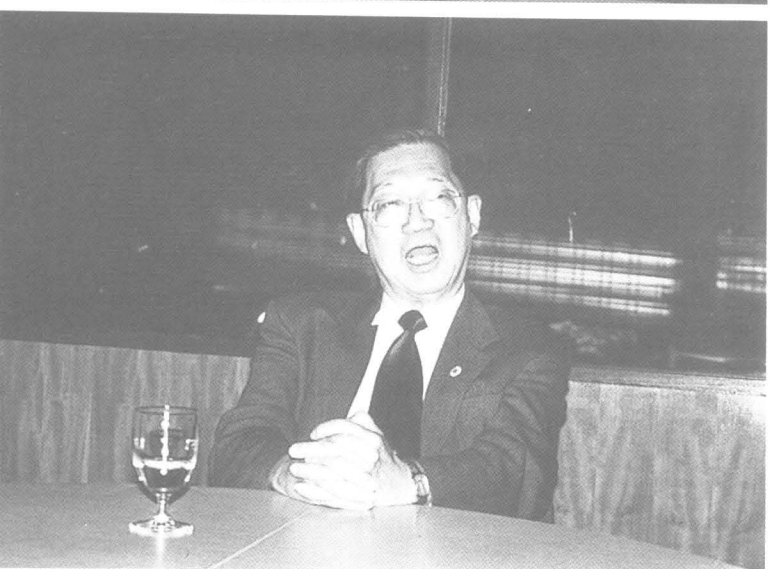
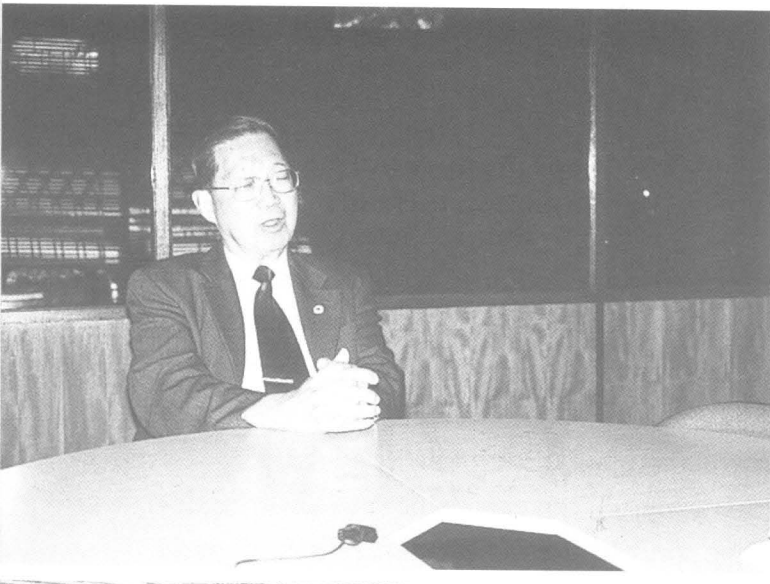
ลูกวัวสงสัยว่าทำไมคนยังกินนมของแม่วัวอยู่อีก
ทั้ง ๆ ที่ลูกวัวเลิกกินนมแม่วัวแล้ว

เงียบ ๆ โดยที่ผู้บริโภครู้ตัวเลย เรามักได้ยินคำอุทาน
บ่น ๆ ว่า “โอ! ไม่น่าเชื่อ เขายังดุนมแน่น แข็งแรง อายุแค่
40 หรือ 50 ปีนี้เอง ทำไมจึงหัวใจวายไปซะแล้วล่ะ”

ท่านผู้อ่านละ ท่านคิดอย่างไร จะบริโภคนมต่อ
หรือไม่บริโภค จงใช้วิจารณญาณ อย่าเชื่ออะไรง่าย ขอให้
นึกถึงคำสอนของพระพุทธเจ้าที่พระองค์ทรงสอนชาวกาลามะ
ถึงหลักความเชื่อที่ว่าด้วยหลัก กาลามะสูตร

สัมภาษณ์

ศาสตราจารย์นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา
นายกสภาสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ณ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
วันที่ 29 ตุลาคม 2544

วัฒนธรรมเกิดขึ้นเมื่อใด

-วัฒนธรรมเป็นเรื่องของคนที่มาอยู่รวมกลุ่มกัน ในสมัยเดิมนั้นเป็นกลไกของความกลัว เพราะชีวิตมีความลำบากมา ต่อมากลไกของวัฒนธรรมอื่นขึ้นมา และวัฒนธรรมที่เกิดพร้อม ๆ กันในโลกมี 3-4 แห่งคือ จีน อินเดีย อิหร่าน และอียิปต์ เป็นวัฒนธรรมใหญ่ ๆ ซึ่งมีความคิดที่แตกต่างกัน

ส่วนของไทยนั้น ความจริงแล้วเป็นวัฒนธรรมผสมของวัฒนธรรมอินเดียและวัฒนธรรมจีนที่เข้ามาอยู่ในเมืองไทยเป็นเวลา 7-8 ร้อยปี เมื่อมาผสมก็มีการปรับจนเป็นวัฒนธรรมไทย จะเป็นหลายอย่างที่เรเอาความคิดของจีนมา เอาความคิดของอินเดียมา อาจจะเป็นหลายอย่างที่นำของคนอื่นมาด้วย นี่คือวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมไทยนี้จะบอกว่าเกิดเมื่อไร มันคงไม่ใช่ตั้งต้นด้วยสภาพปัจจุบัน ขณะเดียวกันวัฒนธรรมไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นแล้วคงที่มันเป็นสิ่งที่ปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลาตามสภาพของมัน เมื่อตอนที่สมัยพระนครศรีอยุธยาเป็นราชธานีก็มีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอด

ผมไม่แน่ใจว่า สมัยนี้แรงกระทบมันหนักกว่าคล้ายๆ ว่าเราอยู่ตรงนี้ เราารู้สึกว่ามันแรงกว่าแต่ไม่แน่ใจว่าสมัยเราแรงกว่าสมัยอยุธยา สมัยนี้อาจจะแรงพอสมควรทีเดียวเพราะว่าแรงที่มาจากตะวันตกเป็นแรงอีกประเภทหนึ่ง แล้วก็เห็นได้ชัดว่าเป็นแรงที่เอื้อประโยชน์หลาย ๆ อย่างทางวัตถุเพิ่มมากขึ้น และก็แรงโน้มน้าวของการพยายามจะให้รับศาสนา เป็นแรงที่มีความรุนแรงมาก ขณะเดียวกันปัจจุบันนี้ก็มีแรงต่าง ๆ เข้ามา เพราะฉะนั้นวัฒนธรรมไทยจึงปรับเปลี่ยนอยู่ตลอด

เพื่อจะให้เห็นอีกประเด็นหนึ่งที่อยู่ตรงนี้ผมรู้สึกว่าจริง ๆ แล้ว มันไม่ใช่การมองในมุมหนึ่งมันอาจจะมองในอีกแง่มุมหนึ่งว่า วัฒนธรรมตะวันตกสลับไปจากวัฒนธรรม

ของอียิปต์ เมโสโปเตเมีย กรีกอย่างที่เราเรียนประวัติศาสตร์ ตะวันตก แล้วมาโรมพอโรมแล้วเข้าสู่ยุคมืด หมายถึง ยุคซึ่งอาหรับปกครองพวกอื่นก็อยู่แถวยุโรปใต้เป็นผู้ปกครองก็มีความเชื่อในลักษณะหนึ่ง อาศัยความเชื่อเป็นฐาน เป็นอย่างนั้นอยู่หลายร้อยปี จนเกิดยุคหนึ่งตามมา เรียกยุคเรเนอซองต์ คือยุคฟื้นฟูในประวัติศาสตร์ เกิดขึ้นโดยคนใช้เหตุผลใช้ข้อเท็จจริงแล้วก็ใช้ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์วิทยาศาสตร์นำไปสู่การควบคุมธรรมชาติ ทำให้เกิดการเอาธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ ก็เกิดเป็นเทคโนโลยีขึ้นมา ก็เป็นยุคของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในระยะ 2-3 ร้อยปีที่แล้วมา ยุคนี้ทำให้ผลผลิตเปลี่ยนแปลง ทำให้กำลังอำนาจเปลี่ยนแปลง ทำให้มาอังกฤษจึงมาชนะ อินเดีย ยึดอินเดียได้ มาชนะเราแถวนี้ จะมายึดดินแดนของเราบางส่วนไป เป็นเพราะพลังอำนาจทางการทหาร เอาปืนใหญ่มายิง เราก็ไม่รู้จะทำอย่างไร เพราะเราไม่มีจะยิง ทั้งหมดเหล่านั้น ส่วนหนึ่งเป็นพลังเศรษฐกิจ พลังการผลิต ทำให้ชีวิตต่าง ๆ ดีขึ้น เราก็รับพลังเหล่านั้นมา

มาถึงตอนนี้ค่อนข้างชัดว่าโลกเจริญเข้าไปถึงจุด ๆ หนึ่งซึ่งเกือบจะเป็นจุดสูงสุดของการใช้ยุควิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ทุกคนกำลังเห็นว่าตรงนี้มีปัญหาที่เกิดขึ้นคือ วัตถุนิยม บริโภคนิยม ความดีไม่รู้ว่าจะหายไปไหนความดีคืออะไร ผมเคยเขียนหนังสือไว้เรื่องถ้าเรามองวัฒนธรรม จะเห็นว่าวัฒนธรรมตะวันออกความจริงแล้วมันขนาน ส่วนที่อยู่ที่จีนและอินเดียนั้นความจริงแล้วให้พิจารณาเรื่องเหตุผลมานานแล้ว พิจารณาเรื่องคุณความดีมานานแล้ว แบบอินเดียนั้นเป็นคุณความดีที่เกิดขึ้น อย่างศาสนาพุทธคุณความดีที่เกิดขึ้นอยู่ในจิตใจคนนี่เองเราจะปรับใจของเราอย่างไร จึงจะเป็นความดี ขงจื้อเชื่อเรื่องคนในสังคม ว่าคนอยู่ในสังคมอย่างไรจึงจะดี ทั้งสองอันนี้มารวมกันเป็นวัฒนธรรมอย่างที่ว่านี้ แล้วเราปรับวัฒนธรรมเหล่านั้นถึงจุดหนึ่งมาถึงจุดที่ผมคิดว่าน่าจะเป็นคำตอบ ผมเขียนไว้ว่าน่าจะมี เอเชีย เรเนอซองต์ เป็นยุคฟื้นฟูอีกครั้งหนึ่งที่นำเอาปรัชญาตะวันออกขึ้นมาแก้ปัญหาของโลก แก้ปัญหาของประเทศจากสิ่งที่มีอยู่นั้นทั้งหลาย

ตัวอย่างเรื่องนี้ได้แก่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับสั่งเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจพอเพียงเป็นคำตอบของชาติ เนื่องจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ เราใช้อะไรต่ออะไรฟุ่มเฟือยฉิบาละ เพราะฉะนั้น

คำตอบคือเศรษฐกิจพอเพียง ความพอดี ความไม่ยาก
มากเกินไป มีขมิมาปฏิบัติคือปรัชญาศาสนาพุทธ
ที่เรารับมาเป็นวัฒนธรรมของเรา ในส่วนนี้ต้องแปลออก
มาเป็นการปฏิบัติ ผมเขียนหนังสือไว้เล่มหนึ่งคือ
"สุขภาพพอเพียง" เป็นการแปลเรื่องสุขภาพ ว่าจริง ๆ
แล้วเรามีปัญหาเรื่องนี้ และเป็นเหตุของการล้มสลาย
ทางเศรษฐกิจด้วย ตัวอย่างเช่น ความอยากไม่รู้จบ
อยากสวย อยากไม่แก่ อยากไม่ตาย ควรจะตายแล้ว
ไม่ตาย ละไว้ อะไรต่อมิอะไรจิตใจ การใช้เทคโนโลยี
อย่างฟุ่มเฟือยโดยไม่เกิดประโยชน์ ของที่ฟุ่มเฟือยเรา
นำมาใช้เยอะแยะไปหมด ของเหล่านั้นเราเอามาปรับ นี้
เป็นปรัชญาหนึ่งนะ

อีกปรัชญาหนึ่งคือการอยู่ร่วมกันอย่างสันติการ
เข้าอกเข้าใจซึ่งกันและกัน การมองเห็นความเหมือนของ
ศาสนาต่างๆ การเคารพในความเชื่อของผู้อื่น ทั้งหมด

เหล่านี้คือการที่ พุทธ คริสต์ อิสลาม อยู่ด้วยกันได้
ปัญหาในอัฟกานิสถานตอนนี้ มันคือปัญหาที่ต้องแก้ด้วย
การอยู่ร่วมกันโดยสันติ การเข้าใจซึ่งกันและกัน การไม่
เบียดเบียนซึ่งกันและกัน อันนี้คือวัฒนธรรมไทยซึ่งมีมา
ตลอด เป็นวัฒนธรรมที่น่าจะเป็นคำตอบของโลกด้วยซ้ำ
ไม่ใช่คำตอบเฉพาะของประเทศไทยอย่างเดียว เพราะ
ฉะนั้นผมจึงคิดว่าจริงๆแล้ว เราไม่น่าจะมองวัฒนธรรม
ในลักษณะของเรื่องการตั้งรับ ด้วยการบอกว่ามีวัฒน-
ธรรมตะวันตกเข้ามาอย่างรุนแรง แล้วเราจะตั้งรับ
อย่างไร เราอาจจะต้องบอกว่าวัฒนธรรมของเรานี้ความ
จริงแล้วเข้มแข็ง เป็นวัฒนธรรมที่น่าจะเป็นคำตอบแล้ว
ก็น่าจะช่วยปรับวัฒนธรรมตะวันตกที่เข้ามาด้วย วัฒน-
ธรรมตะวันตกที่เข้ามาในที่สุดแล้ว น่าจะใช้วัฒนธรรม
สากลที่เราจะใช้อยู่ การสื่อสารที่กว้างขวาง ทำ
ประโยชน์ได้มากมายนี้เราคงยังต้องใช้อยู่ ทำอย่างไร
เราถึงจะปรับวัฒนธรรมนี้ทำให้เป็นประโยชน์ โดยใช้
วัฒนธรรมไทย

**วัฒนธรรมตะวันตกเป็นวัฒนธรรมของการบริโภค จริง
ๆแล้วมีบริษัทข้ามชาติ โดยเฉพาะของอเมริกา ซึ่งจะ
ทำให้คนตะวันตกหรือคนทั่วโลกบริโภค ซึ่งมันก็
จะต้องถูกต่อต้านด้วยแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพราะ
จะทำให้มีการบริโภคน้อยลงจะมีทางที่จะทำให้คนไทย
บริโภคลดลงเพื่อลดหรือไม**

- ผมกำลังพูดในเชิงหลักปรัชญา ส่วนเมื่อ
แปลปรัชญาออกมาเป็นการปฏิบัติ มันเป็นส่วนหนึ่ง
ซึ่งต้องทำ อยู่ที่ว่าเราฉลาดแค่ไหน เรามีปรัชญาแค่ไหน
ตอนนี้เราเป็นเครื่องมือขององค์กรระหว่างชาติ อย่าง
บริษัทข้ามชาติ ได้ยินใช่ไหมว่าเมื่อ 2-3 วันมานี้เอง
อเมริกาบอกว่าจะไม่เคารพลิทธิบัตร ของบริษัทผลิตยา
ซิโปร เพราะยาซิโปรมีราคาแพง เห็นไหมว่าเมื่อกลไก
ตลาด กลไกผลตอบแทนมาขัดกับกลไกของมนุษยธรรม
เขาก็พร้อมที่จะมองดูว่าจะเอากลไกไหนเข้าไปใช้ แต่
พอเราจะบอกว่า ยาซึ่งรักษาโรคเอดส์ซึ่งราคามันแพง
มากคนยากจนไม่สามารถจะเข้าถึง แล้วก็แพงเหล่านี้
เกิดจากสิทธิบัตรที่เราเอามา เราจะต่อต้าน เราจะทำ
อย่างไรถึงจะให้ยารักษาโรคเอดส์ที่แพงนั้น ลดราคาลง

มา เรบอกกว่าเราจะไม่เคารพในสิทธิบัตรตามกติกา ก็เข้ามาตัดค่าน จะเห็นว่าจริงๆแล้วอเมริกาก็ทำในสิ่งที่เรอยากทำ ปัญหามันคือความสมดุลพอที่ระหว่างเอกชนกับมหาชนกับสังคม เพราะฉะนั้นจริง ๆ แล้วเราเป็นปลาเล็ก ถูกอเมริกาซึ่งเป็นปลาใหญ่ ใช้นโยบายข้ามชาติเป็นเครื่องมือของเขา ทั้งๆที่ตัวเขาเองพร้อมที่จะล้มบริษัทข้ามชาติ มันทะเลาะกันอยู่จนบริษัทไบเออร์ต้องลดราคาซีโปรลงมา นี่คือกลไกของโลก มันเกิดขึ้นเพราะว่าอเมริกาเป็นขั้วใหญ่ขั้วเดียวของโลก ชัดเจนว่าไม่ใช่คำตอบ เพราะมันไม่มีความสมดุลของขั้ว เมื่อไม่มีความสมดุลของขั้ว ที่จะนำขั้วอื่นมาแย้ง ที่จะไม่ยอม เราจะแย้งได้หรือไม่ เรามีพลังแค่ไหน เราจะควรทำตัวของเราอย่างไร คำตอบมันออกมาค่อนข้างชัดเจนตอนนี้ว่าเงินกำลังจะมาเป็นอีกขั้วหนึ่ง แล้วเงินจะเคารพหรือไม่อย่างไร เราจะใช้พลังของเราอย่างไร เรามีทรัพยากรบุคคลซึ่งเป็นพลังของเราสักแค่ไหน เรามีคนอยู่ 60 กว่าล้านคน ไม่น้อย ขณะเดียวกันเรามีทรัพยากรทางปัญญาอื่นอีกจำนวนมาก เราจะใช้ตรงนั้นรู้ได้สักแค่ไหน

ถ้าวิเคราะห์อีกส่วนหนึ่ง ในเชิงของขั้วอำนาจของโลก สิ่งที่เราถูกดูตอนนี้ เรื่องของผู้ก่อการร้าย มองอีกมุมหนึ่งมันเป็นความร้ายแรง ความเลว ของผู้ก่อการร้าย แต่มองอีกมุมหนึ่ง เป็นเรื่องการเอาเปรียบของประเทศที่พัฒนาแล้ว ประเทศต่างๆยังยากจนอยู่มากมาย และความยากจนเหล่านี้เกิดจากประเทศที่พัฒนาแล้วเอาไปใช้ เอาประโยชน์ น้ำมันนี่เอามาจากเขตปกครองของศาสนาอิสลามมากมาย เพราะฉะนั้นการที่จะเรียกว่าอาจจะใช้คำว่า การต่อสู้หลังด้วยการก่อการร้าย เพราะฉะนั้นผู้ก่อการร้ายทั้งหมดนั้นไม่ใช่คนบ้าหรือ ไม่ใช่เพราะบินลาเดนเป็นบ้าจึงได้ทำอย่างนั้น ถ้าเป็นคนบ้าจะมีคนอื่นตามสักเท่าไร แต่ความจริงเป็นความไม่เสมอภาคในโลก ที่เกิดปฏิกิริยาอย่างนี้ ซึ่งเป็นปฏิกิริยาที่ไม่ดี แต่เมื่อมันเกิดปฏิกิริยา อเมริกาจะต้องรู้ตัวเอง ต้องไม่เอาเปรียบคนอื่นมากอย่างที่เป็นอยู่

กลับมาถึงเรื่องที่ว่าบริษัทข้ามชาติมันเอาเปรียบเราจริง ๆ ขณะเดียวกันนี้เราก็ควรต้องเคารพเหตุผลก็เพราะว่าการลงทุนเราต้องลงทุนในการค้นคว้า

เป็นการลงทุนที่แพง ถ้าเราไม่ให้มีการตอบแทนในการลงทุน มันก็จบ และไม่มีการค้นคว้าออกมา ก็จำเป็นที่จะต้องมีการตอบแทนเข้าไปสู่การลงทุนเพื่อที่จะค้นคว้าต่อไป แค่นั้นน่าจะพอ ที่นี้จะให้ผลตอบแทนแต่ละคนสักแค่ไหน คนที่คิดค้นอะไรที่ยิ่งใหญ่มากนี้ควรจะถูกจ่ายเป็นเศรษฐกิจไปเลยในทันที มันก็ควรในลักษณะหนึ่ง แต่ว่าควรแค่ไหน ควรโดยที่เป็นความสูญเสียของคนอื่น เป็นความขาดมนุษยธรรมในโลกหรือไม่

ลิขสิทธิ์ทางปัญญานี้ควรจะมีไหม

- มีแน่นอน ถ้าเมื่อใดก็ตามไม่มีลิขสิทธิ์ทางปัญญาทรัพย์สินสมบัติทางวิชาการทั้งหลายก็จะเป็นสมบัติของสาธารณะหมด มันก็จะเกิดความเจริญได้ถึงระดับหนึ่ง ยกตัวอย่างใกล้ๆตัว ถ้าสถาบันราชภัฏให้อาจารย์ที่ทำตำรา ตำรานั้นทำเสร็จแล้วก็ไปสมบัติสาธารณะ มันก็เป็นตำราชิ้นหนึ่งเท่าที่อาจารย์จะพอทำได้ แต่ถ้ามีการจัดการที่ดี แล้วบอกว่าตำรานี้เราจะตอบแทนตามคุณภาพของมัน ถ้ามันวางตลาดได้ เราจะดูแลให้เขามีรายได้กลับคืน ตำราอันแรกอาจจะไม่ตีสักเท่าไร ขายยังไม่ค่อยได้ แต่ว่าคุณต้องเอาไปเท่านั้นแล้วได้ค่าตอบแทนมากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อคุณปรับให้มันดีขึ้นในที่สุดตำราที่นี้ขายได้ใช้ทั่วประเทศ การตอบแทนก็จะสูง นั่นเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้คนทำในสิ่งที่ดีขึ้น ทำให้มันเกิดสติปัญญามากขึ้น เพราะฉะนั้นจริงๆในดวงจรรยาเป็นวงจรกระตุ้นให้เกิด ถ้าเราไม่เคารพ ไม่ให้เกิดวงจรนี้ มันก็ไม่เกิดความเป็นเลิศ เพราะมันมีสองส่วนอยู่เรื่องกลไกของสังคม เรื่องความยุติธรรม ความเสมอภาค เรื่องกลไกของการเกิดปัญหา เรื่องของการจัดการทรัพย์สินทางปัญญาในระดับที่เหมาะสม ที่ตอบแทน ไม่ใช่การเอาเปรียบกัน แต่ว่าตอบแทนแค่ไหนจึงจะมีขึ้น

ผมมองว่าลิขสิทธิ์ทางปัญญา ถ้าหากปัญญานั้นมันใช้ในประเทศ ก็จะมีการควบคุมแต่ลิขสิทธิ์ทางปัญญาที่มันข้ามชาตินั้น ประเทศยากจนจะเอาเงินที่เหนมาซื้อลิขสิทธิ์ทางปัญญาของประเทศที่ร่ำรวย ยิ่งจนหนักเข้าไปอีก

- ตรงนี้ก็ เป็นเรื่องความไม่เสมอภาคในโลก ความจริงทั้งหมดเหล่านี้เป็นสัมพัทธ์ทั้งสิ้นเลย ถ้าเรา

บอกว่าประเทศเป็นตัวหลัก มันไม่ใช่คำตอบ ประเทศก็เป็นเพียงแค่ระดับหนึ่งของกลไกกลไกระหว่างประเทศ ก็เหมือนกันยกตัวอย่าง สมมติว่าไทยกับลาว เองง่าย ๆ ตำราที่นี้ถ้าไปขายที่ลาว ลาวยากจน เพราะฉะนั้นเราควรจะให้ลาวเป็นของฟรีหรือเปล่า ความจริงแล้วถ้าได้ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากลาวด้วยลาวก็ได้ผลประโยชน์ด้วย เพราะฉะนั้นตรงนี้เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความเสมอภาคกับการจัดการอื่น ๆ ซึ่งจริงอยู่ในประเทศก็เป็นความเหลื่อมล้ำในประเทศ ระหว่างประเทศก็เป็นความเหลื่อมล้ำระหว่างประเทศ ประเทศมันเป็นเพียงแค่ข้อสมมติอันหนึ่งเท่านั้นเองในสังคมมนุษย์

ถ้าอย่างนั้นวัฒนธรรมมันเลื่อนไหลไปทั่วโลก วัฒนธรรมหนึ่งของคนไทยมันเกือบจะรักษาไว้ไม่ได้เพราะเด็กวัยรุ่นไปห่อวัฒนธรรมตะวันตก และเราเสียดายว่าวันหนึ่งข้างหน้าเราคงจะไม่ได้เห็นวัฒนธรรมไทยอีกแล้วเพราะว่า เด็กรุ่นใหม่ที่จะมาแทนเรามีปรับวัฒนธรรมตะวันตกมามากมาย ถ้าเราไม่มีกำแพงกันหรือว่าไม่มีผู้มาบอกำของดีของไทยควรจะเอาอะไรไว้และอะไรคือของไม่ดี อยากได้ฟังก์ชันอะไรในประเด็นนี้

-วิธีการแก้ปัญหาของการมีปัญญาต่างประเทศ เป็นพายุร้ายเข้ามา พายุร้ายจริง ๆ พัดมาแรงมากด้วย เราจะแก้ปัญหาอย่างไร วิธีการแก้ปัญหายังหนึ่งคือการสร้างกำแพงไม่ให้มันเข้ามา กำแพงแคไหนล่ะที่จะกันพายุได้ ในที่สุดกำแพงมันก็พัง มันก็ไม่สามารถป้องกันอะไรได้ ที่น่ากลัวก็คือสภาพปัจจุบันนี้กำแพงนั้นพัง เรามองว่าพายุนี้เป็นพายุที่ร้ายแรงที่เราต้องแก้ปัญหาตอนนี้ คือเรามองเห็นว่าภูมิปัญญาไทยนั้นมันด้อยภูมิปัญญาไทยมันจะต้องเอามาเพียงแต่ต่อสู้กับภูมิปัญญาต่างประเทศ

เราควรจะมองอีกมุมหรือเปล่าว่า ภูมิปัญญาไทยเป็นภูมิปัญญาใหญ่ ที่จริงแล้วจะต่างประเทศแล้วเป็นคำตอบของโลกด้วยซ้ำ ถ้าเราเป็นอย่างนั้นไม่ต้องมีกำแพง เราจะทำอย่างไรที่จะให้คนของเราตระหนักระลึก และเข้าใจภูมิปัญญาของไทยเองว่า ภูมิปัญญานี้คือคำตอบ คำตอบของโลกด้วย อย่างเรื่อง "สุขภาพพอเพียง" ไม่ใช่คำตอบเฉพาะของคนไทยนะ เป็นคำตอบทุกแห่งในโลก เรื่องของการให้อภัย เรื่อง

การอยู่ด้วยกันโดยสันติเป็นคำตอบทุกแห่งในโลก

ยกตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม ภาพยนตร์เรื่อง ราชมอนของญี่ปุ่นออกฉายทั่วโลก มีปรัชญาญี่ปุ่นใส่เข้าไปในนั้น แสดงถึงมุมมองต่าง ๆ แล้วให้ปรัชญาญี่ปุ่นที่ว่า จากเรื่องของคนๆหนึ่งสามารถมองได้หลายมุมมอง มุมมองของคนที่ยากแล้ว มุมมองของภรรยา มุมมองของผู้ร้าย มุมมองของชาวบ้านที่มาเผ่าคูดอยู่ ฝรั่งเศสมองอย่างนี้ ฝรั่งเศสจะมองมุมเดียวเสมอ ของเราจะเป็นไปได้ไหม ที่จะสร้างภาพยนตร์เพื่อไปขายต่างประเทศ ในลักษณะที่ Export ไปอเมริกาได้มีคนพูดถึงเรื่อง Export จากประเทศต่าง ๆ เข้าสู่สหรัฐและยุโรป สิ่งที่ Export มากที่สุดในตอนนี้นั้นคือ spiritualism คือวิญญาณ คือปรัชญา คือหลักการ คือนามธรรม เพราะว่าอเมริกา กำลังขาดสิ่งเหล่านี้อย่างมาก สิ่งหนึ่งที่เราเข้าไปและเข้าไปมากคือศาสนาอิสลาม จะเห็นชาวอเมริกันเปลี่ยนเป็นศาสนาอิสลามจำนวนมากเพราะเป็นเครื่องยึดถือ อย่างที่เราต้องใช้ spiritualism ในเชิงของตะวันออกกำลังเข้าไปได้มาก เราสามารถสร้างได้เหมือนกัน ยกตัวอย่างเช่นภาพยนตร์เรื่องสุริโยไทให้ปรัชญาอะไร อาจให้อะไรมากกว่าที่กล่าวมานี้ ให้ความเป็นชาติ ให้อะไร แต่สิ่งหนึ่งที่ตรงกับฝรั่งแน่ๆ คือเรื่องสตรีในสังคมไทยเห็นไหมว่าสตรีมีบทบาทล้าหน้าอยู่เยอะเลย เราไม่ต้องพูดถึง gender equality ลึกเท่าไร gender equality ที่บ้านเนื่องจากสามีทุพพลภาพอะไรต่อมิอะไรจิปาถะเหล่านั้นเป็นวัฒนธรรมที่อาจจะสอดแทรกเข้ามาแต่ว่าสังคมไทยแท้ๆนี้ ถ้าไปดูเป็นสังคม maternal หมายความว่าสืบลายทางผู้หญิง ถ้าดูในชนบทไทยก็เป็นอย่างนั้นอยู่ เวลาแต่งงานแล้วไปอยู่บ้านภรรยาต่างกันเลยกับสังคมญี่ปุ่นและจีน จีนเป็น paternal อย่างแรง แล้วญี่ปุ่นจีน ตะวันตก นี้ดูถูกผู้หญิง บางศาสนาถึงไปกันใหญ่ เห็นได้ชัด ศาสนาของเรา วัฒนธรรมของเราให้ความเสมอภาค เคารพความเป็นคนมากกว่าความเป็นเพศ เรื่องของเพศหญิงไม่แตกต่างกันมากนัก นักศึกษาเพศหญิงตั้งมากมายเข้าเรียน สอบเข้ามาได้เท่าเทียมกัน ผู้ที่อยู่ในธุรกิจทั้งหลาย ผู้ได้รับการยกย่องทั้งหลายเป็นผู้หญิงจำนวนมาก สมเด็จพระสุริโยทัยเป็นตัวอย่างหนึ่ง

เรื่องของผู้หญิงซึ่งสามารถ ที่จะอยู่ และมีความหมาย ในสังคม ฝรั่งเศสมี โจน ออฟ อาร์ค ทำเป็นภาพยนตร์นี่คือ ความเป็นผู้หญิง แต่ว่าในสังคมโลกตอนนี้ปัญหาเรื่องผู้หญิงถูกดูถูก ผู้หญิงไม่ได้รับการดูแลมีเยอะไปหมด ภาพยนตร์เรื่องสุริโยไทในเชิงปรัชญาแสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงที่เป็นนักรบ และเป็นผู้หญิงที่สละชีพเพื่อแผ่นดิน ซึ่งในลักษณะนี้ไม่ต่างกับ เรื่อง โจน ออฟ อาร์ค ที่เป็น ภาพยนตร์ของฝรั่งเศส ถ้าเราขายปรัชญานี้ แล้วจริงๆถ้า จะดูความเสมอภาคทางเพศแล้วมาดูที่เมืองไทยแน่นอน ยังมีปัญหาอยู่ในหลายๆเรื่อง เพราะว่าเรารับวัฒนธรรม อื่นเข้ามา กฎหมายของเราเป็นกฎหมายอิงฝรั่ง จึงได้ ถูกและเอาเปรียบสตรี แต่ว่าโดยวัฒนธรรมแท้ๆของ ไทยเรานี้ สตรีกับบุรุษเท่ากันเลย สตรีอาจจะมีความ สำคัญกว่าด้วยซ้ำ

อะไรที่ถือว่าเป็นจุดแข็งของอเมริกา เป็นเพราะความเป็นมหาอำนาจไซโคม จึงสามารถครอบงำ วัฒนธรรมของโลกได้

- ความแข็งของอเมริกาเกิดขึ้นเนื่องจากเขามี ปัญหา และปัญหาของเขาเข้มแข็งมากเหตุผลที่ปัญหา เข้มแข็งนั้น เขายอมให้ปัญหาจากที่ต่างๆไหลเข้าสู่ อเมริกา คือเขาเอาคนที่มีความรู้ทั้งหลายและก็เปิด โอกาสให้คนที่มีปัญหาเหล่านี้ สามารถที่จะใช้ปัญหาได้ เพราะฉะนั้นเมื่อเอาปัญหาเหล่านี้มารวมกัน ทำให้เกิด ตัวปัญหาที่เข้มแข็ง ปัญหาของอเมริกาถึงได้นำไปสู่การ ผลิตรถคิดค้นอย่างมากมาย ยกตัวอย่างเช่นถ้าหากเขา จะหาคนบด ที่อเมริกาเขาจะมองได้ทั่วโลกเลย อาจจะ หยิบไปจากเมืองไทย ว่าคนนี่ดีมาก ไปเป็นคนบดได้ เขาก็เอาไป ของเรานี้ ออกนอกสถาบันยังไม่ได้เลย ไซโคม ? เห็นชัดไหมว่ากำแพงตรงนี้เป็นพลังของเขา พลังของเขาตรงนี้เป็นเครื่องมือทำให้เขาเจริญ

ญี่ปุ่น ความจริงแล้วความเจริญเกิดขึ้นมา พร้อมๆกับเมืองไทย ในสมัยเมจิกับสมัยรัชกาลที่ 5 นั้น ได้เปิดประเทศพร้อมกัน แต่ว่า 100 ปีให้หลังเราก้าวไม่ เห็นหลังเขาเลย เหตุผลเพราะอะไร ในบรรดาหลายๆ เหตุผล เหตุผลหนึ่งญี่ปุ่นเปิดประเทศโดยการนำความรู้ จากยุโรปเข้ามา แต่นำเข้ามาในลักษณะของเยอรมันคือ

การใช้วิจัยเป็นตัวนำ เขาค้นคว้าตลอด เขาสอนเด็กให้ คิดตลอด ทำให้เกิดปัญญา ของเราที่บอกว่ามีความรู้ อยู่ เยอะแยะ เราต่อต่อความรู้ออกมา แล้วเอาความรู้ขึ้นมา ใช้ เราไม่ได้สอนให้นักศึกษาของเราได้คิดเลย เพราะว่า เราขยายความคำว่า อุดมศึกษาไปในเชิงของการเรียน การสอน การถ่ายทอดความรู้ แต่ที่ญี่ปุ่นใช้การริเริ่ม สร้างสรรค์หมด ใช้วิจัยเป็นเครื่องมือ เมื่อเป็นอย่างนั้น ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของญี่ปุ่น นวัตกรรมของญี่ปุ่น จึงสูงมาก แล้วก็สูงจนเรามองไม่เห็น และตามไม่ทัน มันเพิ่งปรากฏมาร้อยปีให้หลังว่า เราล่าหลังล้วยเลย เพราะเราไม่ก้าวไปตรงนั้น

มีโปรเฟสเซอร์เกาหลีคนหนึ่งให้นิทานอีสป แล้วก็บอกว่า นิทานเรื่องนี้เป็นเครื่องแสดงว่าใช้ปัญญา อย่างไรเขาก็บอกว่าอเมริกานี้มีปัญหามากมายมหาศาล ญี่ปุ่นสามารถทันอเมริกาได้ในระยะนั้น ตัวอย่างในภาค ปฏิบัติการโอเคความจริงแล้วมันแปลว่า "all accept one" concept นี้ เกิดขึ้นที่บอสตัน concept นี้เกิด ขึ้นจากการช้อมดนตรี เรามีเครื่องดนตรีอย่างอื่นทั้งหมด ที่จะเล่นกับวง ยกเว้นอย่างเดียวคือ "เรา" ที่กำลังจะ ช้อม แล้วคนที่ช้อมก็เอาไอ้นั้นไป แล้วก็ช้อมเข้ากับวง ดนตรี ก็เลยเป็น "all accept one" แต่ญี่ปุ่นเอา concept นี้มา แล้วมาปรับ ปรับสองอย่าง หนึ่ง-ปรับว่า คนนั้น ชอบร้องเพลงเพราะๆ คนญี่ปุ่นยิ่งชอบใหญ่เลย เราจะ ร้องเพลงให้เพราะได้ ส่วนที่เป็นปัญหาที่สุดคือจิงหวะ เพราะฉะนั้นจิงแก่จิงหวะเสียใส่คำเข้ามาให้เป็นไปตาม จิงหวะที่ควรจะเป็นแล้วยิ่งร้ายกว่านั้น ญี่ปุ่นทำเรื่อง อิเล็กทรอนิกส์ให้ใครก็ตาม ร้องเพลงในคาราโอเกะจะมี เสียงทุ่มเกิดขึ้นแล้วเสียงทุ่มนี้ทำให้เพราะขึ้นคาราโอเกะ จึงได้ขายไปทั่วโลก เห็นไหมว่าหนูมันเกาะอยู่บนหัว กระจิง แล้วกระจิงหยุด หนูเอาคาราโอเกะมาขายทั่วโลก แล้วกลายเป็นของญี่ปุ่นไป นี่คือเรื่องของปัญหา จะเห็นเลยว่าของเรานี้ ถ้าเราเกาะอยู่บนหัวกระจิง เรา คงจะตกจากหัวกระจิงทีเดียวตาย ไซโคม?

ถ้าเปรียบเทียบปัญญาของญี่ปุ่นกับอเมริกา แสดงว่าญี่ปุ่น ฉลาดกว่าอเมริกา

- บังเอิญว่าหนูมันวิ่งไปไม่ได้ไกลเท่าไรเพราะ

พลังปัญญาของอเมริกามีมากมายมหาศาล จนญี่ปุ่นเอง
ตอนแรกแข่งอเมริกาไป แต่ว่าอเมริกาขยับบีบเดียวมัน
ต่อไปได้ สิ่งทั้งหลายทั้งปวงคืออเมริกาแข่งต่อไปได้

อยากให้เปรียบเทียบจีนที่อนุรักษ์นิยมกว่าญี่ปุ่น

- จีนนั้นยังคงลำบากมากเลย ผมไม่เชื่อว่าจีน
จะทรงพลังขึ้นมาอย่างมากรวดเร็ว จีนจะทรงพลังขึ้นมาใน
ลักษณะของพลังประชากร ตอนนีใช้ทรัพยากรภายใน
เป็นหลัก คือพลังคนตั้ง 1,300 ล้านคน ทำให้ตรงนั้น
เป็นตลาดอย่างแรง แล้วก็ตลาดนั้นเพิ่มมากขึ้น สิ่งหนึ่ง
ที่จีนมีและก็เป็นวัฒนธรรมใหญ่คือขงจื้อ ถึงแม้จะเหลือ
อยู่ไม่มาก แต่เว้ายังอยู่ในสังคมจีนแน่ๆ คือการเห็นแก่
สังคมเป็นหลัก ขงจื้อสอนอย่างนั้นตลอด สังคมจะใหญ่
กว่าบุคคล การปกครองสำคัญกว่าบุคคล ทำไม
คอมมิวนิสต์จึงสร้างให้เกิดขึ้นมาในประเทศจีน แล้วก็
ก้าวไปได้ก่อนที่คอมมิวนิสต์จะยึดประเทศจีน มีคนออก
อยากอยู่ เราดู The Good Earth ว่ามีคนออกอยากแร้น
แค้นอย่างมากเลยแล้วคนจีนอพยพออกจากประเทศจีน
เป็นคนจีนโพ้นทะเลทั้งหลาย จีนออกอยาก แต่ว่าทำไม
เขาเซตุงจึงทำได้สำเร็จ เขาเซตุงปลูกประชาชนได้
ปลูกให้อยู่ในวินัยได้ ปลูกให้รักษาความเสมอภาคได้ ให้
ทุกคนต่ำลงไปหมดเลย ให้อยู่ในระดับเดียวกัน ส่วนนี้
เป็นการใช้พลังที่มีอยู่ในจีน 1,300 ล้านคนให้เป็นประ-
โยชน์ ประเทศไทยยังมองไม่เห็นตรงนั้น เราพูดถึงเรื่อง
คนไทย แล้วบอกคนไทยไม่รู้ภาษาอังกฤษ ไม่ได้ความ
เป็นความไม่ดีของคนไทย เมื่อไหร่เราจะมองว่าคนไทย
เป็นทรัพยากรที่เป็นตลาดตั้ง 61 ล้านคน เพราะฉะนั้น
ถ้ามีการแปลตำราฝรั่งออกมาเป็นภาษาไทย แล้วขาย
คนไทย 61 ล้านเป็นลูกค้า ง่ายกว่าที่จะทำให้คน 61
ล้านอ่านภาษาอังกฤษได้ แต่เราไม่ทำ เราให้คนไปอ่าน
ภาษาอังกฤษ จีนทำอย่างไร เขามี 1,300 ล้านคน
เขาแปลตำราทุกอย่างมาเป็นภาษาจีนหมดเลย ถ้าเราแปล
ตำราฝรั่งเป็นภาษาไทยแล้ว ลาวเป็นผลพลอยได้เพราะ
ฉะนั้น ไม่ใช่ 61 ล้านนะ รวมไปถึง 8-10 ล้านคนที่
ใช้ตำราภาษาไทย เห็นไหมว่า strength มันอยู่ตรง
ประชาชน ตอนนี้จีนเป็นอย่างไร จีนเขาเห็นความสำคัญ

ของวิทยาการ ตรงนี้ไทยยังไม่เห็น ตอนคอมมิวนิสต์
ปกครองอยู่ วิชาพื้นฐานของเขาก็กินให้การสนับสนุน
ฟิสิกส์ เคมี คณิตศาสตร์ จริง ๆ แล้วคณิตศาสตร์นั้นคู่
กับดาราศาสตร์และเป็นศาสตร์ของจีนมา 5,000 ปีแล้ว
ก็เข้าใจเรื่อง เอเชียน เรเนอซองต์ ทันทีเลย เพราะจริงๆ
แล้วจีนจะนำในเรื่องคณิตศาสตร์ หัวของเขาเป็นอย่าง
นั้น แล้วเขามีวินัยอยู่ในตัว ความเข้มแข็งของจีนอยู่ที่
วินัย แล้วมีความอดทนเพื่อสังคม ตอนนี้จีนกำลังมี
ปัญหา เท่าที่ผมมองดูคือจีนกำลังเปิดเมือง แล้วก็ถูก
วัฒนธรรมตะวันตกเข้าไป เขาอาจจะต้องใช้วินัยของเขา
อีกเยอะ ตอนนี้ความเหลื่อมล้ำเพิ่มมากขึ้นในจีน ไป
อีกนานแคะไหน จะสร้างความสมดุลตรงนั้นได้หรือ
ไม่อนาคตอื่นนอกจากจีน ยุโรปนั้นก็จัดเป็นกลุ่มเดียว
กับอเมริกา เป็นตะวันตกทั้งหมดแอฟริกาไม่มีทางขึ้นมา
ละตินอเมริกายังไม่มีทางขึ้นมา เพราะไม่มีวัฒนธรรม
พื้นฐานอยู่ ตะวันตกมีวัฒนธรรมพื้นฐาน ตะวันออกมี
ญี่ปุ่นที่ไม่มีญี่ปุ่นอ่อนกว่าจีนมากเพราะฉะนั้นวัฒนธรรม
พื้นฐานจริง ๆ แล้วจีนเป็นคู่แข่ง อินเดียมีวัฒนธรรม
พื้นฐานใหญ่พอสมควร อินเดียควรจะขึ้นมาได้ แต่ว่ามี
ปัญหาข้างในคือความยากจน ความไม่เสมอภาคอินเดีย
ไม่เคยเป็นคอมมิวนิสต์ด้วยซ้ำ เพื่อจะแก้ปัญหามาของ
อินเดียเอง

หันกลับมามองไทย ไทยมีพลัง มี 61 ล้านคน
ไม่ใช่คนไทยมีวัฒนธรรมของตัวเอง ไทยอยู่ในฐานะที่
จะเป็นตัวกลางได้ ไทยอาจจะดีกว่าจีนในหลาย ๆ แง่
ไทยมีจุดอ่อนของตัวเองอยู่ จุดดีของเราอยู่ตรงไหน จุด
อ่อนของเราอยู่ตรงไหน อันนี้แหละที่เราไม่รู้ที่ไม่ว่าเพราะ
อะไร ลองดูซิ ในคณะวิทยาศาสตร์เรามีภาคฟิสิกส์ เคมี
อะไรทั้งหลาย เราก็อ่านพื้นฐานของวิชาวิทยาศาสตร์
แต่ว่าลอกเขามา ยังไม่ได้สร้างของตัวเอง ในสาขาสังคม
ศาสตร์ จะเป็นสังคมศาสตร์โดยตรงสังคมวิทยาโดยตรง
มานุษยวิทยา พฤติกรรมศาสตร์ เราไม่มีวิชาพื้นฐาน
อยู่เลย เรามีแต่วิชาประยุกต์ทั้งสิ้นเพราะฉะนั้นมหา-
วิทยาลัยที่สร้างขึ้นมานั้น มันยังขาดพื้นฐานทางสังคม
มนุษยศาสตร์ ตอนที่จุฬฯเกิดใหม่ๆ เรื่องมนุษยศาสตร์
ภาษาศาสตร์ขึ้นมาแรงมากเลย ตอนนี้อ่อนลงไปเยอะ

ยวบยาบเลยเพราะอย่างอื่นมันขึ้นมามากกว่านี่คือความอ่อนแอของสังคมไทย โดยรวมแล้วเมื่อหันกลับมามองอุดมศึกษา เห็นได้ชัดว่าพัฒนาการอุดมศึกษานั้น ไม่ได้สนองจริงๆ มันยังขาดไปเยอะเลย หนึ่ง-ไม่สนองการสร้างปัญญาอย่างญี่ปุ่น สอง-ไม่สนองความพึงตนเองของชาติเท่าไร มาถึงจุดนี้เราอาจจะบอกว่า เราอยากพึ่งตนเอง แต่เรายังไม่รู้จักรักตัวเองอีกเยอะไปหมดเลย ยังไม่รู้อะไรเลย

ท่านคิดว่าคนไทย โดยเฉพาะวิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทยสามารถที่จะนำโลกได้ไหม เพราะมองปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ มันพึ่งอะไรไม่ได้เลยตอนนี้

- ผมกำลังบอกว่าจริง ๆ แล้วนี่คือคำตอบของประเทศและคำตอบของโลก เพราะฉะนั้นเราต้องไม่บอกว่าภูมิปัญญาไทยคือภูมิปัญญาที่ต้องสร้างขึ้นมาจากเพื่อสู้กับภูมิปัญญาสากลซึ่งมาอย่างแรง เราต้องบอกว่าภูมิปัญญาไทยนี่คือ คำตอบ และแก้ปัญหาของโลกด้วย ยกตัวอย่างเศรษฐกิจพอเพียง อะไรทั้งหลายเหล่านี้เรื่องที่ว่าทำไมเราจึงอยู่รอดมาได้ตลอดทำไมเราอยู่ได้เพราะปรับเปลี่ยนได้ เราสามารถโอนอ่อนตามสถานการณ์ได้ นี่คือสิ่งที่โลกต้องการใช้ใหม่ เพราะเรามีปรัชญาเหล่านี้ อยู่ แต่ว่าเรารู้สึกหรือเปล่าว่าเป็นปรัชญาของเรา เราใส่สิ่งเหล่านี้เข้าไปในเยาวชนของเราหลังจาก ที่ว่าจะให้เป็นเครื่องที่จะต่อสู้กับปรัชญาตะวันตก หรือไม่ก็ไปสร้างปรัชญาตะวันตกต่อไป

ทำไมวัยรุ่นไทยจึงชอบตามฝรั่ง ?

- ก็อาจจะบอกว่าต้องวิเคราะห์ปัญหา ปัญหาที่แน่ๆ คือการศึกษาในระดับประถมและมัธยมทำให้เขารู้จักตัวเองแค่นั้น แล้วก็จิ้มลึกลงไปอีกก็คือการศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยเฉพาะคณะศึกษาศาสตร์ หรือครู-ศาสตรที่ผลิตครูออกไป

มีปัญหาวិพากษ์วิจารณ์ในขณะนี้ว่า ปริญญาโทเวลาเรียนเป็นภาษาไทย แต่เวลาทำวิทยานิพนธ์ต้องทำเป็นภาษาอังกฤษ มีข้อดีข้อด้อยอะไรหรือเปล่า

- มี 2 อย่าง ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลทางวิชาการ ถ้าใครอยากจะเข้าถึงวิชาการให้ได้เป็นวิชาการสาขานั้นต้องใช้ภาษาสากลจึงจะเข้าไปได้ องค์ความรู้ในโลกมันเกิดเพิ่มขึ้นมาก สมัยก่อนนั้นถ้าใครจบปริญญาแล้ว ใช้ความรู้ไปได้อีกจนตลอดชีวิต แต่ตอนนี้มันใช้ไม่ได้ เพราะความรู้เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว มีคนนับปริมาณความรู้แล้วก็บอกว่า ความรู้ตั้งแต่สมัยสร้างโลกมาถึงเมื่อ 20 ปีที่แล้ว เท่ากับความรู้ที่เกิดขึ้นเมื่อ 20 ปีที่แล้ว ถ้ามองไปในอนาคตอีก 5 ปี ความรู้จะเพิ่มขึ้นอีกมากเท่าตัว แล้วความรู้มันไม่เหมือนเก่า คือความรู้ไม่ใช่ของพอกพูนขึ้นไปแล้วเป็นความจริงเป็นสังขารรวมความรู้ในปัจจุบันและอนาคตเป็นความรู้ที่มีชีวิตเกิดแล้วก็ดับ มีความรู้บางอย่างเกิดขึ้นมาแล้วเราคิดว่า ถูก จริง พอถึงในระดับหนึ่งแล้วก็กลายเป็นไม่จริง เพราะฉะนั้น

มหาวิทยาลัยจะต้องไม่ดับปัญญาคน
มหาวิทยาลัยต้องเร่งสร้างคนให้มีปัญญา เมื่อเป็นอย่าง
นั้น การศึกษาโดยการถ่ายทอดความรู้นั้นไม่ใช่คำตอบ
เรื่องของกระบวนการทางปัญญานี้ ปัญหาไม่ได้อยู่ที่นัก
ศึกษาแต่อยู่ที่ครูและสถาบัน ครูและสถาบันต้องแก้และ
สามารถที่จะทำให้นักศึกษาใช้ปัญญาของเขาได้

ความรู้อันเปลี่ยน เมื่อความรู้เปลี่ยนอย่างนี้กระบวนการในการศึกษามันก็ต้องเปลี่ยน แล้วก็เป็นที่ทำให้การศึกษาของเราไม่ได้ผลตามที่เรายากได้ เพราะฉะนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับตรงนั้น

บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาที่ไม่ใช่อาณานิคมทางปัญญาควรจะเป็นอย่างไร และในแง่ของการอนุรักษ์วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ควรจะเป็นอย่างไร

- คือ มหาวิทยาลัยจะต้องไม่ดับปัญญาคน มหาวิทยาลัยต้องเร่งสร้างคนให้มีปัญญา เมื่อเป็นอย่างนั้น การศึกษาโดยการถ่ายทอดความรู้มันไม่ใช่คำตอบ เรื่องของกระบวนการทางปัญญานี้ ปัญหาไม่ได้อยู่ที่นักศึกษาแต่อยู่ที่ครูและสถาบัน ครูและสถาบันต้องแก้และสามารถที่จะทำให้นักศึกษาใช้ปัญญาของเขาได้

ตอนนี้มีปัญหาเรื่องปริญญาโท ปริญญาเอก ปริญญาโทมีชื่อว่า Master of Arts , Master of Science คำว่า Master แปลว่าเป็นนาย ถ้าเป็นนาย แปลว่าต้องรู้เท่าทัน จะต้องรู้เท่าทันวิชาการ จะรู้เท่าทันวิชาการได้อย่างไร ก็คือรู้ว่าวิชาการอันไหนถูก อันไหนผิด รู้วิธีการได้มาซึ่งความรู้นั้นก็คือรู้วิธีวิจัย เพราะฉะนั้นปริญญาโท จะเป็นผู้ที่รู้เท่าทันโดยใช้วิจัยเป็นเครื่องมือแล้วเกิดมีปริญญาโทเชิงวิชาชีพแผนก. แผนก. อะไรนั้น แล้วก็เติมเนื้อหาวิชาเท่านั้น ใส่อะไรไม่รู้เข้าไปอัดเข้าไปในหัวของเขาแล้วเรียกว่าปริญญาโท เพราะฉะนั้นมันไม่ใช่ ปริญญาโทจริง มันไม่ใช่เนื้อหาวิชา

อย่างเดียว ผู้เรียนจะต้องมีวิหาคความรู้ หากความจริงจริงจะเรียกว่าเป็นเนื้อหาวิชา ยังไม่ใช่ Master of Arts , Master of Science นี่พอเป็นปริญญาเอก ปริญญาเอกในทุกสาขากลายเป็น Philosophy มองเห็นปรัชญาตอนต้นของมันใหม่แปลว่าศาสตร์ทั้งหลายมันไปรวมกันทั้งหมดเลย แล้วกลายเป็นปรัชญา ปรัชญาในที่นี้คือนวัตกรรมและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มิฉะนั้นมันไม่ใช่ปริญญาโทปริญญาเอก เพราะฉะนั้นการเรียนในระดับปริญญาเอกไม่ใช่แค่มาเรียนวิชาเนื้อหา แต่ตัวหัวใจของมันนั่นคือการเกิดนวัตกรรม เกิดปรัชญาขึ้นมา

ประเทศไทยเราขาดอะไร สิ่งที่เกิดขึ้นในการศึกษาของเรา เพราะการเรียนอุดมศึกษาที่เราให้บัณฑิตชั้นแรกเท่านั้น คือ สุตมยปัญญา หมายถึงได้ยินได้ฟังมาก เอามาจากครู ทองไว้ ชั้นที่ 2 ที่เรามีอยู่คือจิตมยปัญญา ภาษาพระเรียกว่าโยนิโสมนสิการ คือรู้เหตุรู้ผลรู้ว่าอะไรเป็นเหตุของอะไร ซึ่งฝรั่งใช้ตรงนี้มาก แต่ว่าในศาสนาพุทธมีปัญญาอีกระดับหนึ่ง คือภาวนามยปัญญา การพิจารณาด้วยตนเองอย่างถ่องแท้ จนเห็นความจริงจริง ๆ แล้วใกล้เคียงกันมากเลยกับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หรือนวัตกรรม

ปัญหาของโลกตอนนี้ ถ้าจะแข่งขันกันในด้านนวัตกรรม เราไม่ได้สอนนักศึกษาของเราให้เกิดการสังเคราะห์ ไม่ให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เลย นี่คือข้อด้อยของอุดมศึกษาแล้วเราก็ดับเขาด้วยนะอุดมศึกษา

ปริญญาโทมีชื่อว่า Master of Arts , Master of Science คำว่า Master แปลว่าเป็นนาย ถ้าเป็นนาย แปลว่าต้องรู้เท่าทัน จะต้องรู้เท่าทันวิชาการ จะรู้เท่าทันวิชาการได้อย่างไร ก็คือรู้ว่าวิชาการอันไหนถูก อันไหนผิด

บางแห่งกำลังจะเปิดปริญญาเอก 300 คน แล้วจะให้
คิตรีเริ่มสร้างสรรค์ได้อย่างไรเพราะฉะนั้นผมคิดว่าจริงๆ
แล้ว มันต้องวิเคราะห์ให้ลึกซึ้งว่าเราจะทำอย่างไร

**ผมมีความเห็นว่าข้อสอบที่ใช้วัดผลนั้นยังเป็นปรนัยอยู่
แล้วจะริเริ่มสร้างสรรค์ได้อย่างไร**

- นั้นนะสิ ทำไมจึงต้องทำอย่างนั้นละ ที่ทำ
อย่างนั้นก็เพราะว่าเราขยายปริมาณการศึกษาเท่านั้นใช่
ไหมอันนี้ก็ต้องมาตอบว่าคุณภาพคืออะไร เราเล่น
ปริมาณต่างหากแล้ว เราไม่เล่นคุณภาพ

**วัฒนธรรมของโลกตะวันตกเป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ
และ วัฒนธรรมตะวันออกเป็นวัฒนธรรมที่เน้นด้าน
จิตใจ มีคำถามว่า ถ้าโลกถูกครอบงำโดยวัฒนธรรม
ทางวัตถุแล้ว โลกจะเป็นอย่างไร**

- ก็คือโลกปัจจุบันนี้ยังงโงโลกซึ่งมีความเร่าร้อน
โลกซึ่งมีความขัดแย้ง โลกซึ่งมีความรุนแรง นี่คือโลก
ที่อยู่บนพื้นฐานของวัตถุ ทุกคนมีโมหะจริต มีโลภะจริต
เพราะมันเป็นฐานของระบบที่มีอยู่ เห็นไหมว่าคำตอบ
ก็คือปรัชญาตะวันออกนั่นเอง

ผู้สัมภาษณ์

ผศ.อนันต์

รัตนภาณุพร

อ.นงลักษณ์

แซมโซติ

ผู้ถ่ายภาพ

นายณรงค์ศักดิ์

เคนวงษ์

ประวัติศาสตราจารย์ นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา

ประวัติส่วนตัว

เกิดวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2475 ที่จังหวัดตรัง
 สมรสแล้ว กับ ศาสตราจารย์ แพทย์หญิงคุณหญิง นิตยา สุวรรณเวลา
 หัวหน้าภาควิชารังสีวิทยา คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 มีบุตร 2 คน คือ แพทย์หญิงนิจศรี ชาญณรงค์
 อาจารย์ หน่วยประสาทวิทยา ภาควิชาอายุรศาสตร์
 คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 และ นางสาวใจแจ่ม สุวรรณเวลา
 นิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติการศึกษา

ปีการศึกษา	สถานศึกษา	วุฒิที่ได้รับ
พ.ศ. 2486–2490	ร.ร.วิเชียรมาตุ จังหวัดตรัง	สอบได้ชั้นมัธยมปีที่ 6
พ.ศ. 2490–2492	ร.ร.สวนกุหลาบวิทยาลัย	สอบได้ชั้นเตรียมอุดมศึกษาปีที่ 2
พ.ศ. 2492–2494	คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จบเตรียมแพทย์ ได้รับเหรียญทองแดง คะแนนเยี่ยม ปีที่ 1 และปีที่ 2
พ.ศ. 2494–2497	คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แพทยศาสตร์	ปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิต(เกียรตินิยมอันดับ 2) ได้รับเหรียญทองคะแนนเยี่ยมในการสอบเพื่อ ปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิต เหรียญทองคะแนน เยี่ยมตลอดหลักสูตรแพทยศาสตร์ และเหรียญ ทองแดงคะแนนเยี่ยมในวิชากายวิภาคศาสตร์ สรีรวิทยา พยาธิวิทยา อายุรศาสตร์ และ สูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา

พ.ศ. 2500–2505	ได้รับพระราชทานทุนมูลนิธิอานันทมหิดลให้ไปศึกษาต่อวิชาประสาทศัลยศาสตร์ที่ ประเทศสหรัฐอเมริกา	
พ.ศ.2501	มหาวิทยาลัยชิคาโก สหรัฐอเมริกา	ปริญญา Master of Science
พ.ศ.2504	Wake Forest University	จบการศึกษาทางประสาทศัลยศาสตร์และสอบได้ American Board of Neurological Surgery และ ได้รับเป็นสมาชิกของ American College of Surgeons (F.A.C.S.) และ Congress of Neurological Surgeons

ประวัติการทำงาน

ปี	ตำแหน่งหน้าที่	ชื่อหน่วยงาน
พ.ศ. 2498–2499	แพทย์ฝึกหัดและแพทย์ประจำบ้าน	โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
พ.ศ. 2505	อาจารย์โท	แผนกศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์
พ.ศ. 2505	ประสาทศัลยแพทย์	โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย
พ.ศ. 2506	อาจารย์เอก	มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์
พ.ศ. 2510	อาจารย์เอก	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2513	ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้ไปปฏิบัติงานในฐานะ Visiting Professor ที่ Bowman Gray School of Medicine, Wake Forest University ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นเวลา 1 ปี	
พ.ศ.2514	ได้รับบรรจุกลับเข้าเป็นอาจารย์เอก	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2516	อาจารย์ชั้นพิเศษ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2518	รองศาสตราจารย์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2519	ศาสตราจารย์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2517–2522	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัย วิทยาศาสตร์การแพทย์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2523–2528	รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2528–2532	คณบดี ผู้อำนวยการ	คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย
พ.ศ. 2532–2538	อธิการบดี	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2539–ปัจจุบัน	ที่ปรึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุข	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2540	ศาสตราจารย์กิตติคุณ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2541	อธิการบดี	สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT)
พ.ศ. 2540–2543	ประธานกรรมการทบวงมหาวิทยาลัย	

ประสบการณ์หน้าที่การทำงานในอดีต

- กรรมการแพทยสภา
- กรรมการในคณะกรรมการระบาดวิทยาแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข
- กรรมการในคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- อนุกรรมการข้าราชการพลเรือน กระทรวงสาธารณสุข
- กรรมการประสานงานกระทรวงสาธารณสุข และทบวงมหาวิทยาลัย
- กรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ กระทรวงสาธารณสุข
- กรรมการวางแผนสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข
- กรรมการในคณะกรรมการองค์การพิพิธภัณฑสถานวิทยาาสตร์แห่งชาติ
- อนุกรรมการสอบความรู้ความชำนาญในวิชาชีพเวชกรรม สาขาประสาทศัลยศาสตร์ แพทยสภา
- นายกสมาคมประสาทวิทยาแห่งประเทศไทย
- กรรมการแพทยสมาคมแห่งประเทศไทย
- เลขาธิการและนายกสมาคมวิทยาลัยศัลยแพทย์นานาชาติแห่งประเทศไทย
- เลขาธิการและประธานราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย
- นายกสมาคมไทย แคนาดา
- กรรมการมูลนิธิโตโยต้า
- บรรณาธิการที่ปรึกษาวารสาร Surgical Neurology สหรัฐอเมริกา
- เลขานุการการประชุมประสาทศัลยศาสตร์ภูมิภาคอาเซียนและออสเตรเลีย
- เภรฎกสมาคมประสาทศัลยแพทย์ภูมิภาคอาเซียนและออสเตรเลีย
- นายกสมาคมประสาทศัลยศาสตร์อาเซียน
- กรรมการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- ประธานของ Academia Eurasiana Neurochirugica
- กรรมการอำนวยการใน Network of Community-Oriented Educational Institutions for Health Sciences
- กรรมการที่ปรึกษาด้านการวิจัยสุขภาพของสำนักงานภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ องค์การอนามัยโลก
- กรรมการที่ปรึกษาด้านการวิจัยสุขภาพ สำนักงานใหญ่ องค์การอนามัยโลก
- กรรมการที่ปรึกษาโครงการพิเศษการวิจัยและพัฒนาการวางแผนครอบครัว องค์การอนามัยโลก
- กรรมการที่ปรึกษาโครงการพิเศษการวิจัยโรคเขตร้อน องค์การอนามัยโลก
- สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- สมาชิกวุฒิสภา

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

- มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก
- มหาวชิรมงกุฎ
- ทูตียจุลจอมเกล้าวิเศษ
- เหรียญรัตนาภรณ์
- เหรียญจักรพรรดิมาลา
- เหรียญกาชาดสมนาคุณชั้นที่ 1
- เหรียญอินทรีและกางเขนทอง สาธารณรัฐออสเตรเลีย

รางวัลผลงานดีเด่น

- รางวัลผลงานวิจัยดีเด่นประจำปีการศึกษา 2514 จากเงินทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำหรับการวิจัยเรื่องโรคถุงเยื่อหุ้มสมองบริเวณตั้งจุมูก
- รางวัลผลงานวิจัยดีเด่นประจำปี 2516 จากคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สำหรับการวิจัยเรื่องโรคถุงเยื่อหุ้มสมองบริเวณตั้งจุมูก
- รางวัลผลงานวิจัยดีเด่นประจำปี 2529 จากคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สำหรับการวิจัยเรื่องขนาดกะโหลกศีรษะในคนไทย
- รางวัลนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี 2528 สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ ของคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- รางวัล Health for All Medal จากองค์การอนามัยโลก
- รางวัลบุคคลตัวอย่างประจำปี 2539 จากมูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์
- รางวัลเกียรติคุณบุคคลดีเด่นของชาติ ประจำปี 2540 จากคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

หน้าที่การงานในปัจจุบัน

- ประธานกรรมการนโยบาย กองทุนสนับสนุนการวิจัย
- ประธานกรรมการบริหารสถาบันพัฒนา และรับรองคุณภาพโรงพยาบาล
- ประธานกรรมการคณะกรรมการพัฒนาปัญญาหลักแห่งชาติ
- ประธานคณะกรรมการปฏิรูปโครงสร้างแพทยสภา
- ที่ปรึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กรรมการในคณะกรรมการสภาภาษาชาติไทย
- กรรมการในคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- กรรมการในคณะกรรมการอำนวยการคลังสมอง ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- กรรมการในสภามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- กรรมการในคณะกรรมการอำนวยการสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
- กรรมการในคณะกรรมการแผนกแพทยศาสตร์ มูลนิธิอานันทมหิดล
- กรรมการในคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูประบบบริหาร ปรับเปลี่ยนบทบาท ภารกิจ และวิธีการบริหาร ของกระทรวงสาธารณสุข
- กรรมการในคณะกรรมการบริหารแผนงานที่ใช้งบประมาณขององค์การอนามัยโลก
- กรรมการใน UNESCO Advisory Committee on Higher Education
- กรรมการใน Board of Trustees Asian Institute of Technology
- กรรมการใน Executive Board International Clinical Epidemiology Network (INCLIN)
- กรรมการใน UNESCO Steering Committee for World Conference on Higher Education
- กรรมการใน Administrative Board International Association of Universities
- กรรมการใน Editorial Board International Journal of Medical Education
- นายกสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นายกสภามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
- นายกสภาประจำสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ZOOM IN RAJABHAT

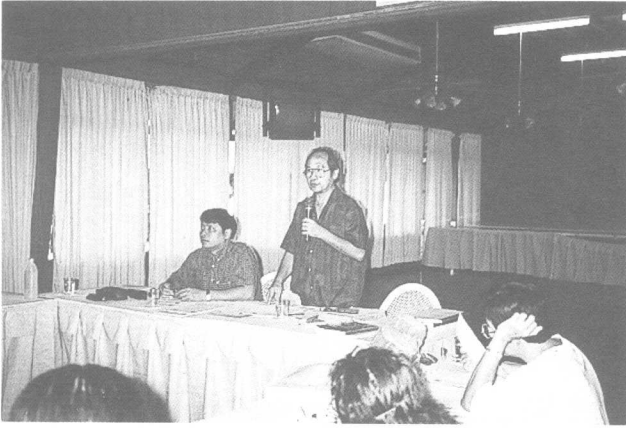
สถาบันได้จัดงานมุทิตาจิต
แก่อาจารย์ที่ครบเกษียณอายุราชการ
ประจำปี 2544 ให้แก่ รศ.วิทยา รุ่งอรุณพิศาล
ผศ.กมล พึ่งวงษ์ ผศ.สุธรรม ชาคะสิงห์
ผศ.วสันต์ จันทรวงศา ผศ.ระชัยศรี กาญจนะวงศ์
ผศ.สัมพันธ์ รุ่งระวี ผศ.ประเทือง กล้ายสุพรรณ
และนายไพศาล วงษ์ศิริ
ณ โรงแรมกรุงศรีริเวอร์
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
วันที่ 6 กันยายน 2544

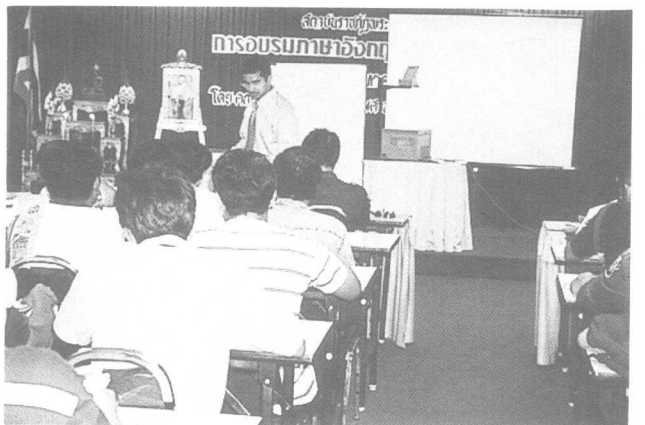
ZOOM IN RAJABHAT ZOOM IN RAJABHAT ZOOM IN RAJABHAT

อบรมประกันคุณภาพมาตรฐาน โปรแกรมวิชา สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 8-9 มีนาคม 2544

กิจกรรมอบรมภาษาอังกฤษ เพื่อการท่องเที่ยวสำหรับบุคคลทั่วไป ณ อาคารสวนหลวง สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 22-23 สิงหาคม 2544

นายสมชาย แก้วเจริญ ค.บ.ปีที่ 4 นักศึกษารางวัลพระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

นายสมชาย แก้วเจริญ ค.บ.ปีที่ 4
รางวัลเยาวชนดีเด่น รับพระราชทานรางวัล
จากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ณ ศูนย์เยาวชนไทย-ญี่ปุ่น

รางวัลขับร้องเพลงกล่อมลูก จากมหาวิทยาลัยมหิดล
2 รางวัล คือ ชนะเลิศเพลงกล่อมลูกภาคกลาง
ชนะเลิศเพลงกล่อมลูกภาคอีสาน

นายวิโรจน์ สวัสดิ์ ศศ.บ.ปีที่ 1 รางวัลที่ 2
ขับร้องเพลงต้านภัยยาเสพติด
จัดโดยศูนย์วัฒนธรรมและสภาวัฒนธรรม
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 6-7 กันยายน 2544

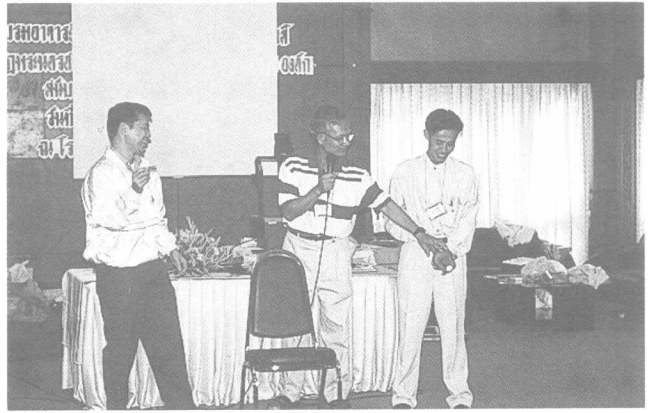
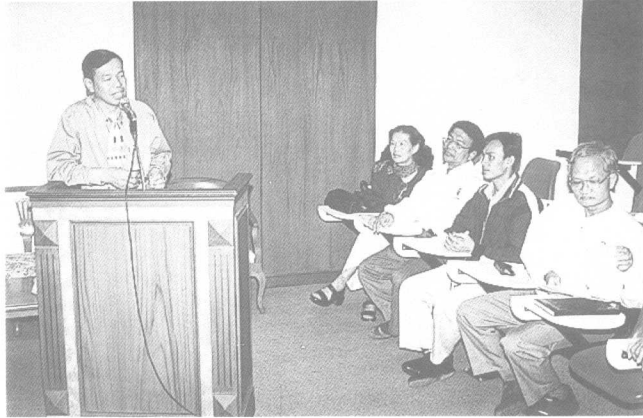
นายอดิศร เวชกร รับรางวัลจากโครงการ
ราชภัฏวัฒนธรรมสงัดปี 2544 3 รางวัล
รางวัลที่ 1 เดี่ยวระเซ่ รางวัลที่ 2 เดี่ยวช่อ
รางวัลที่ 2 เดี่ยวช่อคัง

ศาสตราจารย์นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา นายกสภาประจำสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้กรุณาไปพบปะกลุ่มผู้บริหาร เชื่อมชมกิจการต่าง ๆ ให้ข้อคิดเห็นในการบริหาร และการพัฒนาสถาบัน วันที่ 29 ตุลาคม 2544

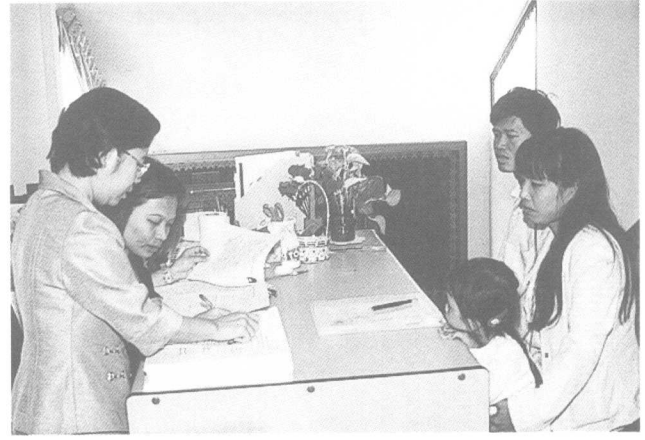
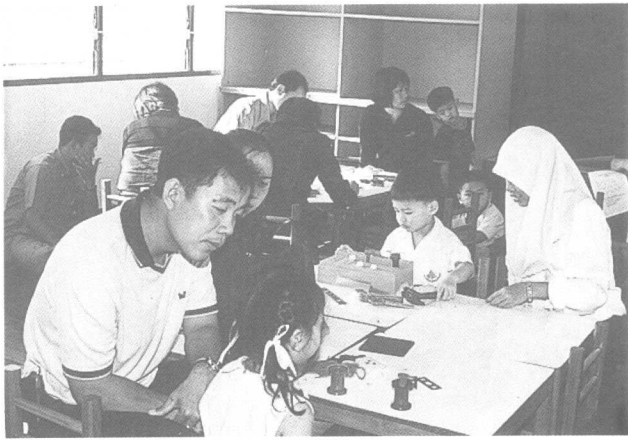
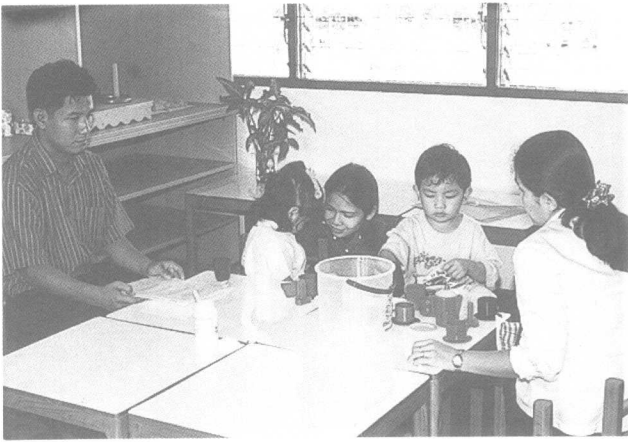
อธิการบดีเป็นประธานเปิดการอบรมสัมมนาผู้ดำเนินการโครงการป้องกันเอตส์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เมื่อ 20 พฤศจิกายน 2544 ณ หอประชุม 317 สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยาสนับสนุนโดย PATH

สถาบันจัดประชุมคณาจารย์และข้าราชการ ก.พ.ทั้งหมด
เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่องการจัดทำระบบงบประมาณ
โดยมุ่งเน้นผลงาน ณ หอประชุม 317
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

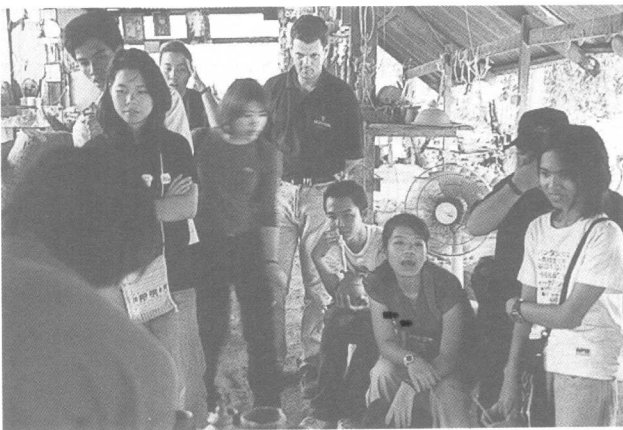

ปีการศึกษา 2545 สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เปิดโครงการศูนย์สาธิตปฐมวัย ได้รับความสนใจจากผู้ปกครองพบุตรหลานในวัยตามเกณฑ์ที่กำหนด มาสมัครเป็นจำนวนมาก

กิจกรรมนักศึกษาศูนย์ฯนานาชาติ

นักศึกษาโปรแกรมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวปีที่ 2
ทัศนศึกษา เกาะเกร็ด จ.นนทบุรี

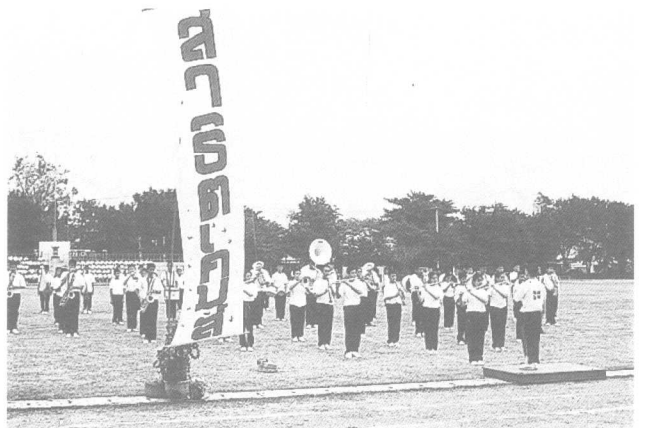
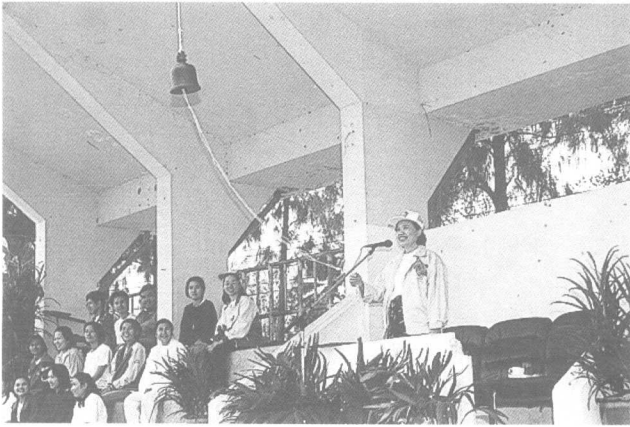
วิทยาการพิเศษ บรรยายการเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน

ทัศนศึกษา โรงแรม ROYAL ORCHID SHERATON

กิจกรรมด้านภาษาอังกฤษของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

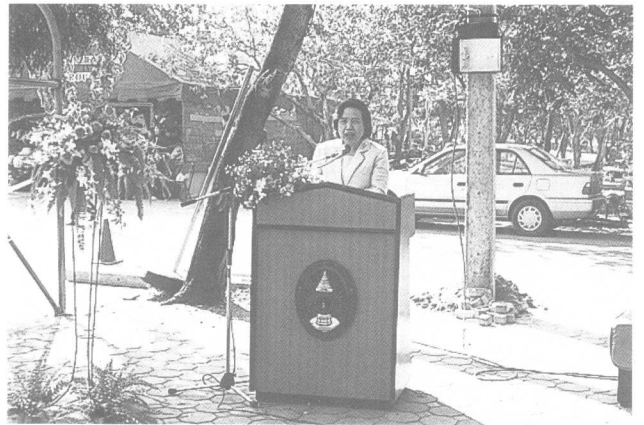

อริการบตีเป็นประธานการแข่งขันกีฬาภายในของโรงเรียนสาธิต เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2544

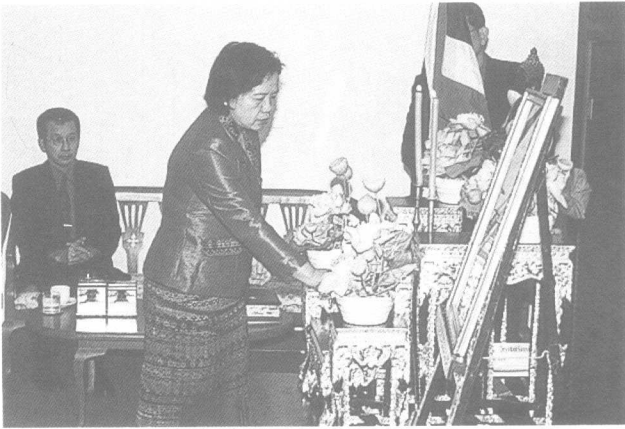

อภิศารบตีเป็นประธานเปิดนิทรรศการ 96 ปี สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยาเปิดตั้ง "คณะศิลปกรรมศาสตร์" ณ ศูนย์การค้า อชุนชาพาร์ค วันที่ 25 พฤศจิกายน 2544

อธิการบดี เป็นประธานเปิดนิทรรศการ โครงการฯ ผลิตภัณฑ์ | ตำบล ของคณะวิทยาการจัดการ ณ บริเวณหน้าหอประชุม วันที่ 25 พฤศจิกายน 2544

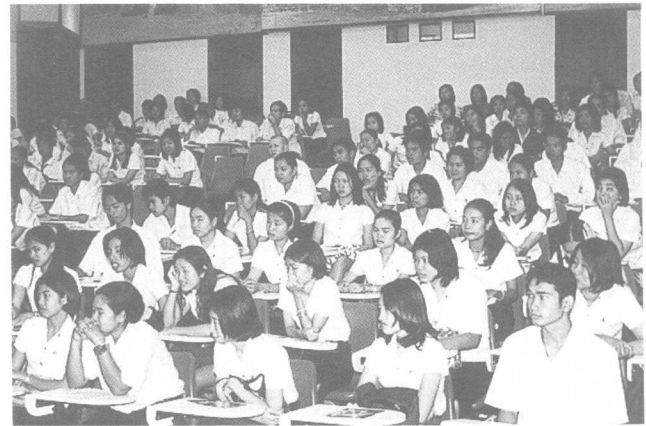
อธิการบดีเป็นประธานเปิดการประชุมสัมมนาเรื่อง การเตรียมตัวจัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์ ณ หอประชุม 317 สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
วันที่ 26 พฤศจิกายน 2544

อธิการบดีเป็นประธานปฐมนิเทศนักศึกษาหลักสูตร
ประกาศนียบัตรบัณฑิต "การจัดการและการประเมินโครงการ"
วันที่ 6-8 ธันวาคม 2544
ณ หอประชุม สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
สำหรับบัณฑิตอยุธยา หอประชุมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
วิทยาเขตนครนายก สำหรับบัณฑิตนครนายก
และหอประชุมวิทยาลัยเทคนิคอ่างทอง สำหรับบัณฑิตอ่างทอง

ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานเปิดวันสิ่งแวดล้อมไทย
โดยจัดกิจกรรม "รักอยู่ชุธยาไปมาด้วยจักรยาน"
จัดโดยคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา วันที่ 4 ธันวาคม 2544

สัมมนาเรื่อง “แนวทางแก้ไขปัญหาการว่างงานในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน” ณ ห้อง 317 สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา วันที่ 12 ธันวาคม 2544

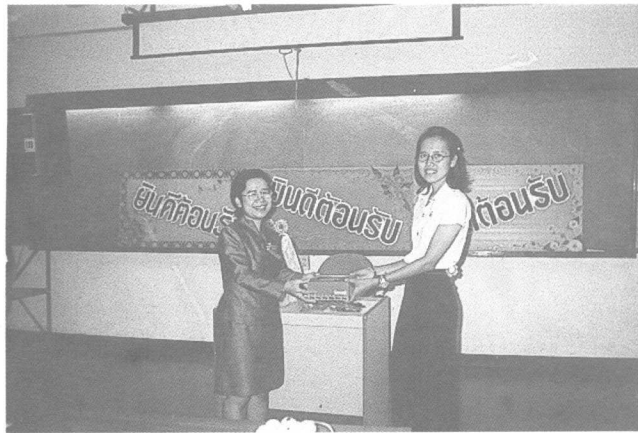
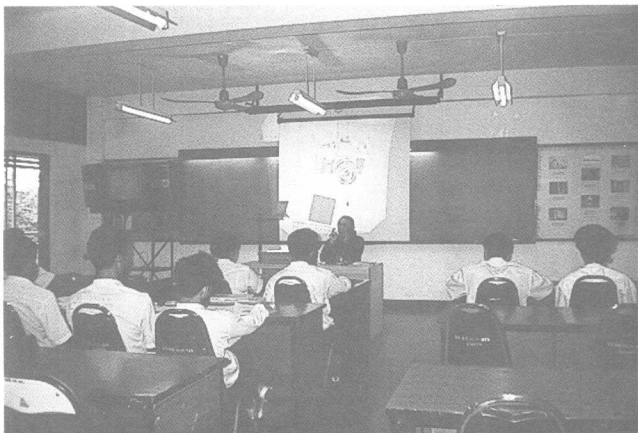
โครงการสัมมนาเรื่อง “พัฒนภาพทางการตลาดเพื่อการฟื้นฟูธุรกิจท่องเที่ยว” ณ หอประชุม 317 สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา วันที่ 18 ธันวาคม 2544

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการเป็นประธานเปิดงานวิชาการนักศึกษา เรื่อง "ความคาดหวังของสถานประกอบการฝึกงานของนักศึกษา ณ หอประชุม 317 สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา วันที่ 14 พฤศจิกายน 2544

อธิการบดีเป็นประธานประชุม การจัดตั้งชมรมดนตรี-นาฏศิลป์ไทย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ณ หอประชุม 1 สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา วันที่ 13 ธันวาคม 2544

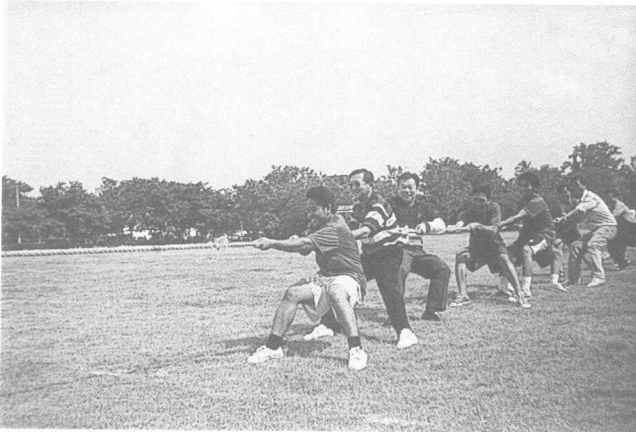
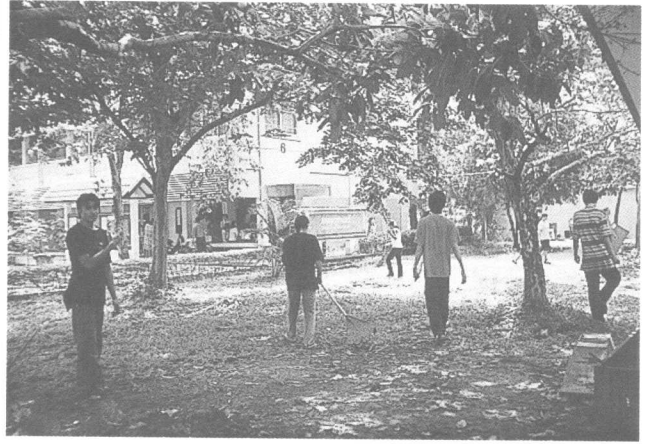
กิจกรรมพัฒนาศักยภาพนักศึกษาคณะครุศาสตร์ 17-25 ธันวาคม 2544 เทคนิคการถ่ายภาพ/ เทคนิคการพูดที่ดี/ เทคนิคการประดิษฐ์ตัวอักษร

กิจกรรมกีฬาสัมพันธ์ภายในระหว่างคณะ
RIPA GAMES ภาคเรียนที่ 1/2544

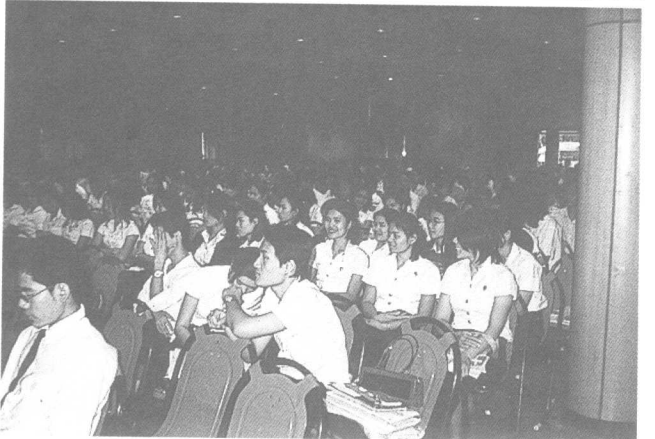

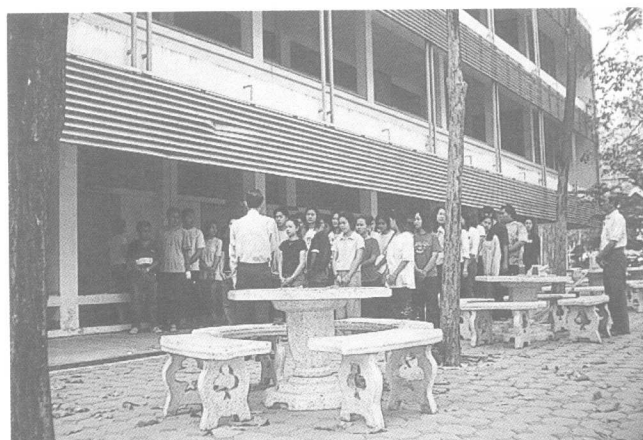
กิจกรรมกีฬาสัมพันธ์คณะกรรมกร 4 คณะ องค์กรนักศึกษา
และนักศึกษา กศ.บป. 16 กันยายน 2544

การบำเพ็ญประโยชน์พัฒนาสถาบันของผู้ที่ไม่ผ่านกิจกรรม
ภาคเรียนที่ 1/2544 วันที่ 3 พฤศจิกายน 2544

ทำบุญตักบาตรกิจกรรมวันขึ้นปีใหม่ 26 ธันวาคม 2544

ฟังการบรรยายเรื่อง "อนาคตการศึกษาไทย"
โดย ดร.วิชัย ตันศิริ 9 มกราคม 2545

กิจกรรมในโครงการรักษาความสะอาดคณะครุศาสตร์
โดยนักศึกษาเอกสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 16 มกราคม 2545

แนะนำผู้เขียน

จันทรเพ็ญ กล้ายมูข

ดอกเตอร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
อ.บ. (ภาษาอังกฤษ), กศ.ม. (ภาษาอังกฤษ), Ph.D.(Reading & Language Arts)
Cert. in Communicative English, Cert. in TESOL

บุหงา วัฒนะ

รองศาสตราจารย์ ดอกเตอร์ อธิการบดีสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ค.บ. (เคมี), ค.ม. (การประถมศึกษา), น.บ., ค.ต. (หลักสูตรและการสอน)

เพลินตา โมสกุล

นักสถิติ 6 ว สำนักวางแผนและพัฒนา
รองผู้อำนวยการสำนักวางแผนและพัฒนา สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
วท.บ. (สถิติประยุกต์)

ยุวดี วงษ์ทน

อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ศศ.บ. (ภาษาอังกฤษ), กศ.ม. (ภาษาอังกฤษ)

รุ่งทิพย์ รัตนานุตร

อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ศษ.บ.(ภาษาอังกฤษ), ค.ม. (การสอนภาษาอังกฤษ)

วนิช สุธารัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
กศ.บ. (เคมี-อังกฤษ), ค.ม.(จิตวิทยาและการแนะแนว) Cert. in Teaching Science

สุรินทร์ กิจนิตยชีวี

ข้าราชการบำนาญ หัวหน้าฝ่ายชุมชน โครงการรุ่งอรุณ สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
คนตรีศรีสังคม (พ.ศ. 2535)
กศ.บ. (บริหารการศึกษา ประสานมิตร),
ศศ.ม. (กิตติมศักดิ์ สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา),
กศ.ด.(กิตติมศักดิ์ สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา)

อนันต์ รัตนพานุสร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
กศ.บ. (คณิตศาสตร์), ค.ม. (สถิติการศึกษา)

อรุณ วิวัฒน์ปฐพี

อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
รองผู้อำนวยการสำนักวิจัย และบริการวิชาการ
กศ.บ. (ภาษาอังกฤษ), ค.ม. (การอุดมศึกษา),
Cert. Communicative English, Cert. in TESOL

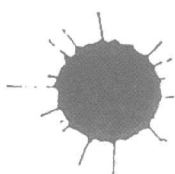
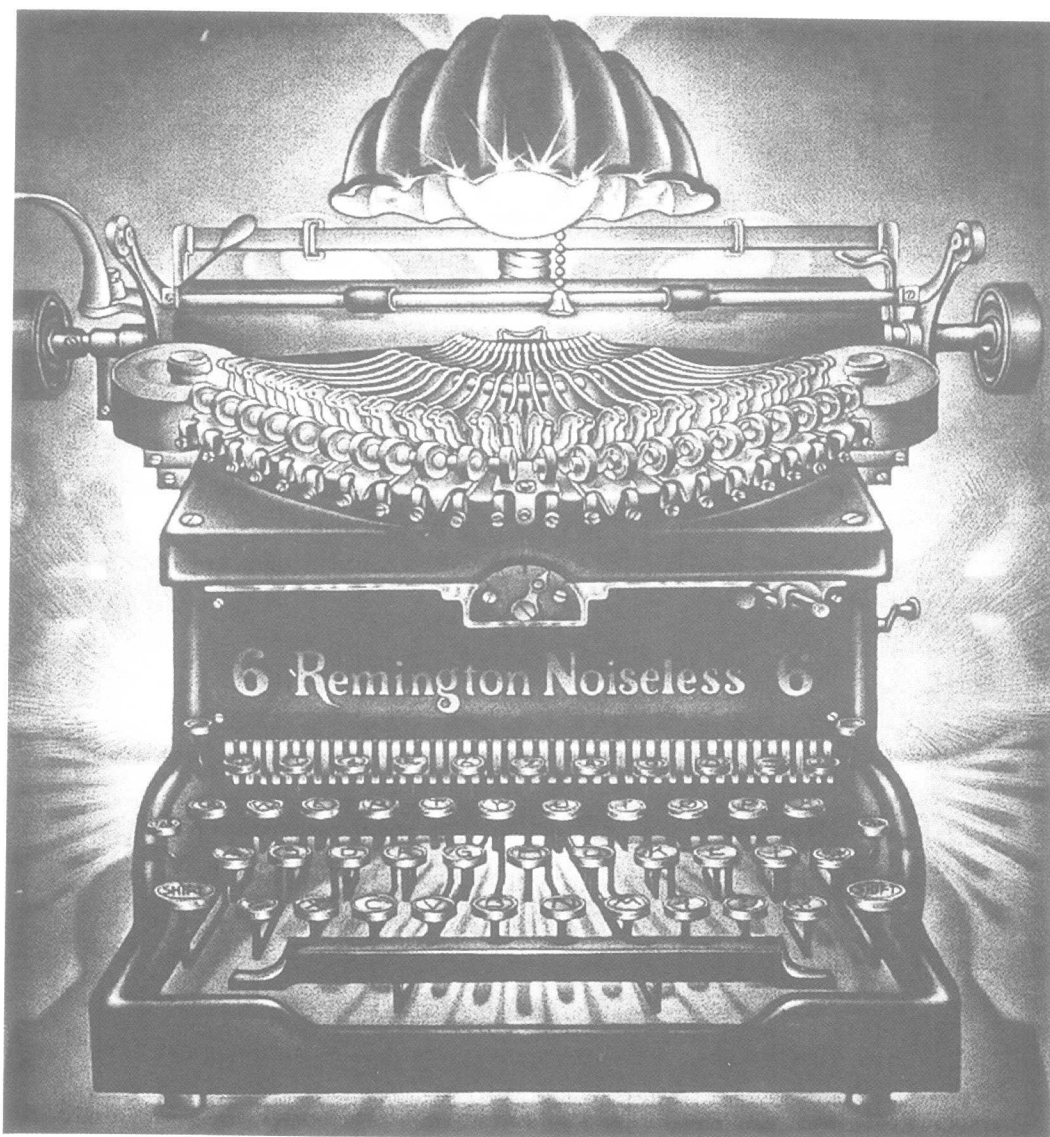
Mwangati Whenda-Bhose

อาจารย์สอนภาษาอังกฤษประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ชาวคองโก
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา B.A. (Communications)
M.A. (General Communications)

Yang Yi

อดีตอาจารย์สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยาชาวจีน
ภายใต้โครงการความร่วมมือทางวิชาการ
ระหว่างมหาวิทยาลัยยูนนาน และสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
(พ.ศ. 2543-2544)

สำนักพิมพ์สถาบันราชภัฏพระนครเรียวรุษา

RAJABHAT INSTITUTE PHRANAKHON SI AYUTTHAYA PUBLISHER
Tel . / Fax 035 - 322950 Mobile 01 - 8516895

รับออกแบบ พิมพ์งานด้วยระบบ Laser Print, Copy print, Off-set, Silk Screen

หนังสือ นิตยสาร วารสาร จุลสาร รายงาน แผ่นพับ ไปสเตอร์ การ์ด

ตัดและเข้าเล่มเอกสารทุกชนิด

รวดเร็ว ตรงเวลา ราคายุติธรรม

ผู้อำนวยการ ผศ.นิพนธ์ ทวีกาญจน์

ผู้จัดการ นางสาวรัตนา รักสกุลพาณิชย์

ใหม่! ล่าสุด พิมพ์นามบัตรตัวนูน 4 - 10 สี ด้วย Laser print ที่มีตัวเคลือบมันโดยเฉพาะ
พิมพ์ปก 4 สี ขนาด A 4 เข้าเล่ม เทียบเท่า Off-set เพื่อขอผลงานทางวิชาการที่สมบูรณ์แบบ

ที่นี่ไม่ใช่แค่งานพิมพ์...แต่เป็นเรื่องคุณภาพงานพิมพ์

ปกหน้า / หลัง
จิตรกรรมฝาผนังวัดเขียน อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดอ่างทอง
นศ.โอภาส ศรีสะอาด ถ่ายภาพ